NYÍRSÉGTERV Kft.

Székhely:	4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. sz.
Iroda:	4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. sz.
Telefon/fax:	(42) 421-303
Mobil:	(06-30) 307-7371
E-mail:	nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu
Web:	www.nyirsegterv.hu

PETNEHÁZA KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

I.FEJEZET

A „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről" szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 30.§ (5) bekezdés szerinti véleményezési dokumentáció

Munkaszám: NYT-2016/86

2. ALÁÍRÓLAP

PETNEHÁZA KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

Generál tervező

Székhely:	**4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. sz.**
Iroda:	**4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. sz.**
Telefon/fax:	**(42) 421-303**
Mobil:	**(06-30) 307-7371**
E-mail:	**nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu**

Vezető településrendező tervező

.....

Dudás Ede
építészmérnök, építész tervező szakmérnök
okl. településmérnök
TT-15-0303

Közlekedés tervező:

.....

Kulcsár Gusztáv
Okl. Építőmérnök
K1-d1/15-0300

Közmű tervező:

.....

Bíró Károly
Építőmérnök
TV-T-15-402, V-3a2/15-0402

Környezetvédelem:

.....

Szekrényes Csaba
környezetmérnök

Távközlési tervező:

.....

Ádám Veress Ferenc
Távközlési mérnök
Th-T-15-0391

Elektromos tervező:

.....

Angyal András
Okl. elektromos mérnök
EN-T-1-15-0403

Gázellátás tervező:

.....

Vasasné Bacsó Eszter
Épületgépész mérnök
GO-T/15-0506

Tájtervező:

.....

Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező munkatárs:

.....

Liskány Tamás
építőmérnök

Tervező munkatárs

.....

Fazekasné Jánócsik Zsuzsa
építőmérnök

Nyíregyháza, 2017. máuus hó

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

TARTALOMJEGYZÉK

PETNEHÁZA KÖZSÉG MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
1.7. A település társadalma
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)
1.8. A település humán infrastruktúrája
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
1.9. A település gazdasága
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
1.10.4. Foglalkoztatáspolitika
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
1.10.6. Intézményfenntartás
1.10.7. Energiagazdálkodás
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata
1.12.1. Természeti adottságok
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet
1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat
1.12.2.2. tájhasználat értékelése
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek
1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek
1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék
1.12.3.3. ökológiai hálózat
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei
1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái
1.14. Az épített környezet vizsgálata
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata
1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata
1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok
1.14.1.3. beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek
1.14.1.4. funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)
1.14.1.5. alulhasznosított barnamezős területek
1.14.1.6. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata
1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat
1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése
1.14.5. Az építmények vizsgálata
1.14.5.1. funkció, kapacitás
1.14.5.2. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)
1.14.5.3. magasság, szintszám, tetőidom
1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok
1.14.6. Az épített környezet értékei
1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag
1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület
1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők
1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület
1.14.6.5. műemlék, műemlékegyüttes
1.14.6.6. műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely
1.14.6.7. műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet
1.14.6.8. nemzeti emlékhely
1.14.6.9. helyi védelem
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái
1.15. Közlekedés
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok
1.15.2. Közúti közlekedés
1.15.3. Közösségi közlekedés
1.15.3.1. közúti
1.15.3.2. kötöttpályás
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés
1.15.5. Parkolás
1.16. Közművesítés
1.16.1. Víziközművek
1.16.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)
1.16.1.2. szennyvízelvezetés
1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés
1.16.2. Energia
1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)
1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei
1.16.2.3. az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
1.17.1. talaj
1.17.2. felszíni és a felszín alatti vizek
1.17.3. levegőtisztaság és védelme
1.17.4. zaj- és rezgésterhelés
1.17.5. sugárzás védelem

1.17.6. hulladékkezelés
1.17.7. vizuális környezetterhelés
1.17.8. árvízvédelem
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)
1.18.1. építésföldtani korlátok
1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei
1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek
1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei
1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség
1.18.2.1. árvízveszélyes területek
1.18.2.2. belvízveszélyes területek
1.18.2.3. mély fekvésű területek
1.18.2.4. árvíz és belvízvédelem
1.18.3. egyéb
1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)
1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások
1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely
1.20. Városi klíma

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése
A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis
A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.
3.1.1. A folyamatok értékelése
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata
3.2. Problématérkép/értéktérkép
A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek
3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása
3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)
3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Nyíregyháza, 2017. május hó

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

PETNEHÁZA KÖZSÉG MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Petneháza Község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Baktalórántházai Járásban, a Nyírség északi részén fekszik, 118 méter magasságban a tengerszint felett. Északnyugat felől Nyírtass, északkelet felől Nyírkarász, keleti irányból Rohod, nyugati irányból Laskod, délről Nyírjákó községek közigazgatási területe határolja. Teljes területe 24,20 négyzetkilométer, a belterület ebből 2 négyzetkilométer. Petneháza Község állandó népessége 2014-es statisztikai adatok alapján 1742 fő.

Petneháza Község pozíciója Magyarország és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye térképén
forrás: wikipedia

Forrás: googleearth

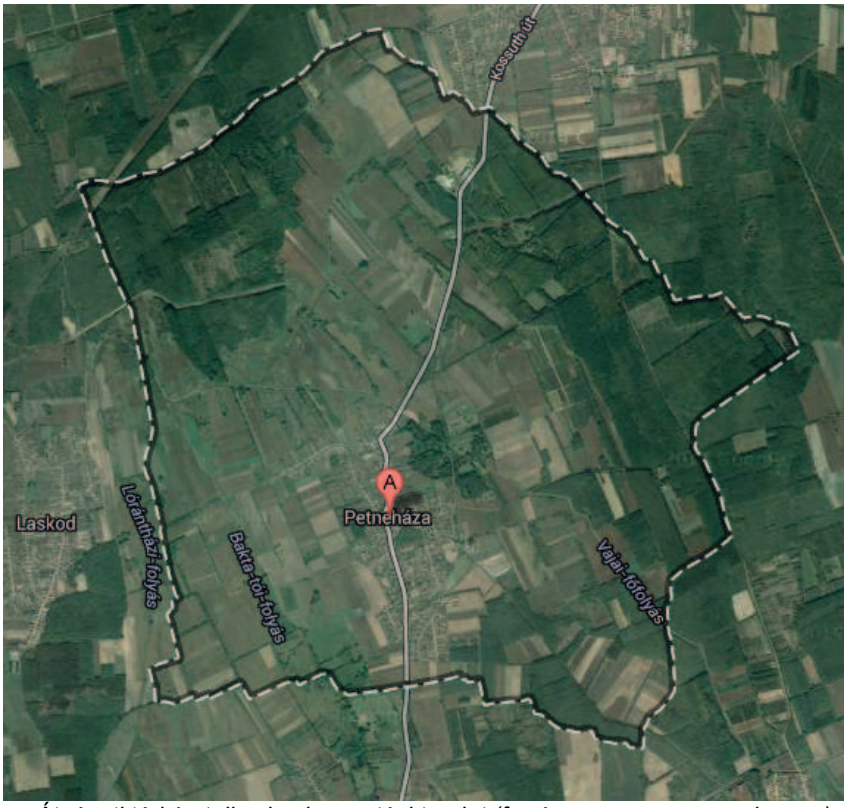

Átnézeti térkép teljes közigazgatási terület (forrás: www.maps.google.com)

A település a 4105-ös számú Anarcs-Nyírbátor összekötő útról az M3-as autópálya, azon keresztül a főváros közvetlenül elérhető, továbbá Laskodról a 41105-ös számú bekötő útról közelíthető meg. A település kötöttpályás közlekedéssel nem érhető el. A település a megyeszékhelytől, Nyíregyházától 36 km-re keletre, a járási székhelytől 7 km-re északra, Kisvárdától délre 20 km-re és Vásárosnaménytól nyugatra 33 km-re fekszik.

Forrás: útvonaltervező.hu

Petneháza a Baktalórántházai járás községe, mely Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közepén fekszik. A járás állandó népessége 19783 fő, területe 254 km². A Baktalórántházai közigazgatási egység a következő járásokkal szomszédos: Kemecsei, Kisvárdai, Mátészalkai, Nagykállói, Nyírbátori, Nyíregyházai, Vásárosnaményi Járás.
A Baktalórántházai járást az alábbi települések alkotják: Baktalórántháza, Besenyőd, Laskod, Levelek, Magy, Nyíribrony, Nyírjákó, Nyírkércs, Ófehértó, Petneháza, Ramocsaháza és Rohod.

Térszerkezeti helyzet

Nemzetközi szerepkör
Petneháza Község két fontos európai közlekedési folyosó mellett helyezkedik el. A Páneurópai Hálózat vagy közismertebb nevén a ,,Helsinki korridorok" közül az V. folyosó (Velence-Trieszt/Koper-Ljubljana-Budapest-Ungvár-Lviv-Kijev) érinti Petneházát, míg az EU-hoz újonnan csatlakozó országok közlekedésfejlesztési szükségleteit összefoglaló TINA-hálózatból szintén az V. folyosó érinti a térséget.

Forrás: http://hu.wiki.weblogtrade.eu

Országos szerepkör
A település az Országos Területfejlesztési Koncepcióban a vidékes térségek közé tartozik. A Község térszerkezetét jelenleg csak az alsóbbrendű, összekötő utak határozzák meg. Jelentős mértékben fejlesztésre szorul ennek ellenére a megközelítése. Petneháza biztosítja lakosságnak a közszolgáltatásokat, az egészségügyi és szociális ellátásokat, így e funkciók fenntartása és fejlesztése elengedhetetlen. Petneháza nem rendelkezik országos szerepkörrel, de a környék fejlődésére, felzárkóztatására jelentőséggel bírhat. Petneháza Község szerepe, amit az országos közlekedéshálózatban betölt, az egyes ágazati koncepciókat integráló Országos Területrendezési Terv (OTrT) alapján a következőképpen foglalható össze:

- Az V. Helsinki folyosó részeként az M3-as autópálya keresztülhalad a megye területén, nyomvonala (Polgár) – Nyíregyháza – Vásárosnamény – (Ukrajna) településeket érinti. Az autópálya 2014-től közvetlenül érinti a Baktalórántházai Kistérséget, így jelentős mértékben javultak Petneháza Község országos főúti hálózati kapcsolatai.
- Egyetlen egy- és kétszámjegyű főút sem érinti közvetlenül Petneháza Községét, de a megyén keresztülhaladó 4. sz., 41. sz. és 471. sz. főutak révén a település és térségének elérhetősége megoldott.
- A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:
  - 4105. kl. sz. út (Anarcs-Nyírbátor), összekötő út,
  - 41105. kl. sz. út (Laskod-Petneháza), bekötőút

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

A település központi belterületének úthálózatán keresztülhaladó átmenő fogalom elviselhető nagyságú, a jövőbeni fejlesztések hatására azonban várhatóan növekszik a település forgalmi terhelése, így szükségessé válik egy elkerülő út kiépítése Petneháza külterületén.

- Főút tekintetében Petneházát közvetve érintő fejlesztés a Nyíregyháza térsége (M3) – Őr – Vásárosnamény – (Ukrajna) útvonal, valamint a 4-es főút településeket elkerülő részei.

A településen, a mezőgazdasági területen tevékenykedő helyi mezőgazdasági vállalkozások aránylag nagy száma, a Község mezőgazdaságban betöltött térségi jelentőségű szerepét támasztja alá.

A település jelenleg már nem tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének. Ezek a kapcsolatok segítenek a központi költségvetési és az Európai Uniós támogatásokhoz való hozzájáruláshoz való információszerzést, érdekérvényesítést.

Megyei és regionális szerepkör

Petneháza mérete és községi funkciójának száma és vonzáskörzete alapján regionális szerepkörrel nem rendelkezik, szolgáltatásai még megyei szintre is alig érnek el. A település gazdasági helyzete jó, infrastrukturális ellátottság tekintetében alacsony szintű. A helyi vállalkozások között megemlítendő 2 helyi, a mezőgazdasági termékek feldolgozásával foglalkozó vállalkozás.

A községet a kissé távolabb lévő olyan fejlesztési-rendezési javaslatok csak kisebb mértékben érintik, mint pl. a Vásárhelyi - terv árapasztó tározói, közvetlen hatása Petneházára ennek nem lesz, azonban a tágabb térség biztonságának növelésével, a járulékos infrastruktúra fejlesztésével a térség adottságai is jelentősen változnak, előnyösebbé válnak.

Az országos közúthálózat fejlesztései ha rövid időn belül nem is érik el a tágabb térséget és a községet, de a megközelítés és elérhetőség javulása már belátható időn belül hatással lesz Petneházára is, hiszen az M3-as autópálya Őrig elkészült. Elkészült a 4-es sz. fkl. út településeket elkerülő szakaszai, amely a rossz nyomvonalvezetésből, az ottani települések belterületét is érintő jelentős átmenő forgalomból eredő zavaró tényezők számát csökkenti, egyben az új közlekedési tengelyek új fejlesztési irányt is kijelölnek a község számára is. Ehhez csatlakozhatnak továbbá a határátkelők fejlesztései, illetve tervezés alatt van az M3-as autópályának a további, Petneháza területét azonban nem érintő szakasza. A regionális hulladék elhelyezés és kezelés térségi programja (Kisvárda) járulékos fejlesztései Petneházát közvetve érintik.

Kistérségi szerepkör

Napjainkban az önkormányzatok feladataik hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb ésszerűbb ellátása érdekében, illetve jogszabályi felhatalmazás alapján kívánnak részt venni a kistérségi együttműködésekben. A települések képviselőtestületei más települési képviselő-testületekkel, gazdasági, szolgáltató szervezetekkel és közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakítanak ki kistérségi együttműködéseket. Ennek a koordinációnak azonban csak ott lesz létjogosultsága, ahol az együvé tartozás tudata él, s a többé-kevésbé szoros települési, vonzási kapcsolatoknak mély földrajzi alapjuk van.

Baktalórántháza kistérséget a kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Kormányrendelet az ország 174 kistérségén belül komplex programmal segítendő leghátrányosabb helyzetű kistérségbe tartozik, tehát a régión belül is hátrányos helyzetű térségnek számít.

A lakónépesség, valamint a gazdasági potenciált kifejező mérőszámok vizsgálatából kiderül, hogy Petneháza húzóerőt képvisel a megye gazdaságában, a vállalkozások aránya elmarad a lakosság arányától.

Petneháza a 2004-ben alakult Közép-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás tagja, melyet 2003-ban alapította Apagy, Baktalórántháza, Besenyőd, Gyulaháza, Laskod, Levelek, Magy, Nyíribrony, Nyírjákó, Nyírkarász, Nyírkércs, Nyírtass, Nyírtét, Ófehértó, Petneháza, Ramocsaháza, Rohod és Szabolcsbáka települések önkormányzata, melyekhez csatlakozott Nyírmada és Pusztadobos önkormányzata.

A Társulás célja a települések általános felzárkóztatása a megyei illetve országos fejlettségi szintre, gazdasági, infrastrukturális, valamint társadalmi és kulturális fejlesztések átfogó koordinálása és szervezése. Ezen célok megvalósítása érdekében a társulás folyamatos kutató és elemző munkával megkísérli teljeskörűen és összefüggéseiben is feltárni a térség természeti, gazdasági és társadalmi adottságait, a fejlődés lehetőségeit, a legszükségesebb fejlesztési területek irányait. Mindezek keretében a Társulás tényfeltáró és helyzetelemző tanulmányokat, fejlesztési projekteket készít, illetve készíttet és a média útján széleskörű publicitást biztosít a térség értékeinek bemutatására.

Forrás: térképcentrum

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az a státusz, melyben a térség van, nem csak nemzeti, vagy regionális, hanem nemzetközi is. Ezzel számolt az Országgyűlés által elfogadott OTK (Országos Területfejlesztési Koncepció), az elfogadott Országos Területrendezési Terv, és a helyi regionális tervek is. Az OTK a Bécs – Budapest – Záhony irányt, hozzávetőlegesen az M1 – M3 nyomvonal mentén egy innovációs tengelynek tekinti, melynek két végpontja kiemelt jelentőségű. Ezt kiegészíti az M3-as-hoz kapcsolódó új nyomvonalon tervezett M49-es autóút is. A térség regionális infrastruktúráinak fejlesztését a megyei regionális terv is előirányozza.

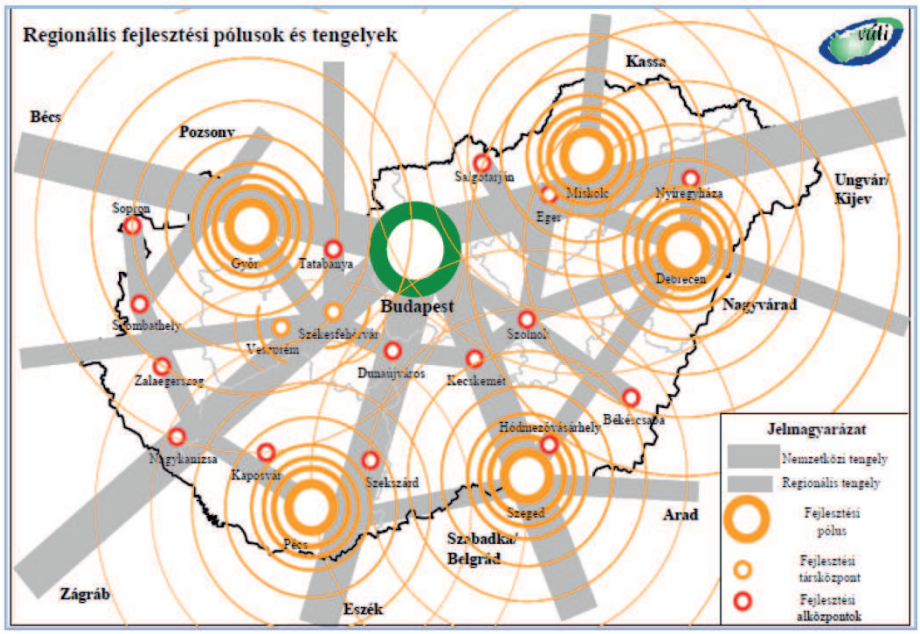

Forrás: Országos Területfejlesztési Koncepció

Az OTK Petneháza szempontjából releváns pontjai az alábbiak:

Elmaradott térségek, és perifériák térképe alapján, társadalmi és gazdasági mutatók szerint Petneháza a legrosszabb helyzetbe sorolt Baktalórántházai kistérségbe tartozik.

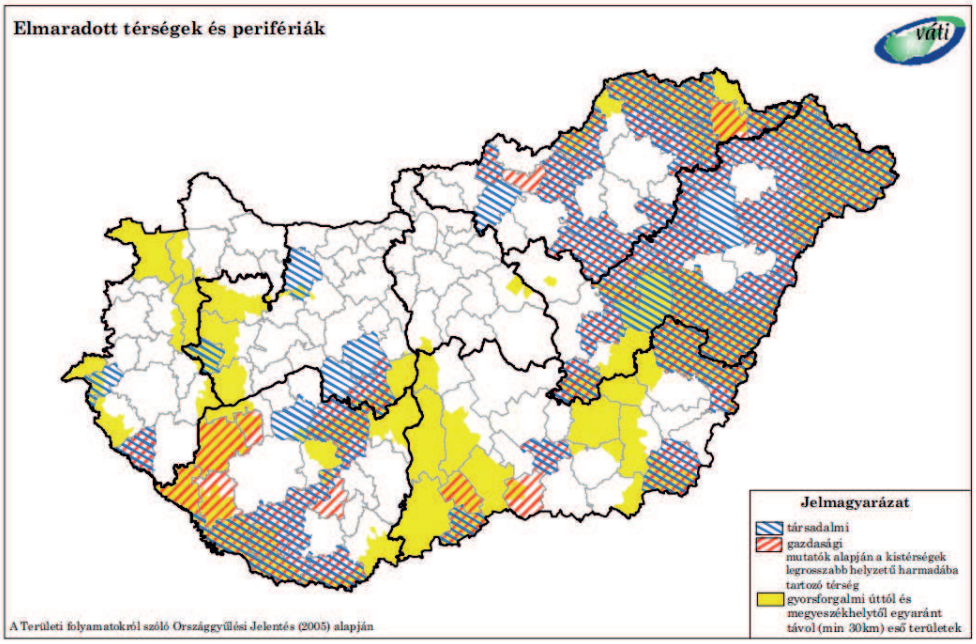

Forrás: Országos Területfejlesztési Koncepció

Megnevezés	Dinamikusan fejlődő	Fejlődő	Felzárkózó	Stagnáló	Lemaradó
Észak-Alföld		Debreceni, Nyíregyházi, Szolnoki	Hajdúszoboszlói, Kisvárdai, Jászberényi	Hajdúböszörményi, Polgári, Mátészalkai, Nagykállói, Tiszavasvári, Vásárosnaményi, Karcagi, Törökszentmiklósi	Balmazújvárosi, Berettyóújfalui, Püspökladányi, Baktalórántházai, Csengeri, Fehérgyarmati, Nyírbátori, Kunszentmártoni, Tiszafüredi

A KSH Magyarország Észak-Alföldi kistérségeinek társadalmi – gazdasági fejlettségi rangsorában

A térség népsűrűsége és a népességszámmal meghatározott urbanizált települések előfordulása alapján a jellemzően vidékies (rurális) kistérségekhez tartozik.

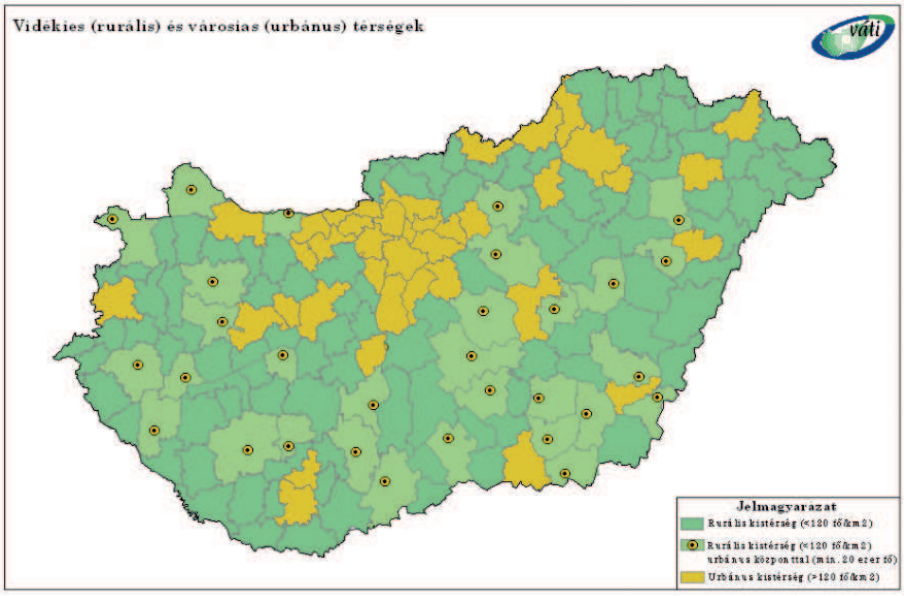

Forrás: Országos Területfejlesztési Koncepció

A Szabolcs-Szatmárt-Bereg Megyei Fejlesztési Programja, mely Petneháza szempontjából is releváns.
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározható a megye fejlesztésének célrendszere, a 2020-ig terjedő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési koncepciója három átfogó célt fogalmaz meg, amelyek tükrözik a megye értékválasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát. A három átfogó cél elérése érdekében hét stratégiai cél került kijelölésre, amelyek közül négy tematikus cél, három területi cél. A kitűzött célok elérése az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés (mint horizontális célokra) jegyében történik.

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Stratégiai Programja

1.2.1. EU 2020 stratégia

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább. A 11 tematikus célkitűzés:

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
2. az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
11. a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

2011-2013 között közel 2000 milliárd forint uniós forrás állt Magyarország rendelkezésére, amelynek köszönhetően megerősödhet a gazdaság, növekedhet a foglalkoztatás. Az akciótervekben található pályázatok és kiemelt projektek igazodnak az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) hét kitörési pontjához, amelyek biztosítják a foglalkoztatás bővítését, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtését, és hazánk versenyképességének javítását.

Kitörési pontok:

- egészségipar
- zöldgazdaság-fejlesztés
- otthonteremtés
- vállalkozásfejlesztés
- közlekedésfejlesztés
- tudomány-innováció
- foglalkoztatás

Mindannyiunk által elérni kívánt cél Magyarország hosszú távú fejlődésének elősegítése, hozzájárulás a tartós növekedés megkezdéséhez és fenntartásához.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Koncepció a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- ágazati fejlesztéspolitikai koncepció: a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- területi fejlesztéspolitikai koncepció: az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

A Koncepció kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Koncepció jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseihez igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze. Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés: A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszt. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó-közép-osztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezettünk védelme: természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önellátó és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása.

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság: A magyar gazdaság újra-pozicionálása, külpiaci és belpiaci pozícióinak visszaszerzése, erősítése. A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság): A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével.
- Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás: A vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az élelmezési és élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
- Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I: A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástőkénkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infó-kommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piacképes, szükség esetén mobil egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.

- Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció: a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
- Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság: A magyar közszféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
- Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme: A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.
- Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont: Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével.
- Többközpontú növekedésünk motorjai:városok és gazdasági térségek: A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitika és városfejlesztés, városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése
- Vidéki térségek értékalapú felemelése: A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
- Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén: A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével
- Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere: Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembe vétele a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A területrendezési tervekkel való összefüggéseket a három tervezési szinten kell vizsgálni, melyek a következők:

- Országos szint: országos területrendezési terv + országos területfejlesztési koncepció + operatív programok
- Térségi szint: megyei területrendezési terv + megyei területfejlesztési koncepció + térségi operatív program
- Települési szint: településrendezési eszközök (koncepció + szerkezeti terv + építési szabályzat) + ITS

A területrendezési és településrendezési tervek kapcsolatát szabályozó, a települési önkormányzatok részére kötelező jogszabályok:

- az országos területrendezési tervről szóló módosított 2013. évi CCXXIX. törvény (OTrT),

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei települési önkormányzatok részére kötelező jogszabály:

- a megyei területrendezési tervről szóló 19/2011.(XII.1.) sz. megyei önkormányzati rendelet

A hatályos megyei területrendezési terv jóváhagyása óta az országos területrendezési terv változott, azaz a megyei területrendezési terv rajzi munkarészei nincsenek teljes mértékben összhangban az országos területrendezési terv tervlapjaival, ezért a településrendezési eszközök készítése, módosítása során az OTrT 31/B.§ rendelkezéseit kell alkalmazni.

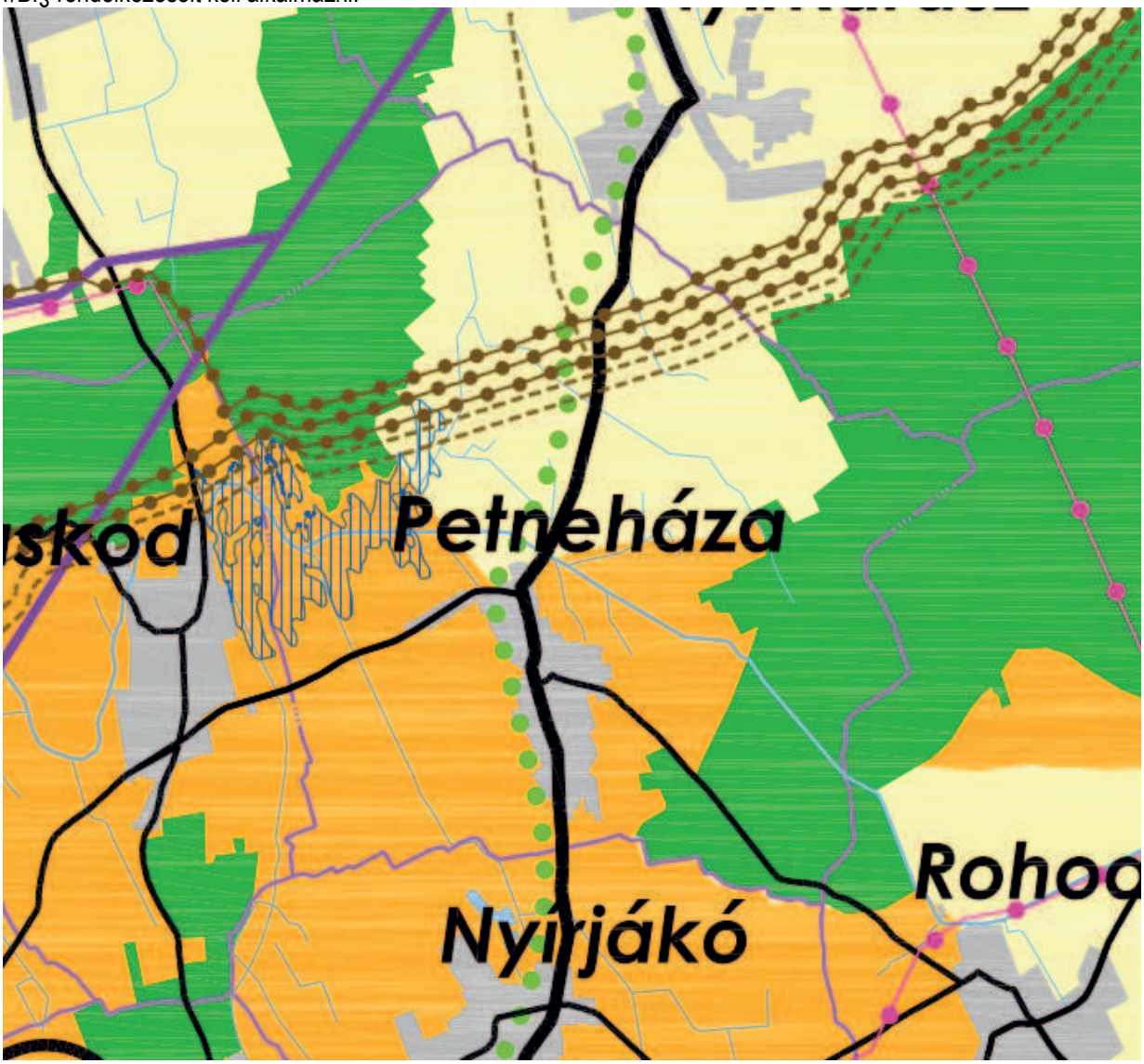

MTrT térségi szerkezeti terv részlet

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

Ssz.	Övezetek megnevezése	Övezeti érintettség Település
1.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti erdőgazdálkodási térség	érinti
2.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti mezőgazdasági térség	érinti
3.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vegyes területfelhasználású térség	érinti
4.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti városias térség	nem érinti
5.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti hagyományosan vidéki települési térség	érinti
6.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vízgazdálkodási térség	érinti
7.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti építmények által igénybevett térség	érinti
8.	A magterület övezet	érinti
9.	Az ökológiai folyosó övezet	érinti
10.	A pufferterület övezet	nem érinti
11.	A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete	nem érinti
12.	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete	érinti
13.	Erdőtelepítésre javasolt területek övezete	érinti
14.	Tanyás térség övezete	nem érinti
15.	Térségi tájrehabilitációt igénylő terület övezete	nem érinti
16.	A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	nem érinti
17.	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete – tájképvédelmi ter. öv.	nem érinti
18.	A világörökség és világörökség várományos terület övezete	nem érinti
19.	Országos vízminőség-védelmi terület	nem érinti
20.	A rendszeresen belvízjárta terület övezete	nem érinti
21.	A nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete	nem érinti
22.	Térségi árvízi kockázatkezelési terület	nem érinti
23.	Ásványi nyersanyag-vagyon terület	nem érinti
24.	A földtani veszélyforrás területének övezete	nem érinti
25.	Szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület	nem érinti
26.	A kiemelt fontosságú meglevő honvédelmi terület övezete	nem érinti
27.	Honvédelmi terület övezete	nem érinti

	Településrendszer sajátos megyei térségei			Természet- és tájvédelem sajátos megyei térségei			Környezet- és természeti erőforrásgazdálkodás sajátos megyei térségei				
Település	Gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű	Turizmusfejlesztés térségei és térségi jelentőségű	Érzékeny települési térségek	NATURA 2000 természetmegőrzési területek	NATURA 2000 madárvédelmi területek	Magas természeti értékű területek	Komplex tájgazdálkodás térségei	Nitrátérzékeny területek	Térségi jelentőségű szántóföldi árutermelő mezőgazdasági területe	Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település	Szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület
Petneháza				x				x	x	x	x

A 147/2011. (XI. 30.) Önkormányzati határozat 3. sz. melléklete: települések 2. melléklet szerinti sajátos megyei térségek általi érintettsége

2011. december hónapban a megye közgyűlése elfogadta Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési tervét. A megyei területrendezési terv figyelembe vette a települések hatályos településszerkezeti terveit is, melyek tartalmazták a meghatározó, távlati fejlesztési elhatározásokat is. A megyei Területrendezési terv kidolgozásakor lehetőség volt a hatályos rendezési tervhez képest figyelembe vetetni az éppen aktuális, elindított módosítási fejlesztési elképzeléseket is, ha azok az országos területrendezési tervvel, és a település térségének érdekeivel összehangoltan készültek, illetve ha azok elhatározásaival nem álltak ellentétben.

A megye szerkezetalakítása vonatkozásában a megyei közgyűlés döntési hatásköre erőteljesen korlátozott. A kijelölhető térszerkezeti egységek és azok lehatárolása nagyobbrészt az OTrT-ben meghatározásra kerültek, a megye által meghatározható pontosítások illetve az országos területfelhasználási egységek térségi kategóriákba történő kifejtése jórészt az OTrT-ről szóló törvény előírásai és/vagy az egyes ágazatokat képviselő államigazgatási szervek adatszolgáltatása szerint történik. Irányadóak – de nem kötelező érvényűek – a hatályos településrendezési terveknek a megye térszerkezetét (is) alakító elhatározásai.

Az Országos Településrendezési Terv (OTrT) a tájszerkezet alakítására vonatkozóan erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, vegyes területfelhasználású térség, vízgazdálkodási térség területfelhasználási kategóriákat jelölt ki az Ország Szerkezeti Tervében.

A megyei területrendezési tervek készítése során az Ország Szerkezeti Terve által meghatározott tájszerkezet pontosítására vonatkozóan az OTrT a következő szabályokat tartalmazza:

6. § (1) Az országos területfelhasználási kategóriákon belül a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;

b) a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;

c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni;

d) a települési térséget legalább 75%-ban települési térség kategóriába kell sorolni;

e) a vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;

f) az építmények által igénybe vett térség más térségi területfelhasználási kategóriába nem sorolható.

(2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;

b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;

c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;

d) a települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;

e) a vízgazdálkodási térséget legalább 85%-ban vízgazdálkodási terület vagy természetközeli területfelhasználási egységbe kell sorolni;

f) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.

(3) Az országos területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályoknak a kiemelt térség vagy a megye területére vetítve, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási szabályoknak a település közigazgatási területére vetítve kell teljesülniük.

<u>A Térségi Szerkezeti Terv szerinti erdőgazdálkodási térség</u>

Erdőgazdálkodási térség az OTrT fogalommeghatározása szerint: „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben olyan meglévő erdőterületek, valamint erdőtelepítésre alkalmas területek találhatók, amelyek erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból is szükséges vagy indokolt."

A megye területén az OTrT az Ország Szerkezeti Tervében meghatározóan a Nyírség területén jelölt ki erdőgazdálkodási térséget, a többi térségben csak néhány nagyobb kiterjedésű erdőgazdálkodási térség jelenik meg. Az OTrT a Nyírség mozaikos, az Alföld erdősültségénél lényegesen nagyobb erdősültségét igen nagyvonalúan megnöveli, oly mértékben, hogy lényegében a térség közel 50%-os erdősültségével számol. Ez természetesen a megyei területrendezési terv távlatában nem tekinthető reális erdőfejlesztési célnak, ezért a terv a mozaikos erdők összefüggő rendszerét megtartva csökkentette a Nyírségben az OTrT által kijelölt erdőgazdálkodási térség területét. Ezzel is hangsúlyozni kívánjuk, hogy a Nyírség kedvezőtlen termőhelyi adottságai ellenére a táj eltartóképességében meghatározó a mezőgazdaság szerepe.

Fontos továbbá az ökológiai, táj- és természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű térségek – Tisza, Szamos térsége, Szatmári síkság, Beregi síkság – jelenleg alacsony erdősültségének növelése. Ezen térségek turisztikai tájpotenciáljának növelése is fontos, ezért a termőhelyi adottságoknak megfelelő őshonos erdőállományok kialakításánál a több célú erdőgazdálkodás elvét fokozottan indokolt érvényesíteni, tehát az erdőtelepítéseket a védelmi és gazdasági rendeltetés mellett a közjóléti rendeletetés figyelembevételével indokolt megvalósítani.

A belterülettől északnyugaton és keleti irányban egy-egy nagyobb kiterjedésű erdőgazdálkodási térség területe található. Ezen területek a település erdőművelési ágú területei viszonylag jól lefedik a térség területeit.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti mezőgazdasági térség

Az OTrT szerint mezőgazdasági térség olyan területfelhasználási kategória, amelybe elsősorban mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatók. Mezőgazdasági térség területfelhasználási kategóriába sorolja a terv azokat az összefüggő térségeket, ahol a mezőgazdasági termelés távlatban is meghatározó marad és az erdőterületek aránya távlatban sem éri el a 10-15%-ot.

A megyében a termőhelyi adottságok a mezőgazdasági árutermelés szempontjából az országos átlagnál kedvezőtlenebbek, amit igazol, hogy a megye területén az OTrT szerinti kiváló termőhelyi adottságú szántóterület alig akad. Ennek ellenére a megye tájgazdálkodásában a mezőgazdaságnak a jövőben is meghatározó szerepe lesz, így a jó minőségű termőföldek védelmét biztosítani kell. A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, rossz termőhelyi adottságú mezőgazdasági területeken ösztönözni kell ebben a területfelhasználási egységben is az erdősítést. A természetvédelmi oltalom alatt álló mezőgazdasági területeket – halmozottan a Szatmári és Beregi síkság térségében – a településrendezés eszközeiben olyan korlátozott használatú mezőgazdasági területfelhasználási egységbe célszerű sorolni, ahol épület nem létesíthető, vagy az épületek kialakítása a védelmi célokkal összhangban a természeti területek fenntartása, a természetvédelmi célú tájgazdálkodás, ismeretterjesztés, bemutatás, génmegőrzés és ehhez kapcsolódó ökoturisztikai fejlesztés érdekében történik. A település belterületének közvetlen környezetében található a mezőgazdasági térség övezete, melyek általában 3-4 AK értékű földterületek.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vegyes területfelhasználású térség

Az OTrT fogalom-meghatározása szerint vegyes területfelhasználású térség „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a mozaikos szerkezetű erdőgazdálkodási, mezőgazdasági és települési térségek tartoznak”. Az OTrT szerint a vegyes területfelhasználású térség területének legalább 85%-át a településszerkezeti tervben mezőgazdasági vagy erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni. Ez a területfelhasználási kategória tehát rugalmasabb szabályozási lehetőséget biztosít a települések számára az erdőgazdálkodási és mezőgazdasági térséggel szemben, amelyeket 85%-ban kell erdőterületként, illetve mezőgazdasági területként kijelölniük a településeknek a rendezési terveikben.

A túlzott „erdősítés” helyett az Ország Szerkezeti Tervében a meghatározóan erdőgazdasági térség helyett ebbe a térségi területfelhasználási kategóriába lett volna indokolt sorolni a Nyírség területének túlnyomó részét. Az OTrT által mozaikosan kijelölt vegyes területfelhasználású térségekben semmiféle térségfejlesztési, térségrendezési elv nem fedezhető fel. A megye térségi szerkezeti terve a területfelhasználási kategória területét az OTrT vonatkozó szabályainak figyelembe vételével azokban a térségekben jelölte ki, ahol a mezőgazdasági célú hasznosítás mellett az erdőgazdálkodásnak is jelentős szerepe van már, vagy jelentős szerepet kellene betöltenie a jövőben. A Nyírség térségében azok a területek kerültek vegyes területfelhasználásba, ahol az 50 ha-nál kisebb – tehát a térségi szerkezeti tervben nem ábrázolható – erdőterületek halmozottan vannak jelen a mezőgazdasági területek közé ékelődve. A település belterületétől északi és déli irányba található aránylag nagy kiterjedésű területek.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti hagyományosan vidéki települési térség

Az OTrT-ről szóló törvény fogalom-meghatározása szerint hagyományosan vidéki települési térség: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe – ide nem értve a városokat – a 15 fő/ha-nál nem nagyobb belterületi laksűrűségű települések települési területei tartoznak. E definíció értelmében Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén a jelenleg városi ranggal rendelkező 27 város települési területe kivételével minden település települési területe hagyományosan vidéki települési térség.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vízgazdálkodási térség

A vízgazdálkodási térség az OTrT törvényi előírása szerint: „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe egyes folyóvizek, egyes állóvizek, egyes vízfolyások és egyes csatornák medre és parti sávja tartozik." Az OTrT a vízgazdálkodási térség kijelölésére nem ír elő alsó méretbeli korlátot, így elvileg minden vízfelület ebbe a térségi területfelhasználási kategóriába sorolandó. A vízgazdálkodási térségekre vonatkozólag az OTrT előírja, hogy a területüket legalább 90%-ban vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részen városias települési térség nem jelölhető ki".

Község közigazgatási területe vonatkozásában elsősorban a csatornák, vízfolyások medre, parti sávja az érintett.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti építmények által igénybevett térség

A közlekedési lehetőségek nagymértékben befolyásolják egy terület gazdasági és társadalmi fejlődését. A gazdaság fejlődése szempontjából fontos kérdés, hogy a kistérség be tud-e kapcsolódni az európai közlekedési hálózatok vérkeringésébe, hiszen ez a tényező nagyban befolyásolja majd a jövőbeli versenyképesség alakulását.

A közúti közlekedés fő tengelyvonalait a megyében a 4., 36., 38., 41., 49. számú főutak és az M3-as autópálya jelentik. Az utak mennyisége összességében megfelelő, a települések közti úthálózat sűrűsége meghaladja az országos átlagot. Az útállomány összetétele is sokat javult: a 100 km^2-re jutó főútvonal-sűrűség a megyében 2007-ben már alig maradt el az országos átlagtól, és a mellékutak sűrűsége sem sokkal magasabb már az országos átlagnál. Összességében továbbra is inkább a mellékutak dominanciája a jellemző.

Térségi mellékutak nyomvonala úgy került kijelölésre, hogy a meglévő főúthálózaton belül az általános irányelveknek megfelelően erősítse az észak-déli és kelet-nyugati irányú közlekedési kapcsolatokat. Térségi mellékútként került kijelölésre észak-déli irányban a (Kisvárda)-Anarcs-Petneháza-Baktalórántháza-(Nyírbátor) (4105. j. út), valamint kelet-nyugati irányban a Rohod-Petneháza-Laskod nyomvonal. Az utak fejlesztése a 4-es főúttól délre, a 41-es főútról északra fekvő térség feltárását, kiszolgálását javíthatja, továbbá irányultságukból fakadóan erősítik a közlekedési kapcsolatokat.

Vasúti mellékvonalak: Kisvárda-Baktalórántháza. a vasútvonal 1967-ben megszűnt. A legközelebbi állomás Baktalórántházán van a Nyíregyháza-Baktalórántháza-Vásárosnamény vonalon, melyet az elavultság és a korszerűtlenség jellemzi, ami a menetsebesség és a vonalterhelés csökkenését vonja maga után. Ezért ezek korszerűsítése, a lakosság számára vonzóbbá tétele fontos fejlesztési feladat. Indokolt ugyanakkor – a Nyíregyháza környéki, a megyeszékhellyel kapcsolatot biztosító térségi vasútvonalak megőrzését távlati elővárosi vasút-fejlesztés nyomvonalaként is biztosítani, még akkor is, ha ennek szükségessége jelen pillanatban még nem látszik.

A magterület övezet

Az ökológiai hálózat magterületei nagyobb összefüggő területet a Szatmári és Beregi síkság térségében alkotnak, amelyek meghatározóan a Szatmár-Bereg Tájvédelmi Körzet területét és Natura 2000 területeket foglalnak magukban. A magterületek által halmozottan érintett térségek a Nyírség területe, így Petneháza Község is.

Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

Az előző bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhetők el.

A Község közigazgatási területe vonatkozásában a Vajai-főfolyás a közigazgatási terület elhagyásának környéki területe és a Bakta-tói-folyás 41105. számú bekötő útról délre levő területe és a 0196/4. hrsz. közötti területek.

Az ökológiai folyosó övezete

Az ökológiai folyosó övezetébe „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

Az ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:
a) a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

Az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. A település közigazgatási területein az ökológiai folyosó élőhelymozaikokból áll, amely a magterületek környezetében, másrészt a két terület közötti telkek területei. Kisebb összefüggő foltokban fellelhető még a Nagy lápos, valamint Sige puszta és az Úrbéri legelő néhány területe.

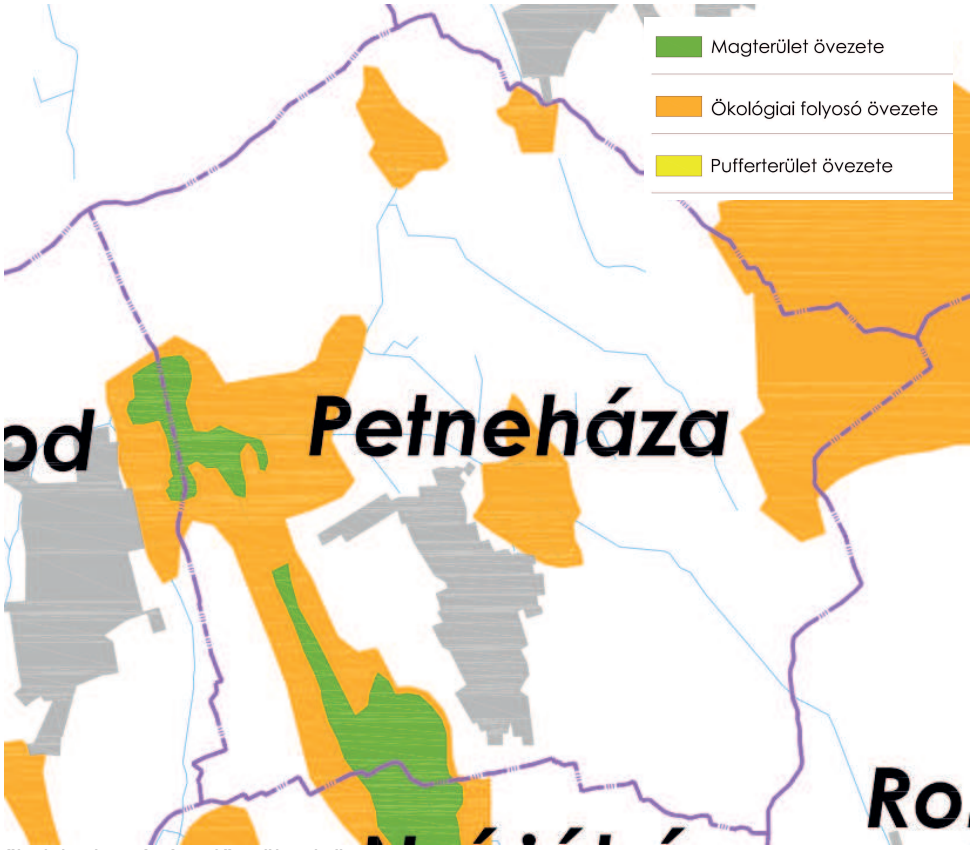

A kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete

A kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete az Országos Területrendezési Tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe az őshonos fafajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármas funkcióját – környezetvédelmi, gazdasági, társadalmi – egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

Az OTrT által lehatárolt és a megyei tervben is kijelölt kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete a település közigazgatási területén elszórva, a közigazgatási terület északnyugati és délkeleti területein.

Erdőtelepítésre javasolt területek övezete

Az OTrT fogalom meghatározása szerint az erdőtelepítésre alkalmas terület övezete „kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe azok a többnyire gyenge termőképességű mezőgazdasági területek tartoznak, amelyeknél gazdasági, vidékfejlesztési vagy környezetvédelmi szempontok indokolják az erdők létesítését és azt természetvédelmi vagy termőhelyi okok nem zárják ki”.

Az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetét a terv elsősorban a Nyírség kedvezőtlenebb termőhelyi adottságú mezőgazdasági területein az erdős tájszerkezet mozaikos erdőterületeinek összefüggő erdőrendszerré fejlesztése érdekében jelöli ki.

Az övezet kijelölése ágazati adatszolgáltatás hiányában a tervező javaslata. A kijelölésnél alapelv volt, hogy olyan területek kerüljenek az övezetbe, ahol a mezőgazdasági termelés az ökológiai természeti értékek védelme érdekében erősen korlátozott, ahol az erdőgazdálkodási térség keretében az erdősítés ösztönözhető, továbbá olyan kedvezőtlen termőhelyi adottságú, szélerózió által veszélyeztetett homoktalajok, amelyek mezőgazdasági hasznosítása gazdaságtalan.

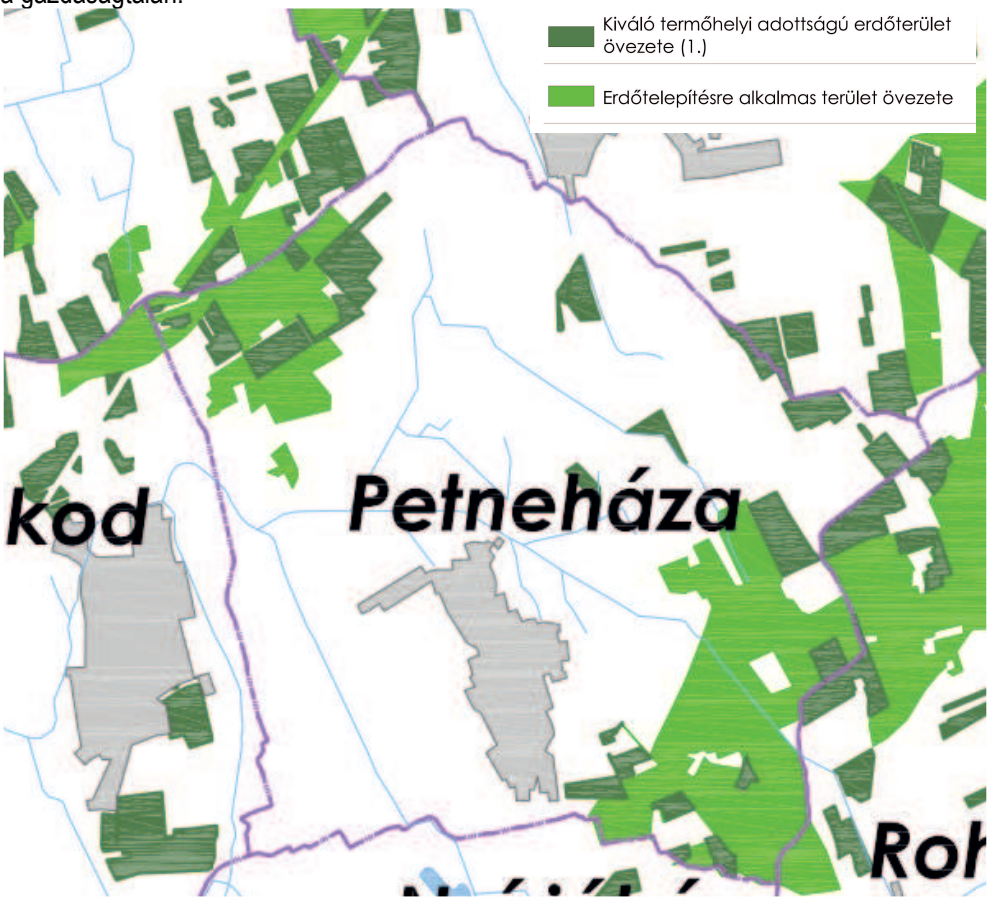

A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.

Az OTrT által lehatárolt és a megyei tervben is erdőtelepítésre alkalmas terület övezete a település közigazgatási területén elszórva, nagyobb összefüggő mennyiségben a közigazgatási terület északnyugati és délkeleti részén találhatók nagy mennyiségben.

A település sajátos megyei térségek általi érintettségei a következők:

- természet- és tájvédelem sajátos megyei térségei
  - ❖ NATURA 2000 természetmegőrzési terület

    A Natura 2000 területeket az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormány rendelet jelölte ki, illetve meghatározta az azok területére vonatkozó szabályokat. A Natura 2000 területek a különleges madárvédelmi területeket, a különleges természet-megőrzési, illetőleg kiemelt jelentőségű természet-megőrzési területeket foglalják magukba. A 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet tartalmazza a Natura 2000 területekhez tartozó helyrajzi számokat Natura 2000 területenként, települések szerinti bontásban.

Ezeken a területeken a területhasználatot és a gazdálkodást az ott jelenlévő közösségi fajok és élőhelyek befolyásolják, de azok védelmével összehangolt gazdálkodás támogatandó. A hazai Natura 2000 területek sok esetben átfedésben lehetnek a természetvédelmi oltalom alatt álló egyéb területekkel is. A Natura 2000 területekre a védett természeti területekre vonatkozó szabályozás vonatkozik, amennyiben azok átfednek védett területekkel. A védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszerűen, jogerős engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható. A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól külön jogszabály, a 269/2007. (X.18.) Kormány rendelet rendelkezik.

Az ökológiai hálózat magterülete által is lefedett, belterülettől délnyugatra, a Daru-réten találhatók NATURA 2000 területek.

- környezet- és természeti erőforrásgazdálkodás sajátos megyei térségei
  - ❖ nitrátérzékeny területű település

    A nitrát érzékeny területek kijelölésének célja a vonatkozó külön jogszabályokkal összhangba a vizek védelme a mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szemben, továbbá a vizek meglévő nitrát szennyezettségének csökkentése. Az övezeti tervlap nem a nitrátérzékeny területeket, hanem a nitrátérzékeny területek által érintett településeket jelöli ki.

    A megyei térségi fejlesztési koncepciókat, programokat és a településfejlesztési koncepciókat, rendezési terveket a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006.(II.7.) Korm. rendelet szerint az 59/2008 (IV.29.) FVM rendelet által meghatározott cselekvési programban foglaltakkal összhangban javasolt kidolgozni.

    A nitrátérzékeny területeken a vonatkozó miniszteri rendelet Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályai szerint kell a gazdálkodást folytatni.

    A település közigazgatási területén a belterületen és a belterülettől nyugatra található.

- Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdaság területe

- Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település
  Az OTrT 8.§ (2) bekezdése kimondja, hogy az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet beépítésre szánt területté nem minősíthető. Ennek a szabálynak a betartása a kataszter által érintett települések ismerete nélkül nehézségekbe ütközik. Célszerűnek tartjuk a beépítésre szánt területek kialakításának tilalmát csak az I. osztályú területekre korlátozni.
  A megye gyümölcstermesztésben betöltött jelentőségét és alkalmasságát biztosítja, hogy csupán hét település nem érintett a gyümölcs kataszter által. Ez azonban a gyümölcstermesztésre alkalmas területek védelme mellett azt is jelenti, hogy a megye szinte összes települése területén a beépítésre szánt területek kialakítását a gyümölcs termőhely kataszter erősen korlátozhatja.
  A település külterületének egésze érintett az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter övezete által.
- Szélerőmű település szempontjából vizsgálat alá helyezhető település
  A szélerőművek, szélerőmű parkok kijelölésére vonatkozóan nincs általános országos szintű szabályozás, így a településrendezés szintjén okoz problémát, hogy hol szabad, illetve hol nem szabad szélerőművek létesítésére területet biztosítani.

A telepítéshez nem javasolt területek köre

- Natura 2000 területet
- magterületet, ökológiai folyosót és pufferterületet
- erdőterületet, erdőtelepítésre alkalmas területet

Ezen térségekben az ökológiai hálózat, tájképi, természeti értékek védelme, a kulturális örökség, világörökség értékeinek megőrzése miatt véleményünk szerint szélerőművek kialakítását meg kellene akadályozni.[1]

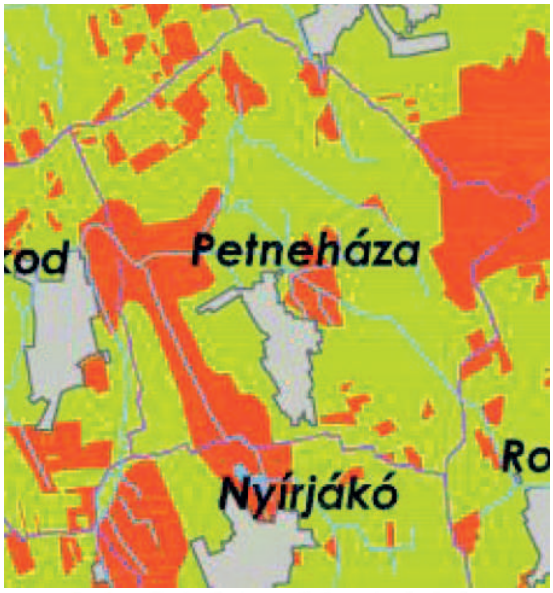

Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület

Szélerőmű telepítésére nem javasolt terület

[1] Jóváhagyott Megyei TrT

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

Az alábbi települések határolják Petneháza Községet:
Nyírtass Község, Nyírkarász Község, Rohod Község, Nyírjákó Község, Laskod Község.

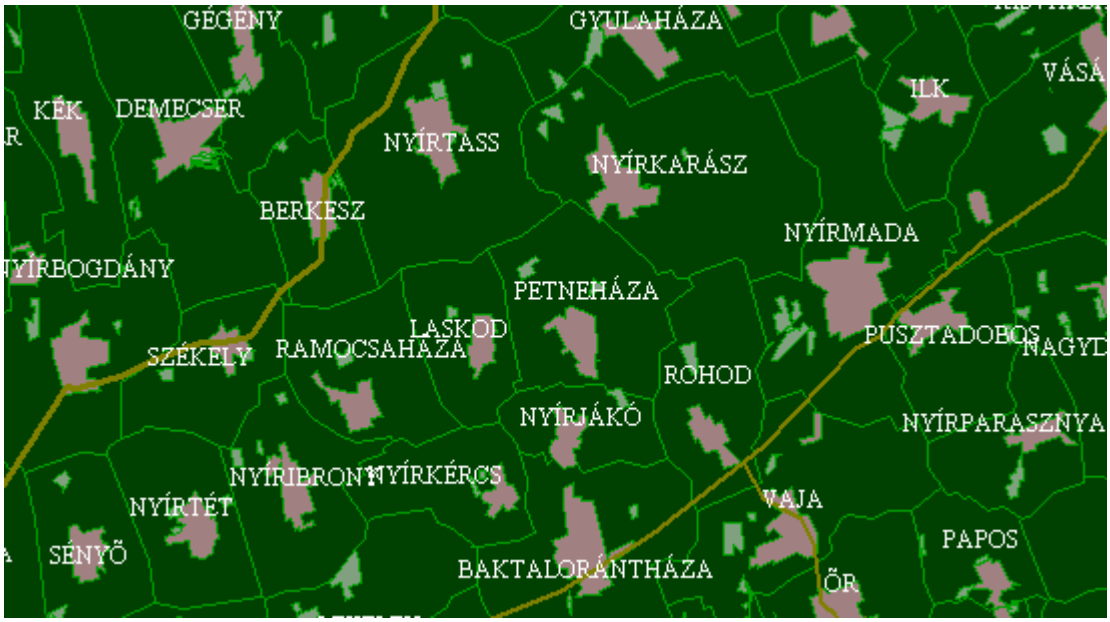

Forrás: www.takarnet.hu

A szomszédos települések településszerkezeti terveiben Petneházára vonatkozó megállapítások nem találhatóak.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 37.§-a alapján az előzetes tájékoztatási szakaszban nem jelezték az érintett önkormányzatok, hogy a tervezett fejlesztéseik befolyásolnák a településrendezési terv készítését. A tervezett fejlesztéseket a Megyei TrT tartalmazza, melyek Petneháza érintő vonatkozásai jelen tervbe is beépülnek, tehát az összhang biztosított.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A <u>településfejlesztési koncepció</u> elkészült és 2004-ben a képviselőtestület jóváhagyta. A jóváhagyott településfejlesztési koncepció meghatározta a község hosszú távú fejlesztésének tartalmát és irányait. Felvázolta a község jövőképét, a fejlesztendő ágazatokat, a fejlesztések mértékét, ennek esetleg felülvizsgálata, pontosítása szükséges.

A hatályos településfejlesztési koncepcióban az alábbi elsődleges célok szerepelnek:

A földrajzi pozíció, az elérhetőség javítása	Már megvalósult: ▪ az M3 gyorsforgalmi út megépítése ▪ az autópálya csomópont és a település közeli kapcsolatának a kialakítása ▪ a településeket összekötő utak építése Még nem valósult meg: ▪ az M49 gyorsforgalmi út, az új országos főút, és z ettől vállalji, valamint a csengersimai határátkelőhöz vezető országos út mielőbbi megépítésének korszerűsítésének a lobbyzása ▪ a 4105-es és a 41105-es számú út korszerűsítése ▪ a térségi fejlesztés eszközeinek a felzárkóztatási politika látókörébe kerülése ▪ a nyírmadai összekötő út kiépítése ▪ a külterületi fontosabb mezőgazdasági és feltáró utak kiépítése
A népességmegtartó képesség javítása, munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság és a humán erőforrások kihasználásának javítása	gazdaságfejlesztési koncepció és vállalkozás-élénkítő program kidolgoztatása a biotermelés a termék feldolgozottsági szint emelésének, a beszállítói ipar fejlesztésének, a nagyobb hozzáadott értéket tartalmazó termék- előállításának a szem előtt tartásával a természeti területen a termelés-korlátozás anyagi támogatása, az idegenforgalom és rendezvényprogram területi igénye kielégítése, a civil kedvezményezések bevonása és ösztönzése a turizmus esetleg az idegenforgalom fejlesztése, az úgynevezett falusi üdülés meghonosítása, a térségi együttműködés intézményesítésének szorgalmazása, a kereskedelem fejlesztésének támogatási programja, helyi ösztönzése humán erőforrás-program kidolgoztatása a fiatal értelmiség helyben tartásának elsődlegességével, és az oktatási struktúra korszerűsítésével szakképzési program a gazdasági várható igényeinek fegyelembe vételével, a felsőfokú képzés megvalósítása a térségben, a lakhatás és lakás feltételeinek fejlesztése új gazdasági területek előkészítésének programja a kínálati telekpolitika kialakítása
A települési komfortosság és az esztétikai minőség javítása	a településközpont felújítása, kiegészítése a közterületek rendezése, utak burkolása, fásítása, kerékpárutak építése hagyományteremtő rendezvények kialakítása a csatornázás, a szennyvíz- és a hulladék elhelyezés, valamint a belvízelvezetés megoldása a humán infrastruktúra fejlesztése (lakásépítési területek, zöld- és szabadidős területek, közösségi ellátó funkciót hordozó területek előkészítése)
A települési vagyon fejlesztés-centrikus felhasználásának javítása	vagyonkataszter és vagyongazdálkodási koncepció készíttetése a prioritások szem előtt tartásával

A jelen tervezési folyamat a településszerkezeti terv és leírás elkészítésére irányul. A készülő településszerkezeti terv célja a településfejlesztési koncepcióban megjelölt fejlesztési irányok és feladatok alapján Petneháza Község településszerkezetének, terület-felhasználásának, települési örökség védelmének koncepcionális meghatározása, a településfejlesztési elhatározások területi következményeinek rögzítése.

A szerkezeti tervet követő Helyi Építési Szabályzat *és* Szabályozási Terv célja a településfejlesztési koncepció és településszerkezeti terv átfogó elhatározásainak jogi eszközökkel történő érvényesítése, azaz az egyes telkek használatának, beépítésének, a természeti, táji és épített környezeti értékek védelmének, és a környezetvédelem követelményeinek jogi szabályozása. A szabályozási terv készítésének célja Petneháza Község épített és természeti környezetének megőrzése, az értékvédelem és a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembe vételével.
A területen műemlék és helyi védett értékek találhatóak, emellett több lakóház helyi védelemre javasolt, illetve a kialakult településszerkezet is megőrzendő, ezek megfelelő kezelése, településrendezési eszközökkel megoldható védelme a területen a helyi építési szabályzattal lesz teljes. A fentieken túl az önkormányzat, településrendezési eszközök segítségével kívánja a munkahelyteremtő vállalkozó funkciót erősíteni a településen, ezért jelenlegi módosítások célja a gazdasági célú tevékenység építészeti-műszaki kereteinek véglegesítése, illetve a szükséges infrastrukturális és környezetvédelmi beruházások feltételeinek biztosítása.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Településfejlesztés, településrendezés vonatkozásában a Nyírségterv Kft.-vel 2014. évben kötött szerződés van csak érvényben.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Petneháza Község Hosszútávú Településfejlesztési Koncepcióját 122/2004. (XII.14.) KT.sz. határozattal állapította meg. A koncepció alapján készült el elkezdődött az új településrendezési terv készítése, amely egyeztetési fázisig jutott, elfogadására már nem került sor.

A település hosszútávú fejlesztési célkitűzéseit rögzítő fejlesztési koncepció felülvizsgálatára eddig nem került sor, viszont a település döntött új településfejlesztési koncepció és új településrendezési eszközök készítéséről, reflektálva az időközben megváltozott társadalmi-gazdasági helyzetre.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Petneháza Község Önkormányzata 2014. évben döntött településrendezési terv átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő felülvizsgálatáról, átdolgozásáról, aktualizálásáról az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről" szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről" szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk.

Az építési jogszabályok az előző településrendezési terv óta számos elemükben, 2013. január 1.-től pedig alapvetően megváltoztak. Módosított építési törvény lépett életbe, amelynek kapcsán megváltoztak a végrehajtáshoz kötődő rendeletek és az OTÉK is. A településrendezési tervek tartalmáról és az egyeztetési eljárásról hatályba lépett „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről" szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai új jelkulcsrendszert vezetettek be. Az előző jogszabályok szerint készült tervek 2018. december 31.-ig lesznek használhatók. A fenti jogszabályok, valamint a város életében, lehetőségében – az előző terv óta – történt változások tették szükségessé Petneháza Község településrendezési tervének felülvizsgálatát, módosítását. Az Étv. szerint – a településrendezés alapvető célja, hogy a települési környezet rendezettebbé, azaz komfortosabbá, működőképesebbé, egészségesebbé, biztonságosabbá és esztétikusabbá váljon. A településrendezés fontos eszközei a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv.

Petneháza Község településrendezési terveinek és helyi építési szabályzatának 2013. évi felülvizsgálatát, módosítását követően a hatályba lépésétől a fentebb említett fő problémacsoportok rendezése várható, azaz a településszerkezeti, településképi és épített értékek megfelelő kezelésének, megőrzésének elősegítése, valamint a tervezett fejlesztési elemek kialakítása, az értékes településszerkezet megtartása mellett. A felülvizsgálatot követően, és annak eredményeképpen a Község települési területének szerkezete a korábban jóváhagyott tervekhez képest módosulni fog, ugyanakkor az így kialakuló településszerkezet racionális és rendezett marad.

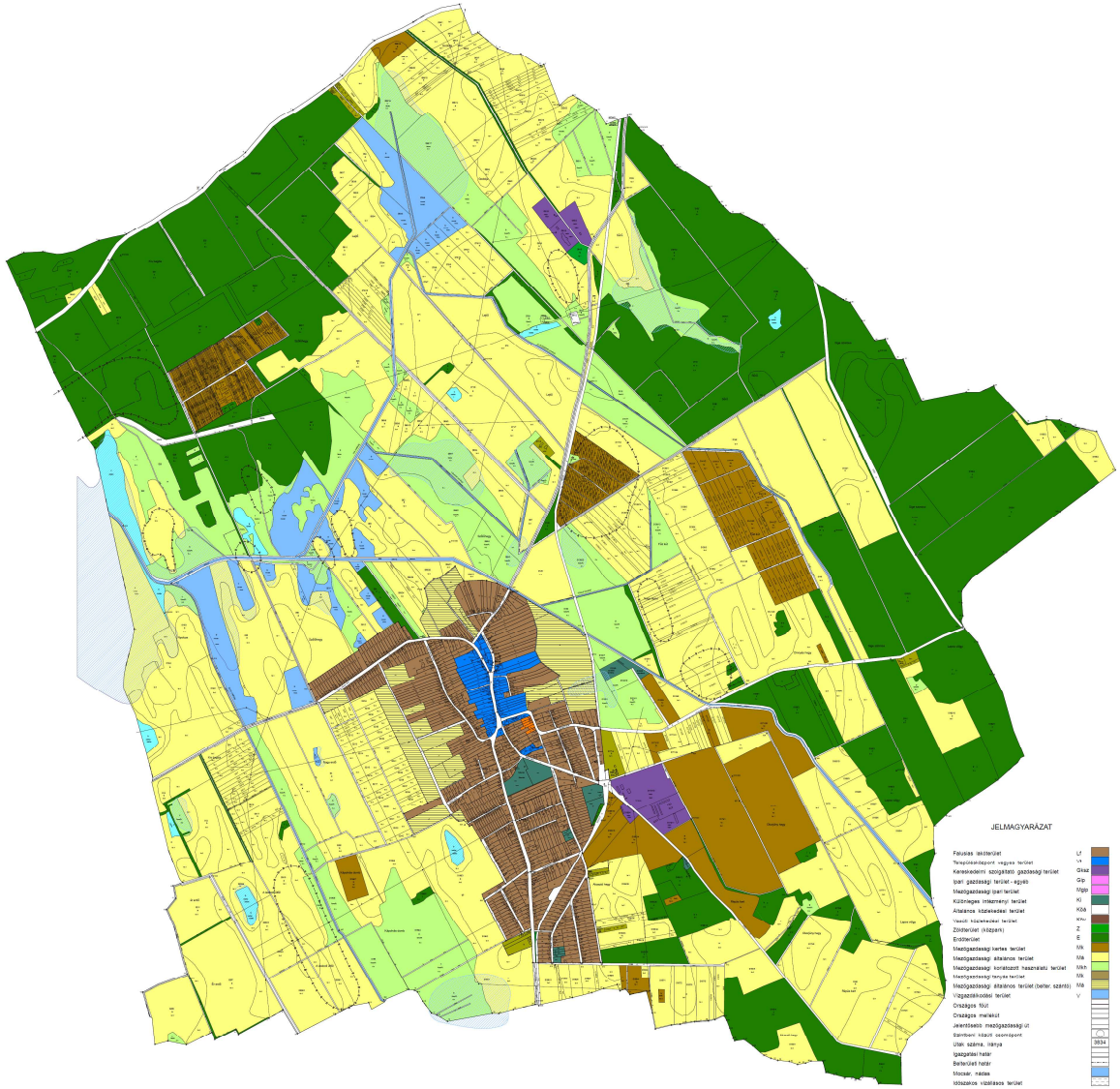

Településszerkezeti vizsgálat (saját szerkesztés)

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

A járás összesített népességszáma 19 783 fő, amellyel a 11. helyen áll a lakosságszámot tekintve a 13 darab Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei járások közül.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye természetes szaporodása sokkal kedvezőbb, mint bármelyik más megyéé, a születési ráta itt a legmagasabb, és a halálozási ráta is alacsonyabb az országos átlagnál. A népességszám alakulásának viszonylag kedvező mutatói azonban nem elegendőek a népesség növekedéséhez. Magyarország egészéhez hasonlóan a népesség fogy, csak sokkal mérsékeltebben, mint az országos átlag.

Időpont	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
2014.01.01.	1 742	675	2 420
2013.01.01.	1 790	675	2 420
2012.01.01.	1 805	676	2 420
2011.10.01. (a népszámlálás időpontjában)	1 818	674	2 420
2010.01.01.	1 822	703	2 420
2009.01.01.	1 849	703	2 420
2008.01.01.	1 878	699	2 420
2007.01.01.	1 904	693	2 420
2006.01.01.	1 933	687	2 420
2005.01.01.	1 916	686	2 420
2004.01.01.	1 937	684	2 420
2003.01.01.	1 972	682	2 420
2002.01.01.	1 996	682	2 420
2001.02.01. (a népszámlálás időpontjában)	1 987	670	2 420
2000.01.01.	1 870	669	2 420
1999.01.01.	1 872	660	2 420
1998.01.01.	1 895	650	2 420
1997.01.01.	1 872	621	2 420
1996.01.01.	1 878	618	2 420
1995.01.01.	1 853	614	2 420
1994.01.01.	1 700	612	2 420
1993.01.01.	1 739	607	2 420
1992.01.01.	1 712	607	2 420
1991.01.01.	1 722	600	2 420
1990.01.01. (a népszámlálás időpontjában)	1 756	595	2 420

Forrás: KSH Helységnévtár 2013.- Petneháza Község

A járás korábban jellemző enyhe mértékű természetes szaporodás az elmúlt években megfordult, a születések csökkenő és a halálozások növekvő száma pedig, az évek óta hasonló mértékű elvándorlással kombinálva a lakosságszám folyamatos csökkenését vonja maga után.

Élveszületések száma (fő)

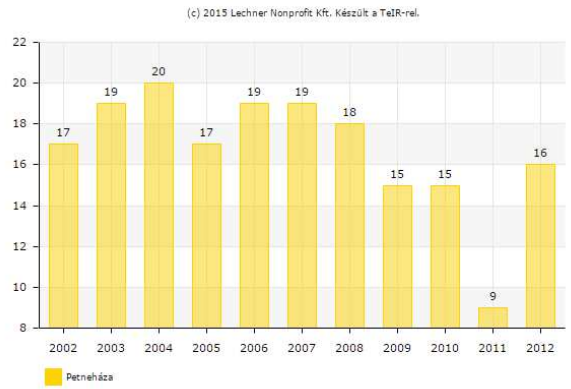

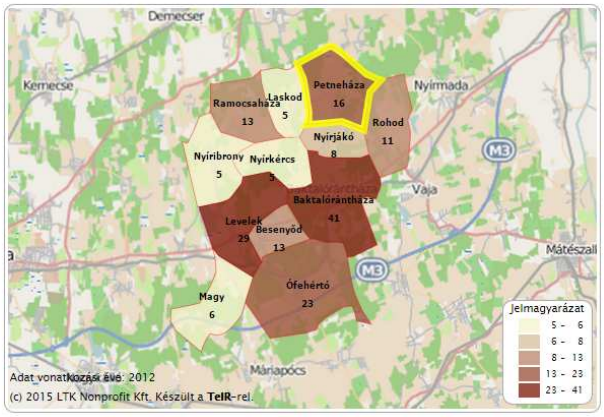

Halálozások száma (fő)

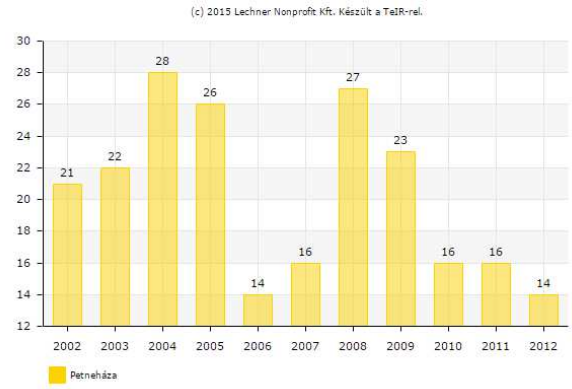

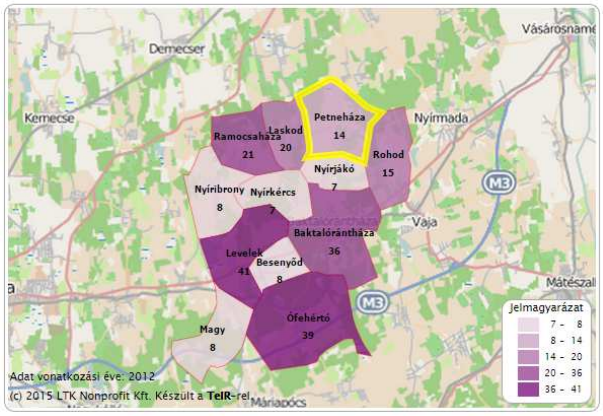

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

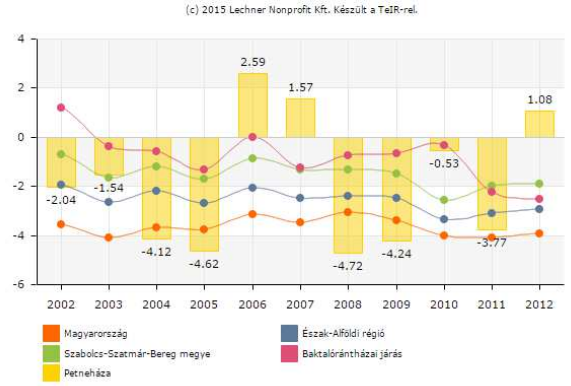

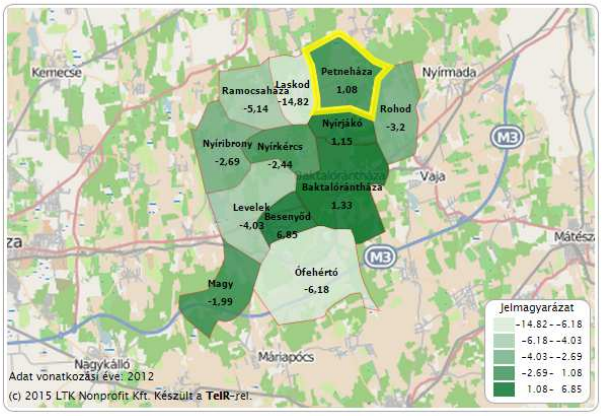

Forrás: TEIR

Petneháza Község 2014. január 1.-én 2 420 hektárnyi területen 1742 főnyi állandó népességnek adott otthont, melyből a lakónépesség száma a népszámlálás idején, azaz 2011. október 1.-én 1818 fő volt. Ez a 2001-es népszámlálás idején regisztrált értékekhez képest mindkét vizsgált adat esetében közel 9-12 %-os csökkentést mutat.

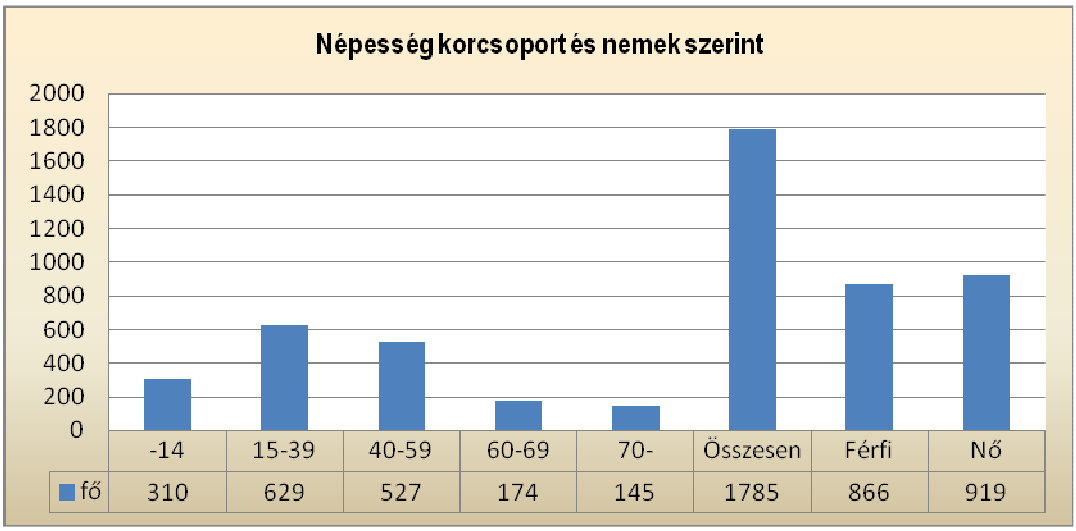

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

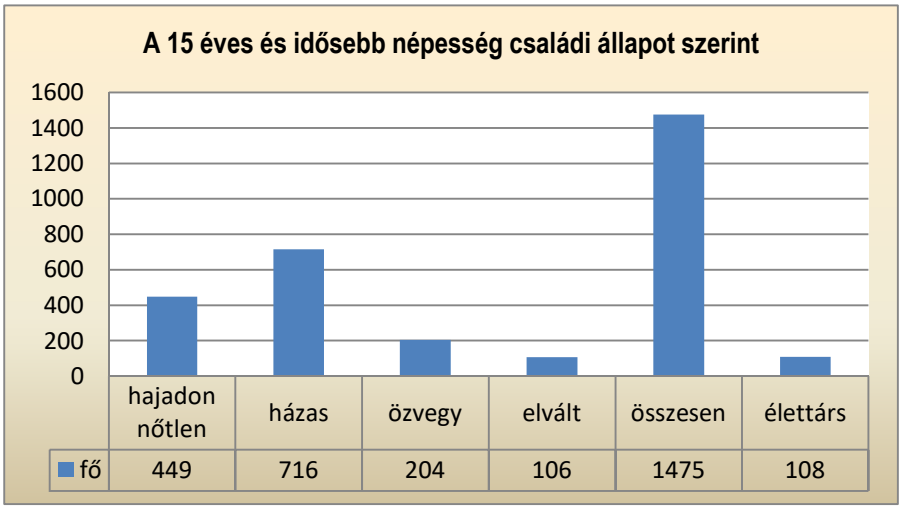

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A lakónépesség nemek szerinti megoszlását vizsgálva az országos tendenciákhoz igen hasonló arányt látunk, a nők aránya magasabb a férfiakénál.

A Község lakónépessége számának változását több tényező együttesen befolyásolja. Petneháza népessége az elmúlt 15 év alatt 7%-os csökkenést mutatott, melynek egyik oka a természetes fogyás. A természetes szaporodás, illetve fogyás évi átlaga ezer lakosra 2000-2012 évben -2,2 fő volt.

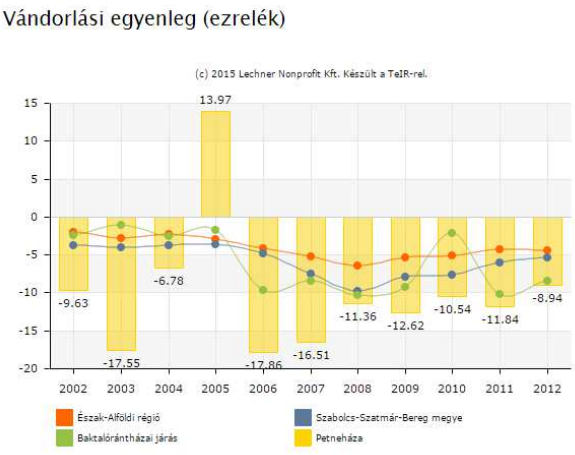

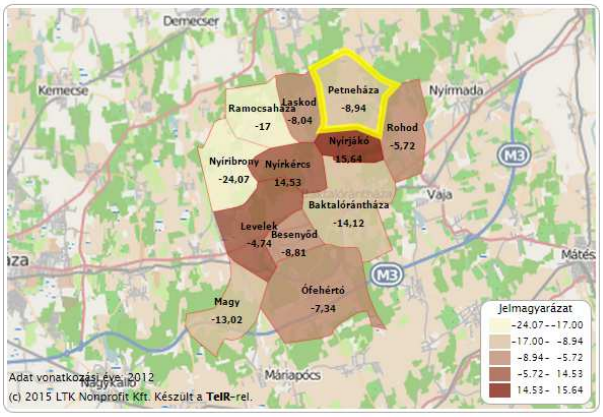

A lakónépesség korösszetételének kedvezőtlen változását, amely a fiatal korosztály népességen belüli arányának csökkenését és az elöregedő társadalmi tendenciákat jelenti, erősítik a vándorlási folyamatok is. Petneháza térségében is az elmúlt 14 évre jellemző, hogy az elvándorlások száma meghaladja az odavándorlások számát, de pozitív tendenciát mutat két szomszédos települések adatai, mely szerint Nyírkarászon és Nyírjákóban a belföldi vándorlási különbözet már pozitív számot is mutat.

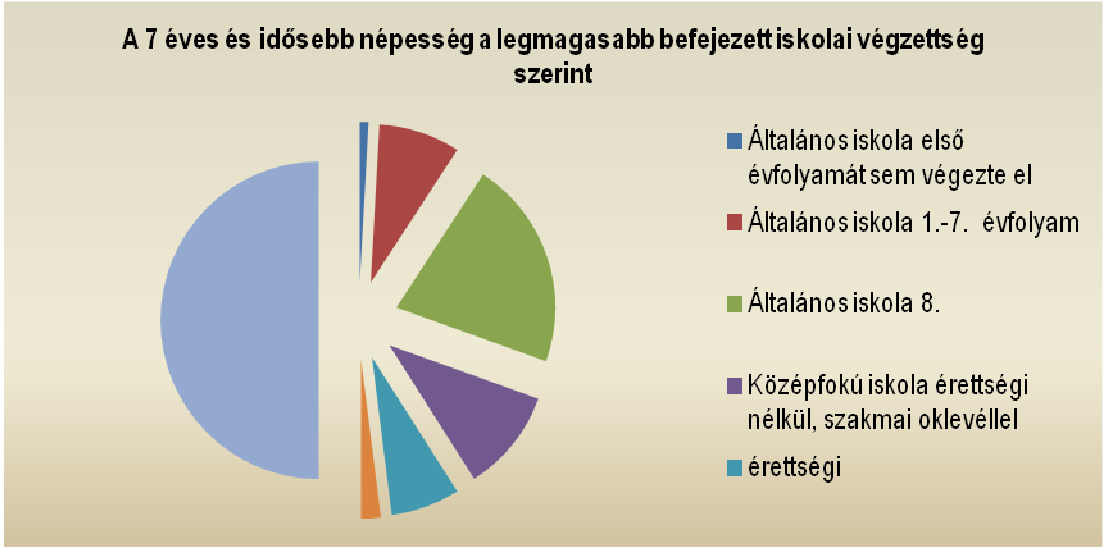

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A településen működő alapfokú oktatást kielégíti a térség gyermekeinek fejlődését, hozzájárul a népességmegtartáshoz, melyek a népesség arányát befolyásolhatják, hiszen tekintettel kell lenni a környező községek elszívó hatása által generált elvándorlásra. A népesség korösszetétele szintén nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, és a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent.

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A képzettséget tekintve a lakosság iskolai végzettségét vizsgálva átlagosnak mondható az országos szinthez képest, járási szinten magas. Az alapfokú oktatást az általános iskola oldja meg, mely egyben művészeti iskola is, valamint az épületben található a községi és intézményi könyvtár. Középfokú oktatási intézmény a Községben nincsen, a legközelebb Baktalórántházán található. Felsőfokú oktatási intézmény a térségben nem működik, Nyíregyházán van a legközelebbi.

Petneházán a foglalkoztatottak száma a 2011. évi népszámlálás adatai alapján 509 fő volt. A fenti táblázatból is kitűnik, hogy a foglalkoztatottak aránya a településen jelentős mértékben a kistérségi, megyei értékek alatt marad, mely a település kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetét vetíti előre. Igen magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya, főleg a nők közül, az inaktív keresők száma 562 fő, magasabb a foglalkoztatottak számánál. A nyilvántartott álláskeresők száma a járáson belül magas százalékot mutat. A rendszeresen jövedelemmel nem rendelkezők arányát tekintve is a Község járási szinten magas és a helyben dolgozók aránya is magas.
A település lakosságának egészségügyi helyzetét tekintve az átlagostól nem tér el, egy egészségház működik a Községben. A lakosságra egyik betegség típus szem számottevő. A lakosok között főleg érrendszeri és szív, valamint daganatos megbetegedések a főbb veszélytényezők. Az egy háziorvosra jutó lakosok száma a 15-60 és attól idősebb állandó népességet tekintve nagyjából 1800 lakos/orvos, mely a nemzetközileg elfogadott ideális 1400 lakos/orvos arányt mintegy 7%-kal haladja meg. Petneháza településen házi gyermekorvos nem praktizál.

A település lakosai egészségügyi szakellátást a kistérségi központban, Baktalórántházán vehetnek igénybe, az ott működő járóbeteg szakrendelés kistérségi szintű szolgáltatásokat nyújt. Az elérhető betegellátási szakok között megtalálható a belgyógyászati, kardiológiai, sebészeti és traumatológia, tűdőgyógyászati, fül-orr-gégészeti, bőrgyógyászati, urológiai, pszichiátriai, neurológiai, ortopédiai, nőgyógyászati, szemészeti, reumatológiai, gyermekgyógyászati járóbeteg szakellátás. Működik laboratórium, radiológia, ultrahang vizsgálat, fizio- és mozgásterápia, gyógytorna és gyógymasszázs. A szakellátás 19 rendelőben működik, összesen 200 szakorvosi és 120 nem szakorvosi órával. Az ettől jelentősebb, egyéb szakorvosi, vagy kórházi ellátást a település lakosai csak megyeszékhelyeken tudják igénybe venni, Nyíregyházán, illetve a térség legnagyobb városában Kisvárdán.

A településen gyógyszertár működik. A petneházi lakosok és a környékbeli települések sürgősségi betegellátását az Országos Mentőszolgálat Baktalórántházai Mentőállomása látja el, mely a járás egyetlen mentőállomása.

Az életminőség egyik legfontosabb jellemzője a jövedelem, illetve a kereseti lehetőségek alakulása. A jövedelmekre, átlagkeresetre vonatkozó adatok települési szintű összehasonlításra támaszkodik. A lakosság jövedelmi viszonyait tekintve az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó (SZJA) alapot képző jövedelem alapján Petneháza a 19 kistérségi település közül a 8. helyen áll.

A község cigány lakossága kb. 100 főre tehető, akik többnyire a Község területén elszórtan helyezkednek el albérletben vagy saját tulajdonú ingatlanban, helyenként több generáció együtt. Az országos tendenciáknak megfelelően a jellemzően szezonális munkanélküliség és a szakképzetlenség körükben nagyobb arányban fordul elő. Idényjelleggel elsősorban a mezőgazdaságban, az építőiparban dolgoznak.

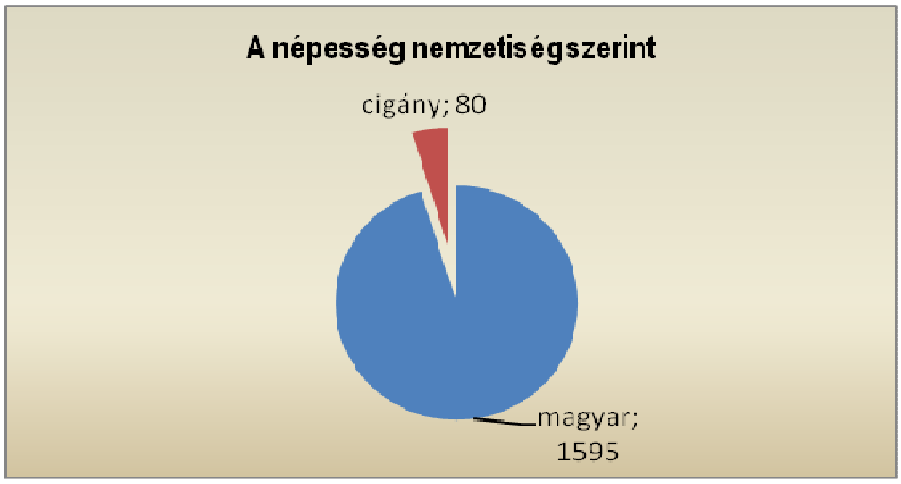

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A foglalkoztatást az önkormányzat is segíti közhasznú foglalkoztatással. A roma lakosság földrajzi, területi mobilitására vonatkozóan pontos adatok – a Népszámlálás nem kötelező adatszolgáltatása okán – nem ismertek, de a szociális szakemberek korábbi tapasztalatai alapján a vizsgált lakosság körében nem jellemző a földrajzi mobilitás. Ennek oka elsősorban a városokra jellemző sajátos ingatlanpiaci folyamatokban keresendő.

A szociális ellátás 2002-ben az Idősek Klubjával kezdődött a Baktalórántházi Református Egyházközség működtetésében a BÁRKA Baktalórántházi Református Egyházközség Fogyatékosok és Idősek Nappali Intézménye látja el Petneházán. Az Idősek Klubja a helyi igényeknek és a szolgáltatásban részesülő idős emberek szükségleteinek megfelelő programokat szervez és sokrétű foglalkoztatási és mentálhigiéniás munkát lát el, szervezett formában biztosítja a kirándulásokat, a közösségi alkalmakat, együttléteket, megteremti a keresztény hitélet gyakorlásának feltételeit. Helyben biztosít a klubtagok számára étkezést.
A Támogató Szolgálat személyi segítő, szállítószolgálati tevékenységet és információs-szolgálatot végez, segíti a fogyatékos emberek ügyeinek intézését, a szolgáltatókhoz való hozzájárulást. A Támogató Szolgálatok kistérségi szinten szerveződnek, ezáltal a helyi igények mellett a környező kisebb települések fogyatékos lakóinak életét is megkönnyítik. A házi segítségnyújtás keretében a környékbeli idős emberek mindennapi életviteléhez nyújt segítséget a szolgálat.

Községben bölcsőde jelenleg nem működik, a bölcsődei ellátásra azonban már régóta mutatkozik lakossági igény, a településen 3 csoportszobás óvoda építése indokolt.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve a Község helyzete megfelelőnek tekinthető. Kulturális életének meghatározó részét képezi az oktatási intézmény és az iskolában lévő kettős funkciójú könyvtár. A könyvtár szétválasztása indokolt, a tervezett óvoda épületében is elhelyezhető, melyet pályázati forrásból lehet megoldani.

A közigazgatási funkciójú épületek a polgármesteri hivatalnál és annak környékén helyezkednek el. A www.petnehaza.hu weboldal biztosítja az önkormányzat internetes megjelenését, a lakosság sokrétű tájékoztatását. Az önkormányzati tisztségviselők és a képviselő-testület bemutatása mellett mindenki számára hozzáférhetőek a Község képviselő-testületi ülések jegyzőkönyvei, rendeletei és az ügyintézésekhez szükséges hivatalos nyomtatványok, hatályos településrendezési eszközök.

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A hivatal 2013. február 1.-től Petneházai Közös Önkormányzati Hivatalként működik, melynek székhelye Petneháza, kirendeltsége Rohodon található. A 2010 óta 7 tagú képviselő-testület határozza meg a Polgármesteri Hivatal működéséhez szükséges előirányzatokat, működési, fenntartási költségeket. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Petneháza községből az elvándorlók elsősorban a Kisvárdai és a Nyíregyházi Járás településeire költöznek, munkavégzésük és tanulmányaik továbbra is elsősorban a megyeszékhelyhez kötik őket.

Az elmúlt két évtizedben a magyarországi középosztály – különösen az alsóbb rétege – fokozottan megélte létbiztonságának csökkenését és perspektíváinak beszűkülését. Ez a negatív tendencia attól függetlenül meghatározta az érintettek közérzetét, hogy nagy részük életszínvonala általánosságban véve növekedett a rendszerváltás előtti időszakhoz képest. A saját életszínvonal emelkedését a birtokolt ingó és ingatlan vagyon mennyiségének és értékének (nyugati autó, nagyobb ház, stb.), valamint a családi fogyasztás növekedésében elkönyvelő többség ugyanakkor intenzíven élte meg a relatív elszegényedést, hiszen a referenciacsoportok, a náluk magasabb státusszal rendelkezők ugyanezen a téren lényegesen sikeresebbek voltak (drágább és több autó, még nagyobb és több luxust biztosító ház, márkás használati tárgyak, stb.).

Miközben a rendszerváltás nyertesei dinamikusan „elhúztak” középosztály előtt, a társadalom jelentős tömegei látványosan lecsúsztak: megszenvedték a megélhetésüket biztosító munkalehetőségek nagymértékű beszűkülését, eltűnését, életkörülményeik zuhanásszerűen romlottak, elszegényedtek. A középosztály alatt megnyíló szocioökonómiai szakadék, amely milliós nagyságrendben nyelte el azokat, akikkel majdnem azonos színvonalon éltek a rendszerváltást megelőzően, azt a fokozódó fenyegetést jelenti a középosztály számára, hogy elnyeli őket is.

Ez a folyamat, egyéb negatív tendenciákkal kiegészülve (a megélhetési költségek növekedése, a hitelből elért és fenntartott életszínvonal feszültségei, majd a mindezt leromboló hitelválság, a munkaerő-piaci bizonytalanságok, stb.) *a középosztály leértékelődéséhez vezetett*. Széles társadalmi rétegek kényszerültek arra, hogy erőforrásaikat végsőkig kihasználva arra törekedjenek, hogy legalább a következő generáció visszaszerezhesse az elveszett helyzetet – és ennek a küzdelemnek a legfőbb színtere az iskola. A középosztály erőfeszítései másrészt arra irányulnak, hogy plasztikusan elhatárolják magukat a náluk szegényebbektől – az intézményrendszerek nyújtotta lehetőségek kiaknázásakor széleskörűen elmélyítve a mélyszegénységhez fűződő etnikai és kulturális tartalmakat –, melynek erkölcsi alapot a *kirekesztés ideológiája* ad. Mivel a társadalmi egyenlőtlenségi rendszer a társadalom jelentős rétegei számára kézzel fogható előnyökkel jár, ennek következtében tudatosan, vagy tudattalanul, de közreműködnek az egyenlőtlenségi rendszer fenntartásában – pl. a jellemzően a középosztály normái által „uralt" közoktatás révén –, hiszen így olyan helyzetet tudnak konzerválni, amelyben a társadalom egy jelentős rétegével nem kell versenyezniük a munkahelyekért.

Petneháza község esetében a középosztály lecsúszása sajátos formát öltött: a helyi munkalehetőségek beszűkülésével, és a környékbeli munkalehetőségek elérhetőségének gátoltságával (utak állapota leromlott, a tömegközlekedés – vasút – leépült, a fő közlekedési útvonalak elkerülik a várost) a középosztály a megélhetését és viszonylagos jólétét és jóllétét fenyegető helyzetbe került, melyet az aktív korúak, főképpen a képzett fiatalok elvándorlásával reagált le. Mindeközben, ahogy szinte mindenütt Magyarországon, itt is bekövetezett a képzetlen romák lecsúszása, munkaerőpiacról való kiszorulása.
A legfőbb társadalmi konfliktus Petneháza jelenleg ez az alapvetően egzisztenciális – azaz a munkaerő-piachoz köthető -, mindenkit negatívan érintő helyzetből fakad. Ugyanakkor, szintén jellemzően az ország többi részéhez, a felek a konfliktust etnikai konfliktusként élik meg, nevezetesen magyar-cigány érdekellentétként.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Identitás, történeti és kulturális adottságok

- Községi és Iskolai Könyvtár
- hagyományos nemzeti ünnepek, megemlékezések, település ünnepe a Falunap
- néhány rendezvény létrejötte a civilekhez és az egyházi közösségekhez köthető

Hitélet

- 3 keresztény felekezet;
- intézmény fenntartók;
  - Hajdúdorogi Egyházmegye petneházai parókiája
  - Baktalórántházi Református Egyházközség intézmény fenntartóként szociális vertikum

Görög Katolikus Egyház

- Temploma a Petneházi Szent Mihály főangyal Görög Katolikus templom
- A templom 1872-ben épült, 2005-ben felújították.

Református Egyházközség

- A XV. században épült.
- Műemlék alatt áll.
- Torony nélküli egyhajós épület harangláb mellett.
- Fogyatékosok és Idősek Nappali Intézményt tart fenn.

Magyar Pünkösdi Egyház Petneházi Gyülekezete

- A gyülekezeti terem a huszadik században épült.

Sportélet

- sport koncepció
- a tömeg- és diáksport feltételeinek megteremtése kötelező önkormányzati feladat
- szándék az élsport erősítése.

Sportlétesítmények és események

- a helyi sportéletet kiszolgáló infrastruktúra hiányos és korszerűtlen;
- a labdarúgó megyei III. osztály bajnokságán rendszeresen résztvevő Petneháza SE

Civil szervezetek

Petneházáért Alapítvány	
Szervezet típusa	Alapítvány
Cél szerinti besorolás	Egyéb
Cél leírása	Petneháza községben az infrastruktúra kiépítésének elősegítése. Környezetvédelmi tevékenységek támogatása. Szennyvízcsatorna kiépítésének támogatása. Sport- és szabadidő eltöltését biztosító anyagi támogatási tevékenységek, szórakozási lehetőségek biztosítása. Továbbá az alapítvány alapító okiratában foglaltak szerint.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Érvényesen rendelkező magánszemélyek száma: 34 A SZJA 1 % összege: 97 800 Ft

Petneházáért Sport Egyesület	
Szervezet típusa	Egyesület
Cél szerinti besorolás	Sport
Cél leírása	A község labdarúgásának megszervezése, ennek keretében a technikai és anyagi feltételek megteremtése, a labdarúgás mint sporttevékenység gyakorlása. A község fiataljai számára megfelelő keretek nyújtása a sportoláshoz, mindezekkel a fiatalság testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Érvényesen rendelkező magánszemélyek száma: 40 A SZJA 1 % összege: 59 618 Ft

Polgárőr Egyesület Petneháza	
Szervezet típusa	Egyesület
Cél szerinti besorolás	Polgárvédelem, tűzoltás
Cél leírása	Közúti balesetek helyszínén, közvetlen közelében jelzőőri tevékenység, balesetmegelőzés, az otthonában élő fogyatékos személy védelme, katasztrófára történő felkészülés, katasztrófák elleni védekezés és helyreállítás, polgárok és javak védelme, rendezvények biztosítása, továbbá egyéb az alapszabály II. fejezetében meghatározottak.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Érvényesen rendelkező magánszemélyek száma: 90 A SZJA 1 % összege: 136 481 Ft

Petneházáért Polgárőr Egyesület v. a.	
Szervezet típusa	Egyesület
Cél szerinti besorolás	Polgárvédelem, tűzoltás
Cél leírása	Az ország közrendje és közbiztonsága fenntartásának segítése, együttműködés a rendőrséggel, polgári védelemmel rendfenntartás céljából, polgári és katasztrófa védelmi helyzetben segítségnyújtás, és egyéb az alapszabályban meghatározott.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Nem található adat.

Petneháza Önkéntes Tűzoltó Egyesülete	
Szervezet típusa	Egyesület
Cél szerinti besorolás	Környezetvédelem
Cél leírása	Nem található adat.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Nem található adat.

Petneházi Gazdakör	
Szervezet típusa	Egyesület
Cél szerinti besorolás	Szakmai, gazdasági érdekképviselet
Cél leírása	Nem található adat.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Nem található adat.

Boldogabb Családokért Alapítvány	
Szervezet típusa	Alapítvány
Cél szerinti besorolás	Szociális ellátás
Cél leírása	Nem található adat.
NAV 1 % kedvezményezett adatok 2013-ban	Nem található adat.

1.8. A település humán infrastruktúrája

Egy településen lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, kultúra) elérhetősége és azok minősége.

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Oktatás

Bölcsődei ellátás
A bölcsődei ellátás az egész Baktalórántházai járás szolgáltatásai közül hiányzik. Egyedül a járási székhelyen található a református egyház által 12 fő maximális létszámmal működtetett bölcsőde, amely a 2-3 év közötti gyermekek napközbeni ellátását biztosítja, ezzel megkönnyítve a szülők mihamarabbi munkába állását.

Óvodai nevelés
A településen egy óvoda található, amelynek fenntartója és működtetője a Petneháza Község Önkormányzat. A költségvetési szerv működési területe Petneháza község közigazgatási területe. Az óvoda a 172 hrsz. alatti ingatlanon 951 m2 területen áll a Béke u. 1. szám alatt. Az intézménybe maximálisan felvehető gyermeklétszám 2 csoportszobába 50 fő, de a Képviselőtestület a felvehető maximális csoportlétszámot az érvényben lévő határozata szerint húsz százalékkal megemelheti.
Az óvoda biztosítja az óvodás korúak nevelését, gondozását, oktatását. Ennek keretében felkészíti az általános iskola tanulmányokra, szervezi az iskola-érettségi vizsgálatokat. Alaptevékenysége a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, a Nemzeti Erőforrás Miniszter által kiadott program alapján. A sajátos nevelési igényű gyermeke ellátását biztosítja. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelését, fejlesztését is biztosítja.

Általános iskolai oktatás
Petneházán egy általános iskola található a Petneházy Dávid Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Az iskola az 547 hrsz. alatti ingatlanon 7622 m2 területen áll az Arany János u. 11-13. szám alatt. Az iskola nappali rendszerű iskolai oktatást végez, melyben alsó és felső tagozat működik, valamint sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (beszédfogyatékos, egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdők, enyhe értelmi fogyatékos gyerekek) működik. Az iskola alapfokú művészetoktatást is végez, mely képző- és iparművészeti ágból (tanszakok: grafika és festészet), szín- és bábművészeti ágból (színjáték tanszak). Az iskolába maximálisan felvehetők létszáma 210 fő. Az alapfokú művészeti oktatás 70 fővel zajlik, melyből 35 fő grafika és festészet tanszakon és 35 fő színjáték tanszakon is tanul. Az iskola könyvtárral rendelkezik.

Felnőttoktatás
A településen nem működik felnőttoktatás. A legközelebbi felnőttoktatási intézmény Baktalórántházán található.

Felsőfokú oktatás
A településen nem működik felsőfokú oktatás. A legközelebbi felsőfokú oktatási intézmény Nyíregyházán található.

Kulturális Intézmények
A településen kettő könyvtár működik.
- Községi és Iskolai Könyvtár
- Művelődési Ház és Könyvtár

Egészségügy
Petneháza teljes illetékességi területe egy háziorvosi és egy védőnői körzetet alkot. Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást az Önkormányzat társulás formájában a Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulás útján biztosítja. Az ügyeleti ellátás székhelye Baktalórántháza.
A fogorvosi ellátás és az iskolafogászat vonatkozásában Petneháza illetékességi területe egy fogorvosi körzetet alkot Laskoddal és Nyírkarásszal.

Az iskola-, és ifjúság-egészségügyi ellátás az iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll, amelyet fogorvos és fogászati asszisztens közreműködésével biztosít a Petneházy Dávid Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola iskolai oktatásában, továbbá a Petneházai Óvoda óvodai nevelésében részesülő gyermekek, tanulók részére a Petneháza, Arany J. u. 11-13. szám (iskolások), illetve a Petneháza, Kossuth u. 74. szám (óvodások) alatti orvosi szobában, továbbá a Petneháza, Kossuth u. 74. sz. alatti fogászati rendelőben.

Szociális ellátás

BÁRKA Baktalórántházi Református Egyházközség Fogyatékosok és Idősek Nappali Intézménye. Az intézmény fenntartója Baktalórántháza Református Egyházközség, melynek székhelye Baktalórántházán van. A fenntartó szervezet egyházi jellegű, gazdasági formája egyház önálló szervezete. Az épület Petneháza, Kossuth u. 33. szám alatt található. Az ellátási területe a Baktalórántházai, Mátészalkai, Nyírbátori és Nyíregyházai kistérségek. A férőhelyek száma 48.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, melyet rögzít az esélyegyenlőség érdekében Petneháza Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programja.

A település rendelkezik helyi esélyegyenlőségi programmal.
A község önkormányzatának ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia jogszabály szerint. A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- *az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,*
- *az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,*
- *a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,*
- *olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.*

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A külső környezet elemzése megmutatja, hogy az EU-s csatlakozást követő évek óriási változásokat hoztak nem csak a kistérség, hanem hazánk életében is. A csatlakozás érinti a térség fontos ágazatát, a mezőgazdaságot is, a gazdáknak alkalmazkodniuk kell a magasabb minőségi elvárásokhoz, a változó szabályozási környezethez, továbbá a térség jellegénél fogva célterülete lehet a vidékfejlesztési forrásoknak. Lényeges változás következhet be a vizsgált települések elérhetőségét tekintve az M3-as autópálya továbbépítése révén. A Baktalórántházai kistérség belső erőforrásait vizsgálva ellentmondásos kép rajzolódik ki. Megállapítható, hogy a térségnek számos olyan adottsága, erőssége van, melyet alapvető infrastrukturális, szerkezeti hiányosságok miatt nem tud kihasználni. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megye középső részén fekvő kistérség jó közúti elérhetőségi viszonyai az M3-as autópálya megépítésével még tovább javultak, a szomszédos települések közötti közlekedés feltételei megfelelőek, az autóbusz-közlekedés jó és szervezett, és igény mutatkozik a kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztésére is.

A fejlődés hátráltatója a kedvezőtlen munkaerő-piaci tendenciákban keresendő: a kistérségben alacsony a foglalkoztatottak és magas a munkanélküliek aránya, a munkanélküliek és a szociális segélyben részesülők száma pedig folyamatosan növekedett. A lakosság képzettségi színvonala nem versenyképes, így a térséget relatíve magas strukturális munkanélküliség sújtja, amelyet tetéz, hogy a képzett szakemberek hiánya akadályozza a magasabb hozzáadott értéket termelő gazdasági tevékenységek letelepedését.

A térség gazdaságának versenyképessége alacsony, struktúrája elavult, fontos a mezőgazdaság szerepe, annak ellenére, hogy az ágazat adottságai nem kedvezőek sem a föld minősége, sem a mezőgazdasági-tulajdoni szerkezet szempontjából. Az ágazatra az elavult termelési szerkezet, a nagytömegű alapanyag-termelés, alacsony hozzáadott érték és elaprózott birtokméretek jellemzőek, továbbá a helyben történő feldolgozás mértéke alacsony.

A kistérségi foglalkoztatásában fontos szerepet játszik az ipar, a megyei jelleghez hasonlóan a feldolgozóipar, azon belül is a fafeldolgozás, az élelmiszerek és textiláruk gyártása dominál. A tercier szektort vizsgálva kiderül, hogy a lakossági szolgáltatások széles köre inkább csak a nagyobb településeken biztosítottak, az üzleti ellátás szintje alacsonynak tekinthető. A térség szereplői számára fontos az idegenforgalom fejlesztése, jelenleg azonban a kistérségben az idegenforgalomnak még nincs kiépítve a megfelelő infrastruktúrája és szolgáltatói háttere, bár több természeti és építészeti látványossággal rendelkeznek a települések, kihasználtságuk turisztikai szempontból nem jelentős.

A kistérség gazdasági fejlődését, vonzerejének növekedését nagyban akadályozza a közműellátottság alacsony színvonala, a szennyvízelvezetés kiépítetlensége, megoldódott ugyanakkor a szilárdhulladék-kezelés a regionális hulladéklerakó kialakítása révén.

Nemzetgazdasági ág szerint vizsgálva a foglalkoztatottakat megfigyelhető, hogy a Baktalórántházai kistérségben a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya jelentősebb, mint a megyei vagy az országos átlag, ugyanakkor a foglalkoztatottak aránya a szolgáltatási jellegű ágazatokban elmarad a megyei, és az országos átlagtól. A népszámlálás adatai szerint a települések közül Nyírkércsen (31,3%) a legmagasabb a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya, de Petneházán, Berkeszen, Nyírtasson, Nyírtéten, és Rohodon is 10%-on felüli ez a mutató, ami az országos átlagnak (5,5%) majdnem a kétszerese.

A település fejlesztési feladatainak meghatározásához figyelemmel kell lenni a nemzetközi társadalmi-gazdasági, valamint politikai folyamatokra, tehát az Európában zajló folyamatok meghatározóak az országra és így a Baktalórántházai kistérségre, benne Petneházára nézve is. Az információs társadalom felé való fejlődés olyan körülmények között zajlik, amikor a társadalmi-gazdasági folyamatok kilépnek a nemzetállami keretekből, melyek szükségessé teszik az országok integrálódását, mind kontinens, mind pedig globális méretekben. Az Európai integráció határozza meg a növekedési pályán való haladás lehetőségét és sebességét. A globalizációs folyamatok versenyre kényszerítik a vállalatokat, intézményeket, településeket, városokat, régiókat és országokat. A globális verseny a gazdaságban kikényszeríti az állandó termék innovációt, a gyártási technológiák szüntelen megújításának kényszerét, új piacszerzési és megtartási módszerek alkalmazását.

Néhány gazdasági helyzetelemzést segítő adat a TEIR adatbázisból:

A településen működő vállalkozások száma:

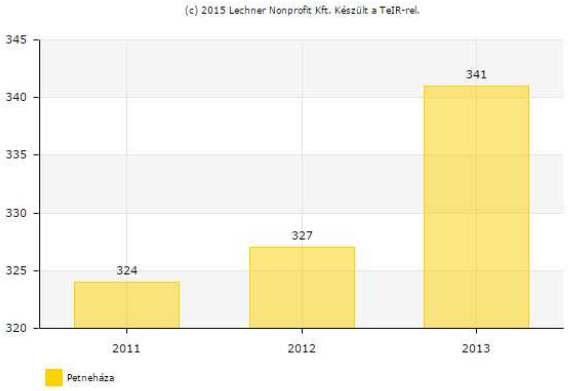

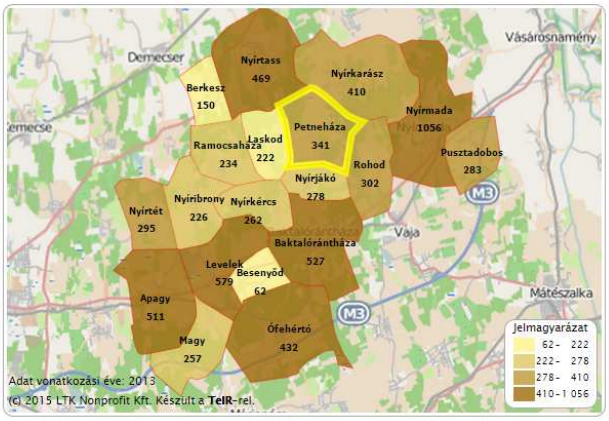

Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) (db)

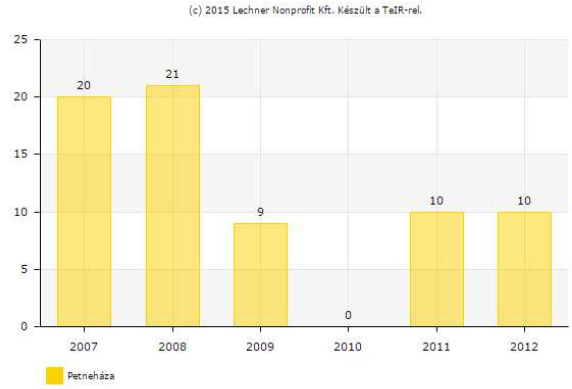

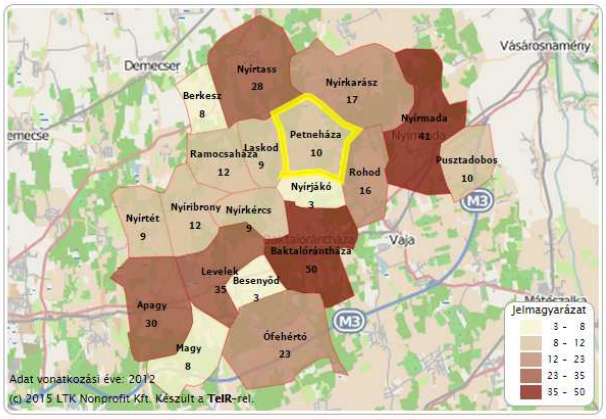

Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma (db)

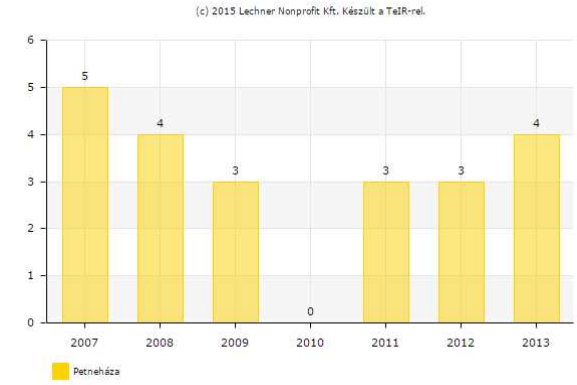

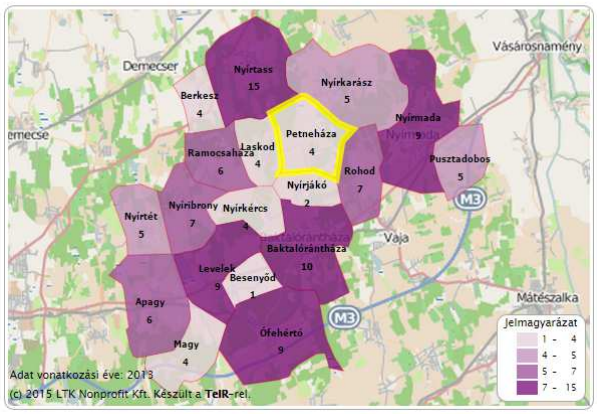

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

Ruházati szaküzletek száma (db)

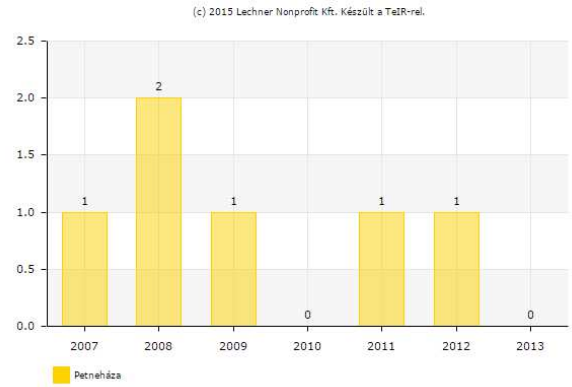

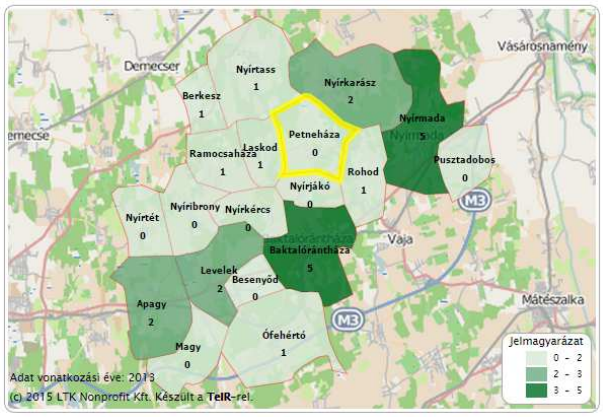

Vendéglátóhelyek száma (db)

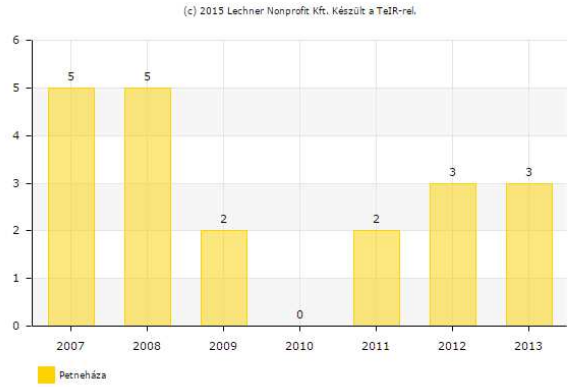

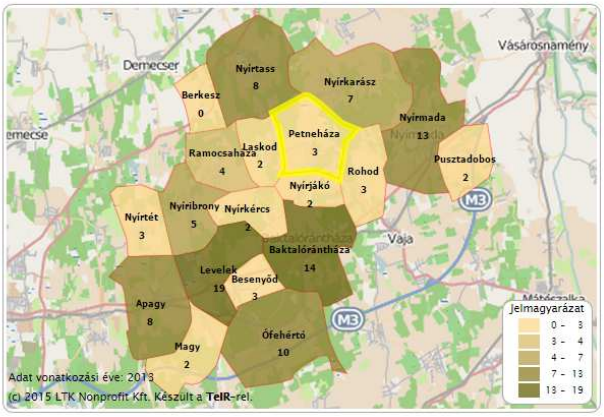

Forrás: TEIR

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

<u>Ipari termelés</u>

Az új társadalmi feltételek között előtérbe került a lokális gazdaság fejlesztése, melynek során az adott település vagy térség versenyelőnyt biztosító adottságait maximálisan kihasználják, mérséklik, vagy csökkentik a hátrányt és elmaradást okozó tényezőket, kihasználják a társadalmi-, gazdasági- és politikai változások nyújtotta lehetőségeket. A helyi erőforrások kiaknázásával, a vállalkozások mennyiségi és minőségi fejlesztésével a lokális gazdaságfejlesztés segít az innováció megerősítésében, illetve a gazdaságnak a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodásában. A lokális gazdaságban is fontosak persze a természeti erőforrások, az adott technika színvonala, a financiális lehetőségek, ugyanakkor a legfontosabb az lenne, hogy az itt élő emberek képesek legyenek a források kihasználására. A helyi gazdaság fejlődésének döntő eleme tehát az emberi tényező.

A gazdaságfejlesztés során az ipari és logisztikai tevékenység, a nagy- és kiskereskedelmi tevékenység, a raktározás-tárolás-manipulációs tevékenység, az idegenforgalom mellett hangsúlyosan célszerű kezelni a mezőgazdaság, és a mezőgazdaság különböző ágain belül a biogazdálkodás meghonosítását illetőleg fejlesztését is, amely mind az állati-, mind a növényi termék-feldolgozó ipar fejlesztéséhez is jó alapot jelent.

A közelben meglévő ipari gazdasági tevékenység bázisán (mint pl. mezőgazdasági-feldolgozó ipar, gépjárműgyártáshoz beszállítói ipar, bútorgyártás, gabonaipar...stb.) az ezekhez is kapcsolódó beszállítói kisipar, a kutatás-fejlesztés, az oktatás képzés fejlesztése segítése lesz elsődleges feladat. Az ipari-gazdasági fejlesztés terén a tudás-intenzív termékek, illetőleg a térségben (Nyíregyháza, Debrecen, Mátészalka, Kisvárda, Záhony) megtelepedő nagyvállalatokhoz kötődő beszállítói ipart célszerű ösztönözni, valamint a kialakult jó közlekedési-elérhetőségi adottságokat (M3-as autópálya) is igénylő gazdasági ágazatokat. Ezek jelentősége fokozatos növekedést mutat a megyében is.

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye GDP-jének 23%-át az ipar adta 2001-ben, ez az arány alacsonyabb az országos átlagnál (26%). (Mind megyei, mind országos szinten a 2000-es adatokhoz képest visszaesés figyelhető meg, az akkori 29% és 33,4%-ról.) Szabolcs-Szatmár-Bereg megye az országos ipari foglalkoztatott létszámnak a 4,7%-át, az ipari termelés értékének pedig csupán 2,8%-át adta, ami elmarad a megye országon belüli területi (6,4%) és népességi (5,8%) arányától.

A Baktalórántházai járásban az ipari szerkezet a megyeihez hasonlóan alakul. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a 49 főnél nagyobb vállalkozások termelésének több mint 96%-át a feldolgozóipar teszi ki, kevesebb, mint 4%-át állítja elő az energiaszektor, míg bányászati termelés nincs a megyében. A kistérségben is erőteljesen feldolgozó-orientált az ipar, alapvetően a könnyűipari tevékenységek és a mezőgazdasági termékfeldolgozás a jellemzőek, főleg fakitermelés, fafeldolgozás, élelmiszeripari és a textilipari (textil, ruházati, bőrtermékek gyártása) tevékenységek dominálnak. A megyére nézve korábban meghatározó volt ugyan a vasúti közlekedés (északra halad el a Budapest-Nyíregyháza-Záhony-i 100-as számú vasútvonal, délre Nyíregyháza-Vásárosnaményi 113-as számú vasútvonal még távolabb található) közvetlenül a községre korábban sem jelentett valós megközelítési lehetőséget. A vasúti szállítás térvesztése mellett a közútra áttevődött hangsúly Petneházára nézve nem jelentett előnyt, a település helyzeténél fogva.

A korábbi vasútvonal megszüntetésre került, a területe azonban ma is adott. A keleti gazdasági kapcsolatok visszaesése is számottevő, a közlekedési infrastruktúra további szükséges fejlesztése, a térségnek az elérhetősége javítása pedig eddig még nem történt meg. A vasútról a közútra terelődött szállítás és a személygépjármű forgalom a 4.-es és a 41. számú főút közé eső köztes települések területét fejlesztés vonatkozásában nem érintette jelentősen, viszont jelentős mértékben terheli a település úthálózatát, épületeit.

A községben a meglévő kisebb gazdasági telephelyekre, a határon is átnyúló térségi könnyűipari szervező-logisztikai adottságaira és kiépített, kiépíthető infrastruktúrára alapozva mind a közeli Nyíregyházi, de a Kisvárdai és a Baktalórántházai Ipari Parkban is, mind azon kívül a rendelkezésre álló munkaerőt kihasználva további, a szélesebb spektrumon mozgó ipari-gazdasági területek beépítését, felhasználását is ki kell használni. A javuló közlekedésből és elérhetőségből, az autópálya csomópont viszonylagos közeli jelenlétéből fakadó, a javuló térségi potenciálból adódó előnyökre építve a kereskedelem, a raktározás-tárolás, a logisztika megtelepedése a község és a környező települések, elsősorban Petneháza érdeke és lehetősége. A kereskedelem- raktározás szállítmányozás a tovább javuló közlekedési adottságok és az elérhetőség fejlődése révén az új közlekedési hálózatok és azok 10-25 km-es sávjában, illetve a csomópontok mellett lehetséges. A meglévő kihasználatlan, ezért nagy tartalékokkal rendelkező gazdasági területek, valamint a szerkezet és a közlekedés-elérhetőség javításából adódó fejlesztések mellett kialakuló kisebb, a meglévőket kiegészítő újabb gazdasági területek az országos mellékút mellett, vagy a meglévő gazdasági telephelyek átépítése-korszerűsítése, a rendeltetésük változása megfelelő területet ad a cél eléréséhez. A közeli városok meglévő ipari kultúráján az ezekhez kapcsolódó kiszolgáló és beszállítói tevékenységek, esetleg a kutatásfejlesztés területei alakulnak ki.

Mezőgazdaság

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdaságában lényeges szerepet tölt be a mezőgazdaság, amit több adat is alátámaszt. A gazdasági ágak főbb csoportjai szerint vizsgálva a beruházásokat, megállapítható, hogy a megyében több beruházás irányult mezőgazdaságra, erdőgazdálkodásra (kb. 5%), mint országos szinten (kb. 3,4%). Szabolcs-Szatmár-Bereg megye mintegy 623 hektárnyi összes földterületének 82%-a termőterület, aminek 77%-a mezőgazdasági területként van hasznosítva. Ez az adat regionális szinthez hasonlítva kevesebb (regionális szinten a termőterület 85 %-a van mezőgazdasági területként hasznosítva), az országos szinthez viszonyítva átlagos arányú mezőgazdasági földmegművelést jelent. Megállapítható, hogy mind a megyében, mind a kistérségben jelentős területeken folyik gyümölcstermesztés, valamint a kistérség erdővel borított területe is jóval magasabb az országos átlagnál, a művelés alól kivont terület aránya pedig nagyon alacsony.

Petneháza mezőgazdasági múltra tekint vissza, ami biztosítja a lakosság jelentős részének a megélhetését. A Község jelentős részét szántók foglalják el, ahol a szántóföldi növénytermesztésben a kukorica, a gabonafélék és a dohány termesztése a jellemző. A település termőterületén erdőterületek is találhatóak. Az Országos Területrendezési Terv előírásainak megfelelően a község területe vegyes terület-felhasználású, mezőgazdasági és erdőgazdálkodási térségekre osztható.

Felfutóban van a munkaigényes zöldségfélék termesztése. A gyümölcsfélék közül zömében almával és meggyel foglalkoznak. Új telepítéssel csak elvétve találkozhatunk.

A térségben működő Baromfi-Coop társulás kiváló példája a baromfitenyésztés és feldolgozás integrátori szereplőjének. A nyírségi társulás keltető üzemeket, feldolgozókat működtet és takarmánytermelést is végez közel 4000 hektár földterületen. A termelési lánc két láncszemét – a takarmány alapanyag termelést és a csirkék, pulykák utónevelését- környékbeli mezőgazdasági termelők végzik. A termelési lánc a közelmúltban történt kisvárdai telep megvásárolásával vált teljes körűvé. A baromfihús feldolgozása a Master-Good Kft. legújabb, legkorszerűbb élelmiszergyártó technológiával felszerelt üzemében történik Petneházán, a cég az egyik legfontosabb foglalkoztató a kistérségben, a kisvárdai teleppel együtt a 2009-es adatok szerint összesen mintegy 320 embernek biztosít munkát. A vállalkozás az elmúlt években nevelő-ólakat is létesített a településen.

A település külterületén található egy nagyobb rét, a Daru-rét, mely NATURA 2000 terület is, melyen régen állattartás folyt.

Kereskedelem, szolgáltatások

A szolgáltatások szerepe egyre nő a fejlett országok gazdaságában. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdaságában is jelentős szerepet töltenek be a szolgáltató ágak, az utóbbi években a megye GDP-jének 62,2%-a származott a harmadik szektorból, ami csak kis mértékben marad el az országos, 64,4%-os szinttől. A működő társas vállalkozások számát gazdasági ágak szerint vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatás jellegű ágazatokban a kereskedelem, javítás területén működő vállalkozások száma az országos átlaggal gyakorlatilag megegyezik. Ezzel szemben a szolgáltatási ághoz tartozó oktatás és egészségügy, ingatlanügyletek és gazdasági szolgáltatás, valamint a pénzügyi tevékenységet folytató társas vállalkozások aránya nagyon alacsony a kistérségben, összesen 11,5%, szemben az országos 46,5%-kal.

A fejlettebb gazdaságok növekedési pályája azt mutatja, hogy a gazdasági gyarapodás és a modernizáció motorjává a szolgáltató szektor vált, ezért elengedhetetlen a szolgáltató szektor (különösen a kereskedelem, az üzleti szolgáltatások és az infokommunikációs szolgáltatások) gyors ütemű fejlesztése a településen is. A gazdaságában a rendszerváltozás, a kereskedelem és szolgáltatások területén jelentős változásokat hozott. A gazdasági szerkezetváltás előtt a térség minden településén mind fogyasztási cikk, mind iparcikk kereskedelemben a helyi ÁFÉSZ volt szinte az egyedüli, aki a kereskedelmet és szolgáltatást ellátta a térségben. Ma már a legtöbb ilyen jellegű szolgáltatást helyi vállalkozók biztosítják, és a községben a lakossági alapszolgáltatások biztosítottak. Egyes szolgáltatástípusok lendületesen fejlődtek. A településen működik postahivatal, gyógyszertár. A működő szolgáltató vállalkozások profilja vegyes, a lakossági alapszolgáltatásoktól a gazdasági jellegű szolgáltatásokig terjed, de többségük jellemzően a kereskedelemben tevékenykedik. E szektor domináns szerepét azonban árnyalja, hogy strukturális aránytalanságoktól szenved: bár a vállalkozások nagy hányadát fedi le, de azok jövedelemteremtő képessége alacsony, az ezredforduló szintjéhez képest csökkenést jelent.

Turizmus

A térség idegenforgalmi adottságai bár sokszínűek, többnyire nem jelentenek nemzetközileg is versenyképes vonzerőt, tulajdonképpen csak a belföldi, illetve a szomszédos országokból érkező turizmushoz nyújtanak lehetőséget. A vendégforgalom több mint 50%-át Nyíregyházán regisztrálják, melynek okai között szerepelhet a minőségi turizmus feltételeinek és a hatékony marketingtevékenységnek a hiánya. A minőségi turizmus feltételeinek egyik összetevőjét jelentő szállodai férőhelyek részesedése az összes kereskedelmi szálláshelyen belül (10,64%), jelentősen elmarad az országos átlagtól (36,3%). A magánszálláshelyeken belül a falusi szállásadás férőhelyeit tekintve a korábbi megye adatok szerint 2,9%-kal részesedik az országos kínálatból, a fizetővendéglátás terén még rosszabb a helyzet, a megye csupán a magyarországi férőhelyek 0,5%-val rendelkezik.

A kistérségben számos műemlék jellegű épület, többnyire templomok, kastélyok, kúriák találhatóak, melyek közül néhány, megfelelően felújítva turisztikai vonzerő is lehetne. Ezen épületek az utóbbi évtizedekben vagy kihasználatlanok voltak, vagy ha funkcionált valamilyen tevékenység folytatására, állaguk folyamatos megőrzése, karbantartása többnyire elmaradt, ebből kifolyólag állapotuk folyamatosan romlott, így ma már nagy költségekkel járó felújításra szorulnak.

A község földrajzi adottságai, az országos-, valamint térségi térszerkezeti pozíciója nem kimondottan kedvezőek ahhoz, hogy a (Tiszabecstől a Tisza-tóig tartó) a megyében elsőrendű adottságú Felső-Tisza-vidék Országos Üdülőkörzet speciális idegenforgalmi, vagy kiegészítő szolgáltatást és kínálatot nyújtó háttér, illetve kiegészítő jellegű településévé fejlődjön, de az ebbe az irányba is tartó átmenő forgalom megállításával profitálhat ebből. A Dél-Nyírségi és a Ny-i irányból a Felső-Tiszához menő átmenő forgalom, a határtól a nyugati irányba tartó személyforgalom a községnek lehetőségeket ad egy új, megállító-kiszolgáló szerepre.

Ezekből Petneháza csak az utóbbi kínálatot tudja nyújtani, ezért megerősítendőek a vízen kívüli vonzástényezők, valamint az egyéb idegenforgalmi adottságok kihasználása, mint pl. a kultúra, a táj, a vadászat, a rendezvényturizmus, a falusi idegenforgalom... stb. A település a maga új erdeivel és a szabadidős tevékenységre kialakított területével, a környező településekkel közösen szervezett rendezvényeivel, a Baktai természetvédelmi adottságokhoz és idegenforgalmi intézményeihez kötődve kapcsolódhat e vonzástényezőkhöz is. Az idegenforgalmi statisztikából köztudott az is, hogy az idegenforgalmi kereslet a többféle vonzású üdülőhelyeket kedveli, így piacgazdasági szempontból is megalapozott az, hogy a közeli város a környező települések és a saját kisebb adottságait kihasználva, az úgynevezett „falusi üdülés", valamint az úgynevezett „egyéb" kulturális turizmus, melyben már kedvezőbb adottságú) vonzástényező fejlesztésével kívánja növelni a térség idegenforgalmi vonzerejét.

A „falusi üdülés" fejlesztésére kiváló adottság az itt és a szomszédos településeken ma is jelen lévő falusi gazdálkodó életmód. A mindennapi háztáji munkáiba bekapcsolódva új világot fedezhet fel a turista. Meghonosítása egyik eszköze lehet a fiatal értelmiség helyben tartásának, mert amíg a mezőgazdasági tevékenység az idősebb korosztály sajátja, addig a vendégfogadás modem piaci magatartást feltételez, amire inkább a fiatalabb nemzedék alkalmas. A szomszédos települések falu-mivoltához párosuló sajátos falusias településközpontja és intézményei ugyanakkor az aktív üdülés utáni szabadidő eltöltéshez kínálnak kiváló lehetőséget.

A község turisztikai attrakció közé tartozik a műemlék templom és a Szigeti tanya, melynek területén az év nagy részében (áprilistól - októberig) Erdei iskola üzemel. 90 gyermekeket 5 kísérővel jurtákban és sátrakban tudnak elhelyezni, melyekhez külön közösségi vizesblokk tartozik. Nyáron a Szigeti Tanya Erdei Iskola és Üdülőpark nyári tábort szervez, az iskolába járó diákoknak Petneháza és Rohod közötti erdős területen. Szállás lehetőségek a tanyán; apartman ház, faház, lakókocsi, konténerház - 15-20 fő összkomfortos elhelyezése biztosított. A településen található még a Vágta-lovastanya és a 8 apartmanból álló Bábi vendégház is.

A község turisztikai attrakcióit vizsgálva lényeges a közvetett attrakciók számbavétele is. A közeli és szomszédos települések is sok látnivalót biztosítanak a turisták számára, melyek közül kiemelkedő a község közelében, Vaján található a Vay-kastély, északon, Nyírkarászon a Gara-halom (földvár).

Összességében Petneháza idegenforgalmi kínálatát a elsősorban a Szigeti tanya és a Vágta Lovastanya határozza meg. A település rendelkezik azokkal az adottságokkal, mely a turizmus fejlődését elősegíti. Petneháza erőssége a település elhelyezkedéséből és a természeti jellegből adódik. A korábbi strandterület lehetőségeire építve különleges szabadidős célú terület kialakítása.

Az idegenforgalom fejlesztése megkövetel bizonyos környezeti kultúra fejlesztést is, így a pihenés-rekreációt és az aktív szabadidő eltöltést, a vendéglátást és a szolgáltatási funkciót zavaró tevékenységek kihelyezését a településtestből, az átmenő tehergépjármű-forgalom kiváltását, közterületek rendezését, fásítását, és a rendezett állapot fenntartását. Ezért célszerű az ilyen zavaró funkciókat befogadó területek biztosítása, ahová azok kihelyezhetők. A kereskedelmi- szolgáltatói rendeltetés, a feldolgozó- és a beszállítói ipar fejlesztése mellett ez is igényli új gazdasági területek kijelölését.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

A település jövője a helyi mezőgazdaságra alapuló feldolgozóipar meghonosítása, ami az Önkormányzat részéről magas prioritással bír. Fontos lenne, hogy a településen megtermelt zöldségek és gyümölcsök minél magasabb feldolgozottsággal kerüljenek a piacra, növelve ezzel a lakosság foglalkoztatottságát és a termékek piaci értékét, jövedelemtermelő képességét.

A településen folyamatban lévő önkormányzati fejlesztés nincs. Petneházát érintő jelentős fejlesztési elképzelések:

- Szennyvízhálózat kiépítése
- Petneházát és Rohodot összekötőút fejlesztése
- Kerékpárutak kiépítése
- Önkormányzati tulajdonban lévő épületek korszerűsítése
- Óvoda kialakítása

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Petneháza község gazdasági versenyképességét jelenleg három főbb tényező érinti negatívan:

- Az egyik a község elérhetőségének gyengülése, részben a közúthálózat állapotának leromlásával magyarázható, másrészt azzal, hogy a főutak elkerülik Petneházát, valamint a korábbi vasúti elérhetőség megszűnt. A közlekedési zárvány, amelybe a település került, tovább gyengítette térségi szerepkörét.
- A másik nagy probléma a munkaerő képzettségének egyre romló összetétele. A képzett munkaerő elvándorol a településről, egyre többen választják az ingázás helyett az elköltözést. A község növekvő számú roma lakosságának munkaerő-piaci alkalmasságát képzetlenségük hosszú távra bebetonozza, és ez a felnövekvő generációk iskolai teljesítménye alapján a jövőbe vetül.
- A harmadik, talán legégetőbb probléma a fogyasztóképes társadalmi rétegek elvékonyodása. A magyar gazdaság kicsi, nyitott, és duális szerkezetű. Köztük nagy többségben vannak az egyéni, vagy pár fős vállalkozások. Minden régióban a mikrovállalkozások nyújtanak a legtöbb munkavállaló számára kereseti lehetőséget (Forrás: KSH). A munkához jutás és a munkából származó jövedelmek döntő többsége itt, a mikrovállalkozások szintjén dől el.

A jövedelmek elégtelen volta, a fizetőképes belső kereslet beragadása egy extrém alacsony szinten, immár a növekedésnek, sőt a gazdaság körforgásának is az egyik fő akadálya. Ahol nincsen fizetőképes lakosság, ott a mikrovállalkozások – melyek a foglalkoztatás jelentős tényezői országos és helyi szinten egyaránt – megfulladnak, nem képesek működni.

Mindezekkel számolni kell, amikor a település természetes adottságait, vagy a helyben élők szaktudását kiaknázó fejlesztéseket szeretne a község megvalósítani.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A községre a családi házas lakások jellemzőek. A 2011-es népszámlálás adatai szerint 670 lakás van Petneházán. A lakások alapterületét vizsgálva elmondható, hogy a lakások 62,61 %-a 80 m2-t meghaladja, az egy lakásra jutó alapterület 86 m2. A meglévő lakásállományból a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 594, a lefedettség 88,66 %-os. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások száma 0, azaz a lakások 0 %-a. A lakások komfortokozat szerinti megoszlása: 29,23 % összkomfortos, 53,26 %-a komfortos, 1,78 %-a félkomfortos, 15,43 % komfort nélküli és 0,3 % szükséglakás. 2011-ben az újonnan épített lakások száma 2 volt, míg lakásépítési engedély ennél is kevesebb, 0 volt. A gázhálózatra valamennyi ház csatlakozott.

Az eladásra kínált lakások átlagára Petneházán 57 ezer Ft/m2 2013-ban. A lakások értékesítési árának elmúlt 10 év során bekövetkezett változását 2002-2009 között tartós emelkedés jellemezte országosan, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A gazdasági válság hatásaként az ingatlanpiaci kereslet drasztikusan visszaesett, ami az eladási árakban is megmutatkozik. A 2009 óta tartó csökkenő trend máig tart, és a Baktalórántházai kistérséget az országos és a megyei visszaesésénél is jobban sújtotta.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

Az önkormányzat 2014-ben a képviselőtestület a költségvetés bevételét és kiadását 230 144 E Ft-ban fogadta el az 1/2014. (II.05.) önkormányzati rendelet alapján. Az önkormányzat költségvetésének kidolgozásának alapja, hogy biztosítani tudja az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat. Az önkormányzat fő bevétele normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatás és egyéb támogatás jogcímen keletkezik. Ugyanilyen jelentőséggel bírnak a támogatásértékű bevételek.

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az Önkormányzat vagyongazdálkodását a Képviselőtestület 1/2014.(II.05.) önkormányzati rendelete határozza meg. A vagyon - rendeltetése szerint - a törzsvagyonból és a törzsvagyon körébe nem tartozó üzleti vagyonból tevődik össze. Az önkormányzat törzsvagyonába a forgalomképtelen és a korlátozottan forgalomképes ingatlanok tartoznak.

Forgalomképtelen ingatlanok a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, a parkok, és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelennek nyilvánít. A forgalomképtelen ingatlanok az önkormányzat feladatellátáshoz kapcsolódnak, nem idegeníthetők el.

Korlátozottan forgalomképes ingatlanok a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók.

Forgalomképes ingatlanokhoz tartoznak az önkormányzat tulajdonába tartozó, értékesíthető telkek, épületek, ingatlanok.

Az önkormányzatok a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének és a Magyar Önkormányzatok Szövetségének is tagjai lehetnek, mely kapcsolatok nagyban elősegítik az információszerzést, az érdekérvényesítést, közös beruházások megvalósítását, központi költségvetési és Európai Uniós támogatásokhoz való hozzájutást. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) képviseli az ország önkormányzatainak több mint felét, amely a helyi önkormányzati érdekek és jogok kollektív képviseletére, védelmére, azok érvényesülésének előmozdítására a települési önkormányzatok által létrehozott országos érdekképviseleti szerv. A TÖOSZ feladata az önkormányzatok között és további szervekkel való érdekegyeztetés, az önkormányzati működés fejlesztésének elősegítése, a jogszabályok és más állami döntések tervezeteinek véleményezése, a döntésekkel kapcsolatos egyeztetések lefolytatása.

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik. Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből s a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával illetve más módon jár el. Az önkormányzatnak a bevételei és kiadásai egyensúlyban vannak. Lejárt esedékességű elismert tartozásállománya nincsen.

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatás, a szociális és gyermekjóléti intézmény, illetve a kulturális és közművelődési intézmény fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

Petneháza intézményfejlesztési célja, hogy intézményrendszere helyi szinteken minél szélesebb körű és fejlettebb legyen, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatal lakónépesség helyben tartását, a vállalkozások betelepülésével és fejlődésével, biztosítsa a település minőségi életképességét, és további fejlődését.

A községben épített lakások többségét természetes személyek építtetik, a 2011. évi népszámlálási adatok szerint a tulajdonjelleget tekintve 666 lakás van magánszemélynél, 4 önkormányzatnál és 4 más intézményi szervezetnél.

A községben bölcsőde jelenleg nem működik, a bölcsődei ellátásra azonban mutatkozik lakossági igény. A településen működő Szociális Gondozási Központ (Bárka) látja el az idősek nappali intézményi feladatot.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve a község helyzete átlagos. Kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmény mellett, a könyvtár és a teleház. A kultúra központja a Petneházy Dávid Általános és Alapfokú Művészeti Iskola.

A könyvtár közösségformáló szerepe mellett a civil szervezetek is hasonló funkciót töltenek be a település életében, így a község esetleges problémáinak a megoldását nem kizárólag a helyi önkormányzat, hanem a civil szervezetek is elősegítik. A civil szervezetek elhelyezésének lehetőségét szükséges biztosítani.

A közigazgatási funkciójú épületek a község magjában, a polgármesteri hivatalnál és annak környékén helyezkednek el. A www.petnehaza.hu weboldal biztosítja az önkormányzat internetes megjelenését, a lakosság sokrétű tájékoztatását. Az önkormányzati tisztségviselők és a képviselő-testület bemutatása mellett mindenki számára hozzáférhetőek a község képviselő-testületi ülések jegyzőkönyvei, rendeletei és az ügyintézésekhez szükséges hivatalos nyomtatványok, hatályos településrendezési eszközök.

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A 2010 óta 7 tagú képviselő-testület határozza meg a Polgármesteri Hivatal működéséhez szükséges előirányzatokat, működési, fenntartási költségeket. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

Petneháza község 2014. évi költségvetésének BEVÉTELEI	
Bevételi jogcím	*2014. évi előirányzat (ezer forintban)*
Közhatalmi bevételek: helyi adó; bírságok, díjak, pótlékok	20 800
Intézményi működési bevételek: nyújtott szolgáltatások ellenértéke; bérleti díj, intézményi ellátási díjak; működési célú hozam- és kamatbevételek; egyéb működési célú bevétel	9 398
Átengedett központi adók	3 200
Támogatások, kiegészítések: normatív hozzájárulások	117 839
Átvett pénzeszközök államháztartáson belülről: társadalombiztosítás pénzügyi alapjából átvett pénzeszközök; egyéb működési támogatás államháztartáson belülről	78 907
KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	**230 144**

Petneháza község 2014. évi költségvetésének KIADÁSAI	
Bevételi jogcím	*2014. évi előirányzat (ezer forintban)*
Működési költségvetés kiadásai: személyi juttatások; munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó; dologi kiadások; ellátottak pénzbeli juttatásai; egyéb működési célú kiadások	229 144
Tartalékok: Általános tartalék	1 000
KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	**230 144**

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységi feladatait a 2011. évi CLXXXIX. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény szabja meg:

„13. §

(1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;

2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);

3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgazdálkodás;
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.
(2) Törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más helyi önkormányzati feladatot is megállapíthat.

Az önkormányzat fejlesztési tevékenysége elsősorban a helyben felmerülő igények kielégítését szolgálja a helyi lehetőségek és elérhető források függvényében. A községnek nincs olyan intézményrendszere, amelynek fő tevékenysége a fejlesztés; a polgármesteri hivatal dolgozói, illetve a képviselő-testületi tagok végzik az ilyen jellegű tevékenységeket, szükség esetén külső szakemberek bevonásával.

A Polgármesteri Hivatal feladata az önkormányzat működésének segítése, a közigazgatási ügyek döntésre való szakszerű előkészítése és a döntések végrehajtásával kapcsolatos feladatok és államigazgatási ügyek ellátása. Petneházán a Petneházi Közös Önkormányzati Hivatal látja el ezt a feladatot.

A Közös Önkormányzati Hivatal, mint önállóan működő és gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv, ellátja az igazgatási szervezet működtetéséhez szükséges gazdasági, pénzügyi, jogi, szakmai, ügyviteli, adminisztratív feladatokat, valamint az önkormányzatok, és az önállóan működő intézmények vonatkozásában a pénzügyi, gazdasági feladatokat egyaránt.

A Petneházi Közös Önkormányzati Hivatal szervezeti felépítése:
A polgármesterek, a képviselő-testületek - a megállapodásban rögzítettek szerint - saját önkormányzati jogkörükben ellenőrzik a Közös Önkormányzati Hivatal működését. A polgármesterek a jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározzák a Petneházi Közös Önkormányzati Hivatal feladatait az önkormányzatok munkájának szervezésében, döntések előkészítésében és végrehajtásában. A Petneházi Közös Önkormányzati Hivatalt a jegyző vezeti. A jegyző távolléte esetén helyettesként az aljegyző látja el a feladatokat.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Összefogott gazdaságfejlesztési programmal az Önkormányzat nem rendelkezik. A gazdaságfejlesztési tevékenység szervezettebbé tétele és kiegészítése szükséges.

A helyi gazdaságfejlesztés legfontosabb jellemzői:

- helyi kezdeményezésre vagy annak bátorításával jön létre;
- helyi elköteleződéssel jellemezhető, azaz helyi szereplők (önkormányzat, vállalkozások, civil szervezetek és lakosság) együttműködésében, részvételével és érdekében valósul meg;
- elsősorban helyi eszközökre, belső erőforrások felhasználására épít, a külső eszközöknek és erőforrásoknak elsősorban átmeneti ösztönző szerepük van;
- autonóm, egyedi, helyhez illő megoldásokat keres;
- a helyi közösség ellenőrzése mellett valósul meg;
- a helyi „piac" szervezésére irányul;
- a fejlesztett gazdasági tevékenység eredményei alapvetően helyben hasznosulnak;
- a gazdasági célok mellett helyi közösségi, társadalmi célokat vállal;
- önmagát építő folyamatként valósul meg, stratégiai szemlélettel.

A helyi gazdaságfejlesztés járulékos hasznai:

A helyi gazdaságfejlesztésnek számos pozitív hatása van, amelyek területfejlesztési és vidékfejlesztési jelentőséggel bírnak:

- helyi vállalkozói tevékenységet generál;
- munkahelymegőrző és -teremtő szerepe van;
- mozgósítja a helyi közösséget, bővíti a helyi együttműködési hálót;
- a helyi erőforrások fenntartható használatához vezet;
- erősíti a helyi identitást és lokálpatriotizmust;
- a település népesség-megtartó erejét növeli, élhetőségét javítja;
- megújítja a város-vidék kapcsolatokat.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitika

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a településen élő aktív korúak saját jövedelemszerző erejükre támaszkodva váljanak képessé az önfenntartásra, családfenntartásra. Ennek érdekében lehetőségeihez mérten támogatja a vállalkozásokat, munkaadókat. A nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudókat az önkormányzat közfoglalkoztatottként tartja a munka világában. Az alacsony képzettségű (jellemzően a szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett környezetben lakó) munkanélküliek foglalkoztatására minden közmunkaprogramot megvizsgál. Jövőbeni lehetőségként a szociális szövetkezet megerősítését, munkaerő-szükségletének növelését, valamint felvevőpiacának szélesítését tervezi az önkormányzat kihasználni, oly módon, hogy a szövetkezet reális perspektívát nyújtson a más módon nem (vagy csak közmunkaprogramban) foglalkoztatható munkavállalók számára.

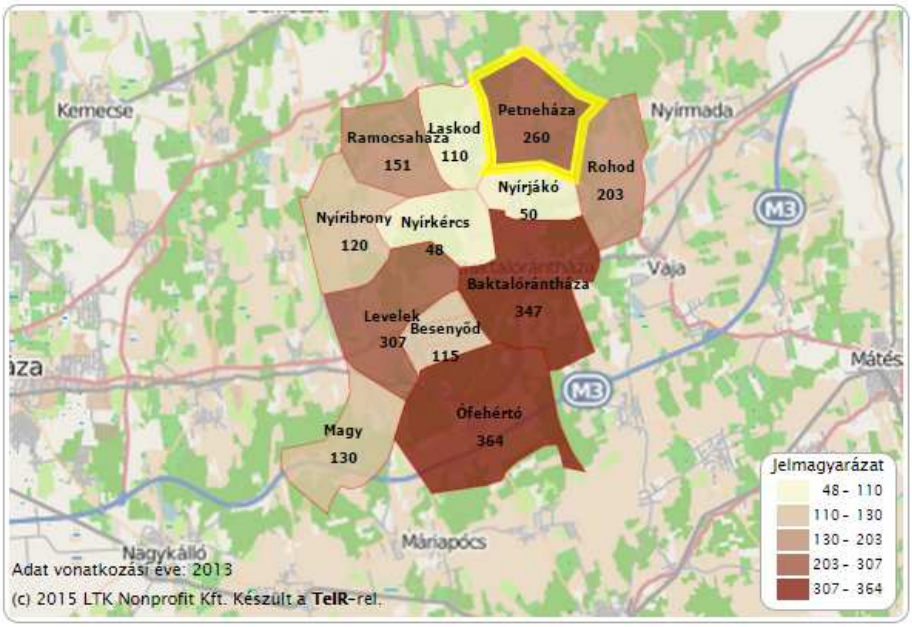

Regisztrált munkanélküliek száma 2013-ban Forrás: TEIR

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzat tulajdonát képező – a rendelet hatálya alá tartozó - ingatlanairól nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az ingatlanokra vonatkozó valamennyi lényeges adatot, így az ingatlan helyrajzi számát, az ingatlan fekvését, utca, házszám, a lakás alapterületét, komfortfokozatát, az ingatlanhoz tartozó egyéb épületek megnevezését, kerthasználatot, annak jellegét, stb.

1.10.6. Intézményfenntartás

Petneháza Község Önkormányzathoz hozzárendelt költségvetési szervek:

1. A Petneházai Közös Önkormányzati Hivatal a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott dombrádi köznevelési intézményegység (Peneházy Dávid Általános és Alapfokú Művészeti Iskola 4542 Petneháza Arany János u. 11-13.) vonatkozásában kizárólag a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben meghatározott működtetéssel összefüggő pénzügyi gazdálkodási feladatokat látja el.
2. Petneházai Óvoda (4542 Petneháza, Béke u. 1.) A képviselő-testület ellátja az önállóan működő gazdálkodási besorolású „Petneházai Óvoda" többcélú, közös igazgatású köznevelési intézménygazdálkodással kapcsolatos feladatokat is. A hozzárendelt költségvetési szervnél a pénzügyi, gazdasági tevékenységet az intézményvezetője látja el, a gazdálkodási feladatait külön megállapodás határozza meg.

Társulás útján ellátott feladatok:
Szociális,- gyermekvédelmi alapellátás /gyermekjóléti szolgálat/ - Mikrotérségi Szociális Intézményfenntartó Társulás /Ramocsaháza, Fő tér 1. 4536/

Szociális,- gyermekvédelmi alapellátás /támogató szolgálat/ - Nyírmadai Szociális Támogató, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Társulás /Nyírmada, Ady Endre út 16. 4564/

Hulladékgazdálkodás – Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás /Nyíregyháza, Hősök tere 5. 4400/

Vízgazdálkodási feladatok - Nyírségi Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás /Laskod, Kossuth u. 59. 4543/

Területfejlesztés /projektek/ - Közép-Nyírségi Önkormányzati Többcélú Kistérségi Társulás /Baktalórántháza, Vasút út 7. 4561/

Településüzemeltetés /szélessávú hálózat kiépítése, működtetése/ - Nyírháló Önkormányzati Társulás /Nyírjákó, Szabadság tér 1. 4541

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az utóbbi évek intézményfejlesztési beruházásainak fontos részét képezte, hogy energetikailag korszerű, modern hőtechnikai elvárásoknak megfelelő épületek adjanak helyet a szolgáltatásoknak. A beruházásokban egyre szélesebb körben kapnak szerepet az alternatív energia kihasználást célzó megoldások.

A cél a villamos energia fogyasztás részbeni kiváltása a megújuló energiaforrással működő termelő berendezéssel. A berendezés által termelt villamos energia a felhasználó belső hálózatán közvetlenül felhasználásra kerül, illetve ún. ad-vesz mérőóra beépítésével a pillanatnyi termelési többlet visszatáplálásra kerül elszámolásra az áramszolgáltatóval.

Az Önkormányzat által működtetett intézményekben nem került telepítésre energiahasznosító berendezés.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A településüzemeltetéssel kapcsolatban a közművek vonatkozásában az Önkormányzat szerződött partnerein keresztül látja el a feladatokat.

A szemétszállítás a település teljes közigazgatási területére vonatkozóan megoldott. A szemétszállításra szolgáltatási szerződést a község a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulással kötötte meg. /Nyíregyháza, Hősök tere 5. 4400./

A községben a gázszolgáltatás kiépített, a gázhálózatra valamennyi ház csatlakozott. Szolgáltatóként a TIGÁZ van jelen.

A település elektromos rendszere kiépített, a szolgáltatást az E-ON végzi.

A településen jelen van valamennyi mobil szolgáltató, a vezetékes telefonszolgáltatást a Magyar Telekom végzi.

Saját maga látja el a közút kezelés-karbantartás árok és padkarendezéssel a nem országos főutakon, valamint a közterület, és parkrendezési feladatokat.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

Tájföldrajzi szempontból Petneháza település közigazgatási területe az Alföld Nyírség középtájának része. Petneháza község tájrendezési vizsgálata Az önkormányzat által megrendelt új településrendezési eszköz kidolgozása miatt válik szükségessé. A rendezési terv belterületet, és külterületet érint.

Petneháza természet földrajzilag az Észak-Nyírség kistájhoz tartozik. A kistájra hullámos talajfelszín, a buckákon erőteljes erózió, a laposokban agyagos talajú lápok jellemzőek.

1.12.1. Természeti adottságok

A Nyírség 20-30, helyenként 50 m magasan emelkedik ki a környező ártéri síkságokból. Ez Magyarország második legnagyobb hordalékkúp-síksága, amit a Kárpátokból érkező ősfolyók építettek fel a pleisztocén idején egymást követő eljegesedések, glaciálisok idején. A hordalékkúpok anyagát nagyrészt a futóhomok alkotja, ennek vastagsága néhány dm-től 32 m-ig terjed. A futóhomokban az aprószemű (0,1-0,2 mm átmérőjű) homok az uralkodó. A futóhomok helyben, a hordalékkúp folyami homokjából képződött az északi, északkeleti szelek hatására. A homok sokfelé lösszel keveredik. Nyírség északi részén gyakori a löszös homok, az északnyugati területeken a homokos lösz. Az ún. típusos lösz csak a Balsa és Rakamaz közötti területeken fordul elő (5 méteres maximális vastagságban.

A szél által kivájt, deflációs mélyedésekben gyakori a barna föld, az ősi folyóvölgyekben és a laposok területén az öntéstalajok jellemzők.

A Nyírség domborzatilag a legváltozatosabb alföldi táj, a szélbarázdák, a maradékgerincek, a nagyobb homok felhalmozódások, garmadák, deflációs mélyedések és a folyóvölgymaradványok váltakozása révén. Ilyen homokmezőn épült fel a Nyírség legmagasabb pontja, a 182 m-es Hoportyó. Az ősi folyóvölgyekben a homok által elgátolt területeken tavak képződtek, mint a nyíregyházi Sóstó. A legtöbb nyírségi homokbuckában 1-5 cm vastag, 15-20 cm-es távolságban ismétlődő kemény, barna rétegek, úgynevezett kovárványsávok találhatók. Ezeket a dús növényzetű földtörténeti periódusokban az erdei talajból mélybe szivárgó vasas oldatok hozták létre. Az agyagos-vasas kovárványok csökkentik a párolgást, tartalékoljak a nedvességet.

A közigazgatási területen folyó nem található, csak mesterségesen kialakított csatornák szállítják a felszíni vizeket. Éghajlatában a Magyarországot jellemző három fő klimatikus hatás, a kontinentális, az óceáni és a mediterrán közül leginkább a kontinentális érvényesül. Északi fekvése miatt itt általában hűvösebb van, mint a dél-alföldi, belső-alföldi tájakon, A nyarak mérsékelten melegek (20-23°C júliusi átlaghőmérséklettel), mérsékelten szárazak, a telek hidegek, -3 és -3,9°C közötti januári középhőmérséklettel. A zord telek kialakulásában az északkeleti szeleknek nagy szerepe van. A havas napok száma (30-35) az Alföldön itt a legmagasabb, a hótakaró segít a kemény téli fagyok kártételének megakadályozásában. Évi középhőmérséklete 9-10,5°C között ingadozik.

A napsütéses órák száma a Tisza és a Szamos völgyében éves átlagban 1950, a Nyírségben 2000-2050, a megyei átlag 2000 óra körül mozog (országosan 1700-2100 között van). Az évi besugárzás összege 105-107 kcal/cm². A sok napfény kedvező a hő- és fényigényes mezőgazdasági kultúrák (gyümölcs, szőlő, dohány, napraforgó, paradicsom) számára. A tavaszi fagyok azonban gyakran ismétlődnek és jelentős károkat okozhatnak. Az évi közepes hőmérséklet-ingadozás 23-24°C, az abszolút hőmérséklet-ingadozás 67-68°C.

A éves csapadék mennyisége a Nyírségben 550-600 mm/év, az Északkeleti-Kárpátok előterében mutatkozó feláramlás következtében következtében a Szatmár-Beregi-síkságon, a Rétköz és a Nyírség északi területein 650-700 mm/ év. A Nyírségben az éves vízhiány 75-125 mm, és a csapadék időbeli megoszlása ráadásul gyakran nem kedvez a mezőgazdaságnak. Gyakori a belvíz és az időszakos aszály okozta kár egyaránt, ezért fontos a csatornázás és az öntözés.

A változó irányú, de leginkább északkeleti és délnyugati szelek a homokverés, szélerózió azaz defláció révén nagy területen veszélyeztetik a termőtalajt.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye mai képére a kultúrnövényzet, a szántóföldek, gyümölcsösök és kertgazdaságok a jellemzőek. A Felső-Tisza-vidék és a Nyírség agrártájait a félkultúr kaszálók és legelők teszik változatossá. Kisebb-nagyobb foltokban megtalálhatók még az ősi flóra maradványai is, a lápok, mocsarak, ligeterdők és az erdős sztyeppe növényzete is. Modern növényföldrajzi felosztás szerint nagyjából a Nyírségense flórajárás és a Samicum flórajárás területével esik egybe.

A Nyírség eredetileg erdős sztyeppe volt, kiterjedt lápokkal és mocsarakkal. A 18. századi kéziratos térképek azt bizonyítják, hogy 200 éve még a terület egyharmadát erdők borították. A nyírségi tölgy és pusztai erdők földrajzi megoszlása – a gyakori erdőirtások miatt – már akkor is egyenetlen volt. A táj nyugati fele (pl. a nyíri Mezőség) homokpuszta és kultúrtáj volt.

A Nyírség homokfelszínét tagoló ősfolyóvölgyek és a deflációs mélyedések ("nyírvíz-laposok") a lecsapolás előtt lápos, mocsaras, pangóvizes térségek voltak gazdag élővilággal. A sekély tavakban hínártársulások alakultak ki, amelynek maradványait a kállósemjéni Mohos-tó őrzi.

A növényvilág következő lépcsőit a nádasok, a magassás-társulások, a zsombékosok, a fűz- és nyírlápok, majd a tölgyszil ligetek alkották. A lápnövényzet a leggazdagabban Bátorligeten maradt fenn, melyet a kállósemjéni Mohos-tó úszólapjával együtt természetvédelem alá helyeztek. Szórványosan a kőris-szil ligeterdők is megtalálhatók (Bátorliget, Fényi-erdő). Ezek a 19. században végrehajtott lecsapolási munkálatok következtében (vagyis a talajvíz leszállása miatt) sokfelé átalakultak gyöngyvirágos tölgyessé (Sóstói-erdő, Baktalórántháza, Fényi-erdő). A gyöngyvirágos tölgyesekben a főszereplő kocsányos tölgy mellett gyakori a mezei szil, a mezei juhar és a rezgő nyár (Bátorliget), de ritkábban előfordul a nyír is (Tornyospálca). A nyírfaállomány rohamos csökkenése is a csatornázásra, a talaj szárazabbá válására vezethető vissza. A Nyírség magasabb homokfelszíneit pusztai tölgyesek és homokpuszta-társulások (pl. csenkesz, ezüstperje) borították.

Az ősi homokpusztarétek és a pusztai tölgyesek degradációja a homoki legelők kialakulásához vezetett (Dél-Nyírség). A szikes tavak (Sóstó, Fehér-szik-tó, Szelkó-tó stb.) környékén kotus és meszes-szódás talajon sótűrő és sókedvelő növénytársulások élnek.

A letelepedett lakosság földszükséglete a honfoglalás óta folyamatosan, de természetesen az utóbbi századokban egyre jelentősebb mértékben természet-átalakító tevékenységgel járt, és ez különösen éreztette hatását a növényvilágra. Az emberi hatásra létrejött változások gyakran újabb, más irányú beavatkozást tettek szükségessé. Az erdők irtása azzal járt, hogy helyenként újra megjelent a felszínen a futóhomok, ami a jégkorszak után, a nagy erdőségek kialakulása előtt jellemezte a tájat. A folyóvizek lecsapolása szikesedéssel járt. Az emberi tevékenység a középkorban először az Ecsedi-láp nagymértékű kiterjedéséhez vezetett várvédelmi okok miatt, majd sor került annak szinte teljes lecsapolására. A futóhomok megkötésére betelepítették az akácot, ami ma már a megye - az országos átlagnál egyébként alacsonyabb arányú – faállományának több mint 50%-át adja, és egyre inkább inváziós fajként viselkedik. Az akác térhódítását már a rendszerváltás előtt szükségesnek tartották visszafogni, de helyette a nemes nyár telepítésébe kezdtek, hogy a papíriparnak hazai nyersanyag álljon a rendelkezésére. Ezek a szigorúan négyzetesen telepített nyárfaültetvények azonban hasonlóképpen távol állnak a természetes erdő látványától és természeti szerepétől, mint az akácosok. A természetes élővilág megmaradt szigeteit is a főleg amerikai származású özönnövények erősödő inváziója szorongatja.

Az aktív emberi környezetalakítás előtti állatvilágra a legrégebbi adatok csak a 18-19. századból maradtak fenn (Bél Mátyás, Szirmay Antal munkái). Eszerint a leggyakoribb a dámvad, továbbá az őz és a nyúl volt, de előfordult a szarvas, vaddisznó és medve is. Feljegyezték a farkasfalkák kártevéseit, a vízimadarak sokaságát és a folyóvizek, tavak halbőségét is.

Az élővilág ma Bátorliget térségében a leggazdagabb, ahol a múlt század 80-as éveiben a kutatók 4672 állatfajt figyeltek meg. A megyében a 20. század folyamán intenzív vadgazdálkodás indult meg. A Felső-Tisza-vidék és a Nyírség erdőségeinek jelentős vadászati értéke a gímszarvas és az őz, amelyek törzsállománya 100-as illetve 1000-es nagyságrendű. A vaddisznó sokfelé túlszaporodott. A nyúl és a fácán is igen gyakori.

A település külterületének Ny-Dny-i részén Natura 2000 védelem alatt álló terület – a „Daru rét" - található, mely tájvédelmi körzet a Bihari-sík tájvédelmi körzethez csatlakozik.

A természeti értékek és természeti területek a nemzeti és települési vagyon sajátos és pótolhatatlan részei. Fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, a jelen és a jövő nemzedékek számára való megőrzése, a természeti örökség és a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolat biztosítása a környezet-természetvédelmi tevékenység lényeges feladata.

Éghajlat

Mérsékelten meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 560-590 mm. Az északkeleti és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben a 2000 órát is eléri.

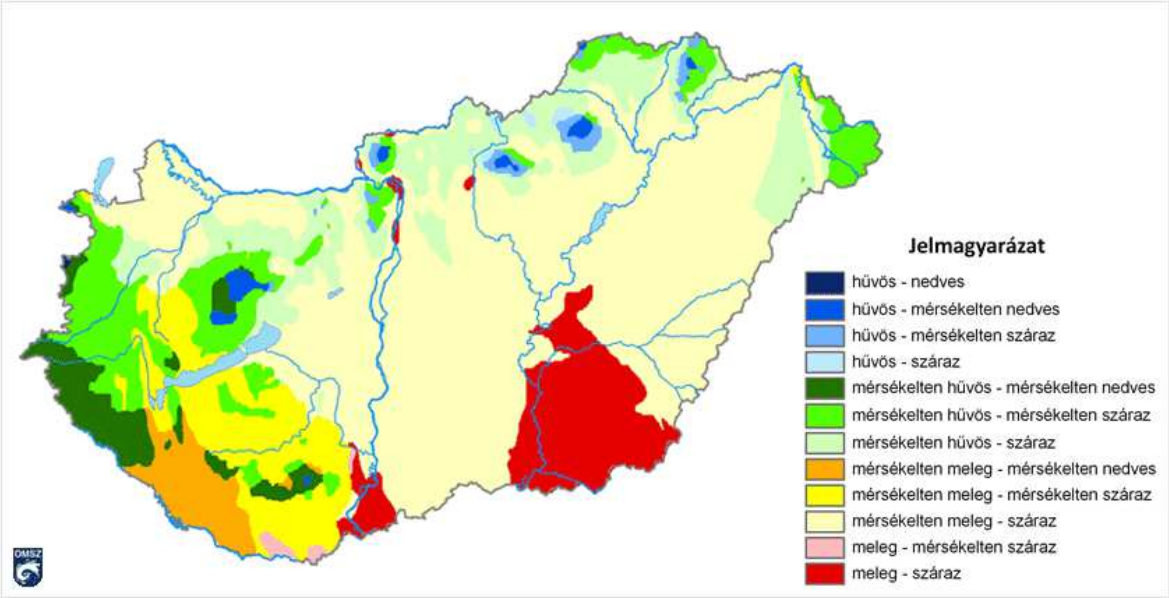

Magyarország éghajlati körzetei (Péczeli György munkája alapján)

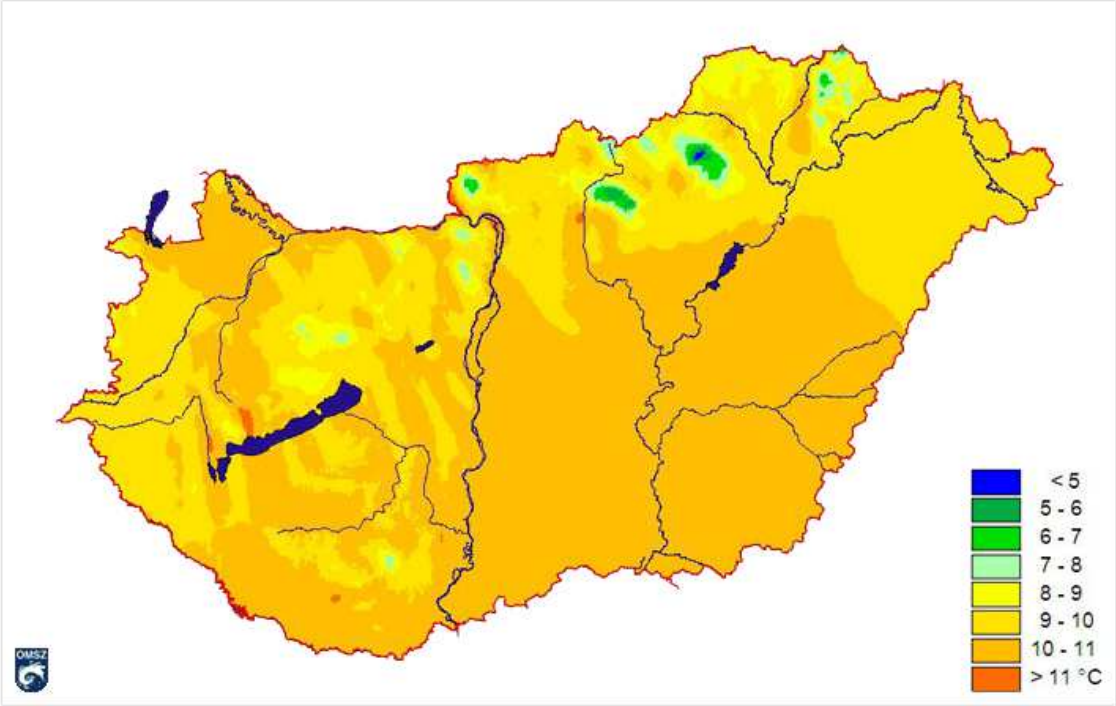

az évi átlagos középhőmérséklet Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

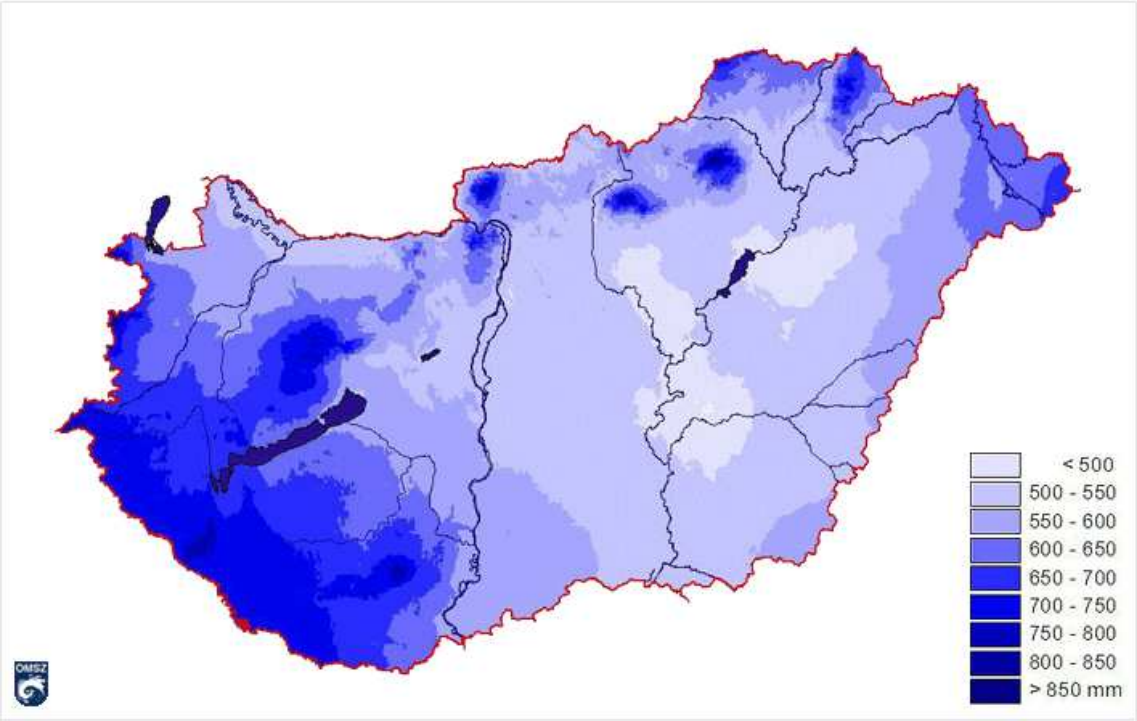

Átlagos éves csapadékösszeg az 1971-2000 közötti időszak alapján

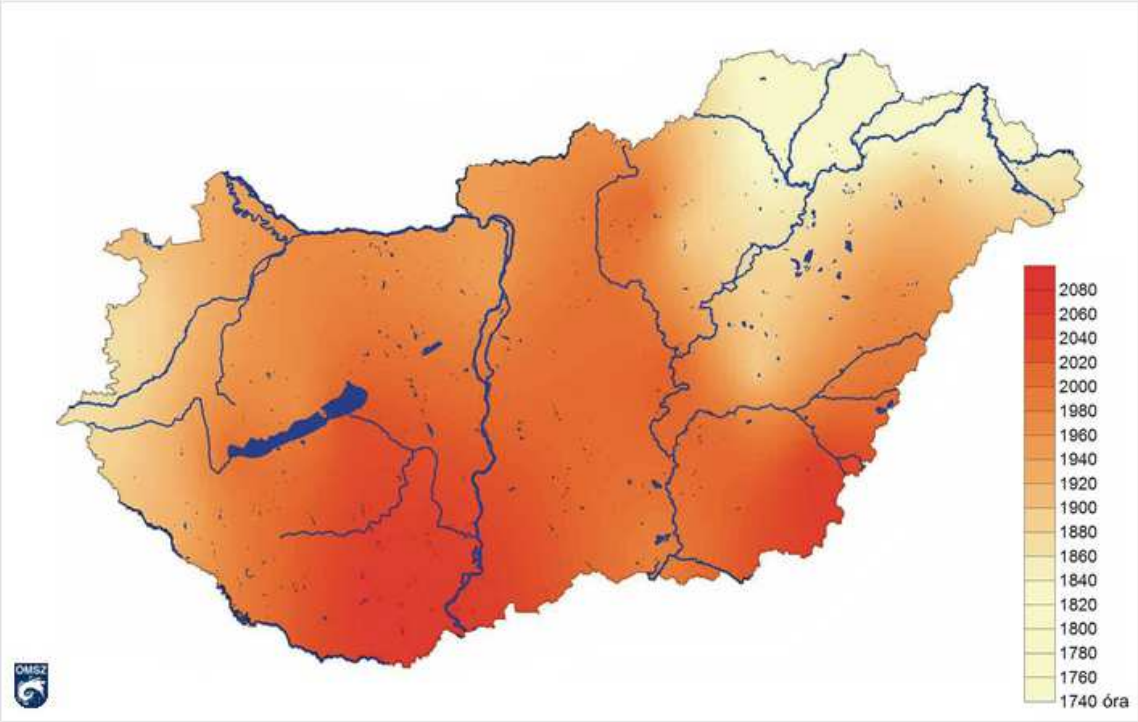

Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

Forrás: www.omsz.hu

Vízrajz

A területet behálózó csatornák:

- a Vajai (III. számú) főfolyás,
- a Baktatói (III/3.) mellékág,
- Sipos III/4.sz. mellékág,
- Lábasréti szivárgó,
- a Sipos-Szőllőréti szivárgó,
- a Fűzkuti szivárgó,
- Lóréti csatorna
- a Petneházi-Nagylaposi szivárgó,
- a Vasútmelléki szivárgó.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájtörténeti vizsgálat

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1763-1787), a II. Katonai felmérés (1806-1869), a III. Katonai felmérés (1869-1887) történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

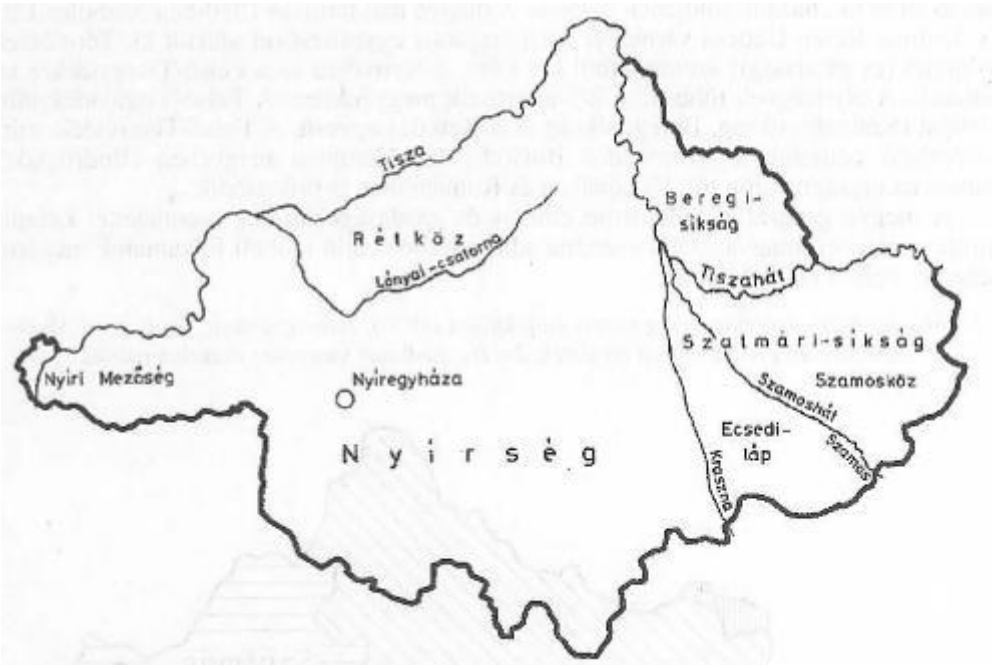

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye tájai

I. katonai felmérés (1763-1787)

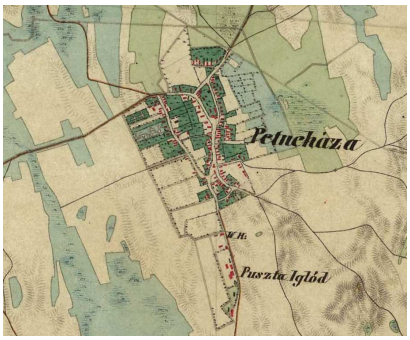

II. katonai felmérés (1806-1869)

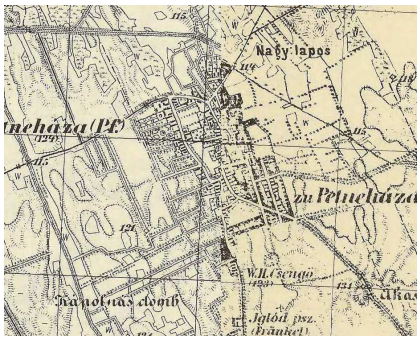

III. katonai felmérés (1867-1887)

Műholdfelvétel

A honfoglalás előtt kiterjedt erdőségek uralták a tájat. A honfoglalás korától (VIII.-. IX. század) kezdődően letelepedett népesség számára termőterületre volt szükség, ezért a szántók-legelők később gyümölcsösök számára óriási erdőket irtottak ki.

A 9. és 10. században a szabolcsi földvár építéséhez 500-600 hektár erdő kiirtása volt szükséges. A szántóföldek és legelők kialakítása is sok erdő kitermelését követelte meg. A 18. századra a Szatmár-Beregi-síkságnak már csak mintegy a felét, a Nyírség egyharmadát borították erdők. A megye területének nagy részét állandó és időszakos vízfelületek, mocsarak és lapok foglalták el, mint az Ecsedi-láp, a Rétköz, a Tiszalök környéki mocsarak. A 18-19. századi környezet-átalakítás megszüntette az ember és a táj ősi kapcsolatát, a "szabad élő föld" (erdő, víz stb.) "élését", megteremtve a kor követelményeinek megfelelő gazdasági korszakváltás földrajzi alapjait. Az átformálás a nagyobb haszonvételt, a földrajzi környezet magasabb színvonalú, nagyobb társadalmi aktivitást igénylő hasznosítását szolgálta.

A vízállásos területek nagy részét lecsapolták, az Alföld folyóit a gyors lefolyás érdekében szabályozták.

Minden dűlőt most már utak választottak el egymástól, s szükség szerint összekötő utakat is hagytak. A közben elkészült csatornarendszer most már a határ minden részét vízmentesítette.

Az elmúlt cca 250 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően megállapítható, hogy a település külterületének használatában számottevő változás nem történt. Már az I. katonai felmérésen is látható, hogy a település lakott területeit mezők, legelők vették körül. A település lakott területeinek terjeszkedés mértéke visszafogottnak nevezhető.

A település tájértéktára

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A település tájképi megjelenésének legfontosabb eleme a legelőkkel és kisebb erdőkkel tarkított szántó gazdálkodás.

A közigazgatási terület erdősültsége alacsony, jelentősen kisebb, mint a kistájra jellemző érték. A közigazgatási terület DK-i, K-i ill. ÉK-i határai mentén, valamint a belterületen találhatók jelentősebb, összefüggő erdővel borított területek, valamint a tájkép szempontjából is jelentősek a mezőgazdasági dűlőutak mentén húzódó erdősávok és fasorok is. A „Daru-rét" Natura 2000 szabályozás szerinti legelő-kaszáló gazdálkodása lassan kezd eredményeket felmutatni, bár a korábbi évtizedekben folyó intenzív liba tartás nyomainak felszámolása még újabb évtizedeket vehet igénybe.

A település teljes közigazgatási területe: 2420 ha. A külterületi táj tipikusan mezőgazdasági és erdőgazdálkodási táj, ahol a tájhasznosítás a lehető legnagyobb mértékben igazodott a domborzat és a talaj adta lehetőségekhez. A közigazgatási határon belül a földterületen jelentős mértékben szántóföldi növények termesztése, valamint erdőgazdálkodás a jellemző tájhasználati mód. A szántó művelési ág alá tartozó területek a település 36,40 %-át, az erdő művelési ág alá tartozó területek a település 30,91 %-át teszik ki.

PETNEHÁZA KÖZSÉG KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉN művelési ágak az alábbiak szerint tagozódnak (forrás: Földhivatalok honlapja):

Földrészlet statisztika fekvésenként				
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m2)
belterület	845	10	8	1997492
külterület	588	2	4	21857028
zártkert	297	0	0	341603
ÖSSZESEN	1730	12	12	24196123

Földrészlet statisztika művelési ághanként			
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)
erdő	118	134	7479841
fásított terület	7	8	6082
gyümölcsös	77	79	1438343
kert	124	125	126243
kivett	1031	1046	3836716
legelő	15	20	379879
nádas	11	11	368757
rét	50	62	1593465
szántó	328	566	8812270
szőlő	148	148	154527

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Kistájkataszteri besorolás szerint Petneháza a Nyírség kistáj területén helyezkedik el, így az épített és természeti környezetét egyaránt a kistáj geoökológiai sajátosságai határozzák meg. A Natura-2000 besorolás alapján, Petneházán egy kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területet találunk, a Daru-rétet (HUHN20124).

1.12.3.1.Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A közigazgatási területen tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezet nem található.

1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A közigazgatási terület DNy-i és Ny-i részén jelentős felületű Natura 2000 madárvédelmi területek, és ezzel egybeeső ill. kiterjesztő ökológiai folyosó mag – ill. puffer területek találhatók.

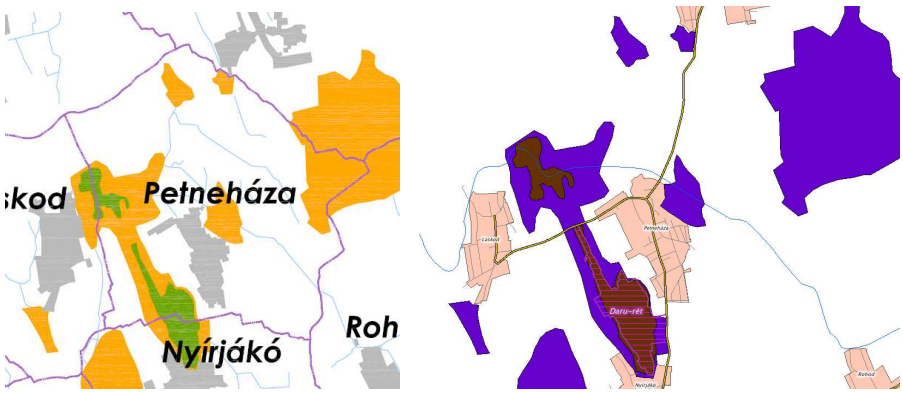

Forrás: Magterület – ökológiai folyosó – pufferterület a település alaptérképén (forrás: TEIR)

Az ökológiai folyosó puffer területei a szomszédos települések irányába többfelé teremtenek kapcsolatot az élőhelyek között, ezek a megyei TrT-ben is meg vannak jelenítve.

Országos védelem

A 275/2004 (X. 8.) sz. kormányrendelet alapján a Petneháza közigazgatási területén található Daru-rét a NATURA 2000 területen fekszik.

NATURA 2000 VÉDELEM (forrás: Natura 2000 információs portál)

Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozás pillanatától Magyarországra is érvényes a két uniós direktíva, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv.

Ezek értelmében hazánk köteles volt közösségi jelentőségű természetes élőhelyei, valamint állat- és növényfajai védelmében területeket kijelölni, amelyek így az EU ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak a részeivé váltak. A hálózat eszméjére nevéből is következtethetünk: értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik.

A kijelöléssel hazánk területének közel 21%-a lett Natura 2000 terület. Az eredeti védett területeink csaknem mindegyike bekerült a hálózatba, de ezeken kívül további körülbelül 1.2 millió hektár kap uniós védettséget. Nem csoda hát, hogy ezek között igen nagy százalékban vannak mezőgazdasági területek, gyepek, tavak, folyók, erdők, ahol évszázadok óta gazdálkodás folyik.

Európában a szó szoros értelmében vett "vadon" elvétve található, a táj képét oly régóta formálja az ember, hogy még a természetesnek tartott élőhelyek túlnyomó többsége is így vagy úgy őrzi annak keze nyomát. Európában ezért különösen igaz, hogy a biológiai sokféleségnek meghatározó eleme az a bonyolult kapcsolatrendszer is, amely összeköti az embert a természettel: a háziasított állatok és nemesített növények sokfélesége, a különböző földhasználati praktikák.

A Natura 2000 területek védelmében tehát különösen hangsúlyos a gazdálkodók, a fenntartó, hagyományos gazdálkodási módok szerepe. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a Natura 2000 hálózattal a rezervátum-szerű védelem helyett a társadalmi, kulturális, gazdasági és természetvédelmi érdekek összehangolására alapozó megóvás kerülhet előtérbe:

kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Daru-rét (HUHN 20124),

A Natura 2000 területek helyrajzi számos listája az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján a követező.

6.7.2. Petneháza

06b, 08, 09/19c, 09/19d, 09/19g, 0193/1b, 0195, 0196/4, 0196/8, 0198, 0199, 0201, 0202b, 0202c, 0204/1, 0205/1

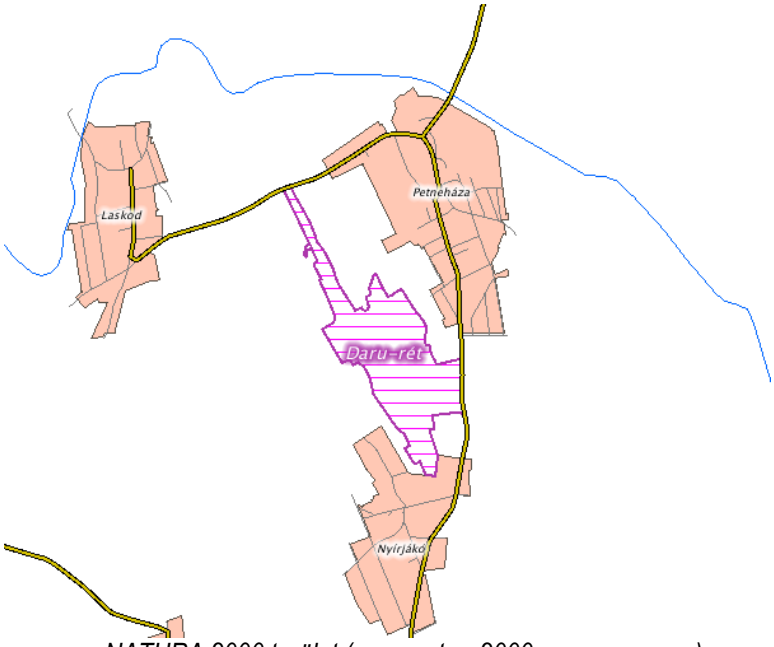

NATURA 2000 terület (www.natura2000.eea.europa.eu)

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

A Daru-rét természetvédelmi prioritásai és célkitűzései:

- Prioritás:
  Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése:
  Élőhelyek:
  - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae)
  - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

  Fajok:
  - Réti angyalgyökér (Angelica palustris)
- Természetvédelmi célkitűzések:
  Általános célkitűzés:
  A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
  Specifikus célok és végrehajtandó intézkedések:
  - A gyepek állapotát javító legeltetési/kaszálási rendszer fenntartása. Cél a területen található rétek, láprétek, zsombékosok, fűzlápfoltok mozaikjai fennmaradásának biztosítása; a láprétek és zsombékosok cserjésedésének megakadályozása. A nádasok gyepek rovására történő terjedésének megakadályozása. Kíméletes, kaszálatlan mozaikokat is meghagyó kaszálás bevezetése.
  - A kaszálás/legeltetés megvalósításakor az Angelica palustris állományok védelme/fenntartása elsődleges (megfelelő tarlómagassággal történő kaszálás, kézi kaszálás gyakorlatának támogatása, kaszálás időpontjának helyes megválasztása stb.).
  - Az érintett belvízlevezető szerepű csatornákon záró műtárgyak létesítése, a területet érő lecsapoló hatás mérséklése.
  - Inváziós és tájidegen fa-, cserje-, és lágyszárú fajok (aranyvessző fajok, gyalogakác, zöldjuhar, selyemkóró) folyamatos visszaszorítása.
  - Bolygatott foltok gyommentesítő kaszálásának kidolgozása.
  - A területen belüli és a szomszédos szántókon kíméletes gazdálkodás kialakítása, lehetőség szerint a szántók gyepesítése vagy erdősítése.

A talaj felszínén mozgó rovarok begyűjtésére használják a talajcsapdát 2003.07.31.-10.07. között a Daru-réten a vizsgálat alapján az alábbi rovarokat figyelték meg:

- 2003.07.31.–10.07. között végzett vizsgálaton megfigyelt rovarok:
  Ragyás futrinka (*Carabus cancellatus)* volt megfigyelhető. A ragyás futrinka nem szerepel a kihalással veszélyeztetett fajok vörös listáján. Magyarországon védett, eszmei értéke 2 000 Ft. A bogár testhossza 1,6–2,5 cm, bronzszínű, némi zöldes árnyalattal. Ritkábban tiszta fekete színű is lehet. Bogarak és rovarlárvákat ragadoznak. Hasznos lehet a biológiai védekezésben, mert több kártevő rovarfajjal, például a krumplibogár lárváival is táplálkozik. Elterjedt és gyakorinak mondható.
- Poecilus versicolor
- Pseudoophonus rufipes

A vizsgálat csak a futóbogarak megvizsgálására terjedt ki.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A település egész területén gyenge az erdősültség, előnyösebb viszont a mezővédő erdősávok területe. A Daru rét mentén korábban intenzív liba nevelés folyt, mely jelentős károkat okozott az azóta Natura 2000 védelem alá vont láprétek ökológiai rendszerében. Az erdők, erdősávok hiánya növeli a talajfelszín száradását, a felszíni légmozgásokat nem tudja gátolni, növeli a deflációs erózió megvalósulását, csökkenti a páratartalmat. Ezek a folyamatok semmiképpen nem előnyösek sem a mezőgazdasági termelés, sem a védett élőhelyek megmaradása számára. Arról se feledkezzünk meg, hogy a mezőgazdasági termelés jelenléte csak az utóbbi néhány száz évben része a valóságnak, korábban a természetes növénytakaró kiterjedt erdőket és mocsarakat foglalt magába, tehát az erdősültség növekedése nem áll ellentétben a nyírségi táj megjelenésével.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A belterület zöldfelületi elemei sokszínűek.
Legjelentősebbnek a magánterületeken lévő kertek tekinthetők, bár a kertek zöldfelületei nem alkotnak összefüggő foltot, ugyanakkor természetesen ezekre jellemző a koncepció hiánya ill. változatossága miatt az összhang nélküliség. A közterületek legjelentősebb zöldfelületei a lakóterületekkel körbezárt erdő, árokpartok, út menti zöldsávok, intézmény kertek, valamint a községháza melletti zöldterület, mely parkosítása van.

A zöldterületi rendszer kezdetleges és esetleges, kapcsolatai kiépítetlenek.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A község központjában a Kossuth Lajos utca és a Béke utca kereszteződésében szépen, igényesen parkosított burkolt sétány található.

Intézményi zöldfelületként a temető, az iskola kertje, az önkormányzat és a templomok kertjei nevezhetők, települési szinten jelentősek, az önkormányzat udvara kivételével felújításra, fejlesztésre szorulnak.

A temető területe nagyságrendjében jelentős, de a valóságban a ravatalozónál lévő néhány fából álló facsoporttól eltekintve fásítatlan, valós biológiai potenciálja gyakorlatilag nulla.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település 2014. január 1-én 1.742 lakost számlált.

A belterületen a következő, zöldfelületként értelmezhető területek találhatók:

Intézményi zöldterület	42.200m2	24,22m2 / fő
Burkolt fásított köztér, sétány	0.000m2	0,00m2 / fő
Közpark	0.000m2	0,00m2 / fő
Belterületi erdő	25.500m2	14,64m2 / fő
Belterületi árkok, csatornák	7.400m2	4,25m2 / fő
Összesen	75.100m2	43,11m2 / fő

Az egy főre jutó bruttó növényzettel fedett terület (43,11m2) elég magas értéket mutat (a temető nélkül viszont csak 6-7m2 közötti – ami azonban igen alacsony), viszont az intenzív, rekreációs céllal létrehozott közterületi zöldfelület egy főre számítható mutatója – amennyiben a községháza melletti kis parkot beszámítjuk 1,00m2/fő alatti.
A lakosság tiszta levegővel való kiszolgálását kielégítő, az aktív rekreáció infrastruktúrája nagyon gyenge.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A zöldfelületi elemek közül az összekötő elemek, fasorok-zöldsávok hiányoznak leginkább. A község utcáin itt-ott találunk ugyan többé-kevésbé vagy egyáltalán nem összefüggő fasorokat, ezek azonban nem állnak össze egy rendszerré, mely a pontszerű zöldfelületi elemeket egymáshoz tudná kapcsolni, zöld folyosókat képezve, melyek akár a település légcseréjének erősítésében is részt tudnának venni.

A település közcélú zöldfelületei kis felületűek, és nem alkotnak hálózatot, elérési lehetőségük elsősorban hiányuk miatt nagyon rossz.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

Petneháza településszerkezetét tekintve a halmaztelepülése közé tartozik, amely a településföldrajzi adottságokhoz történő igazodás következtében alakult ki. Házai rendszertelen összevisszaságban állnak, telkei és telektömbjei szabálytalan alakúak, utcái szabálytalan lefolyásúak.
Már a XIX. századi térképen is jól látszik, hogy a település helyi jelentőségű utak kereszteződésében helyezkedik el, így Anarcs – Nyírbátor, Laskod – Petneháza, Rohod – Petneháza metszésében. A település központja megőrizte a pozícióját a település térszerkezetén belül, vándorlásáról a település növekedésével egyidejűleg nem beszélhetünk. A település központjában egy szabálytalan alakú teresedésen a település temploma áll, amely kijelöli a település történeti településmagját.

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A földrajzi adottságok meghatározzák a település beépített területeit.

Petneháza község tipikus mezőgazdasági jellegű, magyar alföldi karakterű település. Terület-felhasználás szempontjából lakóterület, alapfokú ellátással. Petneházának a központi belterülete mellett, egyéb belterülete nem található.

Petneháza településtörténeti, és –szerkezeti fejlődésével összhangban alakultak ki lakóterületi egységei, illetve azok jellemzői. A telkek morfológiája és a beépítési karakter szerint halmazos település.

A halmaztelepülés az alföldi községekre jellemző, organikusan nőtt településforma. Utcahálózata, telkei, sőt az épületek elhelyezése is nélkülözi a geometriai szabályosságot. A látszólagos rendezetlenség azonban sajátos, környezetre érzékeny belső logikát mutat. Az épületek helykiválasztását leginkább a mikrokörnyezeti-mikrodomborzati adottságok határozták meg, azaz a legkisebb kellemetlen terepalakulatokat is elkerülték. A korai halmaztelepülésekben a sátrak, veremházak építését feltehetően nem előzte meg a mai értelemben vett utcák és lakótelkek kialakítása sem (ehelyett spontán kijárt járóvonalak és árkos-sövényes telekkijelölés volt jellemző, ez utóbbi is csak a települések egy részében). Az utcák elkülönítése, legalizálása és a telekhatárok rögzülése csak később történt, így azok esetlegesek lettek (gyakoriak a hirtelen útirányváltások, beszűkülések vagy kiöblösödések (Tóth 2000). A telektömbök belsejében fekvő telkek egy részét sokáig csak idegen telkeken vagy zsákutcán át lehetett megközelíteni, ez az egyes telektömbök lakóinak (használóinak) közös származására, ill. a közös telek későbbi több részre osztására utalhat (Mendöl 1932).

Petneháza belterületének nagy részét a falusias lakóterület teszi ki. Ezekben a területekben lakóházak találhatóak, melyeknek a legnagyobb része még XX. század elején épült. A település lakóépületeinek minimális része lakatlan, ezek az épületek pusztulásra vannak ítélve.

A község közepén településközponti vegyes terület található, ahol a legtöbb közintézmény egymástól közel helyezkedik el. Ebben a területben található meg a református templom, a Polgármesteri Hivatal, az általános iskola és óvoda, posta, kereskedelmi és vendéglátói egységek, terek és szobrok.

A község első telkei mezőgazdasági tevékenységre rendezkedtek be. A lakóépületen kívül számos melléképületeket kaptak a telkek. Általában a keskeny szélességű telken az északi oldalra épült fel a háromosztatú parasztház, melynek utcára eső részén a szoba állt, mögötte lakókonyha egy tűzhellyel, és a hátsó traktusban a tároló helyiség volt. A lakóépületet legtöbbször oldalhatárra építették, amely a szomszéd teleken élők nyugalmának elengedhetetlen feltétele volt. Az udvarok és lakóépületek közötti állandó váltás eredményeként alakultak ki a település faluképei. Az oldalhatár mellett épült háromosztatú lakóházak lehetőséget nyújtottak arra, hogy a kert hátsó irányába bővülést alakítsunk ki, amelyek állattartó és gazdasági épületegységekből állt. A XIX. században az épületek tornáccal is bővültek, melyek az átmeneti tárolásra szolgáltak.

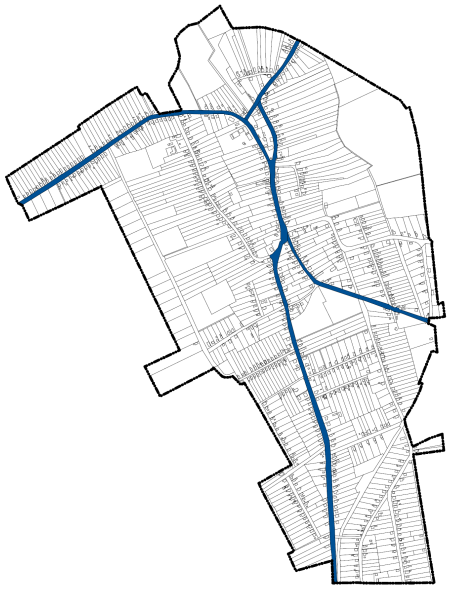

Települési összekötő út

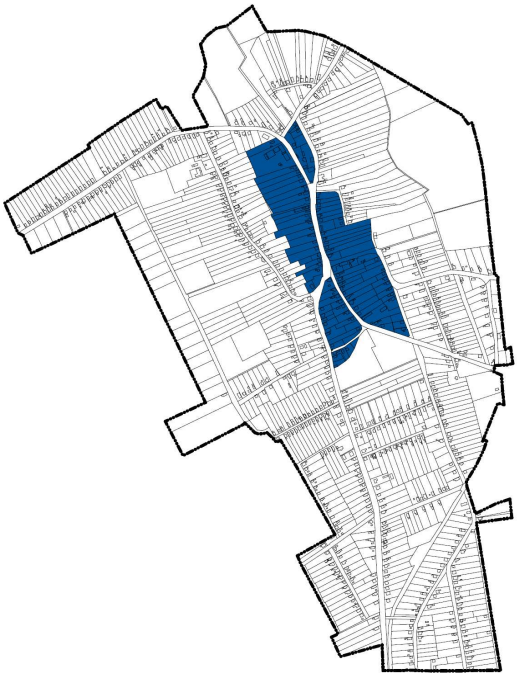

Településközpont vegyes területek

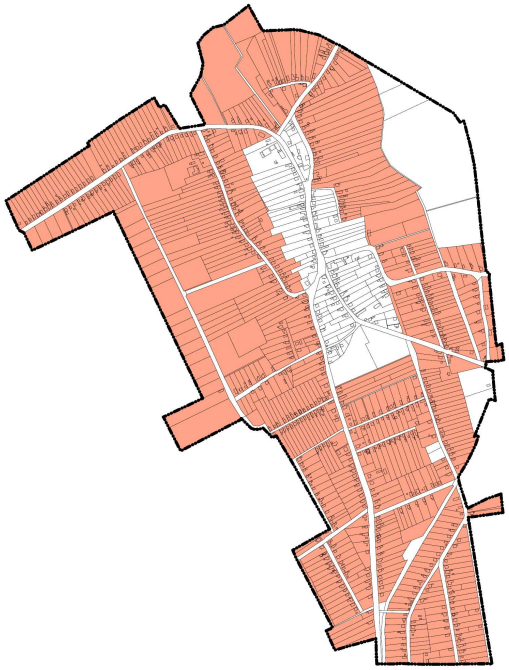

Lakóterületek

(saját szerkesztés)

A lakóterületek gyűrűt képeznek a település központja körül. A lakótömbök szinte majdnem teljes egészében mentesek a közösségi, igazgatási funkcióktól. A települési környezet minőségében érezhető különbségeket leszámítva, funkcionális és ellátási szempontból azonos a helyzetük a településszerkezetben.

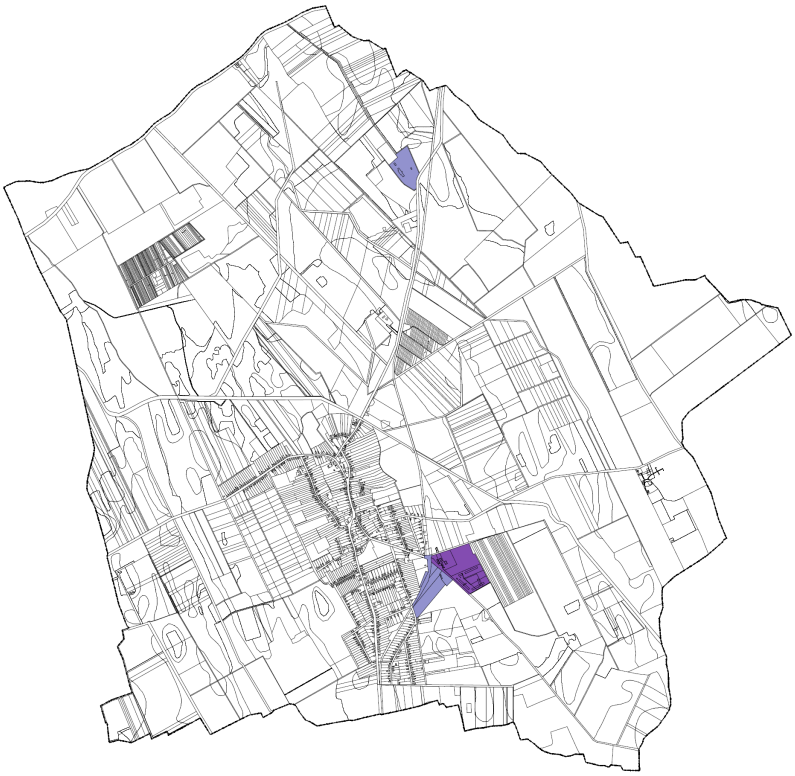

Ipari és kereskedelmi szolgáltató területek (saját szerkesztés)

A gazdasági célú területek elsősorban mezőgazdasági, feldolgozói, termelői tevékenységet folytató vállalkozások telephelyéül szolgálnak, melyeknek elhelyezkedése kedvező. A gazdasági területek a településtől keletre, valamint a településtől távol északra, Nyírkarász felé találhatóak.

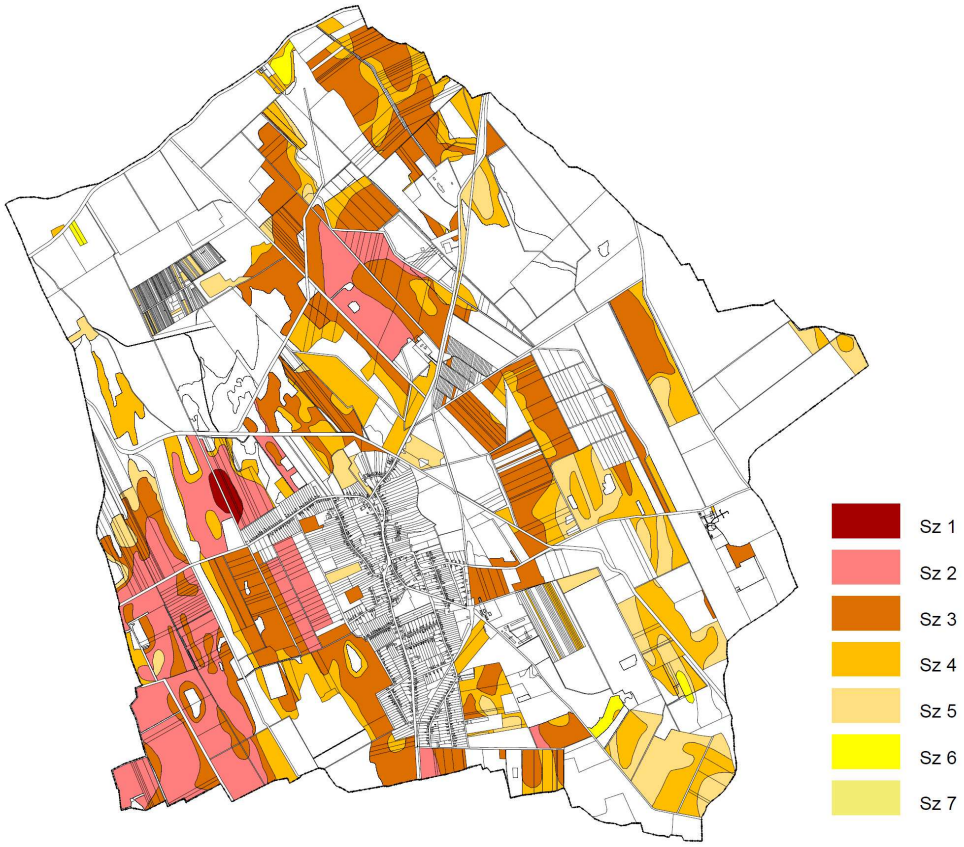

Szántó területek és minőségi osztályuk (saját szerkesztés)

Legelő/gyep/rét területek és minőségi osztályuk (saját szerkesztés)

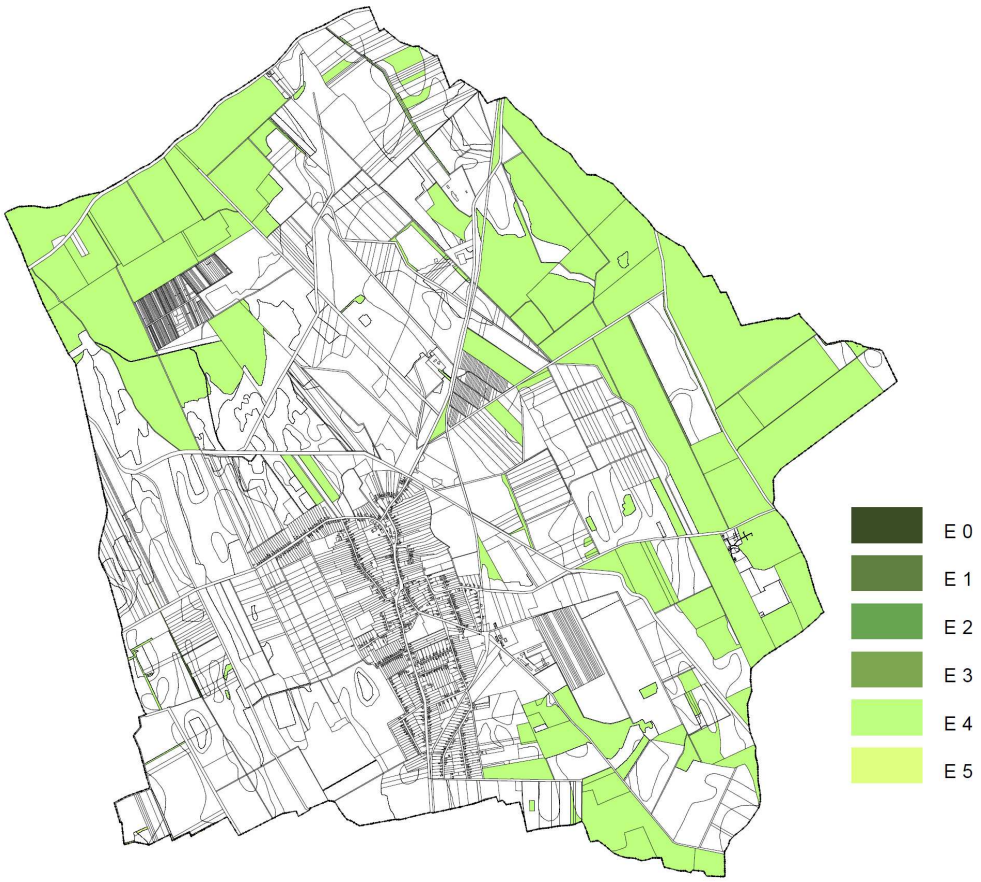

Erdőterületek és minőségi osztályuk (saját szerkesztés)

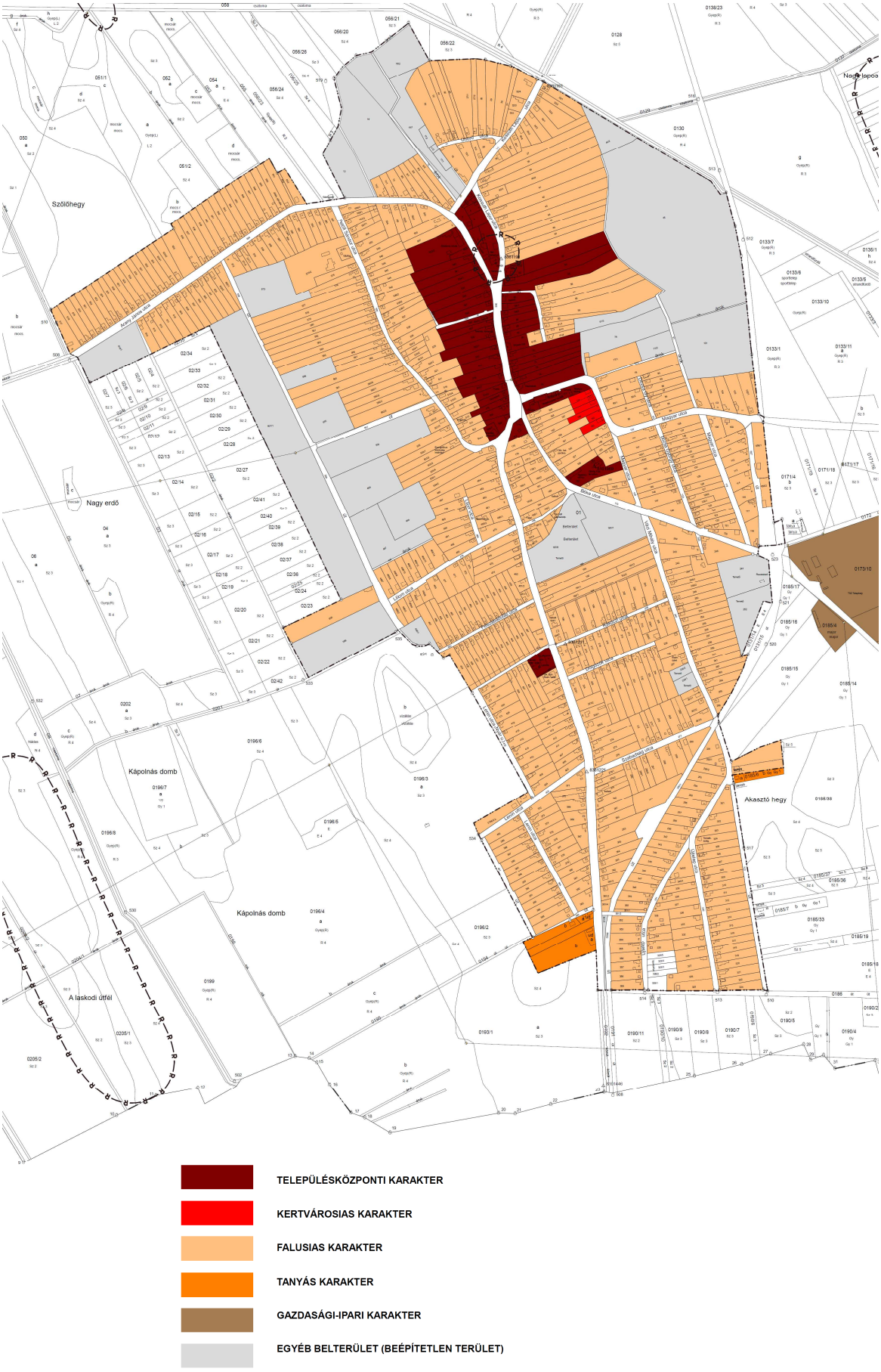

Belterület és környezete településszerkezet-karakter vizsgálat (saját szerkesztés)

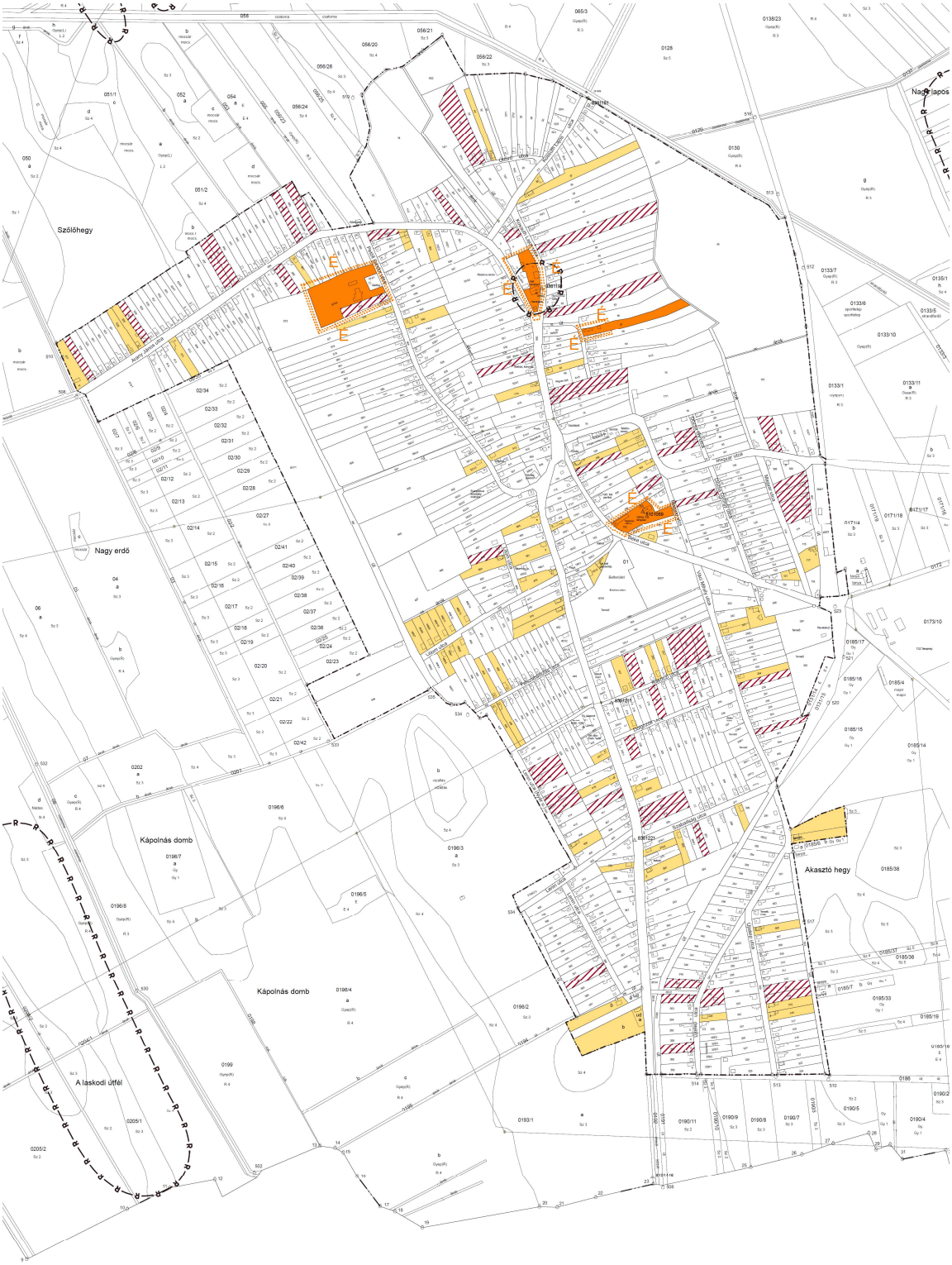

ÚJ ÉPÜLETTEL BEÉPÍTETT BELTER. INGATLAN

AVULT ÁLLAGÚ ÉPÜLETTEL BEÉPÍTETT INGATLAN

EGYÉB BELTER. INGATLAN

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG

HELYI ÉRTÉKVÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET

Épületvizsgálat (saját szerkesztés)

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

A teljes közigazgatási terület 2420 ha. Ebből 2186 ha (90,33 %) külterület, 34 ha (1,40 %) zártkert és 200 ha (8,27 %) belterület.

A művelési ágai közül:

- erdő terület 748 hektáron (30,91 %),
- fásított terület 1 hektáron (0,04 %),
- gyümölcsös terület 144 hektáron (5,95 %),
- kert terület 13 hektáron (0,54 %),
- kivett terület 384 hektáron (15,87 %),
- legelő terület 38 hektáron (1,57 %),
- nádas terület 37 hektáron (1,53 %),
- rét terület 159 hektáron (6,57 %),
- szántó terület 881 hektáron (36,40 %),
- szőlő terület 15 hektáron (0,62 %).

A szántó területeknek a túlnyomó többsége kiváló és jó minőségű osztályba tartozik.

A legelő, rét, gyümölcsös területek jellemzően jó minőségű osztályba tartoznak.

Az erdő területek az alacsonyabb fokozatú minőségű osztályba tartoznak, és jellemzően a közigazgatási terület északnyugati, valamint keleti oldalán találhatóak.

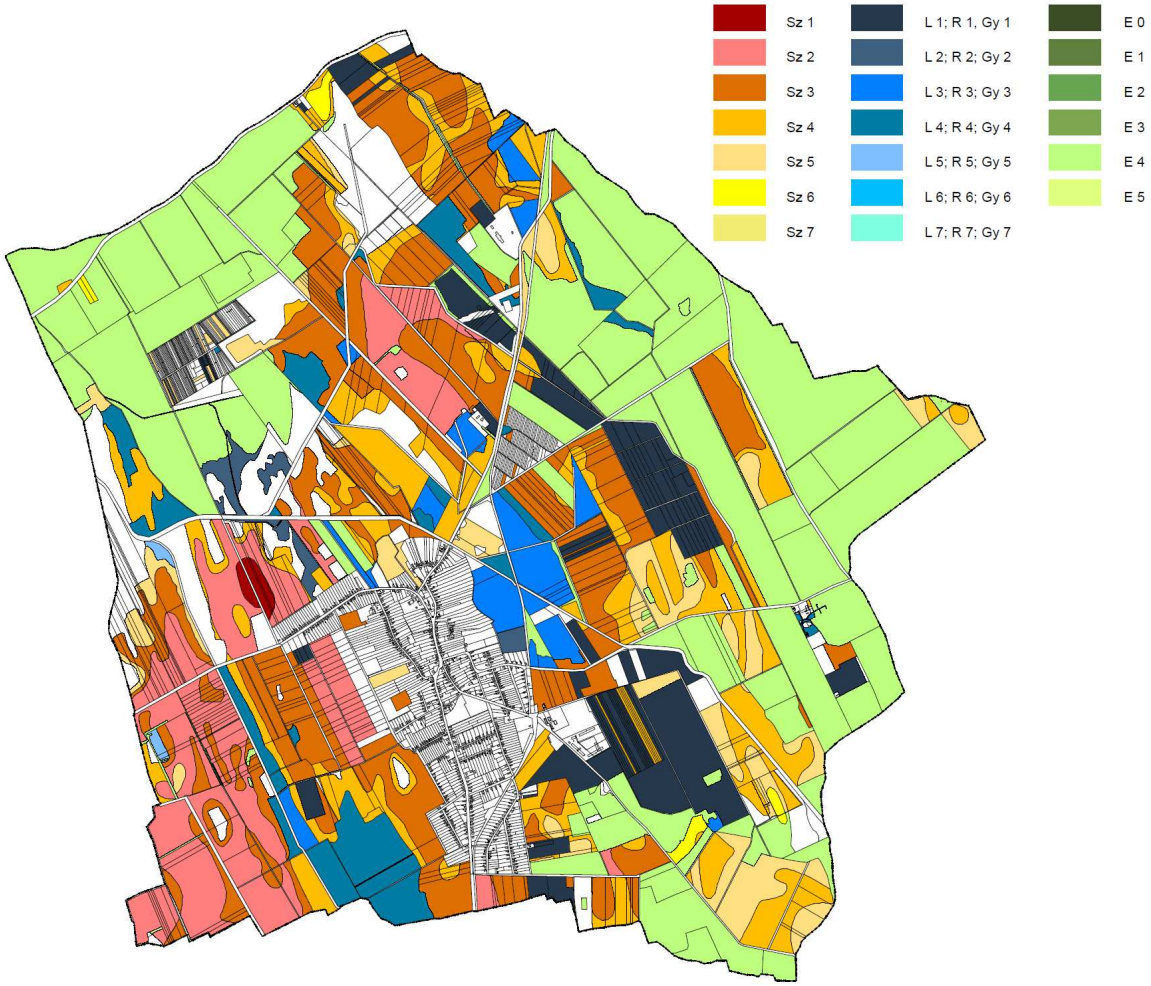

Termőterületek és minőségi osztályuk *(saját szerkesztés)*

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A község beépítésre szánt területe a következő terület-felhasználási egységekbe sorolt:

	Általános használat szerinti megnevezés	Sajátos használat szerinti megnevezés
1.	Lakóterület	Falusias
2.	Vegyes területek	Településközpont vegyes
3.	Gazdasági terület	Kereskedelmi és szolgáltató gazdasági
		Egyéb, nem zavaró hatású ipai
		Mezőgazdasági üzem
4.	Különleges terület	Temetőterület
		Kegyeleti park
		Pihenési-rekreációs, szabadidős
		Szabadidős, sportolási
		Strand
		Különleges közmű
		Különleges intézményi terület

A község területén a beépítésre nem szánt területek az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint a következő terület-felhasználási egységekbe sorolhatók:

Általános használat szerinti megnevezés	Sajátos használat szerinti megnevezés
1. Közlekedési és közműterületek:	országos főút
	országos mellékút
	települési gyűjtőút másodrendű közlekedési célú közterületek
	hagyományos kiszolgáló út
	gyalogút
	jelentősebb kiszolgáló mezőgazdasági út elsőrendű és nem közlekedési célú közterület
2. Zöldterületek:	közpark díszpark, dísztér
3. Erdőterületek:	védelmi (védő)
	gazdasági erdő
	kiváló termőhelyi adottságú erdő területe
4. Mezőgazdasági területek:	általános (védett, illetve nem védett területen) korlátozott
	általános (nem védett területen)
5. Vízgazdálkodási területek:	közcélú nyílt csatornák medre és partja, árok

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

Beépítésre szánt területek vizsgálata (saját szerkesztés)

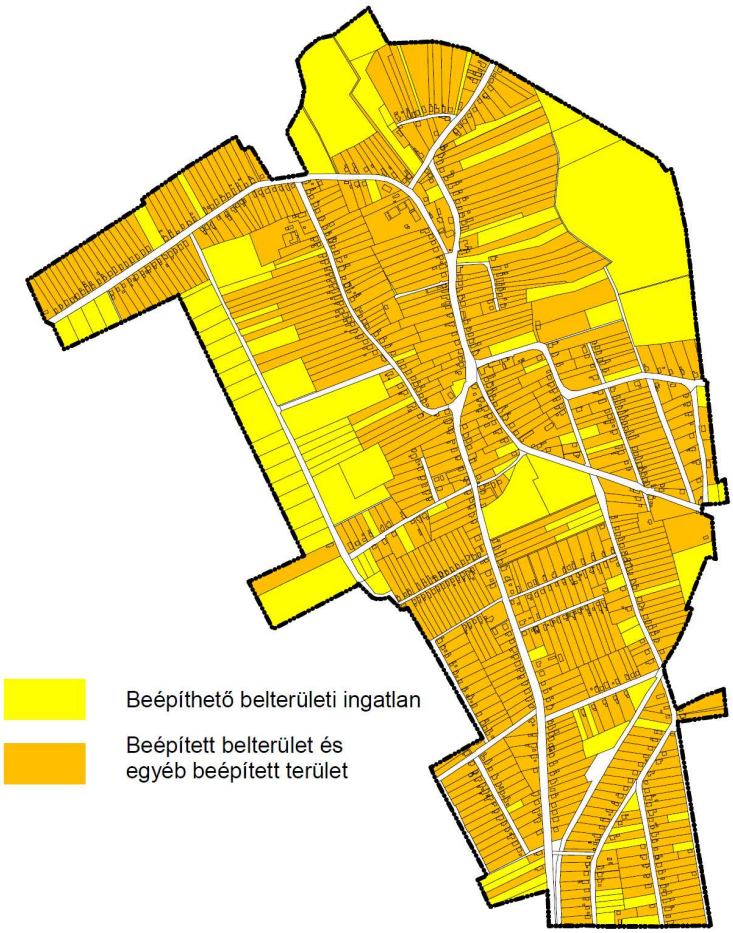

Beépíthető területek vizsgálata (saját szerkesztés)

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A község intézményi ellátottsága a hasonló nagyságrendű falvakéval egyezik meg. Az intézményi területek többsége Petneháza közigazgatási területének vonzáskörzetére terjed csak ki.

Hivatal:
- Petneházai Polgármesteri Hivatal

Közigazgatási társulások:
- Petneházai Közös Önkormányzati Hivatal

Oktatási, nevelés intézmények:
- Petneházy Dávid Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Petneházai Óvoda

Kulturális intézmények:
- Könyvtár és Teleház

Egészségügy:
- Egészségház
- Gyógyszertár

Sport:
- Sportpálya

Szociális intézmények:
- BÁRKA Baktalórántházi Református Egyházközség Fogyatékosok és Idősek Nappali Intézménye

Egyéb közintézmények:
- Temető
- Posta
- Strandfürdő

Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő * Óra:Perc	Távolság km
Építésügyi Hivatal	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Építésügyi körzetközpont	Nyírbátor	0:33	29,488
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Gyámhivatal	Baktalórántháza	0:9	7,087
Járási Hivatal	Baktalórántháza	0:9	7,087
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Mátészalka	0:38	31,868
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Ibrány	0:55	45,73
Kistérségi ÁNTSZ	Vásárosnamény	0:34	32,61033
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Körzeti Földhivatal	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei földhivatal	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen	1:20	80,68295
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Debrecen	1:20	80,68295
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv	Nyíregyháza	0:43	39,50572
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.	Nyíregyháza	0:43	39,50572
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervének Munkaügyi Felügy.	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Munkaügyi központ kirendeltsége	Baktalórántháza	0:9	7,087
NeKI Kirendeltség	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Debrecen	1:20	80,68295
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Debrecen	1:20	80,68295
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Polgármesteri hivatalok	Petneháza	0:0	0
Rendőrkapitányság	Kisvárda	0:25	19,685
Szociális és gyámhivatal	Nyíregyháza	0:43	39,50572
Városi Bíróság	Kisvárda	0:25	19,685
Vízügyi Igazgatóság	Nyíregyháza	0:43	39,50572

* Az elérési idők meghatározása során az országos közúthálózaton, illetve a belterületen a KRESZ által meghatározott általános sebességkorlátozásokkal (130, 110, 90, 50 km/h), kompok esetében 7 km/h sebességgel számolva.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Mivel Petneháza település nem volt ipari település, ezért kihasználatlan barnamezős, elhagyott ipari területek nem találhatóak a közigazgatási területén.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Szlömösödés, olyan területekre utal, melyek az épített környezetükben és társadalmi összetételükben negatív irányban eltérnek az átlagostól. Degradálás az ökológiában a degradált jelzőt általában emberi zavarásnak kitett, bolygatott, leromlott élőhelyekre használják. Konfliktussal terhelt összefüggő területek nem találhatóak a községben.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

Utcaszerkezet és telekstruktúra belterületen (saját szerkesztés)

Terület-felhasználási, és terület-használati feszültségek sorában kiemelendő, hogy a belterület beépített területei sok esetben terjengősek, mint a Magyar és az Arany J. utca két oldalán lévő tömbök. Ezek az igen nagy telkes tömbök még a falusias életmódhoz képest is alulhasználtnak mondhatók, költségesebbé teszik a településüzemeltetést. A terepviszonyok miatt azok beépítése nem feltétlenül indokolt – vízrendezési-elvezetési problémák jelentkezhetnek. A kül- és belterület kihasználatlan gazdasági területei részleges infrastruktúrával ellátott területek, a szennyvízhálózat hiányzik, ezek kihasználtsága kedvezőtlen. A belterületen lévő, lefolyástalanságuk miatt használaton kívüli, de település-szerkezeti pozíciójuk miatt értékes területek rendezésével biztosítani kell az értékükön való használatukat, mint például a jelentős tartalékot jelentő roncsolt területek a Petőfi út és a Liliom u. mellett. A területek településtestbeli pozíciójukhoz képest túl alacsony intenzitásúak, terjengős használatuk fenntartása komoly gazdasági következményekkel jár.

A lakásépítési igénynek a belső intenzitástartalékok kihasználásával, a kialakult, de be nem fejezett lakóterületek befejezésével kell megoldani, és lehetőleg nem új területeken való biztosítással, mely a község további terjeszkedését jelentené, s ezáltal a településüzemeltetés is költségesebbé válna. A túl alacsony intenzitás a gazdaságos infrastruktúra-kiépítés ellen hat, s így környezetvédelmi szempontból sem támogatható, mindazonáltal a komfortosság ellen hatnak, a korszerű életkörülmények javításának, végső soron a település népességmegtartó képességének is.

A település-felújítás, a rehabilitáció a belső területi tartalékokkal való gazdálkodást is feltételezi, de a minőségi településfejlesztésnek is fontos eszköze, melynek elsődleges területe célszerűen a településközpont. Céljai között szerepel a közúti, tömegközlekedési forgalomterhelés, ezzel a zaj- és levegő- szennyezés csökkentése. A főtér és díszterek rendezésével a vegyes, korlátozott gépkocsi-, és gyalogos zóna növelése, a gyalogos felületek díszburkolattal való ellátása, a főtér kialakítása, rendezvénytér létrehozása, a közösségi közterületi találkozóhelyek megvalósítása, ezzel az identitástudat és a települési kötődés növelése indokolt.

1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település értéke, erőforrása az a természeti-topográfiai adottságok folytán kialakult érdekes együttélés, amelyet a síkvidéki falusias település és központja, a mélyebb fekvésű, dombosabb külterülete, a csatorna és környéke, a nagymértékű erdősültsége jelent. A legkorábbi megtelepülés vonala a többszörösen „hajló" Arany János u. nyomvonala, illetve e területek környezete.

A települést elsősorban szántóföldi mezőgazdasági területek, kertes mezőgazdasági területek (gyümölcsös-, szőlőskertek) határolják. Külterületi mezőgazdasági területeinek mintegy 50 %-át szántók alkotják. Jellegzetes nagy kiterjedésű külterületi lakotthelye a településnek nincs. A szántóterületek mellett jelentős aránnyal bírnak az erdőterületek, melyek fő alkotóeleme az akác. Az erdőterületek aránya jelentős mintegy 30%, kiterjedése közel 600 ha. A település belterületének környezetében több gyümölcsös-, szőlőterület található jelentős arányban, mintegy 7%. A belterülettől É-ra két zártkerti rész is található. A falu határában folyik a Lóránthází-folyás, ami a Laskodi-víztárolóba torkollik. A gyep-, rét-, legelőterületek közel 195 ha tesznek ki, melyek meghatározó elemei a településnek, mely az állattenyésztés feltételeit alapozza meg. A külterületet egy 6,3 km x 6,3 km-es befoglaló négyzetbe illeszthető, szabálytalan kiterjedésű (K-i oldalon széles nyúlvány), erdőterületekkel, szántóterületekkel, zártkertekkel, vízállásos, és gyepterülettel szabdalt. A belterület, a külterület alakját követve az igazgatási terület centrumában található, hosszan elnyúlva É-D-i irányba.

A település területének döntő részét a falusias karakter jellemzi. A korábbi településszerkezet a Kossuth L. , Arany J. u. mentén alakult ki, a falusias lakóterület a jellemző. A leágazó utcák beépítése szintén a falusias lakóterületre jellemző. A régi településrész mentén nem jellemzőek a törtvonalú telekformák, az egyenes szalagtelkek az „ősközség" főutcájának mentén aránylag széles 16-18 m széles, viszont változatos hosszú 180-200-(250) m hosszú ingatlanokat eredményeztek. Az utólagos telekosztásoknál, és beépítéseknél már az utóbbi évtizedekben megszokottá vált 16-18 m-es szélesség, és a (80)-100-120 m hosszú telkek a jellemzőek. A „főutca" mentén elvétve található régi lakóházak kivételével, az új utcák ingatlanjai előkertes beépítésűek. Hátranyúló szalagtelkei általában sorosak, ritkábban kétsorosak. (nyárikonyha épület szélesebb ingatlanon a jellemző)

A parasztudvarokra a tagolt épületelrendezés a jellemző. A beltelkek három udvarrészre osztódnak és ezeken egymáshoz építve helyezkednek el a melléképületek. A lakóházzal kezdődő épülettömb mögött helyezkednek el az egyre kisebb traktusmélységű (így egyre alacsonyabb gerinc magasságú} gazdasági épületek. A település belterületét a főutca mentén a településközpontban a közintézmények környezetében már a településközponti karakter jellemzi.

A falu utcái előkertes beépítésűek. Szalagtelkei közül a szegényebb porták udvarának elrendezése tiszta soros. A község központjában kétsoros beépítés is megfigyelhető elvétve. A részekre osztott udvarra a tagolt épületrendezés jellemző. A XX. század elején Petneháza régi típusú épületei közül a lakóházainak a legnagyobb része három- ritkán két- vagy négyosztatú volt, melyeknek az udvari hosszoldalról nyílt a bejárata a pitvarba. Ebből lehetett megközelíteni a nagyház (utcai szoba) és szemben a füstház, valamint a belső kamra vagy kisház. A negyedik helyiség az úgynevezett külső kamra, mely az udvarról nyílt.

Az épületek falaira, azokon belül a régebbiekre a karóvázas szerkezet, míg az újabbakra a vert vagy vályogfal volt a jellemző. A tetők szalmával fedettek és szarufás kialakításúak. A barokkos vakolatlizénákkal és keretekkel - párkányokkal díszített utcai homlokzat általában deszkaoromfalas volt, de a csapott nyeregtető sem ritka. Az udvari hosszúoldalon gyakori volt a tornác és a rangosabb házakon, a két végén téglából falazott tornácoszlopok között egyszerű faoszlopok sorakoztak. A füstházakból a szabadkémények már hiányoztak, úgyszintén a szobák kívülről fűthető boglyakemencéi is.

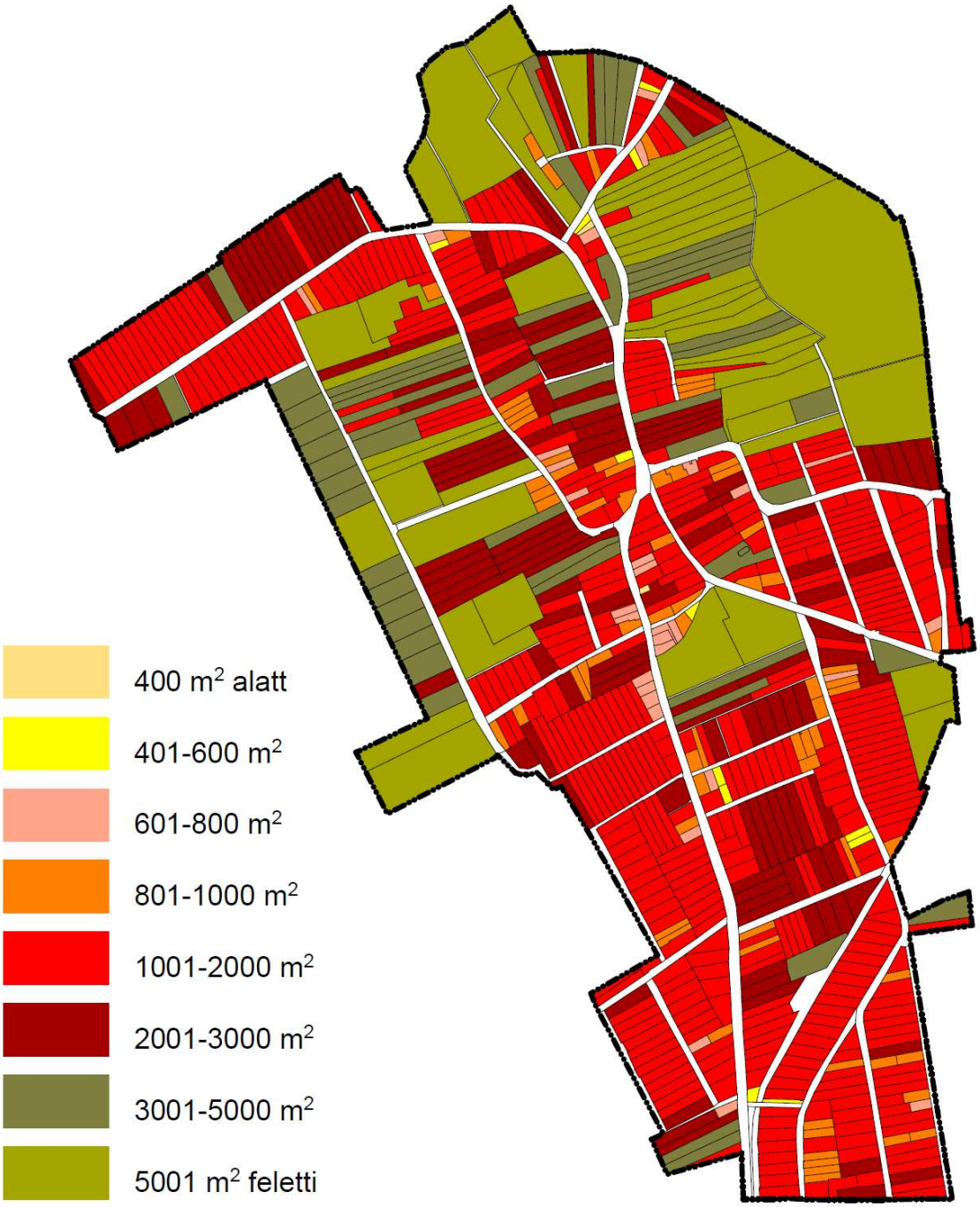

Telekméret vizsgálat (saját szerkesztés)

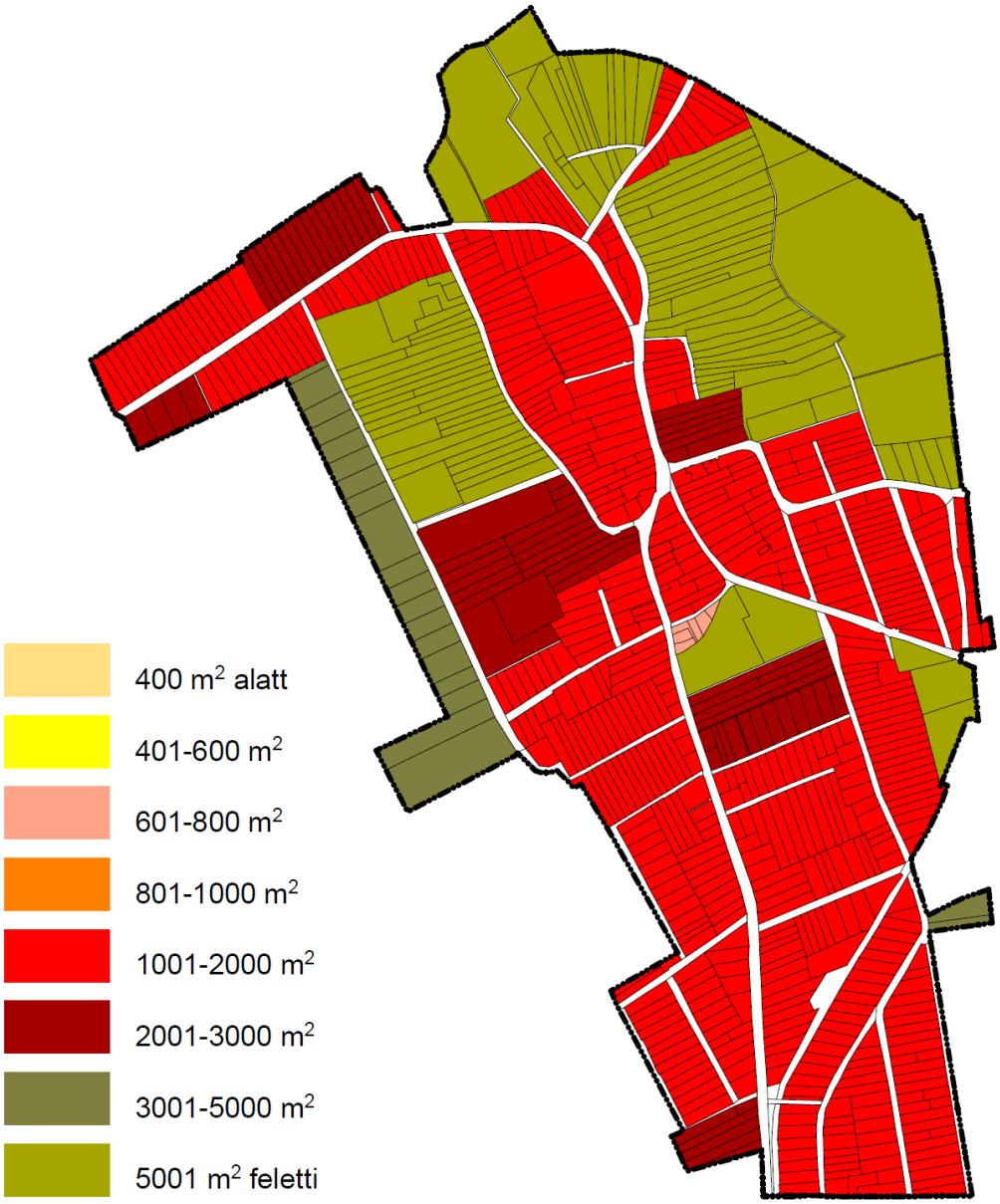

Átlagos telekméret vizsgálat az egyes tömbökre vonatkoztatva (saját szerkesztés)

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A településen összesen 674 épület található. Ebből 666 magántulajdonban van, 4 épület az Önkormányzaté, és 4 épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

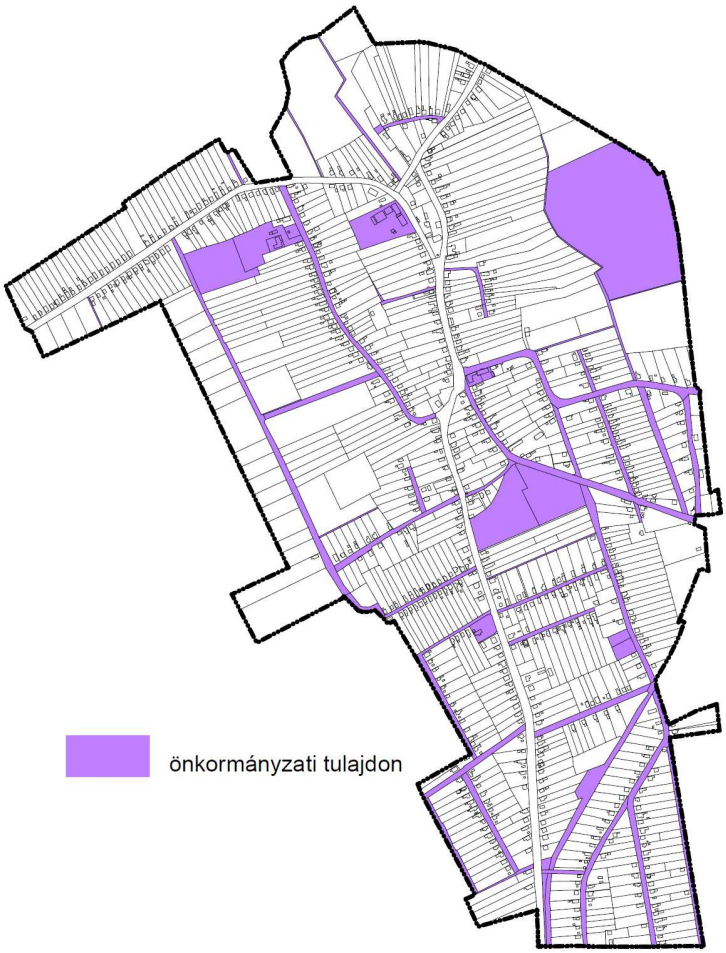

Ingatlan vagyon:
Forgalomképes:
Termőföld: 114 db
egyéb épület: 9 db
egyéb építmény: 16 db

Forgalomképtelen:
egyéb épület: 1 db
É. nem cs. épít.: 101 db
üzem, egyéb építmény: 1 db

Tulajdonvizsgálat (saját szerkesztés)

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A 2011-es népszámlálási adatokat felhasználva a következő adatok olvashatók le:

A lakóegységek rendeletetése		
lakott	nem lakott	együtt
630	44	674

A lakások szobaszám szerint			
1 szoba	2 szoba	3 szoba	4 vagy több szoba
84	261	263	66

A lakások építési év szerint							
1946 előtt	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2011
103	85	69	141	126	99	33	18

A lakások alapterület szerint							
29 m2 alatt	30-39 m2	40-49 m2	50-59 m2	60-79 m2	80-99 m2	100 m2 fölött	egy lakásra jutó alap-terület(m2)
6	7	39	60	140	170	252	86

1.14.5. Az építmények vizsgálata

A község épületállománya, a házak karaktere Petneházán meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével, nem utolsósorban pedig a házak igen különböző építészeti színvonalával. A település belterületén a hagyományos falusi porták mellett az alábbi egyéb jellegzetes típusok találhatók a községben:

- hatvanas években épült sátortetős "kockaépületek" - a település belsőbb területein mindenütt fellelhetők, sajnos a településkép szerves részeivé váltak;
- utcavonalra merőleges tetőgerincű újabb házak - szélesebb traktussal épültek a 80-as években, esetenként a településképben méreteikkel zavaróak, különösen, ha tetőtér-beépítéssel épültek;
- a legutolsó évek "divatos" épületei - szerencsére csak viszonylag nagyon kevés számban lelhetők fel túlformált, túldíszített házak.

Az építészeti heterogenitás ellenére a község épületállománya jól illeszkedik a tájba, ami elsősorban a magastetős hagyománynak, a település sajátos morfológiáját tiszteletben tartó korábbi településrendezésnek és a helyi értékvédelemnek tudható be.

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A KSH adatok és a helyszíni bejárás alapján megállapítható, hogy a nem lakott lakások aránya magas, amely meghaladja a 6 %-ot. A lakott lakások száma 630 db volt, míg a nem lakott lakások száma 44 db-ra tehető. Ha összevetjük a jelenlegi lakosságot, ami 1785 fő, valamint a lakott épületeket, akkor kivehető, hogy arányosan az egy lakóépületben élő lakosok száma 2,83 főre tehető.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A beépítési mód meghatározását, az épület magasságát, a beépítettség mértékét, a telek legkisebb kialakítható területét, valamint az újonnan telekosztásra kerülő területeken a telek méreteit a jelenleg hatályos SZT és a HÉSZ különböző területekre vonatkozó részletes előírásai tartalmazzák, melyek a kialakult állapotok elsődlegességét hangsúlyozzák. A településen általánosságban az oldalhatáron álló beépítés terjedt el. A kisszámú szabadonálló beépítés a közintézmények, gazdasági funkciójú épületek jellemző beépítési módja. A beépítési % értéke a vizsgálatok szerint a 30%-os mértéket nem éri el.

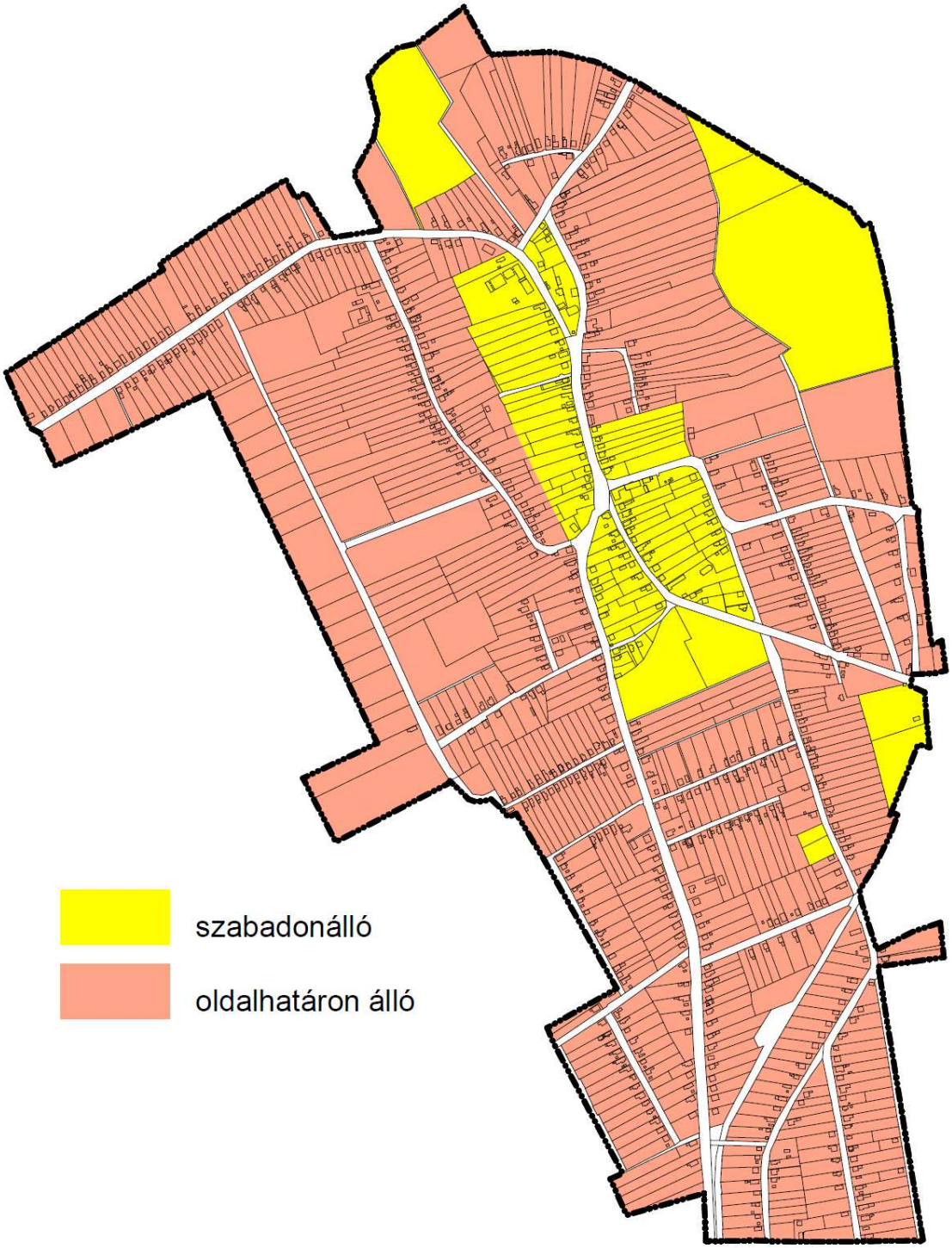

Beépítési mód vizsgálata (saját szerkesztés)

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A jellemző építménymagassági érték a 4,5 m-es építménymagasság értéket nem éri el. A lakóépületek jellemzően földszint+tetőtér beépítésesek, tehát 2 szintes, alápincézettség esetén 3 szintesek. Köz- és gazdasági épülettípusok esetében a 4,5 vagy 6,0 illetve ritkán a 7,5 és 9,0 m-es építménymagasságok is előfordulnak. A tetőidom jellemzően utcafrontra merőleges nyeregtető és sátortető. A hagyományos oldalhatáron álló beépítési mód a településen jellemzően megmaradt. A szabályozási vonalak mentén a hagyományos beépítési mód továbbélésével az épületek szintszáma már megnövekedett, a fokozatos átépítések során többnyire F+1(+TT) szintes épületek jönnek létre a korábbi hatályos terv alapján.

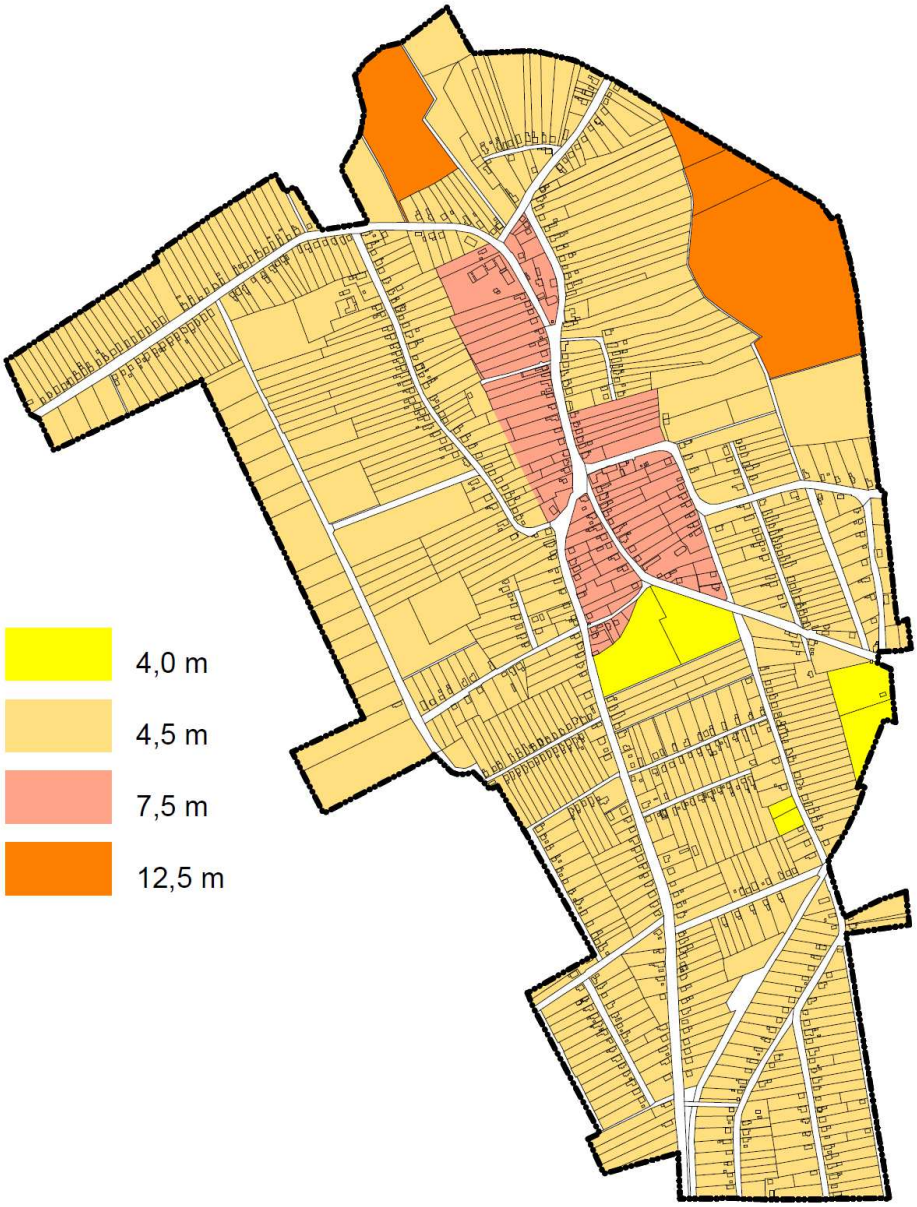

Megengedett legnagyobb építménymagasság vizsgálata (saját szerkesztés)

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Petneháza a szabálytalan alaprajzú települések közé sorolható, ahol a szabálytalanság az összes fontos morfológiai elemet (utcahálózat, telekfelosztás, a házak telkeken belüli elrendezése) felöleli. A halmazfalu olyan település, amelynek belső magja szabálytalan alaprajzú, és e települési szabálytalanság minden lényeges alaprajzi vonásra kiterjed, ugyanakkor külső határai hozzávetőlegesen körformát rajzolnak ki. Házai rendszertelen összevisszaságban állnak, utcái rövidek, zegzugosak. A jelenlegi utcái a település központjában, már a XVII. században is így kanyarodtak.

Petneháza jellege eredetileg egy utcás, északi végén tölcsérszerűen kiteresedő, majd ennek végén szomszédos községek irányában kettéágazó útifalu. Az 1887-ben pusztító tűzvész után a település előbb hosszanti irányban nőtt meg, majd a főutcával párhuzamosan, attól nyugatra új utcát hoztak létre. Századunkra jellemzően a község délkeleti részén szabályos alaprajzú új településrészt alakítottak ki. Idő közben a főutca tölcsérszerű bővülete is beépült. A falu utcái előkertes beépítésűek. Szalagtelkei közül a szegényebb porták udvarának elrendezése tiszta soros. A község középpontban elvétve kétsoros beépítés is megfigyelhető. Részekre osztott udvaraira a tagolt épületrendezés jellemző.

Petneháza község legfontosabb és megőrzendő morfológiai, településképi érteke, a tájban való igen előnyös elhelyezkedése. Kiemelkedő tájérték nyugaton a Daru-rét. Az utcaképek, a beépítés, az épületek közvetlen látványai örökségi szempontból értékeket képviselnek. A község épületállománya, a házak karaktere Petneházán meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével. A település belterületen a hagyományos – védett – falusi porták, egyéb jellegzetes típusok találhatok a községben (hatvanas években épült sátortetős "kockaépületek"; utcavonalra merőleges tetőgerincű újabb házak - szélesebb traktussal épültek a 80-as években; a legutolsó évek "divatos" épületei - szerencsére alig lelhetők fel túlformált, túldíszített házak). A község hagyományos falusias beépítésű, hosszú-keskeny telkekkel rendelkezik. Az épületek gerince az utcákra merőleges. A funkcióvesztés következtében a foghíjakon új épületek épültek, amelyek több helyen már-már kertvárosi utcaképet kölcsönöznek a területnek, ugyanakkor illeszkednek a hagyományos, utcára merőleges gerincű beépítéshez. A település központja felé érve, az eredeti telekszerkezet megtartásával, laza családi házas beépítés alakult ki, a kertvárosias-laza karakter építészeti jegyeit hordozza.

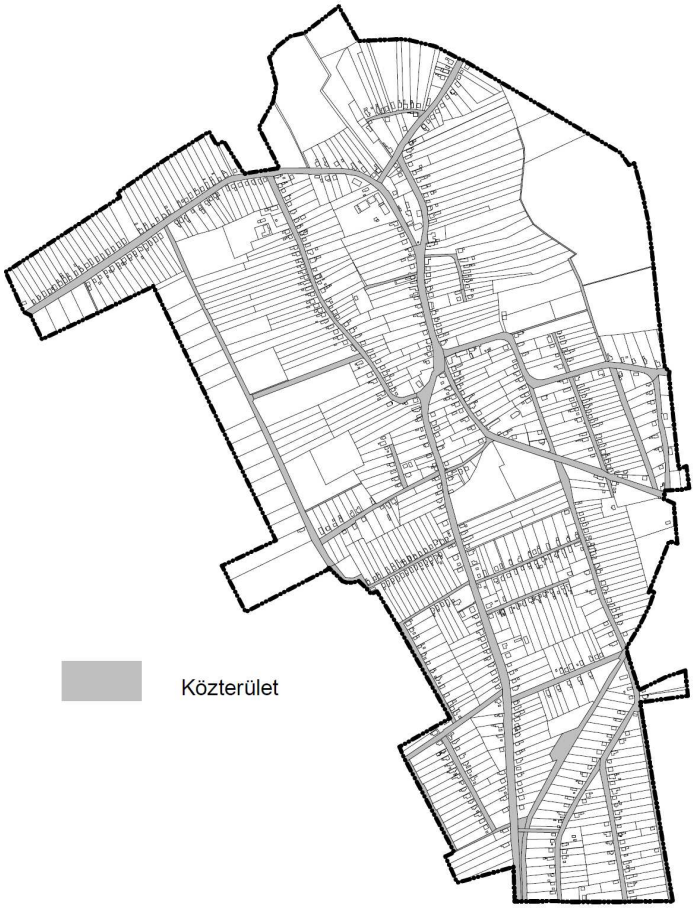

Közterületek (saját szerkesztés)

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Alapítója a XIV. század elején élt Terecse fia Péter vagy Petene, a Petneháziak őse. A XIV-XV. században a megye életében nem vitt szerepet a Petneházy család, de a falut és a birtokot a XV-XVI. században mindvégig bírta. Az alapító Terecse neve még 1595-ben is élt, mint praedium és erdő. A XVIII. század elejétől a Petneházyakkal rokon más családok is birtokolták Petneháza egy-egy részét. Legnagyobb birtokosai azonban mindig a névadó család tagjai maradtak. Egy időben két, sőt három kúriájuk is volt a faluban; a kúriákhoz tartozó szántóföldekkel, rétekkel, jobbágytelkekkel együtt. 1707-ben Petneházy Zsigmond fia, István és három lánya osztozkodott a szerény vagyonon. Annak ellenére, hogy az alapító család utódai még a XIX. század elején is éltek, a birtokosok a XVIII. század végére már teljesen lecserélődtek. 1847- ben, a faluban 703 lakos élt.

Petneháza határába két középkori település, Iklód és Bagda olvadt be. Az Iklód némileg a XIV. század második felében az e helyről elnevezett család birtoka volt. Neve bizonytalan eredetű. A család XVI-XVII. században még élt. Iklód a XVIII. század végén is lakott lehetett, mert a Petneházyaknak náluk zálogban lévő kúriájuk volt. 1615-ben egy kápolnahelyet említenek a határában. 1623-ban 2 lakott és 8 lakatlan telke volt. A XVIII. században azonban már puszta, nagyobbrészt erdővel benőve. Bagda személynévi eredetű helynév, legkorábban egy ideváló ispánt említenek 1282-ben. 1321-ven az örökös nélkül meghalt Csépány fia birtokán a Jákó és a Balog-Semjén nemzetségek osztoztak. A XIV. században kápolnája is volt, amit a Petneházyak szereztek meg. A századfordulón körjegyzőségi székhely volt, 161 házában 1085, többségében görög katolikus lakossal. Petneháza eredetileg egyutcás, észak végén kiteresedő, majd kettéágazó útifalu. A község kétharmad része 1887-ben egy pusztító tűzvész után elpusztult. Ezután hosszanti irányban nőtt meg. Délkeleti részén szabályos alaprajzú új településrész alakult ki századunkban. A délnyugati sarkán, a házsorba ékelődve egy szárazmalom keringősátorát ábrázolja egy század elején készült térkép.[2]

Első katonai felmérés (1763-1787)

[2] www.wikipedia.hu

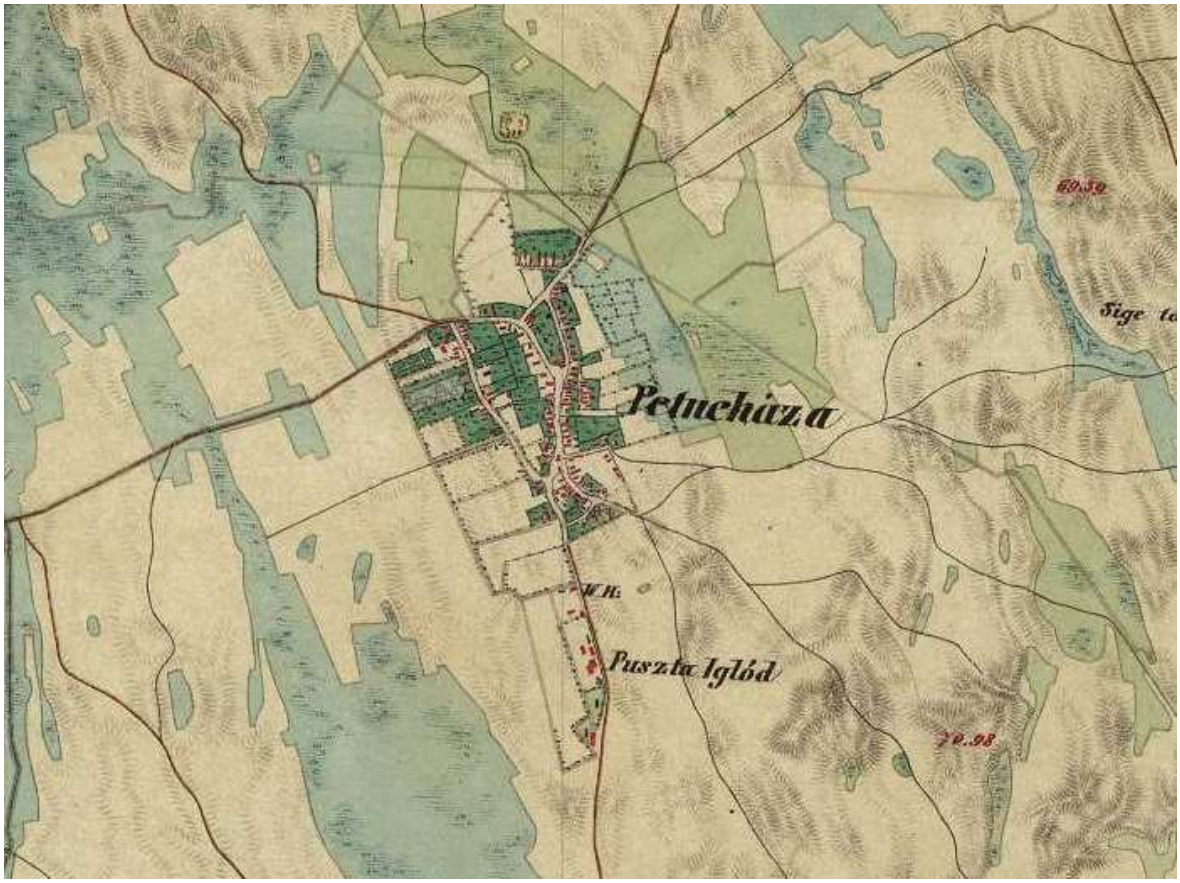

Második katonai felmérés (1806-1869)

Harmadik katonai felmérés (1869-1887)

Petneháza

Kiss szoros:
Korábban Zsidó szorosnak is nevezték, mert zsidók laktak benne és a templomuk is itt volt. Erről most már alig tudnak a faluban.

Magyar vég:
A XVIII: században ruténeket telepítettek a faluba. Ahol a rutének laktak, azt a részt nevezték Orosz végnek, a magyarok lakta rész pedig a Magyar vég nevet kapta.

Akasztó-hegy:
A néphagyomány szerint 1849-ben a szabadságharc leverése után, itt akasztottak fel három szabadságharcost.

Egyfa:
A néphagyomány szerint egy nevezetes fáról kapta dűlő nevét. Régen sok volt Petneháza környékén a betyár. Csapatokba verődve járták, fosztogatták a vidéket. Végül a pandúrok rajtuk ütöttek és mindnyájukat elfogták. Erre a fára akasztották fel őket.

Ér-erdő:
Egy nemesi családé volt az erdő. Az osztozkodásban a család tagjai nem tudtak megegyezni, perre került a dolog. A döntés értelmében egy mérnök osztotta szét a földet, de az egyik nemesnek nagyobb darabot mért, mert az megvesztegette. A mérnök a földosztás utáni napon meghalt. Az öregek szerint csalás miatt nem tud nyugodni a föld alatt, ezért minden éjjel a földmérő láncot maga után húzva az Ér-erdőn jár, bántja a lelkiismerete. Ha nyári estéken a képzelet valamilyen halvány fényt vél felfedezni, vagy gyanús zörejeket hoz a szél az Ér-erdő felől, még ma is mondják az öregek: -mám megém fé jár a tüzesmiernök!

Fűz-kút:
A terület onnan kapta a nevét, hogy van benne egy forrás, amelyben mindig friss víz csobog. A forrás egy öreg fűz alól tör utat magának.

Kápolnás-hegy:
Ma már nem emlékeznek a kápolnára. Szántáskor az ekevas alól még ma is gyakran fordul itt ki kő és cserépdarab.

Legelő:
A néphagyomány szerint itt volt régen a falu. Az ásatások alkalmával cserépedényeket, kardot, sőt egy bronz kalapácsot találtak, mely a nyíregyházi múzeumban van.

Sige szoros:
A monda szerint itt egy község süllyedt el

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Petneháza régészeti lelőhelyei

Azonosító	Lelőszám	Alszám	Név	Érték	Helyrajziszám
50801	0	1	Petneháza határa	Általános	
50802	0	2	Faiskola	Általános	
50803	0	3	Sige	Általános	
50816	0	4	Bagda nevű részen	Általános	
50817	0	5	Bagda nevű részen II.	Általános	
50818	0	6	Bagda nevű részen III.	Általános	
50819	0	7	Sipos birtok	Általános	
50820	0	8	Szőlőhegy-dűlő	Általános	
50821	0	9	Petneháza határa	Általános	
50822	0	10	Petneháza határa I.	Általános	
36301	1	0	Református templom	Általános	1, 49, 50, 51, 52
39301	2	0	Bagda	Általános	48
39304	3	0	Vajai-főfolyás kanyarja	Általános	22
39307	4	0	Bagda II.	Általános	020, 021, 028, 048, 049, 050
39309	5	0	Szederjes, Kelet	Általános	0135/18, 0135/19, 0135/20, 0135/21, 0135/22
39312	6	0	Szederjes-dűlő	Általános	0135/7, 0135/8, 0135/9, 0135/10, 0135/11, 0135/12, 0135/13, 0135/14, 0135/15, 0135/16, 0135/17, 0135/18
50796	7	0	Bagda III.	Általános	052, 058, 059
50797	8	0	Bagda IV.	Általános	59
50798	9	0	Vity-tanya	Általános	091/6
50799	10	0	Kató-hegy	Általános	0138/10, 0138/11, 0138/12, 0138/13, 0138/14, 0138/15, 0138/16, 0138/17, 0138/18, 0138/19, 0138/20, 0139, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 140
50800	11	0	Kápolna-domb	Általános	09/19, 0203/2, 0203/4, 0204/1, 0205/1, 0205/2
63410	12	0	Új Barázda Tsz-től északnyugatra	Általános	
59214	13	0	Szederjes, Kelettől délnyugatra	Általános	153
63414	14	0	Új Barázda Tsz-től északra	Általános	
63416	15	0	Szigeti tanyától északnyugatra	Általános	
60241	16	0	Vityi tanyától északnyugatra	Általános	
66196	17	0	Gondolja, déli rész (3. lh)	Általános	
60211	18	0	Vityi-tanyától keletre	Általános	
60230	19	0	Sipos-árok partja	Általános	

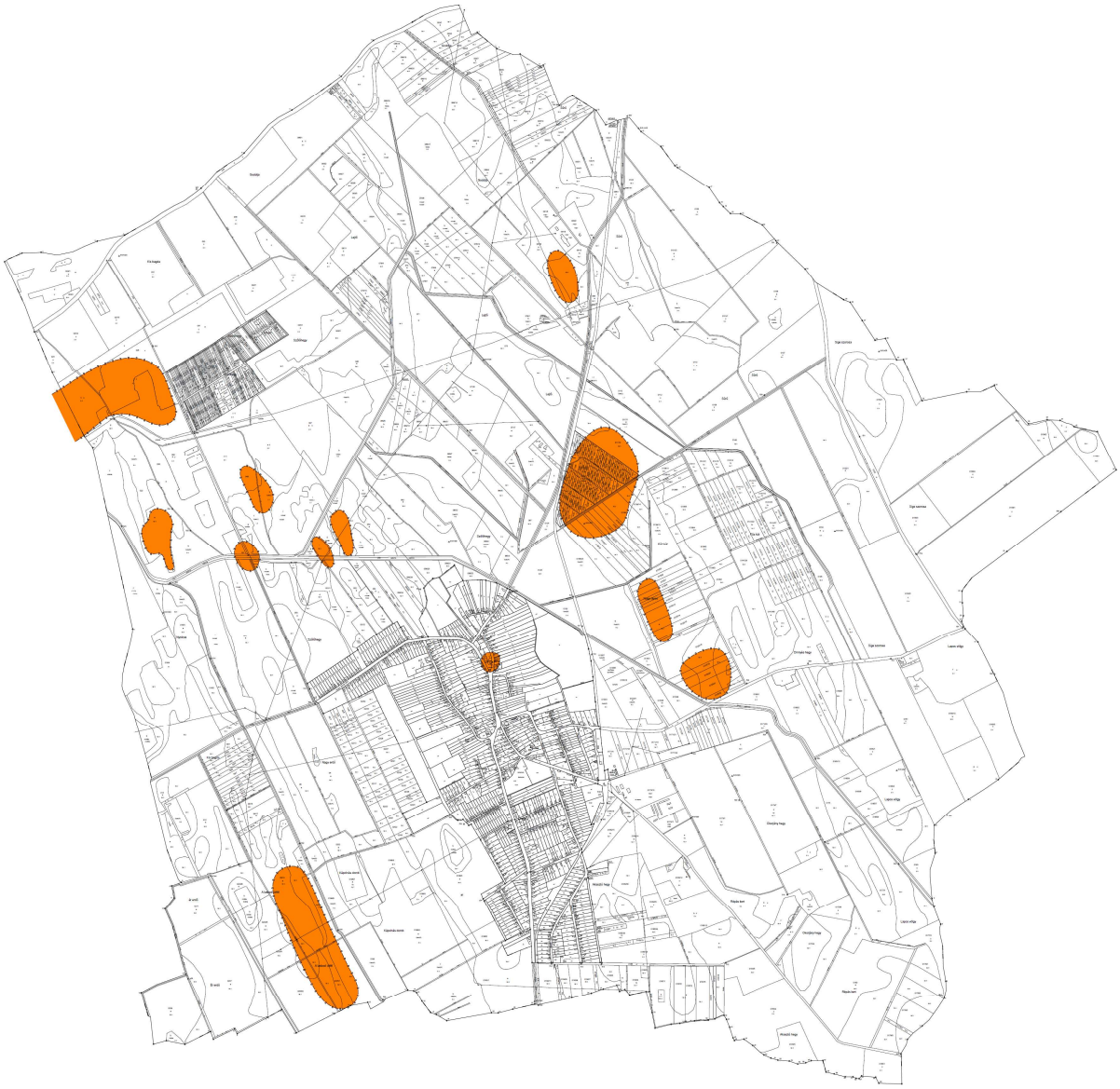

Régészeti területek (saját szerkesztés)

A nyíregyházi Jósa András Múzeum több vastárgyat őriz, amelyek lelőhelye a Szabolcs-Szatmár megyei Petneháza. Valamennyi leletet a késő vaskorra keltezve vették nyilvántartásba. Ezek a következő darabok:

- 63.290.1.—63.291.1.: két keskeny ekevas
- 64.696.2.: sarló
- 64.1061.1.: kovácsfogó
- 64.1064.1.: keskeny ekevas
- 65.437.1.: keskeny ekevas
- 65.437.2.: csoroszlya
- 65.437.3.: hét sarló

A petneházai bronzkorpusz

H: 11,7 cm, talapzat nélkül: 11 cm, Sz: 8,5 cm, V: a fejnél 1,4 cm, a köldöknél 1,1 cm, a lábnál 0,6 cm.
Előkerülési körülményeit nem ismerjük. A leltárkönyvbe csak a leletet beszolgáltató Angyalossy Pál nevét jegyezték fel*. A megtalálás idejére vonatkozólag annyit tudunk, amennyi egy 1939-ben írt tanulmányban megjelent: „A nyíregyházi múzeum, amely méltán híres honfoglalás kori leleteiről, mindössze hat románkori keresztet, illetve keresztről származó Krisztus-testet őriz, a legjobban mintázott 1902-ben Petneházán került ki a föld alól.” (Genton–Lux–Szentiványi 1939. 246.). A korpusz kétoldalas öntéssel készült, igen vékony. A test hátoldalán a tarkónál kettő, a térdeknél és a sarkoknál egy-egy kis – részben ellapított – bronztüske áll ki: az öntéskor rögzítő szegecsek maradványai. A fej tetejéből egy kis darab letört; nem lehet kizárni, hogy egykor itt is volt egy szegecs. Csaknem ép, mindössze a két kézfej hiányzik. A három bemutatott korpusz közül ennek maradt meg legépebben az aranyozása, mely csaknem a test felén megfigyelhető, valamint egy helyen a test hátoldalán is. Utóbbi valószínűleg véletlenül került ide felületkezelés közben.
A test frontális tartású, a tojásdad fej egyenesen áll, enyhén előrebiccen. Nem a test középvonalában, hanem attól jobbra van. Koronája nincs. Hajfürtjei kétoldalt hátrafelé simulnak. Homloka szinte nem is érzékelhető. Szemöldöke hangsúlyozott. Apró, csukott szeme nem egyforma: a jobb kerekded, míg a bal mandulavágású. Orra sérült, egy kis darab lepattant róla, ami nem tűnik friss törésnek. Így is meg lehet állapítani azonban, hogy eredetileg is viszonylag lapos lehetett. Vékony, keskeny szája alig érzékelhető. Szakállát vésett vonalakból alakították ki, de bajuszt nem lehet megfigyelni. Rövid nyaka alatt félkörben viszonylag széles, mély árkolás húzódik. Ettől úgy tűnik, mintha gallért viselne. Bal karja jelenleg egy centiméterrel hosszabb, mint a jobb. Jobb karját vállból kissé leengedi, egyenletesen vékonyodik a csuklóig. A kissé magasabban fekvő bal váll csaknem vízszintes, a kar a csuklóig enyhén vékonyodik. A bal alkar végénél valószínűleg anyaghibából származó bemélyedés. Mindkét kézfeje letört. A felsőtesten ruházatot nem lehet megfigyelni. A mellbimbókat és a bordákat nem ábrázolták, ellenben a mellizom vonalát két oldalon egy-egy ívelt, vésett vonallal jelölték. Ezek a szegycsont alsó részén egy csúcsba futnak össze. A bal oldali vonal a bal hónaljba, míg a jobb oldali a szegycsont magasságába fut ki. A has kissé előreáll; a homlok és a has síkja csaknem egy vonalban van. Oldalnézetben, úgy tűnik, mintha kis pocakja lenne. Köldöke ovális, egyenetlen oldalú és aljú sekély kis mélyedés, amelyről nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy a köldököt ábrázolja-e vagy anyaghiba. Derekán plasztikus, keskeny öv, melynek közepén – ott ahol esetleg egy csomó lehetne – egy kisméretű, nagyjából háromszög alakú, sekély, egyenetlen felületű bemélyedés van. Ez lehet anyaghiba, de gondolhatunk arra is, hogy itt egy csomó volt, amely később letört(?). Az öv alatt szoknyaszerű ágyékkendő, amely a térd fölött ér véget. A ruházat redőzöttségét az öntőmintában megformázott, sűrűn kialakított, sekély, függőleges mélyedésekkel jelölték. Lábai vékonyak, s nem simulnak egymáshoz; köztük egy keskeny, viszonylag mély „árok” fut. Két lábfeje részben fedi egymást, s azokat anatómiai szempontból helyesen ábrázolták; kiállnak ugyanis a test síkjából, s csaknem merőlegesek a lábra. A láb ék alakban összefutó talapzaton áll. A talapzat alatt felerősítő lemez nyomát nem lehetett megfigyelni.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A helyi védelem alá vonandó épületek felsorolását az 1.14.6.9 fejezet tartalmazza.

Petneháza településszerkezete halmaz jellegű, az utcák szabálytalan alaprajzúak. A hazai rendszerben összevisszaságban állnak az utcák, amelyek rövidek és zegzugosak. A település jelenlegi utcái a település központjában, már a XVII. században is így kanyarodtak. A község hagyományos falusias beépítésű, hosszú-keskeny telkekkel rendelkezik. Az épületek gerince az utcákra merőleges. Az utcaképek, a beépítés, az épületek közvetlen látványai örökségi szempontból értékeket képviselnek. A község épületállománya, a házak karaktere Petneházán meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével. A település belterületen a hagyományos – védett – falusi porták, egyéb jellegzetes típusok találhatok a községben, melyet az örökségvédelmi hatástanulmányban javasolt kiemelni.

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

A település közigazgatási területén világörökségi és világörökségi várományos terület nem található.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról a Kulturális Örökség védelméről szóló 2001- évi LXIV. sz. törvény rendelkezik.
Petneházán 1 darab műemlék alatt álló épület található.

Református templom
Címe: 4542 Petneháza, Kossuth Lajos u. 10. szám 1. hrsz.

azonosító	8422
törzsszám	5957
védettség	Műemléki védelem
jelleg	Építmény
név jellemző	Mai
eredeti kategória	Szakrális építmény
eredeti főtípus	templom
eredeti típus	ref. templom
megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg
helység	Petneháza
cím	Arany János u.
helyrajzi szám	1
település KSH kódja	17224
földhivatal	Kisvárda Körzeti Földhivatal
rövid leírás	Ref. templom, középkori eredetű, 15. sz. Erősen átalakítva a 19. sz.-ban. A település központjában, az Arany János utca és a Kossuth utca között, szabálytalan telken fekvő, szabadon álló, egyhajós, erősen átalakított torony nélküli templom. Középkori eredetű, téglaépítésű, oldalaival összesen 13 támpillérrel megtámasztott, megközelítőleg K-Ny-i irányban tájolt épület. A templom egyetlen - egyenes lezárású - bejárata a Ny-i oromzatos homlokzat középvonalában nyílik. A bejáratot két oldalról kb. 2,5 m magas, az ajtótól megközelítőleg 20-20 cm-re álló lizénák határolják, melyek jelenleg nehezen látható párkányt "tartanak", a bejárat előtt ugyanis nyeregtetős, faszerkezetű esőbeálló van. Ennek a homlokzatnak a két sarkánál egy-egy átlós, a lábazati résszel együtt négyes tagolású támpillér áll.

A templomhajón, a tetőzet alatt körben koszorúpárkány húzódik. A D-i homlokzatot négy darab, a lábazati résszel együtt négyes tagolású támpillér támasztja. Közöttük három nagyméretű, félköríves lezárású ablaknyílás van.

A K-i oldal (szentély) a nyolcszög három oldalával záródik. A középső oldal két sarkát egy-egy átlós, közepét egy, a falra merőleges, négyes tagolású támpillér támasztja (a lábazatot figyelmen kívül hagyva hármas tagolású).

Az É-i homlokzatnál a D-ihez hasonlóan négy támpillér áll, a 2-3. és a 3-4. között egy-egy nagyméretű, félköríves lezárású ablakkal.

A templom falait kívülről fehérre meszelték, a lábazat szürke. A tetőzet a Ny-i végén oromzatos, K-i végén hármas kontyolású nyeregtető, melyet műemlékpalával borítottak.

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Temetőterület
A 247, 252 hrsz-ú ingatlanon található a község működő temetője a Béke utcán. Az infrastruktúra kiépített, ravatalozó épület is áll a területen. Településszerkezeti változás nem indokolt.

Lezárt temetőterület
A 187/6, 187/7 hrsz-ú ingatlanon található a község lezárt temetője a Kossuth Lajos utca és a Béke utca között. Az infrastruktúra kiépített, ravatalozó épület nem található az ingatlan területén. Településszerkezeti változás nem indokolt.

Lezárt izraelita temető területe
A 236/1, 236/2 hrsz-ú ingatlanon található az izraelita templom a Váci Mihály utcán. Ravatalozó épület nem található az ingatlan területén. Településszerkezeti változás nem indokolt.

A zsidók már az 1770-es összeírásban szerepeltek. A helységben 1784–1785-ben 17, 1836-ban 15, 1848-ban 83, 1870-ben 82, 1880-ban 128, 1890-ben 199, 1900-ban 156, 1910-ben 130, 1920-ban 96, 1930-ban 85, 1941-ben pedig 62 izraelita, továbbá 5 kikeresztelkedett zsidó lakott. A hitközség a 19. század elején alakult meg, s 1869-ben ortodoxnak nyilvánította magát, 1885-ben pedig a nyírmadaihoz csatlakozott. A faluban volt zsinagóga, két temető, mikve és kóser mészárszék. A hitközség metszőt és templomszolgát foglalkoztatott.

1941-ben a fiatal férfiakat munkaszolgálatra rendelték; csak egyikük maradt életben, a többiek elestek a keleti fronton. 1944-ben 44 zsidó volt regisztrálva, az ortodox fiókhitközség anyakönyvvezető rabbija a kisvárdai anyakönyvvezető rabbi, Rosenbaum Samu; a gondnok Fogel Ignác volt, rabbit nem alkalmaztak. A hitközség szobakonyhás metszőlakással rendelkezett.

1944 áprilisában a petneházi zsidókat a nyíregyházi gettóba vitték, ahonnan később útjuk az egyik gyűjtőtáborba, majd Auschwitzba vezetett. A haláltábort a kis közösségből viszonylag sokan túlélték, mert 1949-ben a településen még 28 izraelita élt.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A település közigazgatási területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet nem található.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A település közigazgatási területén nemzeti emlékhely terület nem található.

1.14.6.9. Helyi védelem

Helyi jelentőségű védett természeti területi értékek

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is. Helyi (természeti) védettséget élvező egyes területek:
0193/1, 0195, 0196/4, 0196/8, 0198, 0199, 0202, 0205/1, 06, 07, 08, 09/19

Helyi építészeti értékek

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épületegyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek.

Az építészeti értékek helyi védelme egyedi és területi lehet. A község településrendezési tervében helyi építészeti értékvédelemmel rendelkező ingatlanok nem találhatóak. A település belterületén, az alábbi ingatlanokat javasoljuk helyi védelem alá vonni:

Görög katolikus templom
Címe: 4542 Petneháza, Béke u. 21. szám 153. hrsz. A templom 1872-ben épült, melyet 2005-ben felújítottak.

A templom harangja:
Petneházától keletre, a Nyírmadára vivő út kétoldalán vizenyős rész terül el nagy helyen kb. 200—300 holdon. Itt állt valamikor egy falu, Sige, de elsüllyedt és elborította a víz. Egyszer, mikor kiszáradt, a helyén szántottak és az eke megakadt valamiben. Hát egy harang koronája (felső része) volt. Emberi erővel nem bírták kimozdítani, így hát kötelet kötöttek rá és ökröket fogtak bele, azzal húzatták ki. Ez a harang a görög katolikus templom kisharangja ma. Megtalálták a nagyharangot is. Arra is kötelet kötöttek, ökröket fogtak bele, de nem bírták kihúzni. Még több ökröt fogtak bele. A harang meg is mozdult, de ekkor valaki a föld mélyén fájdalmasan elkiáltotta magát: „Jaj a kisujjam!" (t. i. elszakadt). Abban a pillanatban elszakadt a kötél, az ökrök orra buktak, a harang pedig lesüllyedt kétszerte mélyebbre, mint volt. Azóta nem találja senki, csak éjfélkor lehet hallani néha a szavát. A mondát nemcsak Petneházán, hanem a szomszédos községekben is. szóról-szóra egyformán mesélik.

Magyar u. 2., Polgármesteri Hivatal

Kossuth L. u., Harangláb

Kossuth L. u., régi iskola

Petőfi S. u. 2., kúria

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges. A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával.

Továbbá környezeti és tájhasználati konfliktus forrása:

- az extenzív területhasználat,
- a csatornázatlanság, a kommunális hulladék elhelyezésének és kezelésének nem elfogadható megoldása,
- az úthálózati hiányosság, ami miatt a község belső forgalma is túlzottan a központra terhelődik,
- a belvízelvezetés nem teljesen megoldott belterületen, vagy közvetlen szomszédságában lévő lefolyástalan területek állapota, megléte,
- az épített környezet terén a szakszerűtlen építészeti gyakorlat

A község utcafásítottsága jelenleg szintén nem kielégítő, bár a település valamennyi utcája rendelkezik utcai zöldsávval, a fasorhiány továbbra is jellemző. A virágos területek arányának növelése, valamint a meglévő települési zöldfelületek védelme, fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban szükséges. A település környezeti állapota megfelelőnek mondható. Jelentős mértékű szennyezőanyag kibocsátás nem jellemező egyik gazdasági tevékenységet végző vállalkozásra sem a közigazgatási területén. A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Jelentős porterhelést okozhatnak a levegőben a község és környékén jellemző gyengén humuszos talajok. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A közúti közlekedés fő tengelyvonalait a megyében az M3-as autópálya, és a 4., 36., 38., 41., 49. számú főutak jelentik. Az utak mennyisége összességében megfelelő, a települések közti úthálózat sűrűsége kedvező, meghaladja az országos átlagot. Az útállomány összetétele is sokat javult: a 100 km^2-re jutó főútvonal-sűrűség a megyében már alig maradt el az országos átlagtól, és a mellékutak sűrűsége sem sokkal magasabb már az országos átlagnál. Összességében viszont továbbra is inkább a mellékutak dominanciája a jellemző.

A megye kedvezőtlen elérhetőségét az M3 autópálya Nyíregyházáig történő megépítése javította, viszont továbbra is hiányzik néhány főút, amely az egyes kistérségeknek az autópályához való gyorsabb kapcsolódását biztosítaná. A meglévő hálózat struktúrája az M3-as autópálya Vásárosnamény felé történő továbbépülésével folyamatosan átrendeződik. A további útszakaszépítések megtörténtek Nyíregyháza felől Magytól és Ófehértótól délre, Vásárosnamény felé, az autópálya a kistérség déli szélén halad, és Ófehértón kijárata létesül, így az Ófehértó-Baktalórántháza kapcsolat megerősödött. Az autópálya megépítésével nagyobb átmenő teher és személyforgalomra lehet számítani, ezzel összefüggésben pedig a 41.sz. kl. úton a forgalom jelentős visszaesése még nem következett be.

A legközelebbi repülőtér Nyíregyházán található. A román, szlovák és ukrán határ elérhető távolságban van.

1.15.2. Közúti közlekedés

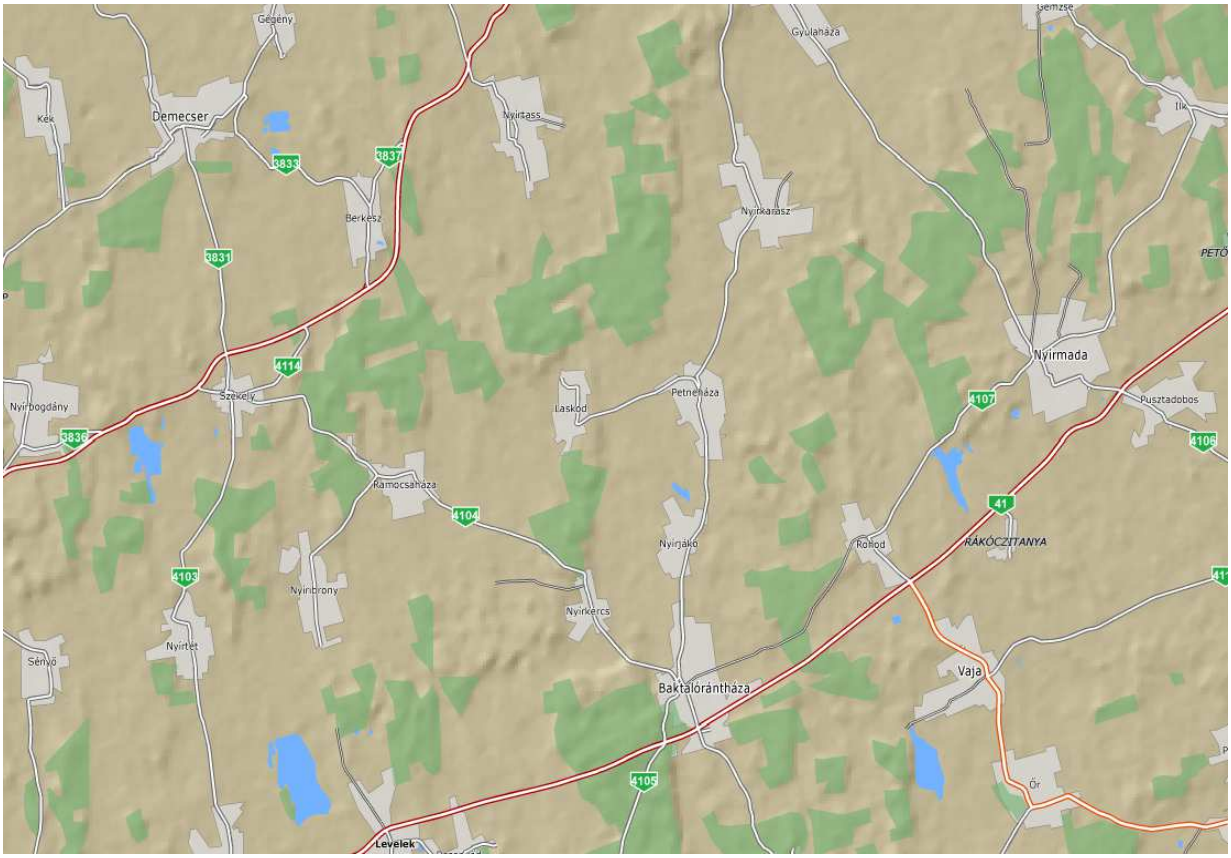

Forrás: útadat

A kistérség a környezetéhez is viszonyított „fejletlenségét” a vizsgálatokban megállapított elmaradást strukturális és térszerkezeti okokkal lehet magyarázni. Az elsődleges ezeken belül a fekvése, a még jelenleg meglévő közlekedési és elérhetőségi hátránya miatt adódó térszerkezeti pozíciója. Ez annak ellenére igaz, hogy az országos főúthálózat körébe tartozó 41. számú főút a településhez közel, délen halad Levelek-Baktalórántházán keresztül.

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

A község azonban jelenleg inkább elzárt jellegű településnek tekinthető, megközelíteni északról Kisvárda-Gyulaháza-Nyírkarászon keresztül, a 4105-ös számú úton lehet, a 4.sz. út felől. Déli kapcsolata a 41 számú országos főúttal Baktalórántházán keresztül csak rossz nyomvonal vezetésű és kiépítettségú úton van, melyen itt is változtatni, javítani kell. Nyugatról az 5 számjegyű 41105.sz. kl. úton Laskod-Nyírtass-Berkesz községeken keresztül is elérhető, de ennek az útnak a kiépítettsége nem elégséges, mert ma még csak a külterületi mezőgazdasági utak szerinti paraméterekkel van kiépítve. A községen nem halad keresztül főút, ezen okok miatt a népességmegtartó erejének növelése kizárólag önerőre való támaszkodásból nem oldható meg. A központi belterületről kiinduló, a főbb irányokba (Nyírkarász, Nyírjákó, Laskod) vezető külterületi utak szilárd burkolattal ellátottak. A külterületi összekötő dűlőutak a mezőgazdasági táblák és a majorok megközelíthetőségét biztosítják, ezek burkolat nélküli földutak. Igen fontos szerepet töltenek be a település életében, ezért minden évszakban való járhatóságuk létfontosságú lenne.

Utcahálózat, forrás: http://utcakereso.hu/petnehaza

Helyi gyűjtőutak

Helyi gyűjtőutak szerepét Kossuth utca, az Arany János utca és a Béke utca tölti ki. A helyi gyűjtő utak – a Béke utca kivételével - a Magyar közút Nonprofit Zrt. fennhatósága alátartoznak, ezek az utcák számozott utak.

Kiszolgáló utak

Az északnyugati településrészen a Petőfi utca gyűjtőutcája az Arany János utca, északkeleti területen az Úttörő utca és az Ady Endre utca gyűjtőútja a Kossuth utca, továbbá a Kossuth utca a gyűjtőútja a Petőfi utcának, a Liliom utcának, a Felszabadulás utcának, a Nyár utcának, a Rákóczi utcának, a Dolgozók utcának, a Szabadság utcának és az Újtelep utcának. A Béke utca a fennmaradt települési utcák (Váci Mihály utca, Magyar utca, Dózsa György utca) gyűjtőútja.

Gyalogos forgalom
A helyi gyaloglási igényeket helyenként gyalogjárdák biztosítják. Gyalogos közlekedés elsősorban a vegyes használatú utak területén.

1.15.3. Közösségi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

Petneházán a közúton történő közösségi közlekedésre a Szabolcs Volán Zrt. járatai adnak lehetőséget. A buszjáratok száma Nyírjákó és Petneháza között 15 darab, Nyírkarász és Petneháza között 16 darab, Laskod és Petneháza között 23 darab. A településen öt autóbusz-megállóhely található, melyek a következők: posta; Arany J. u. 32.; Kossuth u. 19.; orvosi rendelő, újtelep. A buszjáratok többnyire két város – Baktalórántháza és Kisvárda – közlekedési kapcsolatait szolgálják ki. Célcsoportját az alap-, és középfokú oktatási intézményekben tanuló diákok, a szakrendelésekre, gyógykezelésekre járó lakosok, a kistérségi (nagyvárosi) közösségi funkciók, illetve a munkahelyük elérésére használó utasok alkotják. A buszjáratok jelenleg kielégítik a lakosság elsődleges és másodlagos igényeit.

1.15.3.2. Kötöttpályás

A település korábban saját vasúti megállóhellyel rendelkezett, azonban Baktalórántháza-Kisvárda vasútvonalon 1968-ban közlekedett utoljára vonatszerelvény. Mára a vágányok is eltűntek csak nyomokban lehet felfedezni, hogy ott valaha gőzmozdonyok közlekedtek.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros úthálózattal a település nem rendelkezik. A községbe érkező kerékpárosok biztonságos utazása nem megoldott, az utakra jellemző a teherforgalom és a keskeny nyomtáv.

1.15.5. Parkolás

A hosszú, valamint a nagytávú ütemben a parkolóhelyek számát a mindenkor érvényben lévő parkoló szabványok szerint, lehetőség szerint ingatlanon belül kell biztosítani.

A településen az iskola előtt található 5 db, a COOP ABC és a Privát ABC előtt 5-8 db, a polgármesteri hivatal előtt néhány állásos parkoló van kijelölve.

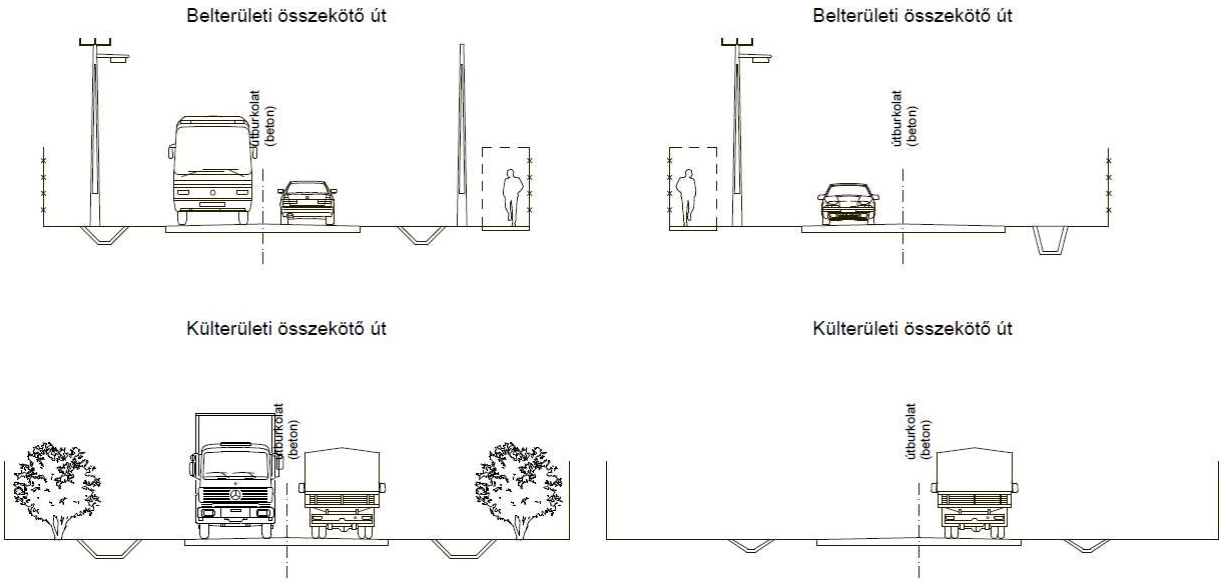

Minta-keresztszelvények

Közút hálózat *(saját szerkesztés)*

1.16. Közművesítés

Egy térség közműellátottsága az egyik legfontosabb tényező a vállalkozások működési környezetében, meghatározó szerepe van egy terület tőkevonzó képességének alakulásában, a víz-és szennyvízcsatorna ellátás pedig következtetni enged továbbá a lakosság életminőségének szintjére is. 2002 és 2007 között a baktalórántházi kistérségben a közüzemi szennyvízcsatorna hálózat hossza majdnem megduplázódott, ennek ellenére a közüzemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya még mindig csak 67%. Több településen is folyamatban van a csatornahálózat és megfelelő tisztítókapacitás kiépítése, Petneházán a tervezési munka most kezdődik. A vizsgált kistérségben az ivóvízellátás megoldott, a lakások 89%-a hálózati vízzel ellátott, ez a megyei szinttel körülbelül megegyező kiépítettséget jelent, viszont jelentős kiadást okoz az önkormányzatoknak, hogy a lakosság az utcai közkifolyókról hordja az ivóvizet.

Megnevezés	Egy lakosra jutó villamos energia fogyasztás (MWh)	Egy lakásra jutó gázfogyasztás (1000 m3)	Gázszolgáltatásba bekötött lakások aránya
Petneháza	0,97	0,54	64,4%

Forrás: KSH adatok

Egy település közmű-ellátottsága önmagában még nem indukál fejlődést a település gazdasági életében. Kiépítettsége viszont elősegítheti a gazdasági tevékenységek bővülését a térségbe érkező befektetések tekintetében. A fenti táblázat adataiból megállapítható, hogy a kistérségben az egy lakosra jutó villamos energiafogyasztás 15%-kal alacsonyabb az országos szintnél, vezetékes gázt jóval kevesebb háztartás fogyaszt, és az újonnan épülő lakások a kistérségben egyre kisebb arányban kapcsolódnak a gázszolgáltatáshoz (50% a meglévő lakásoknál fennálló 67,4%-hoz képest), míg országos szinten ez a tendencia fordított. A vizsgált települések önkormányzatai, lakosai a közművesítettség alacsony szintjét a térség egyik legfontosabb kezelendő problémájának tekintik. Ez azért lényeges szempont, mivel az itt élők életvitelét nehezíti, másrészt pedig hiánya akadályozza a gazdaság fejlődését, illetve hátráltatja más vállalkozások betelepülését, nem utolsó sorban a szivárgó szennyvíz egyre növeli a talajvíz szennyezettségét és rontja a talaj minőségét.

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A település közüzemű ivóvízzel ellátott. A vízelosztó hálózat üzemeltetője a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. Szolnok, Kossuth Lajos út 5. A Baktalórántházán üzemelő vízműben a mélyfúrású kutakból kitermelt vizet hagyományos módon vas- és mangántalanítják és alacsony tárolóban tárolják. A kezelt ivóvizet nyomásfokozó segítségével juttatják a fogyasztói hálózatba. A nyomástartást víztorony biztosítja. A község vízelosztó hálózata azbesztcement csőből épült. A vízvezeték hálózaton szakaszoló tolózárak, illetve tűzoltóvíz kivétel és vezetékmosatás részére tűzcsapok, vízkivétel céljából közkutak kerültek elhelyezésre. A település ellátottsága 100 %-os, a rákötési arány 88%-os. Ipari vízfogyasztó a Master Good Kft. Baromfi feldolgozó üzeme. A külterületen 17,5 ha-n a Szigeti Kft. mélyfúrású kútból nyert vízzel kertészeti, szántóföldi öntözést folytat. A vízmű kapacitása a jelenlegi igényeket kielégíti.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A településen nem üzemel közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózat. A keletkező szennyvizek elhelyezésére közmű pótlók szolgálnak. A szippantott folyékony hulladékok befogadója a baktalórántházi szennyvíztelep. A baromfifeldolgozóban keletkező szennyvizek elhelyezése a kisvárdai szennyvíztelepen történik.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A települést érintő vízfolyások adatait, belvízelöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készíttetetése indokolt. Zárt közüzemű csapadékcsatorna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek.

A kapubehajtók részére csőátereszeket építették az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek. Az elvezetett felszíni vizek befogadója a Vajai főfolyás és a rendszeréhez tartozó ágak, mellékágak, melyek üzemeltetője a FETIVIZIG, illetve a Helyi Vízgazdálkodási Társulat.

A nyílt csapadékcsatornák állapotát, a vízáteresztő képességét az átereszek folyamatos karbantartásával biztosítani kell. A belterület vízelvezetését a megvalósítás előtt, a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során felül kell vizsgálni. A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízelvezetés megoldott, a rendszeres karbantartás folyamatos, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani. Az építendő hálózat kivitelezésére a fejlesztési források esetén lesz lehetőség.

1.16.2. Energia

16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamos energia

A település villamos energia ellátása 22 kV-os hálózatról van ellátva. A hálózat alapvetően légvezetékes. A vezeték biztonsági övezete a szélső vezetőktől mindkét irányba merőlegesen mérve belterületen 2,5, külterületen 5,0 m. A vezeték kereszttartóit figyelembe véve, így e vezeték teljes biztonsági sávja belterületen úgy kb. 6,5 m-es, míg külterületen 11,5 m-es sávot fedd le. A településen üzemelő 22/0,4 kV-os transzformátor állomások közvetítésével éri el a lakosságot a villamos energia. A légvezetékről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos állomás a településen, de van még vasoszlopos állomás is. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

A villamos energia elosztás kisfeszültségen (0,4 kV-on) alapvetően légvezetékes, illetve szigetelt szabadvezetékes hálózaton történik. A hálózat keresztmetszete nagyon vegyes. A 35 mm^2-től kezdve a 95 mm^2-ig minden keresztmetszet megtalálható. A hálózat tartószerkezete betonoszlop és faoszlop. A közvilágítás a település teljes közigazgatási területén megoldott.

Nagyfeszültségű hálózatok
A település területén nagy/középfeszültségű alállomás nem található, de a település közigazgatási területének északnyugati csücskét egy 750 kV-os nagyfeszültségű hálózat nyomvonala halad keresztül 3 db fázisvezetővel és 2 db védővezetővel szerelt oszlopon.

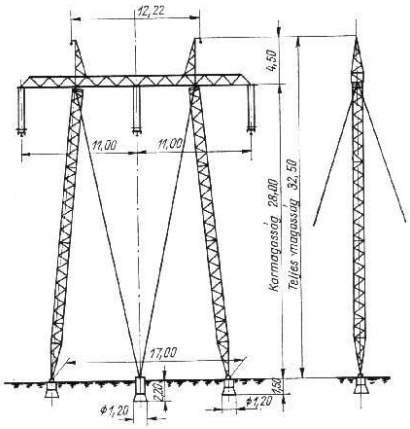

Az oszlop általános geometriája

Középfeszültségű hálózatok
A település villamos energia ellátása 22 kV-os hálózatról van ellátva. A hálózat alapvetően légvezetékes. A vezeték biztonsági övezete a szélső vezetőktől mindkét irányba merőlegesen mérve belterületen 2,5, külterületen 5,0 m. A vezeték kereszttartóinak szélességét figyelembe véve a vezetékek teljes biztonsági sávja belterületen úgy kb. 6,5 m-es, míg külterületen 11,5 m-es sávot fedd le.

A 22 kV-os vezetékek táppontja a Baktalórántháza területén a város szélén lévő 132/22 kV-os alállomás. Ezen vezeték másik vége a Kisvárda területén található másik 132/22 kV-os alállomásban található. Az ellátást biztosító gerincvezeték észak-déli irányban halad a település külterületén, a nyugati oldalon.
Erről csápszerűen ágaznak le a településen található 13 db. 22/0,4 kV-os transzformátor állomást ellátó un. leágazó vezetékek. Ezen leágazások néhány transzformátor állomást látnak el egyszerre. Van olyan leágazás ahol 6 db. tr. állomás található egy fürtön.

Az energia ellátás a gerincvezeték esetében kétirányú ellátást jelent (íves hálózatok). A leágazások esetében az ellátás csak egy irányból biztosított. Így egy leágazási ponthoz közeli hiba esetében az utána lévő valamennyi transzformátor állomás kiesik az energia ellátásból. Ezért is célszerű minimalizálni az egy leágazáson lévő transzformátor állomások számát.

A településen üzemelő 22/0,4 kV-os transzformátor állomások száma 13 db-t. A belterületi részt 4 db. transzformátor állomás látja el. Ezek nevei északról dél felé haladva a következőek: Arany J. u.; Posta; Kossuth u. ABC; Újtelep.
A légvezetékről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos állomás a településen, de van még vasoszlopos állomás is. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

0,4 kV-os hálózat
A villamos energia elosztás kisfeszültségen alapvetően szabadvezetékes (légvezetékes), illetve szigetelt szabadvezetékes hálózaton történik. A hálózat tartószerkezete betonoszlop és faoszlop. A hálózat keresztmetszete vegyes. Alapvetően 50 és 95 mm2 keresztmetszetű, de azért néhol megtalálható az ezeknél kisebb keresztmetszet is. (25-35 mm2) Több helyen hosszú sugarak találhatóak, ami önmagában is feszültségpanaszt okozhat.
Hosszú sugarak Tr. állomásonként:

Arany J. utcai TR.:	Arany J. u. (kb. 800 m)
	Petőfi utca (kb. 600 m)
Posta TR.:	Magyar utca és leágazási (kb. 1000 m)
	Béke u. (kb. 700 m)
	Petőfi u. (kb. 600 m)
Kossuth u. ABC Tr.:	Rákóczi u. – Vasút u. (kb. 600 m)
	Kossuth u. – Liliom u. (kb. 700 m)
	Nyár u. (kb. 550 m)
Újtelep Tr.:	Nyár u. (kb. 650 m)

Ha ez párosul egy kis keresztmetszetű vezetékkel, akkor ez fokozottan észrevehető.
A fenti felsorolásból látszik, hogy sok hosszú kisfeszültségű sugár található a településen, ami mint fentebb írtuk önmagában is feszültség gondokat okozhat. Azért írjuk ezt kérdőjelesen, mert a hosszú sugár nem jelenti automatikusan a rossz végponti feszültséget. További szempontok is befolyásolják ezt. Ilyen lehet az utca beépítése is. Pl. egyoldalas beépítés, hézagos beépítés (nem minden telek beépített). A másik szempont lehet a lakások energia felhasználása. Itt arra gondolunk, hogy az ingatlanok villamos berendezése milyen, vagyoni helyzet, életkor.

Az áramszolgáltató folyamatosan tanulmányterveket készít a településekre. Ezekben felmérik a meglévő hálózatot. Megvizsgálják, hogy ezen hálózatok megfelelnek-e a jelenlegi igényeknek, követelményeknek. Az elvégzett vizsgálatok, számítások alapján meghatározásra kerül, hol és milyen beavatkozás szükséges ahhoz, hogy a meglévő fogyasztók minőségi ellátása biztosítva legyen. Ezen beavatkozás lehet kapacitásnövelés egy adott utcában, vagyis a meglévő kisfeszültségű hálózaton vezeték csere, szükség esetén tartószerkezet csere is. Ahol ez már nem elegendő akkor új táppontok - transzformátor állomások - létesítése szükséges. A tanulmány ennek helyét is meghatározza.

A település közvilágítása a 0,4 kV-os hálózat oszlopaira szerelt lámpatestekkel történik.

Gázellátás

A község vezetékes földgázzal ellátott. A földgázelosztó hálózat üzemeltetője a TIGÁZ RT. A földgázelosztó hálózat anyaga KPE gázcső, a hálózat rendszere ágvezetékes. A közigazgatási területet érinti a MOL üzemeltetésében lévő nagynyomású földgázvezeték, illetve a termékvezeték, továbbá itt létesült a térség földgázellátását biztosító átadó állomás is. A település ellátottsága 100 %-os, de a vezetékes gázzal ellátott lakások csak 51 %-ra tehetők.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A városban jellemző az alternatív energia használat terjedése. Az önkormányzati fenntartású intézmények energiaellátást részben napelemek segítéségével oldják meg, az Önkormányzat pályázati forrásból a polgármesteri hivatal és az iskolák épületét látta el napelemekkel. Az önkormányzat 2013.-ban 4 darab biokazán beépítésére pályázott sikeresen, melynek keretében a Polgármesteri Hivatalban, az Okmányirodában és a Szivárvány Óvoda és Bölcsőde két épületben egy-egy kazán került elhelyezésre. A Tiszakanyár településsel közösen vásárolt ágaprító géppel előállítható a kazánhoz szükséges fűtőanyag.
A megújuló energia felhasználása a lakosság körében is megjelent, valamint egyes üzemek, telephelyek energia ellátásában is szerepet játszik (Gál Tüzép – szélerőmű, Karászi Tüzép – napelem, Dombka 2003 zRt – biogáz-üzem).

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az épületek energiahatékonyságáról nem áll rendelkezésre felmérés. Ennek pótlására törekedni kell.
Az önkormányzat törekszik az energiahatékonyság növelésére – nyílászárók cseréjére, homlokzati hőszigetelésre. Az alternatív energiahasználat erősítésével a település ökológiai lábnyomát csökkenti.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A távbeszélő fővonalak száma a mobiltelefonok rohamos terjedése miatt az egész országban fokozatosan csökken. A szélessávú Internet hozzáférés a településen is lehetőség. A korábbi KSH adatok alapján azonban a baktalórántházi kistérségben országos szinten a legalacsonyabb az otthonában szélessávú Internet előfizetéssel rendelkezők aránya.

Petneháza település a Magyar Telekom koncessziós területe volt. Ennek megfelelően a területen a hírközlő hálózat a Magyar Telkom tulajdonában van, mely a korábbi években jelentős fejlődésen ment keresztül. A korábbi jelentéktelen hálózaton teljes rekonstrukciót hajtottak végre. A településen gyakorlatilag 100 %-os ellátást biztosító törzs és elosztó hálózat épült. A törzshálózat, illetve az elosztó hálózat jelentős része földkábelekkel van megépítve. A hálózat utolsó szakaszain, ahol a gazdaságossági szempontok szükségessé tették, légkábelekkel épült meg a hálózat. A település több elosztó tápterületre van felosztva, nagyelosztós rendszerben a Magyar Telekom megszokott építési módjának megfelelően. Magasabb hálózati síkhoz a település optikai kábelen csatlakozik.

A településen jelenleg üzemelő KTV hálózaton az Invitel szolgáltat.

A mobil hírközlési szolgáltatások az országos átlagnak megfelelően elérhetők.

A földi sugárzású rádió és televízió műsorok a településen megfelelő minőségben vehetők, a digitális átállás megtörtént. A helyhez kötött telefon-, műsorelosztó- és internet szolgáltatás fejlesztésére és a meglévő vezetékes hálózat továbbépítésre van szükség a szolgáltatás minőségének javítása mellett. Mobil rádióhálózatok tekintetében a szolgáltatás folyamatos technológiai fejlesztésével magasabb minőségi szolgáltatások a térségben is egyre inkább jellemzőek.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

A terület mészszegény homok és lösz-homok keverékből áll szigetként. Petneháza hazánk második legnagyobb futóhomok-területén található. Annak az óriási jégkori hordalékkúpnak a maradványa, amelyet az Erdély és az Északkeleti-Kárpátok felől érkező vizek építettek. Mikor a földtörténeti jelenkor hajnalán a Bereg-Szatmári-sík és a Bodrogköz megsüllyedt, a folyók egymás után elhagyták a Nyírséget, és megkezdődött a szél munkájának időszaka, amely szétterítette az üledéket. A Nyírség klímájának egyik meghatározó jellemzője az Alföld délebbi részeinél kevésbé forró nyár és a több csapadék. A Nyírség éghajlata a zárt erdők kialakulását biztosítja, de a növényzet megvalósuló formáját a lokális talajviszonyok erősen befolyásolják. Az élővilág egyik fő jellegzetessége, hogy kis területen belül egymástól nagymértékben eltérő igényű fajok, életközösségek alkotnak változatos mozaikot. Ennek oka a speciális domborzati formák okozta mikro- és mezoklimatikus változatosság. Az elmúlt évszázadok minden addigit meghaladó mértékű erdőirtásai miatt hatalmas területeket érintett az eróziós és deflációs kár. A zárt homokpuszták többségének kialakulásában eredetileg az erdőirtás és a legeltetés hatása játszotta a főszerepet. A privatizáció után ezeknek a homoki legelőknek jó részét feltörték vagy tájidegen fajokkal fásították. A természetes élőhelyekre a másik nagy csapást az intenzív lecsapolási munkálatok jelentették. Az elmúlt évtizedek tapasztalata alapján a szárazodás és a jelenlegi agrár-támogatási rendszer a gazdálkodókat arra ösztökéli, hogy mind több, korábban gyepként hasznosított üde területet szántsanak fel.

A változatos felszínű alaphegység feltételezett anyaga szenon-paleogén flis, amire igen jelentős magasságú (2-3 km) riolit, dácit, andezit anyagú rétegvulkánok települtek a középső-miocénben. A felszín nagyobb részt általában löszös homok vagy gyengén koptatott apró- és finomszemű szélhordta homok átlagosan 8-10 m vastagságban fedi. A kialakulásának jellegzetes kísérőjelensége a kovárványosodás. Üledéke a felső-pleisztocénben keletkezhetett, s a késő-glaciálisban már csak kisebb mértékben rendeződött át.

A közigazgatási terület futóhomokján nem ismerhetők fel határozottan a talajképződés bélyegei, a humuszosodás, a szervetlen anyagok átalakulása, vándorlása, felhalmozódása stb. Állandó növénytakaró nem tud megtelepedni rajtuk, a gyér növényzet, csak kevés szerves anyagot szolgáltat, így igen gyenge a szervesanyag-termelés, és a képződött kevés humuszanyag is gyorsan ásványosodik. A vizet gyorsan elnyelik. Kiszáradva az egyes homokszemcsék felszabadulnak és mozgékonnyá válnak. Mivel kevés kolloidot tartalmaznak könnyen kiszáradnak, és ilyenkor a szél elgörgeti a homokszemeket a helyükről, vagy felragadva továbbszállítja. Az állandóan változó felszín lehetővé teszi, hogy a növénytakaró ugyanarra a talajrészre huzamosabb ideig kifejtse hatását. Tápanyag-szolgáltató képességük rossz. WRB besorolás szerint a futóhomok az Arenosolok közé tartozik.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

A Nyírség általában száraz, gyér lefolyású, vízhiányos terület. A vízfolyásokban bővebb vízhozamot csak kora tavasszal, néha nyár elején találunk. Az időszakosan előforduló csapadékos évek fölös vizét a csatornahálózat vezeti le. A vízminőség III. osztályú.

A talajvíz mélysége a homokbucha-vonulatok alatt 4-6 m, máshol 2-4 m közötti. Mennyisége általában jelentéktelen. Keménysége általában 15-25 nk° között van, de a település környékén 45 nk° fölé is emelkedik. A mélységi vizek jellemzően oldott gázokat, vas- és mangán vegyületeket tartalmaznak és kismértékben arzénesek. Ivóvíz minőségjavító program megvalósult a településen. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. A közüzemi vízellátás lényegében megoldott, a csatornázás azonban nem.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A község levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A város és a terület levegőminősége az SO2, NO2, NOx és CO komponensek tekintetében kiváló, PM10 (szálló por) vonatkozásában jó minősítésű. A község környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KVvM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- PM10 (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Benzol: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

A kialakult falusias, kertvárosias övezet miatt elsősorban a kerti növényi hulladék égetése okozhat problémát a településen. Ezt a tevékenységet, a tűzgyújtással, tűzgyújtási tilalommal és a mezőgazdasági hulladék égetésével kapcsolatos jogi szabályozás kereteit a *környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény* (a továbbiakban: Kvt.) levegő védelméről szóló rendelkezései, továbbá a *levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet* (továbbiakban: 306/2010. Korm. r.), valamint az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014 (XII. 5.) BM rendelet szabályozza.

A 306/2010. Korm. r. 27. § (2) bekezdése alapján „Hulladék nyílt téri, vagy a hulladékok égetésének feltételeit rögzítő jogszabályban foglaltaknak nem megfelelő berendezésben történő égetése, a háztartásban keletkező papírhulladék és veszélyesnek nem minősülő, kezeletlen fahulladék háztartási berendezésben történő égetése kivételével tilos. Nyílt téri hulladékégetésnek minősül, ha a hulladék - az elemi kár kivételével - bármilyen okból kigyullad."

A Kvt. 48. § (4) bekezdés b) pontja értelmében a települési önkormányzat képviselőtestülete önkormányzati rendeletben szabályozza a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályokat. Ennek értelmében Petneháza Képviselő- Testülete 3/2014 (II.5) számmal helyi rendeletet fogadott el avar és kerti hulladék égetésére, így az a rendeletben meghatározott időben és módon lehetséges.

Légszennyező pontforrások

Üzemeltető	Tevékenység	Cím
Master Good Kft.	Baromfitenyésztés, feldolgozás	Petneháza, 091/9 hrsz.
Oláh László ev.	Karosszéria munkák	Petneháza, Petőfi u. 32.
Zsu-Ro Team Szociális Szövetkezet	Bútorgyártás	Petneháza, Petőfi u. 21.

Az ipari tevékenység során, a közintézmények fűtése közben, valamint a lakossági fűtés mellett a másik, elsősorban helyi terhelést jelentő légszennyező forrás a gépjármű közlekedés. Ennek hatása gyakorlatilag a közlekedési utak közvetlen környezetében (belterületen a beépítési vonalig, azaz az első házsorig, külterületen 50-100 m széles sávban) jelentkezik. Lehetőség szerint szorgalmazni kell a gázfűtés minél nagyobb részben történő elterjesztését, a téli, fűtési időszakban jelentkező füstszennyeződés csökkentése érdekében.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.
A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 4105 valamint a 41105. számú forgalmi utak tekinthetők. A 4105. számú útvonal jelenleg átszeli a települést ez tekinthető a község főutcájának is. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Petneháza kedvező helyzetben van a zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelel.

1.17.5. Sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év (millisievert) effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világűrből, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból.Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható.

Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét. A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:
- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasor árnyékoló hatása jelentősen csökkenti a térerőséget
- épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetékektől: 750 kV- 40 m, 400 kV - 20 m, 220 kV - 10 m, 120 kV - 5 m. Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900 MHz 4.500.000 µW/m2 1800 MHz 9.000.000µW/m2. A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket

1.17.6. Hulladékkezelés

A hulladékok elszállítását a Térségi Hulladék – Gazdálkodási Nonprofit Kft. végzi, amelynek telephelye Nyíregyháza-Oros, Szállási út 72. szám alatt található. A telepen 1985 óta folytatnak hulladéklerakási tevékenységet. A telephely területe közel 34 ha, melyből a hulladék depónia által igénybe vett földterület nagysága 17,54 ha. Alapjellemzéshez szükséges vizsgálatok nélkül az alábbi inert hulladékokat veszi át a telep.

- Üveg alapú, szálas anyagok hulladékai, ha nem tartalmaz szerves kötőanyagot
- Csomagolási üveg-hulladékokat
- Építési és bontási hulladékok közül: beton, tégla, cserép és kerámiák, ezen anyagok keveréke, üveg
- Földet, talajt és köveket, amelyek nem tartalmaznak humuszos réteget, tőzeget, szennyezett területről származó földet, követ.

A település területén a kommunális hulladék begyűjtését a hulladékkezelő hetente egy alkalommal végzi. A község lakossága rendelkezik egységes hulladékgyűjtő edényzettel, a szemét begyűjtése erre alkalmas edényzetben történik. A begyűjtést végző vállalkozó rendelkezik pormentes tömörítésre alkalmas hulladékszállító járművel. A településen nem működik szilárd hulladéklerakó.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális konfliktust nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek és elhagyott külterületi lakó épületek okozta konfliktusok. A tartós konfliktusként tekinthetünk –a rendszeres akciók ellenére - az illegális hulladéklerakásból eredő problémákra valamint a településen belül rendszeresen jelentkező közterületi károkozások miatti vizuális környezetterhelésekre. A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. Javasoljuk, hogy a szolgáltatókkal a várható hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben légkábel hálózat egy részét térszín alatt alakítsák ki. Ez egyrészt esztétikailag elfogadhatóbb állapotot eredményez, másrészt az átvonuló madarak védelmét szolgálhatja.

A település zöldfelületek és azok kapcsolati hiánya, térségi szinten a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okozhatnak vizuális konfliktusokat

A közúti közlekedés (a terület és létesítményeinek közúti megközelítése, kiszolgálása által) általános környezetterhelései növekedhetnek meg a megközelítési utak mentén.

1.17.8. Árvízvédelem

Petneháza az Alföldhöz tartozó Felső-Tisza vidék települése. A településen nem okoz problémát az árvíz, a belvízzel azonban többször meg kellett küzdeni.

A 18/2003. (II.22.) KvVM-BM a települések ár, és belvíz veszélyeztettségi alapon történő besorolásról szóló együttes rendelet melléklete szerint Petneháza nem veszélyeztetett település.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település megfelelően kiépített, jól működő kommunális, műszaki infrastruktúrával rendelkezik, azonban a lakosság komfort érzetének, életminőségének javítása, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még mit javítani és korszerűsíteni a kommunális infrastruktúra rendszerein. Mindenekelőtt teljes körűvé kell tenni a csapadékcsatornázottságot. A település egészében a szelektív hulladékgyűjtést és környezetbarát hulladékgazdálkodást, az illegális hulladék elhelyezést visszaszorítva szükséges megoldani. A meglévő szilárd útburkolatok minőségét javítani szükséges. A környezetvédelem keretében a településen megvalósítandó legfontosabb cél, hogy az embert körülvevő épített és természetes elemek közötti összhangot megteremtsék, valamint állapotuk javulását elérjék. A környezetterhelés csökkentése, a fenntartható vidékfejlesztés, az emberi életminőség javítása a program kiemelt területeit képezik. A környezettudatos viselkedésre hulladékgyűjtési akciók segítségével a felnőtt lakosságot is rá kell kényszeríteni a település környezetének védelmére. Ajánlatos elkészíteni-megújítani a település *„Környezetvédelmi Programját”* amely iránymutatásokkal szolgálna a problémák megoldására. Petneháza környezetvédelmének érdekében, lakosságának körében a környezettudatos viselkedés kialakítása jelentős mértékben javítaná a település környezeti állapotát.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

Petneháza a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján II. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011.(XI.10.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében foglaltakat figyelembe véve – az elégséges védelmi szint biztosítása érdekében, szükséges a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása.

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. A jelen módosítással érintett rész szabályozási szélességi méretei az átsorolást követően nem változnak, a műszaki paraméterek, mint útszélesség, gyalogos közlekedés kialakítása rendszerezik az egyes közlekedési útvonalakat, jobban segítik a tűzoltójárművek közlekedését. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózat megfelel az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készült el, melyeknek az előírásait betartja.

- Tűzjelzés céljára a településen mindenki által igénybe vehető nyilvános távbeszélő állomást kell üzemben tartani.
- A tűzoltóság vonulása és működése érdekében az építményekhez olyan utat és területet kell biztosítani, amely alkalmas a tűzoltó gépjárművek nem rendszeres közlekedésére és működtetésére.
- A tűzoltási felvonulási területen, valamint a tűzoltói tűzbeszerzési helyeken gépjárműparkolót kialakítani nem lehet. Ezeken a területeken a parkolási tilalmat táblával vagy aszfaltfestéssel jelölni kell. A tűzoltási felvonulási területen elhelyezett tűzcsapok 1,5 méteres körzetén belül gépjármű nem parkolhat, és ezt jelölni kell.
- A tűzoltási felvonulási területet megközelítő tűzoltási felvonulási útnak olyannak kell lennie, hogy a tűzoltó gépjárművek (emelők) a helyszínt biztonságosan, tolatás nélkül el tudják hagyni.
- Az épületek megközelítését szolgáló utakat, valamint a tűzoltási felvonulási utat és területet elsődlegesen közterületen keresztül kell biztosítani. Kivételes esetekben a tűzoltási felvonulási terület saját telken, létesítményen belül is kialakítható.
- A településen és a létesítményben a mértékadó tűzszakasz területére meghatározott vízmennyiséget vízvezetékről vagy tüzivíztároló medencéből kell biztosítani.
- Település, valamint létesítmény létesítése vagy bővítése esetén az oltóvizet az egyes szakaszok használatbavételével egyidejűleg kell biztosítani.
- A vízszerzési helyet úgy kell kialakítani, hogy az tűzoltó gépjárművel mindenkor megközelíthető, az oltóvíz akadálytalanul kivehető legyen.
- A településen és a létesítményben az oltóvizet is biztosító vízvezeték-hálózat belső átmérőjét az oltóvíz-intenzitás és a kifolyási nyomásigény alapján, valamint a közműrendszer kialakítását is figyelembe véve kell méretezni. Egyirányú betáplálás esetén a vezeték legalább NA100, körvezeték esetén pedig legalább NA80 legyen.
- A településen és a létesítményben – a jogszabályban foglaltak kivételével – az oltóvizet vezetékes vízellátás létesítése esetén föld feletti tűzcsapokkal kell biztosítani.
- A tűzcsapok telepítési helyét az I. fokú tűzvédelmi hatósággal egyeztetni kell.
- A tűzcsapoknál a tűzoltó gépjárművek részére úgy kell felállási helyet biztosítani, hogy azok mellett legalább egy sáv közlekedési út maradjon.
- Petneháza település, a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján II. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. Törvény végrehajtására kiadott 234/2011.(XI.10.) Korm. rendelet 2.sz. melléklete szerint a településen a lakosság központi riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása indokolt.
- A településen a Rákóczi u. 1.sz. alatt található riasztó vagy riasztó-tájékoztató eszköz. A településen nem található életvédelmi építmény.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Petneháza Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közepén helyezkedik el az Nyírségben, amely szinte teljesen sík. Lejtésviszonyait tekintve 97,2% lejtése kisebb mint 1%, 2,7% lejtése 1-3 %, és csupán 0,1% lejtése 3-5%. A térségben folyó nem található, csupán a Lónyai csatornába torkolló mesterségesen kialakított főfolyások haladnak rajta keresztül.

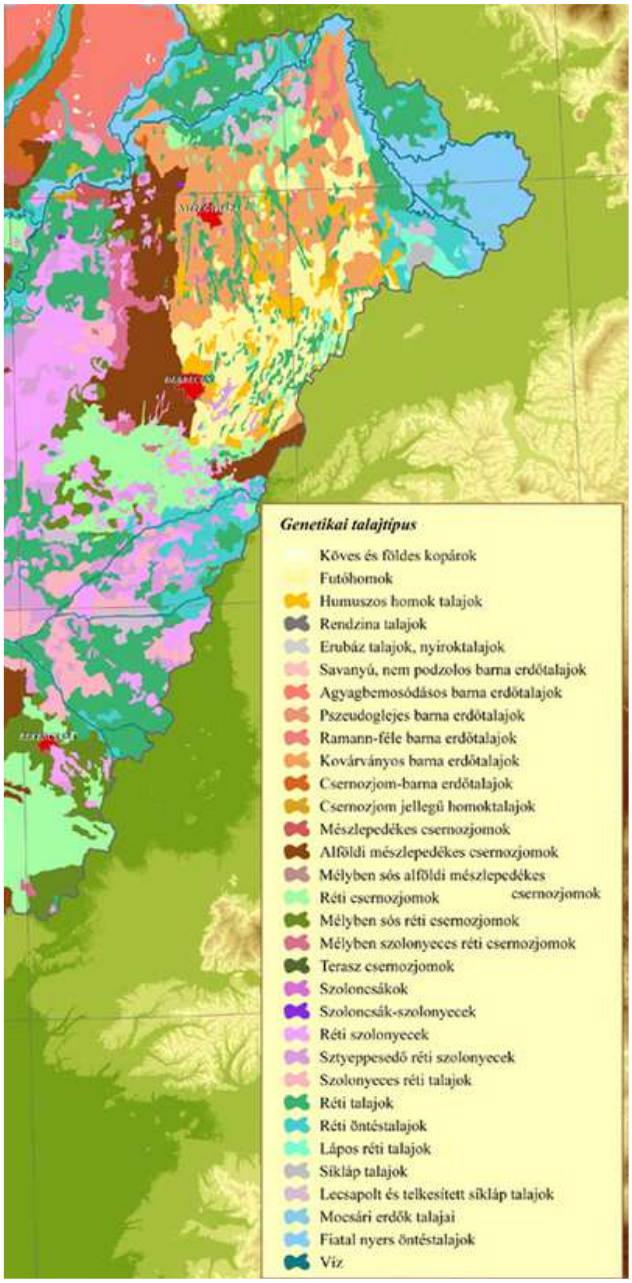

Forrás: Magyarország genetikai felmérése

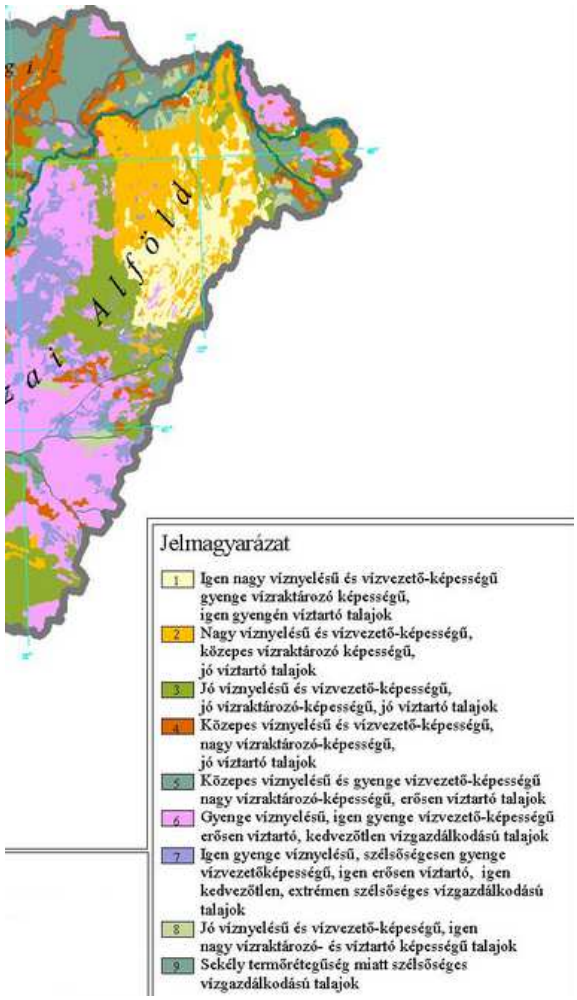

Forrás: A talajok vízgazdálkodási tulajdonságai

A település közigazgatási területe 105 és 125 m közötti tengerszint feletti magasság között van.

A Nyírség felszínének kialakulása a pliocén kor második felére tehető, amikor a pannóniai beltó e területről visszahúzódott. Feltöltődésében az északkeleti Kárpátokból és az Erdély felől lefutó folyók jelentős szerepet töltöttek be. A folyók az általános lejtésviszonyoknak megfelelően az északkelet-délnyugati irányt vettek fel, s a Maros-Körös köze felé tartottak. Minthogy az Alföld északkeleti része a pleisztocén folyamán jelentősen süllyedt, a folyók nagyarányú feltöltő munkát végezhettek. A nyírség pleisztocén végi felszínének kialakításában a folyóvíz mellett fontos szerepe volt a szélnek is. Az élő és elhagyott medrek közötti területekről az újpleisztocén északi, észak-északkeleti, észak-északnyugati szelei futóhomokot szállítottak.

Mélyen paleo- és mezozoikumi árokkal felszabdalt, tönkösödött röghegységek húzódnak, melyet a miocén vulkánizmus 1000-2000 m vastag tufatakaróval fedett be (Kormány Gy. 2000). A pannon korszakban bekövetkező süllyedés eredményeként tekintélyes vastagságú tavi, majd folyóvízi üledékek rakódtak le (Gyarmati P. 2002). A beltavi üledékek helyenként meghaladják a 600 m-es vastagságot. A felső-pannon emelet befejező stádiumában a Pannon-beltó elsekélyesedett és megkezdődött az Észak-Alföldi hordalékkúp síkság kialakulása. A Felső-Tiszavidék az újpleisztocénig a Nyírséggel közel azonos magasságban helyezkedett el. A würm felső-pleniglaciálisban, az Alföld minden hordalék-kúpján mozgott a homok (Martonné Erdős K. 2006). A homokmozgás annak köszönheti, hogy megváltozott az éghajlat és a gyér növényzet képtelen volt szembeszállni a munka-képes északias szelekkel. A felső-pleniglaciálisban a Felső-Tiszavidék kistájai süllyedni kezdtek és a folyó elhagyta az Ér völgyét. A megváltozott lejtésviszonyoknak megfelelően a Tisza ÉNy felé fordult Záhony irányában. A Rétköz felszíne 15-25 m-t süllyedt, így egyes részei elvizenyősödtek. A Tiszának a Bodrogközben és Rétközben való megjelenése a korábbi vízhálózat teljes átalakulását jelentette. A Bodrogot összetevő folyókat a meanderező Tisza fogta be. A Tisza oldalazó eróziójával előbb a Bodrogközben, majd a Rétköz területén pusztította a pleisztocén végi felszíni formákat. A folyó a holocénre a homokfelszínek nagy részét letarolta, illetve szigetekre tagolta.
A Tisza szeszélyesen változtatta folyásirányát. Erről elhagyott medrei, és morotvái tanúskodnak. A Tisza árvizei és a Nyírvizek a Rétközi öblözet 70%-át elárasztotta. Az elöntések alól csak a magasabb térszínek mentesültek (Kormány Gy. 2000).

A talajtakaró 96%-ban öntésanyagokon képződött hidromorf talaj. A kovárványos barna erdőtalajok csupán kis területre (4%) terjednek ki, főként a Nyírséggel határos homokterületeken. A gyengén savanyú kémhatású nyírségi homokokon kialakult kovárványos barna erdőtalajok 1-2 % közötti szerves anyag-tartalmúak. Vízgazdálkodásukban a kovárványcsíkok jelenlétéből adódó mérsékeltebb vízvezetés javítja a homok szélsőséges vízgazdálkodását. Termékenysége ennek ellenére is csupán a VIII. talajminőségi kategória.

A legnagyobb területeken (49%) borító réti talajok agyag-mechanikai összetételűek, erősen savanyúak, nagy (>4%) szervesanyag-tartalmúak és kedvező (VI.) termékenységi besorolásúak. A 10%-nyi kiterjedésű öntés réti talajok mechanikai összetétele agyagos vályog. Vízgazdálkodásuk kedvező, gyengén vagy erősen savanyú kémhatásúak, szervesanyag tartalmuk 1-2 %-nyi, termékenységi besorolásuk a VII. talajminőségi kategória. Általában erősen savanyú kémhatású vályog vagy agyagos vályog fizikai féleségű «1 % szervesanyag tartalmú) nyers öntéstalajok területi részaránya jelentős (37%). Termékenységük azonban a kis tápanyagtőke miatt igen gyenge (IX.).

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település közigazgatási területen nem található alábányászott területek, barlangok és pincék.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területén nem található csúszás-, süllyedésveszélyes területek.

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

A település közigazgatási területén énem található földrengés veszélyeztetett területei.

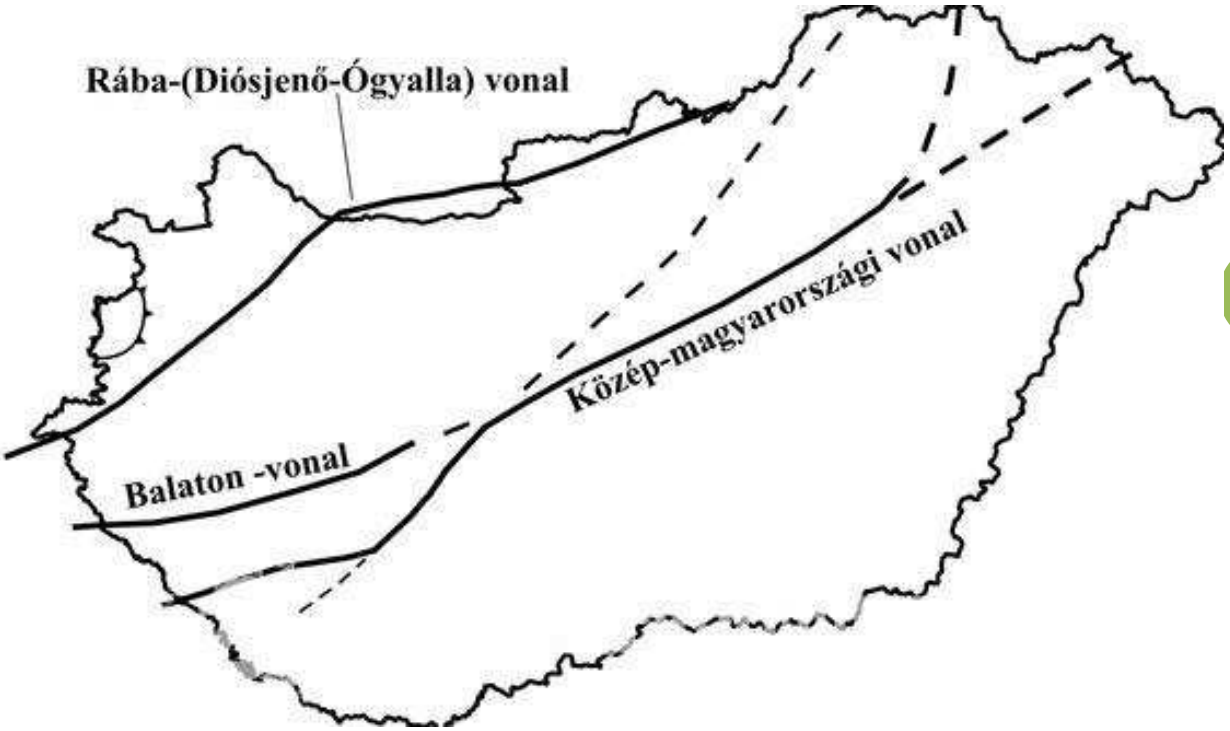

Forrás: Katasztrófavédelmi Igazgatóság

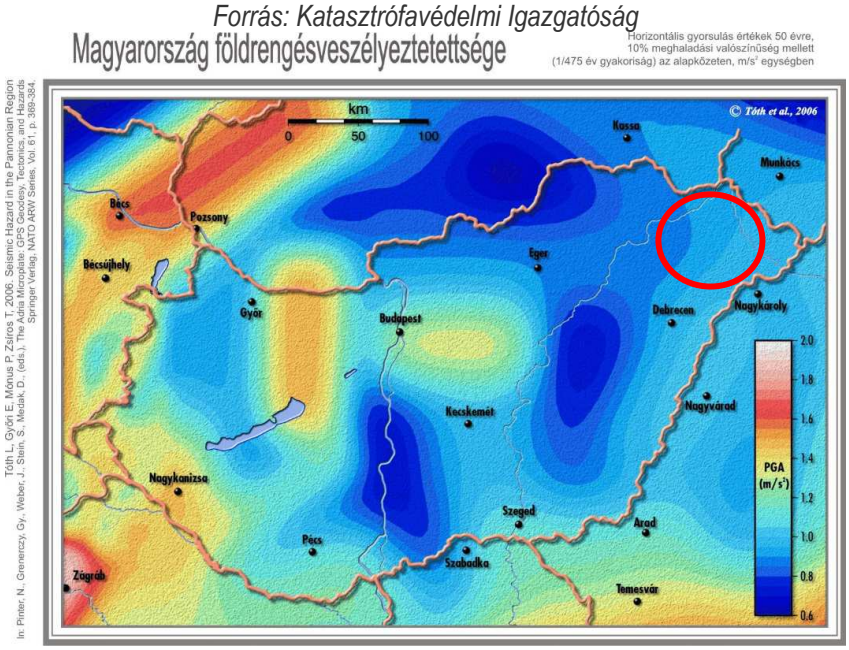

Forrás: www.seismology.hu

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrászónák földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett árvíz veszélyességi szempontból.

Forrás: MTrT: Nagyvízi meder területe

A területet behálózó csatornák

- a Vajai (III. számú) főfolyás,
- a Baktatói (III/3.) mellékág,
- Sipos III/4.sz. mellékág,
- Lábasréti szivárgó,
- a Sipos-Szőllőréti szivárgó,
- a Fűzkuti szivárgó,
- Lóréti csatorna
- a Petneházi-Nagylaposi szivárgó,
- a Vasútmelléki szivárgó.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett belvíz veszélyességi szempontból.

Forrás: MTrT: Rendszeresen belvízjárta területe

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mély fekvésű területek a településtől északra és nyugatra találhatóak.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvíz és belvízvédelem készültségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készültségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédekezésről. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több belvízveszély alakult ki. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvíz.

Talajvíz
A térségben a talajvízszint viszonylag alacsony, egyedül a Daru-réten magas a vízállás. A felszíni elöntések gyorsan kialakulnak ezen a területen. A pontos mért adatok a lenti térképről leolvashatóak.

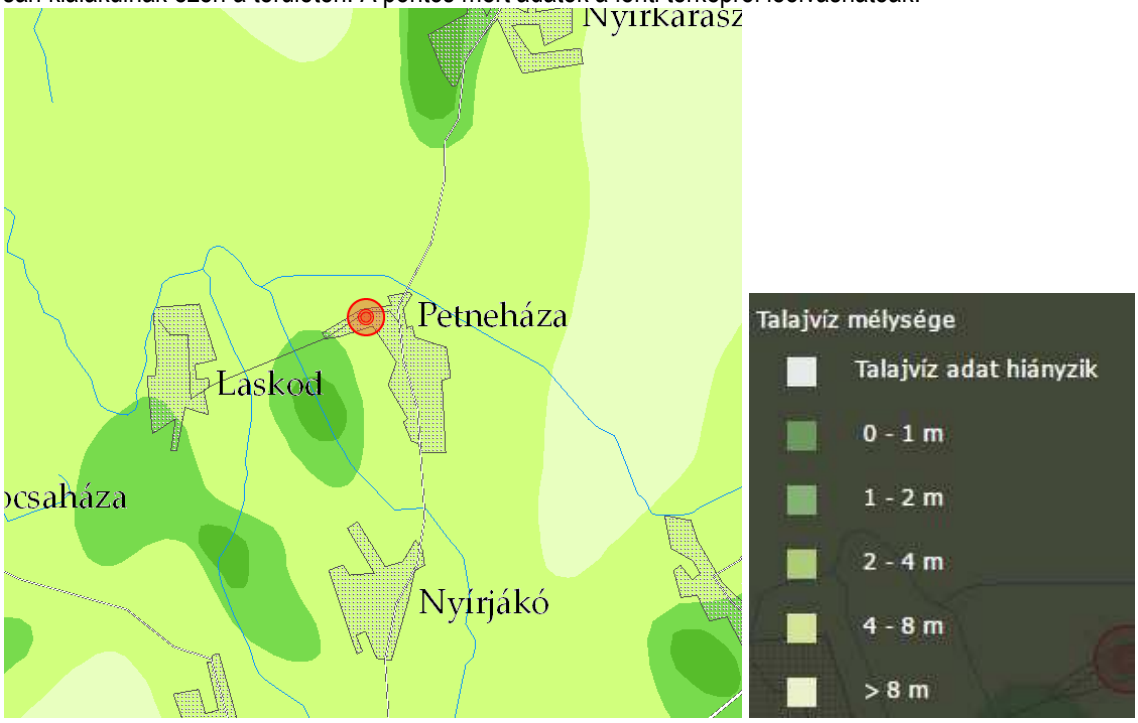

Forrás: Magyarország talajvíz térképe

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Kedvezőtlen morfológiai adottságú terület nem található a településen.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

A jóváhagyásra nem került helyi építési szabályzat tervezete az alábbiakat tartalmazta, azaz hatályos előírás nincs.

- Beépítésre szánt területen különleges területeken belül a sportolási célú és a szabadidős rekreációs területen enged a helyi építési szabályzat 12,5 m-es építménymagasságot, de = az építménymagasság csak a sportolás alapépítményei, mint fedett csarnok, ugrótorony, háló tartó építmény és szerkezete, lelátó és a rá helyezett eredményjelző tábla építménye elhelyezhetősége esetén alkalmazható, egyébként 4,5 m.
- egyéb különleges közösségi szolgáltató intézmény és különleges szabadidős területeken a 12,5 m építménymagasságot a helyi építési szabályzat enged, de csak a rendeltetés és technológia megkívánta építmények, ugrótorony, fedett csarnok, napozó, csúszda stb. építménye lehet maximum 12,5 m max.,

egyébként legfeljebb 4,5 m.

- A község értékvédelmi, településképi övezeti előírásai hiányában a közterületeken hirdető berendezés magassága nem haladhatja meg az 5 m-t, a felülete pedig nem lehet nagyobb 2m2-nél.
- Az építménymagasságot ott, ahol csak a maximális építménymagasság van meghatározva, mint legnagyobbat kell megtartani, és attól 1,0 méternél nagyobb mértékben - és csak lefelé - lehet eltérni.

Közműszolgáltatással összefüggő korlátozások:

1. Vízellátás szolgáltatási területén
   - Felszínalatti vízminőség védelmi terület.

2. Szennyvízelvezetés
   - Szennyvízátemelők 20 m-es (bűzzár és zajszigetelés esetén) és 150 m-es (bűzzár és zajszigetelés nélkül) védőtávolsága.
3. Csapadékvíz elvezetés
   - Felszíni vízrendezést szolgáló árkok, csatornák 3-3 m-es karbantartó sávval.

4. Energiaellátás

   Villamos energia
   - 22 kV-os gerinc elosztóhálózat nyomvonala, a külterületen 7-7 m-es oszloptengelytől mért biztonsági övezettel.

   Földgázellátás
   - nagyközép-nyomású földgáz gerincvezeték és biztonsági övezete.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Jelenleg nincs, de javasoljuk, hogy a lakóterületi és településközponti övezetekre vonatkozó korlátozása szerint, kereskedelmi-szolgáltató, vendéglátó- és egyéb kisüzemi tevékenység alábbi csoportjai kivételesen sem legyenek elhelyezhetőek:

1. Áruszállítás, fuvarozás, gép- és autókölcsönző műhely,
2. autófényező műhely (telephely terület),
3. autóbontó műhely (telephely terület),
4. autókarosszéria-lakatos (telephely terület),
5. autókereskedelem (telephely terület),
6. mezőgazdasági gépjavító műhely (telephely terület),
7. akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely (telephely terület),
8. gumiszerelő, javító műhely (telephely terület),
9. tüzelő- és építőanyag telep,
10. kisgépkölcsönző iroda,
11. járműőrző telep,
12. közúti gépjavító, karbantartó, szervízelő műhely telephely terület,
13. asztalos műhely (telephely terület),
14. fafeldolgozó, megmunkáló műhely (telephely terület),
15. fémmegmunkálás, fémfeldolgozás és felületkezelés műhely (telephely terület),
16. öntő (telephely terület),
17. lakatos műhely (telephely terület),
18. könnyűipari termékfeldolgozó, raktározó műhely (telephely terület),
19. vegyipari termékkészítő, feldolgozó (telephely terület),
20. mészégető (telephely terület),
21. kelmefestő, vegytisztító (telephely terület),
22. bognár, kádár (telephely terület),
23. élelmiszeripari feldolgozó műhely
24. raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
25. galván-üzem telep,
26. szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely (telephely terü-let),
27. kőfaragó, műkőgyártó és betonelem előregyártó műhely
28. péküzem.

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Ásványi nyersanyag lelőhely a település közigazgatási területét nem érinti.

Forrás: MTrT: Ásványi nyersanyaggazdálkodási területek

Az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a megye területén 31 olyan területet tart nyilván, ahol korábbi kutatások ásványi nyersanyag létét bizonyították. Jelentős a megye területén a homok- és talajjavításra szolgáló tőzeg és lápi mész, valamint az agyag és a termálvíz vagyon. A megye gazdaságában a bányászat nem volt meghatározó az ásványi nyersanyagok hiánya miatt, amit igazol az is, hogy az OTrT országos komplex tájrehabilitációt igénylő területet nem jelölt ki a megyében.

1.20. Városi klíma

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsó sorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei.

A városokban fellelhető mikroklímák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

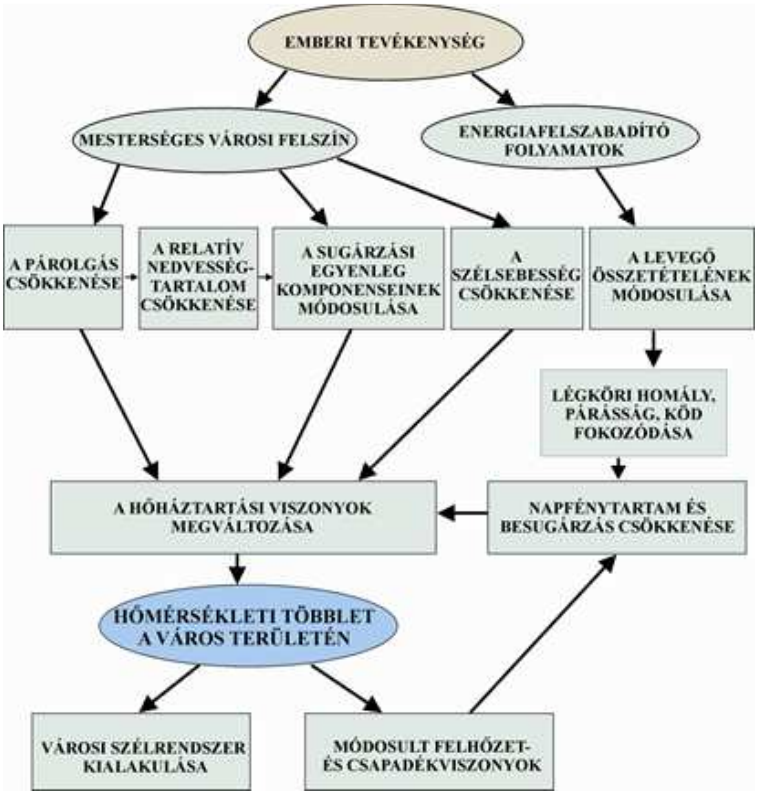

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszíneknek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a súrlódás, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdősült területektől és nagykiterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelten száraz területének zónájához tartozik a település.
A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek.

Petneháza a mérsékelten meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el.
Klimatikus viszonyok eloszlása

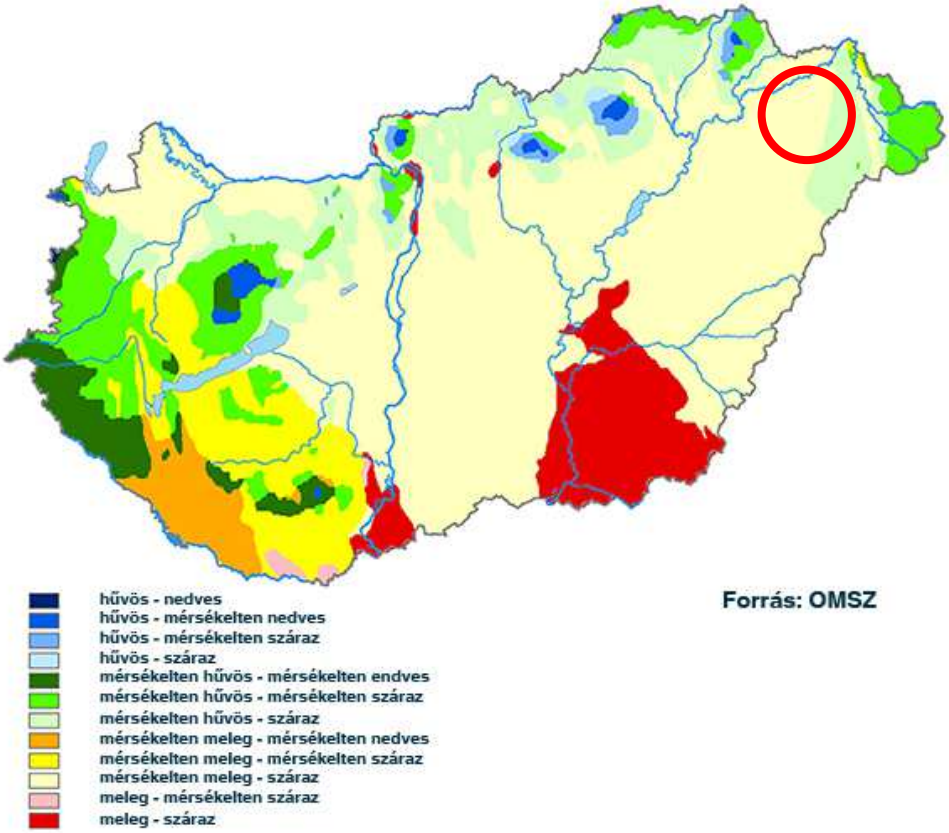

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet >25 °C) az 1980-2009-es időszakban

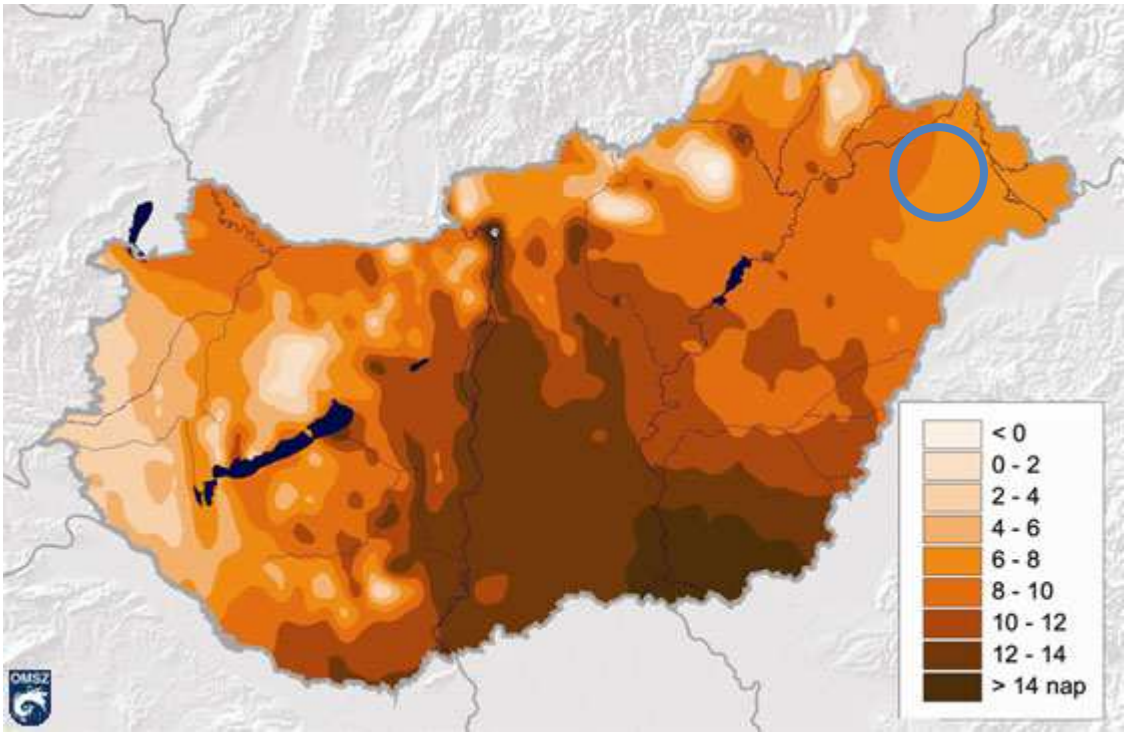

(Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat)

A klímabarát város kialakításának alapvetései

Rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a község működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A községi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.
- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren.
- A községi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a község gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.

Klímatervezés az integrált stratégiákban

Az alábbi elvek szerint érdemes integrálnia az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- Fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátás csökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit.
- A klímaváltozást a stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzetfeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

Klímabarát településszerkezet kialakítása a várostervezés és az övezeti tagolás révén

A községnek törekednie kell:

- a kompakt településszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a településszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a községi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket.

A község és vidéke együttműködései

A helyi önkormányzatnak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a község és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a község szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- A községben élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítsák, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségen belül.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a község segítsen a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.
- A község legyen fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyen ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

Klímabarát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a községnek a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén dioxid kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap és geotermális energiafelhasználás).
- Víztakarékosság és újrahasznosítási megoldások, újrahasznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag gyártás, építés, használat, bontás/újrahasznosítás) energia, költség és károsanyag kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus elemzése során.

Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék a

- közös felelősséget a települési környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

Étv. 7.§ szerinti értékelés

„7. § (1) A településfejlesztés és a településrendezés célja a lakosság életminőségének és a település versenyképességének javítása érdekében a fenntartható fejlődést szolgáló településszerkezet és a jó minőségű környezet kialakítása, a közérdek érvényesítése az országos, a térségi, a települési és a jogos magánérdekek

összhangjának biztosításával, a természeti, táji és építészeti értékek gyarapítása és védelme, valamint az erőforrások kíméletes és környezetbarát hasznosításának elősegítése."

Mindezen szempontok a településrendezési terv készítése során részletesen kidolgozásra kerülnek, illetve az előző fejezetek részletesen tartalmazzák az Étv. által kért alpontokat.

PETNEHÁZA KÖZSÉG MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Petneháza község Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Helyzetfeltárása komplex módon valósult meg, azaz a különböző forrásokból begyűjtött adatok elemzése, az adatok mögött álló valóság feltárása érdekében – ugyanazon fejezetekben megtörtént. A helyzetelemzés célja, hogy község jövőjét, fejlesztési irányait meghatározó hatóerőket, a hatóerők egymásra hatását feltárjuk, hogy a későbbiekben meghatározhatóak legyenek a főbb beavatkozási pontok, stratégiák.

A hatóerők elemzésére SWOT-analízist alkalmaztunk, melynek célja a meghatározott cél elérésének érdekében fontos belső és külső tényezők, illetve adottságok (SWOT faktorok) azonosítása. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiailag fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozzuk ki a stratégiát, viszont abban segít, hogy észrevegyük, mely erősségek szolgálnak a hatékony stratégia alapjául, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy hogyan minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

ERŐSSÉGEK

- Kedvező földrajzi elhelyezkedés, 7 km-re található a kistérségi központ Baktalórántháza, 20 km-re Kisvárda, 33 km-re Vásárosnamény illetve 36 km-re a megyeszékhely, Nyíregyháza
- Jó országos főúti kapcsolatokkal rendelkezik a román, ukrán és szlovák határ eléréséhez
- Jó közúti kapcsolat az M3-as autópálya eléréséhez
- Falusi turizmushoz kedvező adottságú idegenforgalmi térségben fekszik
- Mezőgazdasági hagyományokkal rendelkező község
- A termálvíz gazdasági hasznosíthatósága valószínűsíthető
- Az ipari vállalkozása országos jelentőségű keltető üzemmel rendelkezik

- A település környezeti állapota jó
- A levegőminőség jó
- Egészségügyi alapellátás biztosított
- Magas színvonalú alapfokú oktatás
- A szociális ellátás szolgáltatásai megfelelőek a településen

LEHETŐSÉGEK

- Kedvező földrajzi elhelyezkedés
- A korábbi vasút területén vezethető az észak-dél irányú új közút
- Vállalkozási feltételek kedvezőbbé válása, az EU-s támogatási források által
- Civil szervezetek szerepe a településen
- A településen keresztülhaladó tervezett kerékpárút kivitelezés előtt áll
- Újabb pályázati konstrukciók megjelenése, új uniós költségvetési ciklus lehetőségei
- Nagy munkaerő-tartalékkal rendelkező térség
- A környezetében lévő természeti-táji adottságok az idegenforgalomban- és a gyógyításban, pihenésben és az oktatásban, a rekreációban, a vadászatban gazdaságilag is hasznosíthatók
- Biogazdálkodás átállítása a mezőgazdaságban
- Betelepülni szándékozó fiatal családok érdeklődésének növekedése a térség iránt
- Befektető érdeklődés a régió iránt

GYENGESÉGEK

- A község bizonyos infrastrukturális ellátottságának hiánya
- Mikro vállalkozások dominanciája
- K+F tevékenység nincs a településen
- A turisztikai szolgáltatások és kiszolgáló infrastruktúra elégséges a településen
- Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya
- Magas munkanélküliségi ráta, aránylag alacsony foglalkoztatottság
- A község belterületén alacsony a zöldfelületek aránya
- Elöregedett lakásállomány
- Az ivóvíz hálózat nagy része elöregedett
- A szennyvízcsatorna-hálózat teljes hiánya
- Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas
- Kerékpáros úthálózat nem kiépített
- A településen nincs bölcsőde
- A gazdasági válság hatására csökkenő befektetői érdeklődés
- Gyenge gazdasági helyzetű elmaradott térségben fekszik
- A teherforgalom növekedése
- A térség munkaerő tartalékának képzettségi szintje alacsony
- A mélyfekvésű területei belvízveszélyes területek
- Hiányos a belvízelvezető rendszer
- A termőföld termőhelyi értéke az országos átlag alatti
- Ásványokban és építőanyag ipari ásványban szegényes
- A belvízelvezetés csak részben megoldott
- Kicsi a település tőkevonzó képessége
- Az alkalmazásban állók szempontjából a jövedelmezőség rendkívül alacsony
- Nincsenek vagy nem működnek közösségi terek, helyek
- Kevés a közcélú parkoló
- Kevés a közhasználatú zöldterület
- Kevés a hagyományt teremtő rendezvény
- Nem jelentős az önkormányzati vagyon
- A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségi osztályú

VESZÉLYEK

- Keleti országrész lemaradása, magasabb munkanélküliség, rosszabb jövedelmi viszonyok maradnak
- Térségi idegenforgalmi együttműködést nem sikerül megvalósítani
- Nyírmada felé az összekötő út megépítésének elhúzódása
- A gazdaság igényeinek megfelelő helyi képzés kialakításának hiánya
- A munkaerő tartalék korszerű struktúrájú átképzés hiánya
- A fiatalok települési kötődése nem alakul ki
- Főutak melletti járdák, kerékpárutak nem épülnek meg
- Erdősítés nagysága és üteme nem biztosítható
- Közművesítettség szintjét, a teljes közművesítettségű területek arányát nem sikerül belátható időn belül jelentősen javítani
- A község megközelíthetőségén, nem sikerül javítani
- Csatornázás és belvízelvezetés fejlesztése elmarad

PETNEHÁZA KÖZSÉG MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. A folyamatok értékelése

Petneháza terület szerepe

Petneháza a Baktalórántházai Járás települése, amely nem rendelkezik más települések lakosságát is ellátó jelentős intézménnyel vagy valamilyen speciális funkcióval. Gazdasági-társadalmi szempontból hátrányos helyzetű és forgalmi árnyékban fekvő település. Petneháza vonzáskörzete más településekre csak minimális mértékben terjed ki. A kívánatos állapot elérése komplex fejlesztés eredményeképpen, hosszú távon valósulhat meg.

Demográfiai helyzet

Pozitív demográfiai folyamat nem érzékelhető. A pozitív változás kulcsa a komplex fejlesztések sikeres megvalósulása.

Szociális és munkaerő-piaci helyzet

A település szociális szolgáltatásai kielégítőek. az iskolarendszer egy szintű. A munkanélküliség magasabb, mint az országos és a regionális átlag. A gyerekek jelentős többsége mélyszegénységben él. A települési romák

jelentős többsége mélyszegénységben él, életkörülményeik tartós romlása gettósodással fenyeget. Kialakult szegregátum nem jelölhető ki. Szociális problémák a teljes belterületre elszórtan jellemzőek. A város szociális helyzete a megyei átlagnak felel meg, amely az ország legrosszabb mutatóit bírja. A legégetőbb probléma a munkanélküliség, valamint a szegregátumok kialakulása – mindkettő középtávon veszélyezteti a település élhetőségét. Ezek enyhítésére gyors és hatékony beavatkozás tervezése szükséges.

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok

A településen jelenleg nincs aktív konfliktus. A szegregátumok kialakulása társadalmi szakadékot jelenthet, amely halmozódó ellentéteket generál. A szegénységből, illetve az etnikai szegénységből fakadó konfliktusok lehetősége a település minden lakosának az életminőségét, megélhetési perspektíváit rontják. A helyzet javítását aktív közösségfejlesztéssel javasolt elkezdeni.

Települési identitás

Jó történeti adottságok, helyi történeti értékek, aktív civil szerveződések jellemzik Petneházát. De a „petneházi-identitás" nem tudja ellensúlyozni a negatív gazdasági folyamatokat és a megélhetési problémákat, így nem tudja megelőzni az aktív korú képzettek elvándorlását, a kulturális élet vonzereje nem terjed túl a település határain. A község jó alapokkal rendelkezik egy átgondolt és tervezett imázs-építéshez, ugyanakkor a helyi versenyképesség romlása, a megye belső perifériájára szorulás rombolja a helyi identitástudatot, amely gyengíti az innovációs erőt, és fokozza az elvándorlást.

Gazdaság

A munkanélküliség magas aránya miatt jelentős szerepet kap a településen a közmunka program, ez azonban a jövedelmi és életszínvonalbeli viszonyokat nem növeli. A munkanélküliség csökkentése a településen vagy a környéken a munkahelyek számának növelésével, a meglévő KKV-k megerősítésével, innovációs potenciáljuk fejlesztésével, új vállalkozások indításának és letelepedésének ösztönzésével érhető el. Kitörési pont lehet a mezőgazdasági termelésre épülő élelmiszeripar megtelepedése a városban, amellyel a mezőgazdaság egy nagyobb hozzáadott értéket állítana elő. A gazdasági bázis fejlesztésével, annak működési körülményeinek biztosításával megteremthetők azok a körülmények, amelyek az ösztönözhetik a gazdasási szereplőket az előrelépésre.

Közlekedés

A település megközelítése az országos átlag felett van, ami azt jelenti, hogy a 4 irányból is elérhető a község. A meglévő utak fejlesztésére van szükség.

Természeti adottságok

Petneházának elfogadhatóak a természeti adottságai. A társadalmi leszakadás és a romló morál a környezet megbecsülésének hiányához vezet. A település jó természeti adottságokkal rendelkezik, melyet a gyenge gazdasági tevékenység sem fenyeget. A település ökológiai jövőképének megalkotása még várat magára, így a jelen lévő értékek egyelőre kiaknázatlanok.

Összefoglalva

Összességében Petneházán több, egymást erősítő negatív folyamat van jelen az utóbbi évtizedekben.. A demográfiai veszélyhelyzetté kicsúcsosodó problématömeg komplex kezelést igényel, melyben tisztázottan és tudatosan kell kezelni a rövid- közép- és hosszú távú terveket, valamint a rapid változást hozó beavatkozásokat éppúgy, mint azokat, amelyek csupán küszöbfeltételei további pozitív beavatkozásoknak, de maguk mérhető változást nem hoznak (közlekedés javítása, antiszegregációs program egyes elemei).

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Petneháza és környezetének fejlesztését befolyásoló pozitív hatású tényezői

- Természet adottságai közül kiemelkedő a NATURA 2000 terület, valamint a jó termőföldek.
- Tájgazdálkodási szempontból az állattenyésztő gazdaság jelenléte és a szakértelemmel rendelkező termelők emelkednek ki.
- A településen a helyi nagyobb vállalkozások nyitottak a fejlesztésre, a kis- és mikrovállalkozások nagy számban vannak jelen a település méretéhez képest. Potenciális munkaerő rendelkezésre ál. A multinacionális munkáltatók megyei üzemeikbe a helyi munkavállalók bejutnak. Az állattenyésztésre alapozott mezőgazdaság magas színvonalú. A szolgáltató szektor képes jól fejlett, képes kielégíteni a helyi igényeket. A megújuló energiahasznosításra a kezdeményezések elindultak.
- A helyi társadalom a lakosság korösszetételében az aktív korúak száma kedvező.
- A település tipikus halmazos, falusias beépítettséggel, a környezeti terhelés alacsony, a természeti környezet állapota megfelelő.
- Az épített környezet vonalas infrastruktúrája kiépítettsége magas.
- Közszolgáltatások tekintetében alapfokú oktatási és nevelési intézményekkel biztosított új vagy újszerű épületekben, egészségügyi ellátás is működik.

Petneháza és környezetének fejlesztését befolyásoló negatív hatású tényezői

- A település településfejlesztési koncepciója elavult. A felnövekvő nemzedék nem lát perspektívát a településen.
- A lakosság körében negatív életszemlélet elterjedt, általános elégedetlenség a jellemző. Az etnikai feszültség megjelenés tapasztalható.
- Nincs egységes, komplex tájgazdálkodási szemlélet.
- A szakképzettség alacsony, betanító képzés szükséges, ami többletköltséggel jár. A mezőgazdasági termékek feldolgozatlanul kerülnek a piacra. Kiszolgáltatott a helyi gazdaság. A mezőgazdasági termékek és a termelő üzemek, telephelyek gazdasági bűncselekmények (lopás) célpontjai.
- A lakónépesség száma az országos tendenciáknak megfelelően csökken, kedvezőtlen demográfiai folyamatok. Jellemző az elvándorlás. Az országos átlaghoz képest a munkanélküliség mértéke magasabb. Az iskolai végzettség alacsony, a szegregátum jelenléte magas.
- Az utcaképet fasorok kevés helyen szegélyezik, valamint por és zajfogó hatás nincsen.
- Az épített környezet megőrzése jelentős anyagi forrásokat igényel és az alacsony komfortfokozatú lakások száma magas.
- Kidolgozott turisztikai marketingterv nincs.
- A kultúrára fordítható összeg szűkös, alig áll rendelkezésre.
- A község a főutaktól távolabb fekszik, kedvezőtlen a közlekedés-földrajzi helyzet. A közutak, országos utak minősége rossz. A település nehezen közelíthető meg.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A településrendezés a hétköznapi életben napról napra megvalósuló településfejlesztés, a településrendezés a településfejlesztés eszköze. A településfejlesztési koncepció elkészítésének a célja, hogy széles társadalmi egyetértésen alapuló fejlődési irányt fogalmazzon meg Petneháza számára. A koncepció alapja lesz a megújításra kerülő településszerkezeti tervnek és településrendezési tervnek is – így minden lakost, vállalkozást, intézményt területileg is érintő hatásai vannak.

A településfejlesztési koncepció megjelöli azokat az irányokat, amely mentén a Község hosszú távú fejlődése biztosítható, majd megjelöli azokat a pontokat – akcióterületeket – amelyek a hosszú tavú fejlesztések érdekében beavatkozást igényelnek. A településfejlesztési koncepció készítésekor feltárásra került számos olyan

szabályozás, amelynek ésszerű módosításával a szereplők további lehetőséget kaphatnak fejlesztéseik végrehajtására.

A rendezési terv készítéséhez szükséges inputokat a településfejlesztési koncepció záró fejezete adja meg.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása

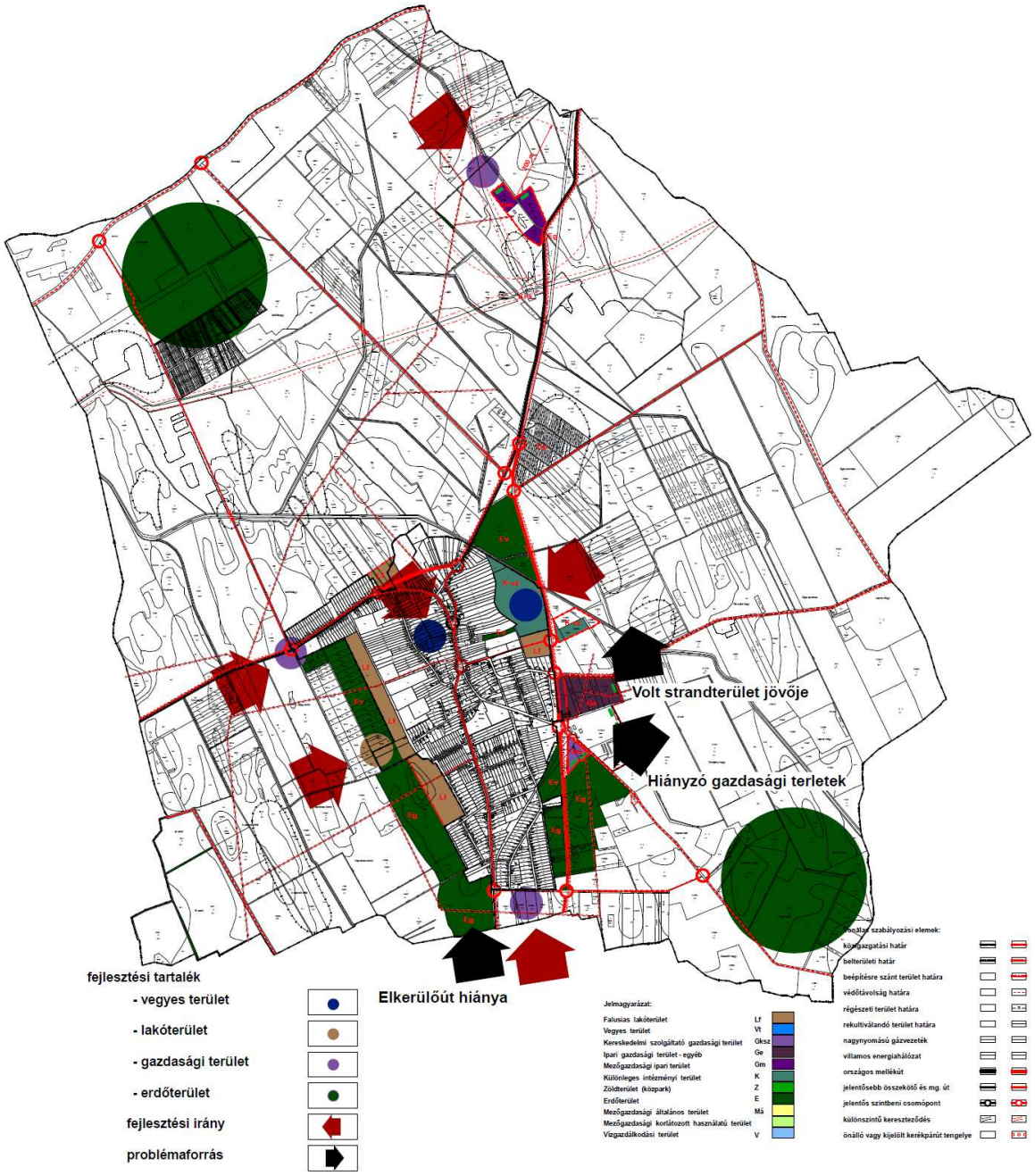

Probléma és értéktérkép (saját szerkesztés)

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Petneháza község méretéből adódóan a belterületet különböző településrészekre nem bontottuk. A község tipikus mezőgazdasági jellegű, magyar alföldi karakterű település. Területfelhasználás szempontjából lakóterület, alapfokú ellátással. A földrajzi adottságok meghatározzák a település beépített területeit. Ennek következtében a beépített területei szabdaltak. A község központi belterülete aránylag magas fekvésű terület, az utcák szabálytalan parcellázások eredménye. Petneháza településtörténeti, és szerkezeti fejlődésével nem alakultak ki lakóterületi egységek a méretéből adódóan. Petneházához a központi belterülethez nem tartozik egyéb belterület.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A településen szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület nem található.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Egyéb szempontból kiemelt, potenciális akcióterülettel nem számolunk.

NYÍRSÉGTERV Kft.

Székhely: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. sz.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. sz.
Telefon/fax: (42) 421-303
Mobil: (06-30) 307-7371
E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu
Web: www.nyirsegterv.hu

PETNEHÁZA KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

II.FEJEZET

A „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről" szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 30.§ (5) bekezdés szerinti véleményezési dokumentáció

Munkaszám: 29/2014.

II. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

PETNEHÁZA KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ 2017

TARTALOM

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan
1.2. A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan
1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása
2.2. Részcélok és a beavatkozások területei, egységeinek meghatározása
2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer
4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

Bevezetés

Jelen dokumentum **Petneháza Község Településfejlesztési Koncepciója**, amely a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra.

A koncepció egy hosszú távra (10 évet meghaladó időtávra) szóló dokumentum, amely kijelöli a Község elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan, valamint rögzíti a településfejlesztés elveit. A koncepció meghatározza a Község átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat, valamint a célok értelmezését az egyes Községrészekre.

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek, így a településfejlesztési koncepciónak és az integrált településfejlesztési stratégiának. A tervezési folyamat tétje jelentős:

- egyrészt a **most kijelölendő irányok hosszú távra meghatározzák a Község fejlődését, jövőjét**;
- másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a **2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló források**at mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a Község felhasználni.

A településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg. A megalapozó vizsgálat – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a Község gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

1. JÖVŐKÉP

1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Petneháza hosszú távú jövőképének meghatározásakor számos külső és belső tényező figyelembevételére van szükség, amelyek alapjaiban determinálják a Község hosszú távú fejlődési lehetőségeit.

A település történelmi hagyományait, a táj és település jellegzetes kapcsolatát megőrizve, és szükség szerint újra élesztve, az itt élő emberek tapasztalatára és szolgalmára alapozva képzeli el jövőjét.

Petneháza otthonos, vonzó arculattal rendelkező Község, mely a természeti környezet és Községi szolgáltatások kínálata mellett az oktatás-nevelésre, a korszerű egészségfejlesztésre fókuszálva, a korszerű mezőgazdasági infrastruktúrára, valamint a versenyképes gazdaságra alapoz.

Általánosan megfogalmazott cél: Petneháza nyugodt–biztonságos–élhetőbb település, mezőgazdasági, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni.

- Nyugodt–biztonságos–élhetőbb település, a település lakossága, a fejlesztés iránya a helyi anyagi és humán közszolgáltatások színvonalának emelése.
- Mezőgazdasági – a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek mellett, helyett speciális termékek előállítása és az erre kiépülő feldolgozóipar kialakítása; a folyamat támogatása.
- Történelmi múltjára és értékeire büszke és arra építkező – összekapcsolódik az élhetőség fogalmával, itt a hangsúly a kellemes, a sajátos táji adottságú és történelmi atmoszférát sugárzó környezet kialakításán van.

A természeti és környezeti adottságokat kihasználó mezőgazdasági és feldolgozó ipari (kisüzemi) tevékenység a gazdaság és ellátás területén adódó munkalehetőségek mellett, megfelelő megélhetést, biztosít az ott dolgozók részére.

<u>A Község társadalmi jövőképe</u>

Fontos a családbarát települési környezet kialakítása, ahol nemcsak munkára mindinkább „otthonra" lelnek a fiatalabb korosztályok, jól érzik magukat a Községben, itt telepedjenek le, itt tervezzék meg jövőjüket.

<u>A Község gazdasági jövőképe</u>

A vállalkozások működési és megfelelő innovációs környezetének megteremtését a Község kiemelkedő feladatának érzi éppúgy, mint az új vállalkozások indításának illetve a már működő cégek Petneházára való költözésének vonzóvá tételét. A hagyományos mezőgazdasági tevékenységek továbbra is megtartják jelentőségüket. A szolgáltatási szektor terén a Községnek folyamatosan erősíteni kell, kedvezőnek nem mondható elhelyezkedésének köszönhetően.

A gazdaságában meghatározó szerepet kapnak a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, melyek a nagyvállalatok beszállítóivá tudnak válni több évet felölelő beszállítói program keretében. A Község gazdasági kapcsolatai kibővülnek a régión átnyúló gazdasági együttműködésekkel.

<u>A Község természeti jövőképe</u>

A Község célja a települési környezet összhangjának megteremtése a Községet övező természetes környezettel. Petneháza kiemelt hangsúlyt fektet a rekreációs fejlesztésekre, a természeti- táji adottságokhoz igazodó földhasználat mára javarészt kialakultnak tekinthető. A táj alapvető jellegének megváltoztatása nem szükséges. A természeti védelemre érdemes területek lehatárolása és védelem alá helyezése, a védettségből adódó szabályok kidolgozása már megtörtént. Az elérendő cél, hogy a település és a táj harmonikus kapcsolata, értékei, a beépített területek, az szabadidős– rekreációs és a gazdasági területek fejlesztése, bővítése után is megmaradjon.

Cél az ember és táj harmóniájának megőrzése, és ahol ez az ember korábbi beavatkozása miatt megbomlott, annak ismételt helyreállítása. Ezáltal egészségesebb, a változó, időnként szélsőséges klimatikus viszonyok között is biztosítani az egészségesebb, nyugodtabb, eredményesebb feltételeket a településen élők és az ide látogatók számára. Ennek érdekében:

- Növelni kell az erdőterületek arányát főként gyenge minőségű szántó és gyepterületek területek felhasználásával.
- A mezővédő erdősávok és a külterületi út menti fásítások újratelepítését kell szorgalmazni.
- Újra kell gondolni a természeti viszonyokból adódó sajátosságok kezelésének módját, a település ezekhez történő alkalmazkodásának módját. Az időszakosan megjelenő jelentős csapadékmennyiség helyben tartása, klímabarát településszerkezet kialakításával javasolt megoldani, mely területek kijelölésekor a környezeti, történeti adottságok figyelembe vétele is szükséges.
- Az ember és táj kapcsolatát korábban jellemző legeltetéses állattartás, és a lakóterületeken történő mezőgazdasági állattartás ismételt előtérbe kerüléséből adódó feladat a szükséges legelőterületek megőrzése, vagy újbóli kijelölése, használati értékük megóvása, a belterületi kapcsolódás feltételeinek, lehetőségének biztosítása, vagy megteremtése.

<u>A Község jövőképe az épített környezetére vonatkozóan</u>

A Község belterületén található felhagyott, funkció nélküli területek, épületek revitalizálása megtörténik, valamint megkezdődik a barnamezős területek feldolgozóipari, logisztikai vagy rekreációs funkcióval való felruházására.
A közlekedési hálózat fejlesztése megtörténik, beleértve az úthálózatot, a kerékpáros és a gyalogos hálózatot is, közvetlen kapcsolatok kiépítése folyamatban van, a Községi közlekedési szolgáltatás megfelelő, de javítandó.
Az energiahatékonyság javításának kiemelt részét képezik az épületenergetikai fejlesztések, mind a középületeket illetően, mind a lakóépületek tekintetében (fűtéskorszerűsítési program folytatása, stb.).

2. A Község jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

<u>A Község jövőképe alapján Petneháza a járás kiemelkedő, kiszolgáló funkciójú települése legyen.</u>

A térségben lévő települések közös érdeke, az országos, a megyei és (megyehatáron is átnyúló) kistérségi fejlesztési elhatározások figyelembe vétele, az ahhoz való alkalmazkodás, illeszkedés. Cél a magasabb szintű, tervekben megfogalmazott fejlesztési elhatározásokat, javaslatokat a települési érdekekkel összhangba hozva elősegíteni a település gazdasági, társadalmi fejlődését, élhetőbbé tételét. Fontos pontosítani, és a készülő településrendezési tervbe beépíteni az országos területrendezési terv elhatározásain kívül a megyei területrendezési terv kistérségre és Petneháza Községre vonatkozó kötelező elhatározásait és iránymutató javaslatait.

A településen a térségben és országosan is meghatározó mezőgazdasági-élelmiszeripari iparág köré épített szerveződés meghatározza az iparágban működő vállalkozások sikeres térségi együttműködését. Ez hosszú távon biztosítja a térség magas színvonalú fejlődését, valamint elősegíti a további vállalkozáselénkítést, a már meglevő gazdasági területek és kapcsolódó kiszolgáló és üzleti infrastruktúra minőségi fejlesztését. A település fekvése a gazdaság szempontjából kedvező, megközelítőleg egyenlő távolságra fekszik a két járási székhely, Baktalórántháza és Kisvárda között, a 4.sz. fkl. út és a 41.sz. fkl. út között. A település célja, a gazdasági területek kijelölése, e területekre betelepülni szándékozó vállalkozások és a területek tulajdonosai közötti megállapodások előkészítése és lebonyolítása, valamint az új vállalkozások térségbe csábítása szerepel. A település a járáshoz viszonyítva kiemelkedő gazdasági, kulturális, oktatási és egészségügyi alapellátás szempontjából is megfelelő, de a minőségi szolgáltatások érdekében javításra szorul.

Petneháza továbbra is a megyeszékhely tágan értelmezett vonzáskörzetébe tartozik, mindemellett a közeli járásközpontok (Baktalórántháza, Kisvárda, Vásárosnamény) is térségi szerepkörük megerősítésére törekednek. A funkciók koncentrációjának, a kedvező elérhetőségi viszonyoknak és a javuló gazdasági környezetnek köszönhetően Petneháza társadalmi-gazdasági helyzete megerősödik, sőt néhány funkció tekintetében a kistérség többi településére is átnyúlik. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez, amelynek alapja a felzárkózó Petneháza. Ennek köszönhetően a Község intenzíven be tud kapcsolódni a megyei gazdaságfejlesztési folyamatokba.

Petneháza a térségi szintű turisztikai desztináció megteremtésében és fejlesztésében is fontos szerepet játszhat. A települések természeti és kulturális értékeire építve kialakul egy térségi szinten egységes és versenyképes turisztikai kínálat, amely erősíti a megye idegenforgalmi vonzerejét is.

Nemzetközi szinten elsősorban a testvér-települési kapcsolatokra, a befektetés-ösztönzésre és a turisztikai marketingre fektethet hangsúlyt a Község.

3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak a Község fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Petneháza esetében a következő településfejlesztési alapelveket kell figyelembe venni:

Integrált megközelítés:
A Községi élet különböző – gazdasági, társadalmi, környezeti és kulturális – területei egymással szorosan összefonódnak, ezért a Községfejlesztés terén kizárólag integrált megközelítéssel lehet hatékony megoldásokat elérni.

Az integrált megközelítés aspektusai:

- komplex társadalmi-gazdasági problémákra átfogó megoldások keresése,
- pontszerű, egyedi projektek helyett egymásra épülő, egymást kölcsönösen erősítő beavatkozásokból álló komplex fejlesztések megvalósítása,
- a fizikai, infrastrukturális fejlesztések ún. soft elemekkel, intézkedésekkel és szervezési megoldásokkal való együttes kezelése,
- különböző finanszírozási, megvalósítási és fenntartási módok egymással való összehangolása (pl. több operatív program – több prioritási tengely, vagy EU-s, hazai és magánforrások).

Az integrált megközelítés a koncepció, a stratégia és a projektek szintjén egyaránt alkalmazandó a hatások maximalizálása érdekében.

A települések működését és fejlődését alapvetően a településpolitika határozza meg. A településpolitika a település fejlesztésére és működésére vonatkozó önkormányzati stratégiai elképzelések és az azok megvalósítását szolgáló eszközök összessége. A településpolitika két fontos pillére a településfejlesztés és a településüzemeltetés.

Petneháza kissé elzártan, a maga csendességében működő, viszonylag elmaradott település, és még ma is gazdaságilag sok szempontból hátrányos helyzetű. A beszűkült lehetőségek, a nagy foglalkoztató cégek, üzemek hiánya, a korábbi termelőszövetkezet felbomlása és az ingázást nehezítő közlekedési körülmények miatt magas a munkanélküliek aránya. Petneháza népességszámának megőrzése érdekében javítani szükséges a megélhetés feltételeit. A település nagyságrendi fejlődését tekintve fontos cél, jelenlegi népességszám megőrzése. A készülő településrendezési tervben a jelenlegi népességszámot kell alapul venni. Az ellátás mértékét is ehhez kell hozzáigazítani. A Község régtől fogva mezőgazdasági tevékenységgel, foglalkozik. A település a gyenge elvándorlás ellenére sem tudott kellő számú munkahelyet biztosítani. Napjainkban 20 %-ra tehető a munkanélküliségi mutató. A dolgozó társadalomnak a fele a környező településekre ingázik át.

<u>A gazdaság fejlesztése</u>

A helyi igények kielégítésére, és a munkanélküliség csökkentésére lehet megoldás, ha bővül a településen a környező településeket is ellátó szolgáltatói szféra, valamint a szakipari munkások köre. Kiemelt szerep juthat a mezőgazdasági termékfeldolgozás kiépítésére, mely a helybéli lakosság megélhetésének fontos területe lehetne. A mezőgazdasági ágazatra a termékfeldolgozás illetve a késztermékek piacra kerülésének segítése vezethet a település gazdasági megélénküléséhez.

A gazdaság fejlesztésének fontos elhatározása, hogy az új vállalkozások betelepüljenek, a működésükhöz szükséges feltételek javuljanak, melynek fontos alapja a működő gazdasági területek, melyek bővítéséhez további infrastruktúra kiépítésére van szükség. A település tőkevonzó képességét tovább kell növelni a helyi, a térségi és egyéb befektetők számára. A helyi vállalkozások fejlesztését segíteni szükséges, kedvező környezetet kell számukra biztosítani, valamint fejleszteni kell a humán erőforrásokat és az infrastruktúrát.

A település közlekedési adottságait, a természeti értékeit kihasználva tovább kell fejleszteni a mezőgazdasági, élelmiszeripari és idegenforgalmi (falusi turizmus) gazdasági ágazatot. Az önkormányzatnak a rendelkezésre álló eszközeivel támogatni szükséges a mezőgazdaságban és az iparban élők segítését a kialakult tulajdonviszonyokra is tekintettel. A gazdasági fejlesztés legalapvetőbb célja, hogy jelentősen javuljon hosszabb távon a településen élők életminősége. A mezőgazdaságban előállított termékek jelenleg elsősorban elszállításra kerülnek, ezen termékek feldolgozását helyben kellene tartani és a településen feldolgozni. A térség önkormányzatával szorosan együtt kell működni a gazdasági fejlesztésének előmozdítása.

Az önkormányzat által fenntartott épületek fenntartási és energiafelhasználási költségeit csökkenteni szükséges az energiahatékonyság javítása érdekében, melyek elérése érdekében alternatív eljárások beépítése is szükséges a megtérülési idő figyelembevételével. Az energiahatékonyságot a tervezés során a következő területekre kell kiemelten koncentráltatni:

- nagyobb arányban történő hasznosítása a megújuló energiának
- minél kevesebb energiafogyasztással rendelkező lakossági és középületek kialakítása, működtetése
- klímabarát közlekedés kialakítása

A klímabarát működéssel rendelkező település kiadásai jelentősen lecsökkennének, a káros anyag és üvegházhatású gázok kibocsájtása minimalizálódna, a helyi termékek fogyasztása növekedne.

A Község megtartó erejének egyik fontos eleme, hogy a munkavállalási korú népességből a lakosság helyben találjon magának munkahelyet. Továbbá fontos a mezőgazdasági és az ipari termelés összekapcsolása. További, rövidtávon megvalósítandó fejlesztések:

- szociális szövetkezet alakítása,
- üzlethelyiségek kialakítása

A gazdaság idegenforgalmi fejlesztésének egyéb iránya a helyi adottságokat kihasználó falusi turizmus lehetősége, melyet a fejlesztések segítenék elő. Ennek alapját az alábbiak képezik:

- természeti látnivalókat
- a műemlék és helyi védelem alatt álló épületek
- sport- és szabadidőcentrum kialakítása (volt strandterület bevonásával)

A gazdaság fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- ipari és mezőgazdasági övezetek hasznosítása
- fejlesztési területek hasznosításának előkészítése (területrendezés, útépítés, előközművesítés)
- helyi vállalkozások segítése
- kedvező feltételek megteremtése a befektetők számára
- munkahelyek teremtése
- faipari vállalkozások fejlesztése
- Master-Good cégcsoport fejlesztéseinek támogatása

<u>A közlekedési infrastruktúra fejlesztése</u>

Petneháza közlekedési kapcsolatát a felsőbbszintű tervek közlekedésfejlesztési elhatározásait megismerve, a település közigazgatási területét érintően nem kell gyorsforgalmi út és főútfejlesztéssel számolni. Távlatban a már kialakult közlekedési infrastruktúrát kell figyelembe venni. Ezek esetében a kitűzött cél a korszerűbb útcsatlakozások és minőségileg használhatóbb utak elérése, figyelembe véve az országos és megyei településfejlesztési koncepcióban foglaltak teljesülése, valamint a településen átmenő zavaró forgalom minimalizálása és az országos és térségi meghatározó gyorsforgalmi és főúthálózat gyorsabb és biztonságosabb elérése. Felülvizsgálni szükséges az országos közúthálózat figyelembevételével a települési gyűjtőúthálózat rendszerét. A település közlekedésfejlesztési elhatározásaiban szerepel, hogy a szomszédos településekkel összekötő út létesüljön.

További cél, a belterületen áthaladó országos közúthálózat megfelelő paraméterekkel történő átvezetésének, fejlesztéseinek biztosítása, az ehhez szükséges közlekedési területek biztosítása, a lakókörnyezet környezetvédelmi elvárásainak figyelembe vételével.

A kiszolgáló és lakó utak fejlesztése során a közterületek kialakításánál törekedni kell olyan mértékű szélesítésre, hogy a közlekedéshez szükséges területek mellett a szükséges közművesítés és a szükség szerint a parkolóhelyek is elhelyezhetőek legyenek. Javasolt megtervezni és végrehajtani a közlekedéshálózat elemeinek fejlesztését a településszerkezeti értékek figyelembevételével. A település körül lévő legelőterületek megközelítésére is figyelemmel kell lenni az úthálózat fejlesztésének meghatározásakor. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- új összekötő utak létesítése
- kiszolgáló és lakó utak fejlesztése
- kerékpárosbarát közlekedési infrastruktúra megteremtése

Az üdülés és idegenforgalom fejlesztése

Cél, hogy a turisták igényeinek kielégítése olyan szolgáltatások és létesítmények kialakításával, működtetésével, melyek a turisztikai piacon egyaránt versenyképek. Fontosak a helyben megtalálható természeti értékek, az épített környezet nem erőszakos és minden elemében építő jellegű hasznosítási lehetőségeinek felmérése és a helyi lakosokban való tudatosítása. A turisztikai szolgáltatásokat a szoros összefüggésben kell kínálni a környező településekkel. Az idegenforgalom fejlesztését a természeti környezet, a településszerkezet és annak védett területére, rendezvényeire kell alapozni. Az falusi turizmus és idegenforgalom fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- történelmi, kulturális, természeti, épített környezet hasznosítása
- helyi lakosság ösztönzése a vendégek fogadására
- turisztikailag kiemelkedő jelentőséggel bíró település turisztikai arculat fejlesztése
- a testvértelepülési kapcsolatokat figyelembe véve a táborozási és az ifjúsági szálláshelyek megteremtése
- turisztikai kiadványok, ajándéktárgyak készítése, helytörténeti kiadványok készítése, szájhagyomány útján terjedő elbeszélések és fennmaradt legendák ápolása
- rendezvények támogatása a település látogatottságának növekedése érdekében
- szabadidő-centrum kialakítása a település adottságaira alapozva.

Partnerség és közösségi részvétel

Az eredményes fejlesztések sikeressége a partnerség elvének érvényesülésével valósul meg hatékonyan. A tervezéssel párhuzamosan a Községi jövőkép alakításában a gazdasági és a társadalmi szféra aktív bevonása szükséges a célok eléréséhez. A tervezési folyamat során az új területfejlesztési kihívásoknak megfelelően ajánlást kell nyújtani a vonatkozó törvénymódosításokkal együtt a Községi területfejlesztőknek, szakértőknek és munkaszervezeteknek arra, hogy miként lehet az integrált fejlesztések kialakításába a gazdasági társaságokat, a civil szervezeteket és a közszféra szereplőit bevonni. A helyi szintű összefogás szoros partnerségi együttműködés által valósulhat meg, ahol fontos az, hogy egy olyan koncepció és stratégia készüljön, mely a társadalmilag széles körben elfogadott.

A lakosság és a gazdasági szféra szereplői, a civil szervezetek, hatóságok, stb. bevonása mellett történjen a beavatkozások és célkitűzések megvalósítása. Fontos a résztvevők közötti kommunikáció, amely megnöveli a fejlesztések lakossági ismertségét, támogatottságát, elfogadását.

A Község fejlesztése során biztosítani kell, hogy a folyamatos gazdasági fejlődéssel párhuzamosan mind a társadalmi fenntarthatóság (megfelelő életkörülmények, életminőség, szociális jólét), mind a környezeti fenntarthatóság (klímabarát beavatkozások, megújuló energiák alkalmazása) szempontjai érvényesüljenek. Elvárás, hogy a tervezett beavatkozások bizonyíthatóan hozzájáruljanak a fenntartható fejlődéshez, csökkentsék, de semmiképpen ne növelje a környezeti terhelést. Ennek elérése érdekében a Község elkötelezett az épületek és a közlekedés széndioxid-kibocsátásának csökkentése iránt.

Hatékony fejlesztések

A településfejlesztés során fontos alapelv a meglévő erőforrásokra építkezés, a költséghatékonyság biztosítása. Mindezekért szem előtt kell tartani a fejlesztések hosszú távú hatásait, a meghatározott Községfejlesztési irányokhoz való illeszkedést. A sikeres településfejlesztés nem a tüneteket kezeli, hanem feltárja a valós problémákat, és azokra keresi meg a leghatékonyabb és leginkább fenntartható megoldásokat.

A hatékonyság érdekében fontos a meglévő erőforrások ésszerű kiaknázása: célszerű előnyben részesíteni a kihasználatlan ingatlanok megújítását a zöldmezős beruházásokkal szemben, továbbá szükséges megőrizni a rendelkezésre álló humán erőforrásokat is, hasznosítani a felhalmozott tapasztalatokat. A hosszú távú gondolkodás alapvető eleme, hogy a beruházások finanszírozási igénye mellett a fenntartás, működtetés költségeivel is számolni kell, azaz a létrehozott létesítmények üzemeltetése nem terhelheti meg aránytalanul a fenntartó költségvetését.

Közösségi szemlélet és szolidaritás

A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában – tervezés, megvalósítás és fenntartás – kiemelt alapelv a közösségi szemlélet, a széles körű partnerség biztosítása. A sikeres és eredményes Községfejlesztés megvalósítása érdekében elengedhetetlen a helyi lakosság, a civil társadalom, a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek közötti szoros partnerség kialakítása, az érintettek aktív bevonása a fejlesztési folyamat valamennyi szakaszába:

- a partnerek tervezésbe való bevonása kettős célt szolgál – egyfelől lehetőséget ad fejlesztési elképzeléseik megismerésérére, másfelől növeli a tervezett fejlesztések elfogadottságát;
- a partnerek szerepet kaphatnak a megvalósításban is, ennek egyik hatékony eszköze a helyi közösségek működésének ösztönzése;
- a partnerség a fenntartási időszakot is végigkíséri – a beavatkozások megvalósítása után is fontos az átfogó tájékoztatás, a folyamatos egyeztetés a közvetlenül érintettekkel (pl. lakossági elégedettség mérés), a tapasztalatok visszacsatolása, ami által növelhető a létrehozott kapacitások, szolgáltatások kihasználtsága.

A Község vezetése folyamatosan konzultál a lakossággal, figyelembe veszi igényeiket, szükségleteiket, és aktívan bevonja a Községi polgárokat a fejlesztések megvalósításába, ösztönzi az alulról jövő lakossági kezdeményezéseket.

2. CÉLOK

1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A Község számára elsődleges fontosságú, hogy a versenyképes gazdaság megtartása és megerősítése érdekében a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepedését elősegítse, melynek kulcsfontosságú része a piacképes és a minőségi tudást biztosító képzési rendszer kialakítása, az üzleti infrastrukturális környezet fejlesztése.

Az átfogó fejlesztési célok a jövőkép elérését szolgálják.

- I. Népességmegtartás
- II. Gazdaságfejlesztés
- III. Településkép javítás, környezetfejlesztés
- IV. Településközi együttműködés erősítése

A népességmegtartás a hosszú távú fejlődés alapja. A fejlődés záloga lehet, ha az itt élő népesség tesz a Község szellemi és gazdasági tekintetben a fejlődésért, kötődjön a településhez, mert csak egy stabil népességű település képes arra, hogy a tartósan tudjon föllendülni. Egy Község pénzügyi stabilitásához nélkülözhetetlen a gazdaságfejlesztése, ez alapozza meg az intézményfejlesztések és településképi fejlesztések hátterét is, melyek egy átfogó célként jelennek meg a fejlesztési koncepcióban.

Petneháza földrajzi, fizikai adottságait nézve homogén településnek tekinthető, viszont a kialakult településszerkezet, a helyi társadalma, az intézményi és közműves ellátottsági viszonyai alapján jelentősen elkülönülő településrészek nem rajzolódnak ki, mely a település méretéből is érthető. A település fejlődésmenetét a központi községrésztől a relatíve nagyobb távolságok nagymértékben befolyásolják, így eltérő jellegű településrészek alakultak ki.

A településkép javítása Petneháza egészét érinti. A Községben a cél a zöldfelületek és a közösségi terek növelése a cél, továbbá a kistelepülési jelleg és hangulat erőteljes növelése, melynek a területi hatása a központi településrészen a leginkább hangsúlyos.

Petneháza térségi vonzerejének növelése és szerepköreinek erősítését irányozza elő. Ez a célkitűzés magába foglalja a Község gazdasági téren vett központi szerepkörének erősítését, továbbá ellátási, szolgáltatási és igazgatási szerepköreinek bővítését. Az ellátásfejlesztés célterülete Petneháza fejlődő Községközpontja.

2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A Petneházán élők elégedettségének és életszínvonalának emelése a gazdasági-társadalmi fejlődés lehetőségeinek megteremtésével.
A misszió tulajdonképpen a fejlesztés alapcélja, amelyhez hozzárendelhetőek a stratégiai célok, és a célok elérését biztosító fejlesztési prioritások.
A térség fejlesztésében három stratégiai célkitűzés határozható meg:

- A versenyképes gazdaság megteremtése
- A lakókörnyezet és lakossági szolgáltatások korszerűsítése
- A helyi humánkapacitások megerősítése

A felvázolt stratégiai célok elérésének biztosítása érdekében – összhangban a bemutatott stratégiai kerettel - 6 fejlesztési prioritást fogalmaztunk meg:

- Vállalkozások versenyképességének javítása
- Újszerű mezőgazdaság fejlesztése
- Turizmusfejlesztés
- Településfejlesztés
- Humánerőforrások fejlesztése
- Partnerségi kapcsolatok erősítése, hálózatépítés

Megítélésünk szerint a kistérség központi problémája, a munkanélküliség elsősorban annak köszönhető, hogy törékeny a gazdasági szerkezet, a vállalkozások többségének alacsony szintű a versenyképessége. A munkanélküliség csökkentésének, a munkahelyek teremtésének kulcsa tehát a kistérségi gazdaság megerősítése, azaz versenyképes kistérségi gazdaság megteremtése. A javasolt stratégia középpontjában ennek megfelelően a gazdaságfejlesztés áll. A gazdaságfejlesztésnek egyrészt a kistérség belső adottságaira, másrészt pedig a kistérség jövőbeli országos fejlesztésekkel összefüggő lehetőségeire kell építenie.

Átfogó fejlesztési célok: I. Népességmegtartás

Petneháza község lakosainak száma a múlt század elejétől 1960-ig erőteljesen, és egyenletesen emelkedett, majd ezt követően a városok – elsősorban a megyeszékhely – felé az elvándorlás megindult. A 90-es évekre érte el mélypontját, azóta a csökkenés üteme megállt, kismértékű egyenletes emelkedés tapasztalható. A lakosság gerincét a 20-40 éves korosztály alkotja, mely a lakosság egy részének aktív, keresőképes hányadát teszi ki (ezen belül is kimagasló értéket mutat a huszonéves korcsoport). A gyermeklétszám alakulása egyenlőtlen képet mutat; a 0-4 éves korosztály alacsony, míg a z 5-9 éves korosztály kiugróan magas értéket tartalmaz. Az 50-60-as, 70-es korosztály – nyugdíjasok – aránya nem kiemelkedően magas, alacsonyabb a megyei mutatónál. A település lakosságának gerincét a középkorú korcsoport alkotja, mely a település további fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű.

Az utóbbi évtizedben kissé növekedett a lakó- népesség, de a '90-es évek előtti csökkenés után is csak egy ingatag stagnálás állt be, vándorlási egyenleg pozitívvá vált, kisebb az elvándorlás, mint a bevándorlás, és a természetes szaporodás még mindig pozitív. Élő kommunikáció szükséges a vállakózások és az iskola, munkaügyi központ között, a környező települések népessége nem lehet valós és potenciális erőforrás.

A település népesség-megtartó képessége növelése érdekében a munkahelyteremtés lehetőségeire is tekintettel a meglévő külterületi gazdasági területek mellett újabb gazdasági területek kerülnek kijelölésre. Ezek a területek jó közlekedési kapcsolatokkal és kiszolgálással rendelkeznek, és nem zavarják a lakóterületeket sem. Jellemzően a rosszabb földminőségű területeket, és a már meglévő gazdasági területeket kell kijelölni ilyen felhasználásra.

A népességmegtartáshoz szükség van a jó tömegközlekedésre, az egyes területek gyors és biztonságos megközelítésére. Fontos a lakosság szemléletének formálása, a kerékpár-használat népszerűsítése, valamint a Községen belüli mobilizáció csökkentése, mely a településen kiemelkedően magas. Elengedhetetlen tényezők az élhető Község továbbfejlesztésére a zöld és egészséges környezet kialakítása. A lakóépületek azbesztmentesítése egészségesebb környezetet biztosít, valamint a meglévő épületek fokozatos megújításával vonzóbb Községképet kap Petneháza. A lakosság igényeinek kielégítését nem csak Községi, hanem térségi szinten is el kell érni, mely a parkok és zöldfelületek megújítása és továbbfejlesztése, új terek, parkok kiépítése lakókörnyezeti és közszolgáltatási szempontból magas színvonalat érjenek el.

A betelepülőket szervesen be kell kapcsolni a Község közösségi életébe, erősíteni kell a civil lakosság szerepvállalását és célzott programokkal kell inspirálni őket, hogy a felelősségvállalásuk szintje magasabb legyen, így felelős és aktív polgárai lehetnek a Petneházának. Integráló elem lehet, hangsúlyozni és fejleszteni szükséges a sportot, mely a népességmegtartáshoz ez is hozzájárul.

A népesség jövőbeni bázisát a fiatal polgárok alkotják, így kulcskérdéssé válik az a tény, hogy a település számára akkor nyílik reális esély arra, hogy a népességszámát megőrizze, ha a fiatalokat sikerül megtartania. Ebből a szempontból a település hátrányosan indul, hiszen a diákok az általános iskola elvégzését követően a középiskolát kénytelenek másik településen (pl.: Baktalórántházán) folytatniuk, mert a településen nincsen középfokú oktatási intézmény. A településközponti szerepkör erősítéséhez a nyitott gazdasági szereplők számára az üzletek kialakítása, a Község kereskedelmi funkciójának növelése a fontos. A kereskedelem fejlesztése során kiemelkedő fontossággal bír a helyben előállított termékek forgalmazása. A rekreációra ráépülő szolgáltatások fejlesztése újabb munkahelyek megteremtését segítené elő, továbbá a településnek szüksége van a már meglévő vállalkozások fejlesztésére, a lehetőség szerinti létszámnövekedés segítése.

Fontos tényező még a ki nem épített közművek kiépítése, a lakosság energiaellátását megújuló energiából való finanszírozása növelheti a település versenyképességét és az infrastruktúra fenntarthatóságát. A megújuló energia alkalmazását ösztönözni kell az új építéseknél.

A népességmegtartáshoz az alábbi részcélok teljesülése mellett van lehetőség:

- közösségi célokra alkalmas közterületek kialakítása
- a lakó- és kereskedelmi ingatlanok felújítása
- a civil élet élénkülése
- a társadalmi viszonyok javulása
- munkahelyek teremtése
- közművek kiépítése, fejlesztése

Életkörülmények javítása

Legfontosabb cél, hogy a lakosság számára hosszú távra biztosítva legyen a jól lét, az életminőség javuljon, valamint a megélhetési gondok csökkenjenek. A polgárok nem érzik jól magukat a településen, nem értékelik a különböző fejlesztéseket, valamint a hagyományőrzést és a kulturális programokat, ha anyagi gondjaik szorításában élnek. A mindennapi élethez szükséges a megélhetés, a lakhatás és a szabadidő eltöltés körülményeinek folyamatos fejlesztése.

A fejlesztési lépések során kiemelkedő figyelemmel kell kísérni azokat a megoldásokat, amelyek a település élhetőségének fokozásához hozzájárulnak, a helyi életminőséget jobbítják, ezek a tényezők az elköltözés mértékét csökkentik, és a gyermekvállalásai kedv is megélénkül. A fiatal lakosságnak érezni-e kell, hogy a Petneháza Községben boldogulni és élni is hosszú távon lehetséges,

A lakosság helyben tartásához a színvonal fenntartható növekedésére van szükség a szociális, egészségügyi és oktatási-nevelési szolgáltatásoknak.

A település kisközponti funkcióját erősíteni szükséges a térségben hiánypótló vagy innovatív egészségügyi, oktatási-nevelési, szociális intézmények vagy szolgáltatások létrehozásával.

Fontos, hogy a lakosság a szabadidejét hasznosan tudja eltölteni, melyek feltételeit fokozatosan javítani, bővíteni szükséges. Minden korosztály találja meg a számára fontos tényezőt: pihenhessen, kikapcsolódjon, kulturális rendezvényekre járjon, szórakozzon, sportolhasson.

Támogatni kell a civil élet erőteljes kialakulását, hiszen a civilek az alapjai a lakosság összefogásában, az egymás elfogadásában, megértésében, a Községvezetés és a lakosság kapcsolatának erősítésében.

Az életkörülmények javítására az alábbi részcélok teljesülése mellett van lehetőség:

- életminőség javítása, megélhetési gondok csökkentése
- középületek fejlesztése, színvonalainak növelése
- innovatív intézmény vagy szolgáltatás létrehozása
- szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése
- civil élet támogatása

Infrastruktúra fejlesztése

A település életminőség javításának kiemelkedő feltétele a jó infrastrukturális ellátottság. Az infrastruktúra fejlettségéről beszélve a gyalogos úthálózatok, járdák és kerékpárút kiépítésére van szükség. Az utakat a területek kiszolgálására megfelelő szélességben szükséges kiépíteni, az „elhanyagolt" településrészeken a közművesítést szükséges elvégezni. Az utakat és közműveket folyamatosan korszerűsíteni és felújítani kell. A közút távlatilag a helyi közlekedés módja. Tömegközlekedés szempontjából az egyetlen megoldást az autóbuszokon való közlekedés jelenti, mivel a személyszállítást a vasútvonalon évekkel ezelőtt szüneteltették. A lakók helyben maradásának és elvándorlásuknak minimalizálása tekintetében a humán infrastruktúra folyamatos fejlesztése szükséges. Az oktatási intézmény fejlesztése a hosszú távú fejlődés és népességmegtartás, valamint népességvonzásának meghatározója lehet a képességi szint javítása mellett. Az óvodai nevelés valamint az általános iskola a népességmegtartás és –vonzás elengedhetetlen eszközei a Községben. Mindezen szempontokhoz, az alábbi részcélok társulnak.

- Kerékpárút, járdaépítés, utak felújítása,
- közművek felújítása, új beépítésre szánt területen a közművek kiépítése,
- intézmények fejlesztése, újak építése – új óvoda épület.

Átfogó fejlesztési célok: II. Gazdaságfejlesztés

Kialakítható adottságai vannak a többszektorú gazdaságnak, a gazdasági „több lábon állás" feltételei (a közeli meglévő könnyűipar, élelmiszeripar, feldolgozóipar, bedolgozói iparfejlesztése a Nyíregyházi- Kisvárdai, Mátészalkai Ipari Park, és a záhonyi gazdasági térséghez és a záhonyi Észak-Tiszántúli országos logisztikai központhoz is kapcsolódóan), a baktalórántházi gazdasági területekhez. Az innovatív és fejlett technológiát képviselő iparágak itt nincsenek jelen, iparterületi tartalékkal rendelkezik. A meglévő Ipari területei kicsik, a községben befektetési kedvezményekkel lehet számolni. Jelentős külföldi tőke bár itt nincs jelen a településen, de a közeli megyeszékhelyen, és Kisvárdán, Mátészalkán több, ennek húzó és vonzó hatása van.
A falusias településközpontja és az intézményei együttesen jó adottságot jelentenek az úgynevezett „falusi turizmus" fejlesztéséhez, a kiskereskedelemhez, a vendéglátáshoz és szolgáltatáshoz. A még előforduló nagytelkes struktúra lehetőséget biztosít a vegyes területhasználathoz a lakóterületen is kialakítható nem zavaró gazdasági tevékenységekhez. A közelben meglévő erős középszintű intézmény rendszer, illetve a jó közlekedési kapcsolatok egyéb pozíciót is megengednek kialakítható kisebb logisztikai szerepkör. Erősítendő a tercier és kvaterner szektor.

Munkahelyteremtés

A következő években a válság miatt Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad. A hazai léptéket illetően az ország tartósan kettészakadt a globális gazdaságba bekapcsolódni és az arra képtelen terek ellentétére. Petneháza az utóbbiba tartozik bele. A munkaerőpiaci kínálat beszűkült. A munkaerő számszerű bővítésére és minőségi fejlesztésére van szükség és a befektetőbarát környezet fenntartására, az alábbi részcélok szerint:

- humán erőforrásprogram keretében a munkaerő tartalék átképzése,
- a felsőfokú képzés térséget érintő biztosítása,
- a fiatalok identitástudata alakítása, az itt maradás érdekeltségének kialakítása,
- a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése elősegíti, a közlekedés és elérhetőség javul, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése a lakónépesség helyben maradását generálhatja

Önfenntartás elősegítése

A helyi lakosság számára lehetőséget kell biztosítani a jövedelemtermelő vagy azt kiegészítő háztáji mezőgazdasági és/vagy kézműipari termékek előállítására, illetve szolgáltatások nyújtására. A Községvezetés képes kedvezményekkel erősíteni a helyi lakosok vállalkozó kedvét és tevékenységét. A helyi termékek piacra jutását segíteni szükséges, melyeknek akár helyi márkát lehetne kitalálni, és a marketinget erősíti szükséges, hogy minél nagyobb térségre eljuthasson a termék. A térség több hektáron gazdálkodó tőkeerős vállalkozóin kívül a tőkeszegény, csak munkaerejükkel rendelkezők is jövedelemhez jussanak, ezzel csökkentve a társadalmi rétegek közötti távolságot.

Az önkormányzat teremtse elő a fejlesztésekhez szükséges pénzösszegeket, melyek külső források bevonásával bővülhet. Törekedni kell a munkanélküliség csökkentésére és a magasabb helyi foglalkoztatásra. A munkahelyek megszűnése és a gazdasági válság lökést adott, hogy családok ismét mezőgazdasági termelésekkel foglalkozzanak. Petneháza jó adottságokkal rendelkezik, hogy a mezőgazdaságát helyreállítsa. Munkahelyet teremthetnek alternatív megoldásként a gyógynövények termesztése és feldolgozása, valamint azoknak a piacra juttatása, mert az efféle termékekre az egészségmegőrzés előtérbe helyezése miatt stabil kereslet mutatkozik.

Azokon a szántóterületeken, ahol az intenzív termesztés nem lehetséges, művelési ág váltására kell törekedni, a környezetorientált mezőgazdálkodás elősegítése a cél a gazdák közvetlen támogatásával. A területeken a környezetbarát mivolta miatt szerves trágyázás fontos lehet, de alternatív megoldásként a zöldtrágyázás is megfelelő. A jó feltételek megőrzése és javítása céljából javasolható a táblák széleinek és a dűlőutak oldalának fásítása, cserjesávok kialakítása, mely egyben ökológiai folyosóként is szolgálhatna.

Önfenntartás elősegítésére az alábbi részcélok teljesülése mellett van lehetőség:

- vállalkozói kedv elősegítése
- mezőgazdaság helyreállítása, támogatása
- alternatív növénytermesztés és feldolgozás
- az önkormányzat szerepvállalása révén, saját területen, nonprofit munkahelyteremtő beruházás

Szolgáltatásbővítés
A településen növekvő szerepet kell kapniuk a jövőben a nem termelő szolgáltatásoknak és ágazatoknak a tervezett gazdasági területen vállalkozó gazdasági szereplők köre, számuk és kapacitásuk mellett.

A makrogazdasági feltételek javulásával a turizmus keresleti oldalában élénkülés várható. Cél a javuló gazdasági helyzetet kihasználva az idegenforgalmat vonzó fejlesztések megkezdése.

A falusi turizmusban és vendéglátásban potenciál mérsékelten mutatkozik Petneházán, melyhez, ha szálláshelyek kialakítására mindenképpen szükség lehet. Turisztikai attrakciók kiépítésére van szükség, melyekhez a már meglévő rekreációs területek mellett újak kiépítése a cél.

Petneháza Községben nincs hagyománya a vendégfogadásnak, hiszen a település turisztikailag nem tekinthető frekventált területnek. A szálláshely-szolgáltatások fejlesztésére sajnos nincs esély a nagyszabású kulturális programok és rendezvények, valamint a turisztikai látványosságok hiánya miatt, mindösszesen egy-két látványosság található meg a településen, melyeknek jelentősége csekély. Önmagában egy nem jelentős műemlék épület jellege kevés a turizmus beindításához.

Szolgáltatás bővítésére az alábbi részcélok teljesülése mellett van lehetőség:
- rekreációs területek kiépítése, fejlesztése
- vendéglátó egységek fejlesztése
- kulturális programok rendezése

Az ökoturisztikai fejlesztések ösztönzése
Az ökoturizmus azokat a turisztikai programlehetőségeket jelenti, amelyek a természeti értékeikre alapozódik és a természet értékeit tiszteletben tartja. Az ökoturizmus komplex szolgáltatások kialakításának lehetőségét kínálja a védett természeti területek kezelői számára. Jelenleg a természeti környezet adta lehetőségeket nem használja ki a település. Az ökoturizmus fellendülése érdekében szükséges az ökoturizmusra alkalmas területek helyreállítás és fejlesztése.

Turizmus fejlesztése
A turizmusból származó bevételek fontos jövedelmi forrást jelenthetnek a vidéki térségben számára, de e fejlesztések esetében a térségi szereplők közötti együttműködés is fontos. A turizmus fejlesztéséhez szüksége a helyi identitástudatot erősíteni, a település egyedi arculatát megteremteni. Magába foglalja a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, ezzel az ott élők számára alternatív bevételi forrást jelent. Ezen komplexitás tekintetében a turizmus még nem tölti be a kívánatos szerepet. Szükség van új, piacképes kínálatok kimunkálására, a fejlesztési törekvések összefogására, mellyel komplex szolgáltatói ellátórendszer kiépítése jönne létre. Ezekhez a szolgáltatásokhoz megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely kialakítására is szükség lenne.

Ez a típusú fejlesztés a településkép jelentősebb változtatását elkerülő fejlődést biztosítja, ezzel megőrizve a település nyugalmát. A turizmus alapvető feltétele lehet, hogy a település néhány ingatlanát szállálslehetőség nyújtására alkalmassá tegyék és a részt vállalni akarók birtokában legyenek az ehhez szükséges szemléletmódok és alapvető ismeretek. Az önkormányzat számára is bevételt jelentenek a magánszálláshelyek.

Turizmus fejlesztésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:
- helyi identitás erősítése
- új, piacképes kínálatok kimunkálása
- szálláshelyek kialakítása

Vadászturizmus fejlesztése
Nagy hagyománya van a kistérségben a vadászatnak, vadgazdálkodásnak a településen a területi adottságok miatt. Kitörési pontot jelenthet a Község számára a nagy kiterjedésű összefüggő erdők, ligetek és legelők vadeltartó képessége. A turisztikán belül a lehetőség a település számára adott. A vadászattal összefüggő fejlesztések az idegenforgalomban és a mezőgazdaságban is kifejtenék hatásukat. A vadászat ágazata munkahelyteremtő és jövedelemtermelő képességeket eredményezne.

A vadászvendégek igényeinek számára a megfelelő elhelyezéshez kiszolgálási egységek létesítésére van szükség, figyelve a természeti értékekre és környezetre, hogy azok károsodást ne szenvedjenek. Az idegenforgalom erősödését hozhatja a helyi kulturális hagyományok bemutatása, rendezvényekké növelése, beleértve a vadászturizmust is. A vadászturizmus fejlesztése az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- idegenforgalom erősítése
- igények felmérése

Átfogó fejlesztési célok: III. Településkép javítás, környezetfejlesztés

A településképnek fokozatosan át kell alakulnia, folyamatának az irányát a Községvezetésnek kell kijelölni. Ezt a folyamatot megalapozni és kordában tartani a településrendezési tervvel lehetséges. A kialakításában törekedni kell a közös érdekek előtérbe helyezésére, valamint a jogos magánérdekek figyelembe vételére.

A Községnek ügyelnie kell arra, hogy egy méltó településközpontja alakulhasson ki és emellett több kisebb alközpont is létrejöhessen. Előre meg kell határozni a helyét a megfelelő befogadóképességű terek, zöldterületek és kiszolgáló műszaki infrastruktúra elemek helyét, melyekre a településnek szüksége lesz. A kiszolgáló közintézmények és szolgáltatások, melyek a településen élőket ellátja, jellemzően a Községközpontban épültek ki. A településközpont fejlesztése mellett az alapintézményi ellátottságok mellett a központban lévő egyéb speciális és kiegészítő szolgáltatások megtelepítése és megerősítése lehet a cél.

A gazdasági területek és a lakóterületek közötti egymástól való különválasztás jól érzékelhető a település területén. A lakóterületek nyugalmát, kedvező környezetminőségének fenntartását meg kell őrizni. A gazdasági vállalkozások működési feltételeit és igény szerinti bővítésük lehetőségeit a gazdasági szolgáltató területen szükséges megoldani.

Petneháza Községnek el kell érni, hogy idővel jellegzetes hangulata legyen. Az infrastruktúra fejlesztése és az életkörülmények javítása között szoros az összefüggés. A légvezetékek oszlopainak csökkentése előrelépés lehetne településkép szempontjából, valamint szükséges a szolgáltatások minőségének a javítása is.

Településszerkezet

Célszerű, hogy a már meglévő, beépített lakóterületekhez az infrastruktúra egyszerűbb kiépítése mellett jöjjenek létre új lakóterületek. Azon utcák mentén a legcélszerűbb kijelölni a lakóterületeket, ahol az infrastruktúra már jelen van. Viszont az új lakóterületek mellett a kihasználatlan belterületi telkek, rossz állapotban lévő vagy elhagyatott ingatlanok lehetőségeit is kell használni. A kismértékű új lakóterületek kijelölése mellett lehetséges, hogy ezek a portákat felújítsák, helyükön újakat emeljenek, ez által a település belső területei is megújulnának. A fejlesztések és az átalakítások közül azoknak a megoldásoknak kell elsőként megvalósulniuk, amelyek a településközpontot, ezáltal látványosabbá, színesebbé, karakteresebbé tenné, ezáltal a fejlődő Községközpont valódi közösségi térré alakulhat. A településszerkezetet is érintő kisebb beavatkozások, mint részcélok:

- Ady E. u. megnyitása,
- Úttörő u. hozzányitása az Arany J. úthoz.

A kerékpározáshoz szükséges műszaki feltételeket a térség kerékpáros útvonalhálózatához kapcsolódva kell kiépíteni.

A települési környezet javítása

A településfejlesztés és az életkörülmények javításának lehetőségeit a megfelelő környezeti állapot elérésével is szükséges megteremteni. Mivel az adottságok kedvezőek, ezek a településfejlesztés jó kiinduló alapját jelentik, de ehhez azonban létre kell hozni a környezet és a természet kímélő és tudatos használatát biztosító feltételeket. Biztosítani kell az ártalmaktól mentes, egészséges és tiszta települési környezetet, a belterületen az esztétikus településkép megjelenését, a külterületen a természet- és környezetvédelmi szempontból kedvező környezetet. Településképi szempontból fontos, hogy a zöldfelületek minősége és mennyisége magasabb legyen, mivel alapvető cél, hogy a település fejlesztésénél a minél egészségesebb lakókörnyezetet érjük el és az értékes táji-természeti adottságok fennmaradjanak.

A településen belül a környezet tisztántartásáról, annak megőrzéséről gondoskodni kell. A még meglévő illegális hulladékterületeket meg kell szüntetni, azokat rekultiválni szükséges.

A gépjárműforgalomból eredő légszennyezettséget és a zaj- és rezgésterheléseket csökkenteni kell.

A közmű és közüzemi szolgáltatások elért színvonalának megőrzése érdekében törekedni kell a teljes körűvé tételről, az alábbi részcélok mentén:

- az ivóvíz ellátás kiépítése minden ingatlanra,
- a szennyvíz-hálózat kiépítés, bekötés,
- a gázvezeték kiépítése a még be nem csatlakoztatott ingatlanokra,
- az ivóvízminőség határértékének megfelelő biztosítása,
- a tisztított szennyvíz minőségének határértékének megfelelő biztosítása,
- szelektív hulladékgyűjtés és elszállítás létesítményeinek kialakítása a kommunális hulladékgyűjtés mellett,
- közterületek tisztaságának biztosítása,
- a lakosság bevonásával a település értékeinek védelme.

Szükség van a zöldfelületek megvalósítási és fenntartási stratégiájának kidolgozása és ütemezett megvalósítása. A zöldfelületek é a lombtömegek növelése segít a levegőszennyezés ellen. Fontos a szemléletformáló magatartás folyamatosságának biztosítása, amelyekbe a település lakóit vonják be a környezetük tisztábbá tételének.

Fenntartható fejlődés

„A fenntartható fejlődés mai értelmezése az ENSZ „Környezet és Fejlődés Bizottságának", az úgynevezett Brudtland Bizottságnak az 1987-ben közzétett „Közös jövőnk" című jelentése már nem a „nulla növekedésről", hanem a fejlődés harmonikusságáról beszél. Megfogalmazása szerint: „A harmonikus fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségeitől." Ehhez olyan technológiákat kell bevezetni, melyek kímélik a környezetet és a nem pótolható energiakészletek felhasználásában a jelen igényei mellett figyelembe kell venni a jövő igényeinek kielégíthetőségét is."

Petneháza Község területén a terv az átmenő országos főút a települési terület súlypontjából való kivezetés megtartásával, a közlekedési csomópontok kiépítésével számol. Ezzel a külterületi településtesten ma áthaladó gépjárművek a lakóterületek minimális zavarásával tudnak áthaladni. A főközlekedési úton való átkelés balesetmentes átvezetése nem megoldott. A kialakult területhasználatok megmaradnak, a területek intenzív kihasználását a szintterületi mutatók csökkentésével lehet biztosítani.

„A fenntarthatóság a településtervezés vonatkozásában a települési környezeti állapotok kérdésköre, a területek terhelhetősége kapcsán merül fel a leggyakrabban. A légszennyezés, a zaj egy adott területen még megengedhetőnek tartott határértékei pontosan számszerűsíthetők, és egyre kifinomultabb technikák állnak a tervezés rendelkezésére ahhoz, hogy megfelelő szabályozással ezek között a keretek között legyen tartható a környezet szennyezettsége. Más azonban a helyzet a beépítés intenzitásával, sűrűségével, mely nem rendelkezik az előbbiekhez hasonló számszerűsített, pontos és számon kérhető normatív értékekkel. „ [3]

„A fenntarthatóság egyszerre követeli meg a városok környezetszennyező hatásainak jelentős csökkentését, a városi hagyományos értékek, a városi örökség védelmét (az épített környezet, közterek, zöldterületek, a városok körüli kultúrtáj védelmét) és igényli a modernizációt, a jelentős fejlesztéseket."

Petneháza Község esetében a globális szintet az OTrT alapján, a városnak az azzal való egyezőségével lehet biztosítani. A regionális szintet ma már a – Kistérségi koncepció hiánya mellett – Megyei Területrendezési tervvel lehet értelmezni. A kialakult településszerkezet megtartása és óvatos továbbfejlesztése a meglévő települési épített értékek védelme, a terep adta adottságok, a kultúra megőrzése mellett terepet ad a terv a mai kor adta új technológiák kiépítésének (pl. környezethasználat előtérbe kerülése a szabadidő aktív figyelembe vétele mellett, a motorizáció fejlődéséből eredő káros jelenségeinek csökkentése, a kerékpárutak kiépítése, teljes közművesítés biztosítása). Mindezt a települési-térségi összefogás segítségével kell megoldani.

[3] ***Gömöry János–Hübner Mátyás–Tóth Zoltán: A településfejlesztés és rendezés tervezése***

A településnek a fenntartható fejlődés elveivel összhangban az alábbi részcélok megvalósítására kell törekednie:

- a kompakt településszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a településszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a településen belüli és települések közötti utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a települési zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.
- az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiák felhasználása.
- A közüzemi ellátás (víz, hulladék, energia, közvilágítás) és fogyasztás szabályozása, klímabarát ösztönzők és korlátozások alkalmazása (pl. a szelektív hulladékgyűjtés vagy víztakarékosság ösztönzése)
- A településen a fényszennyezés csökkentése, pl. az épületek, közterületek, reklámelemek megvilágítása által, szabályozható energiatakarékos fényforrások alkalmazása.

Átfogó fejlesztési célok: IV. Településközi együttműködés

A szomszédos településekkel való együttműködés erősítésére van szükség, hogy a település megtalálja szerepét a kistérségen belül. Célszerű a gazdasági funkciók terén a tematikájában rokon elemek területi csoportosításának növelése, összetartozásának erősítése. A térségi szerepet a fejlesztések továbbnövelésével lehet elérni. Petneháza ellátási és szolgáltatási feladatokat vállalhat át a térségi településektől. A településközi együttműködés alapja, hogy az érintett települések közös célokat állapítsanak meg. A szomszédos települések bizalmát és tetszését el kell nyernie Petneháza Községnek, így azokkal együtt a helyi támogatásokat kellene kiterjeszteni más települések lakosaival, vállalkozóival együtt, ezek mellett a szomszédos településekkel közös programok szervezése, közös pályázatok benyújtása is cél. A térség településeinek együttműködése az erőforrások kombinációját igényli.

A környező településekkel kompromisszumot kell kötni, ezáltal azok erősítenék egymást. Eleinte helyi finanszírozásból kis lépések megtételére van szükség, aztán majd országos és uniós források bevonásával célszerű fejlődést elérni. Petneházának a vonzáskörzetében lévő településekkel összefogva önerőből kell elkezdeni építkezni, az alulról jövő kezdeményezéseket támogatnia kell.

Adottságaira alapozva Petneháza lehetőségei nincsenek kihasználva a kereskedelmi, szervezési és irányítás funkciók terén, melyek az erősödő gazdasági viszonyok és funkciók, a rendelkezésre álló képességek, kezdeményezések és a humán erőforrás elérhetősége adja meg. A kisközponti funkciók erősödéséhez hozzájárul a kereskedelmi funkciók fejlesztése és az irányítási és szervezési funkciók hatékonysági elemeinek javítása.

Közigazgatási funkciók terén a járási által leosztott feladatokhoz, a magasabb szintű településfejlesztéshez szükséges helyek és centrumok kialakítása a Község számára hosszú távú erősödést alapíthat meg. A közigazgatásban lezajlott átrendeződések és átszerveződések hatására a település kisebb intézményi és szolgáltatási adminisztratív központok megszerzését eredményezheti. E téren az ellátottsághoz kötött feltételek megteremtésére és kiépítésére van szükség.

Az egészségügyi ellátás szerepe javítja a szociális és egyéb területeken jelentkező térségi problémák megoldásának lehetőségeit. A szociális területen a nappali és bentlakásos intézményekkel kapcsolatos lehetőség merülhetnek fel, míg az egyéb területen a térségi szolgáltatások központjához csatlakozásról lehet szó. Jelentősen térségi funkciók betöltésére adnak módot az adott területen, hosszabb távon számottevőek az általános funkcióbővítési és –erősítési hozadékaik.

A fentiek megvalósulást az alábbi részcélok biztosítják:

- közös programok, közös pályázatok,
- közigazgatást érintő fejlesztések, közelebb hozni az ügyfelekhez az ügyintézést,
- egészségügyet érintő együttműködések.

2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Jövőkép

Átfogó célok

Aktív jövőkép:
Petneháza aktív jövőképét alapvetően a meglévő értékek megóvásával és a fejlesztésére alapozhatja meg. Az új értékek létrehozására a lehetőségek nyitottak, melyek a korlátok betartása mellett kiaknázásra várnak. A már meglévő értékek rendezésére, hasznosítására, fejlesztésére és azoknak a pótlására a gyengeségek kiküszöbölhetőek, és az értékekre és lehetőségekre alapozó jövőképet gátló veszélyek elhárítása a cél.

Passzív jövőkép
Petneháza passzív jövőképe alapvetően az értékek fenntartása, a fejlesztési lehetőségek kiaknázása, a gyengeségek kiküszöbölésének megkezdése és az esetleges veszélyek elhárítása.

Az aktív és passzív jövőképek alapvető különbsége, hogy a megfogalmazottak egymástól térben és időben függetlenül valósulnak meg. Az aktív jövőképek azonnal, míg a passzív jövőképek halasztást is elbírnak a célok és feladatok megvalósítása érdekében.

A vázolt jövőképváltozatok megvalósulása a település fejlődését, a lakók elégedettségét, a meglévő és új vállalkozások virágzását eredményezheti. Petneháza lakosságmegtartó képessége megnő elvárt színvonalat nyújtó szolgáltatásokkal.

Amennyiben a fejlesztések megvalósulása elmarad, Petneháza egy lesz a többi település közül, amely a település elöregedését, a leépülést választják.

Település fejlesztését szolgáló célok, melyeket mind térségi mikró körzeti szinten, mind helyi szinten kívánja megvalósítani, az alábbi célkitűzésekkel:

- közterületek tisztaságának biztosítása,
- közigazgatás minőségi fejlesztése,
- önkormányzati gazdálkodás javítása
- önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése,
- közlekedési hálózat fejlesztése,
- nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése,
- kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése,
- sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése,
- idegenforgalom és turizmus fejlesztése,
- környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése,
- közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása,
- munkahelyteremtés,
- a településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása,
- településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása,
- szomszédos településekkel való szoros együttműködés,
- gazdaság fejlesztése.

A célként megfogalmazott célkitűzések a területfejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzések a magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokhoz illeszkednek, azokkal nincsenek ellenmondásban.

A fentiek figyelembe vételével Petneháza Község jövőképe 2030-iga következő:

Petneháza legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a zöld növekedésben élenjáró, mintaértékű települése, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak.

A fenti jövőkép integrált módon fogalmaz meg egy 2030-ra reálisan elérhető, értékekre és lehetőségre alapozott, tudatos fejlesztés eredményeként biztosítható célállapotot. A 2030-ra vonatkozó vízió részletesen kibontva a következő:

Társadalmi jövőkép

- Egészséges lakosság

Magyarország városi átlagához képest kedvezőbb egészségi állapot, magasabb születéskor várható átlagos élettartam. Mindez a magas színvonalú egészségügyi ellátásnak, prevenciós rendszernek és a lakosság magas öngondoskodási szintjének köszönhető. A tudatos fogyasztás, az egészséges táplálkozás széleskörűen elterjedt, melyben nagy szerepe van az országosan is élenjáró agrár-élelmiszeripari szektornak. Az aktív életvitelt szolgálják a javasolt sport- és szabadidős szolgáltatások. A gyermekek folyamatos és tudatos bevonása, motiválása mellett az aktív életvitelhez szükséges feltételek minden korosztály számára biztosítottak és hozzáférhetők. A kulturális- és sportélet valódi közösségeket kovácsol, ahol az emberi kapcsolatok, interakciók biztosítják, hogy az elmagányosodás, elszigetelődés szintje csökkenjen, a „lelki" egészség, a kiegyensúlyozott, harmonikus, értékes életvitelhez nélkülözhetetlen társas kapcsolatok is megerősödjenek, bővüljenek. Az aktív kisközösségek egyben védőhálóként működnek, a tagok figyelnek egymásra, a sokszor súlyos, adott esetben bűnelkövetéshez is vezető szociális, pszichés problémák azonosítása és a magas színvonalú ellátórendszerbe való becsatornázása időben megtörténik.

- Toleráns lakosság, toleráns község

Békés egymás mellett élés, a közösségi normák elfogadása és betartása mellett az eltérő kulturális háttérből adódó értékek védelme, kölcsönös megismerése és elismerése. A szemléletformálásnak, az aktív közösségi életnek köszönhetően a kirekesztés szintje alacsony, az eltérő életvitelből eredő konfliktusok száma minimális. A munkáltatók és a települési szolgáltatások az esélyegyenlőség szempontjait maximálisan figyelembe veszik működésük során.

- Fiatalodó lakosság

Petneháza Község népességmegtartó ereje nő, az itt felnövő, de a felsőoktatás miatt más városban diákoskodó fiatalok közül meghatározó azok aránya, akik a családi élet és / vagy karrierjük színhelyéül Petneházat és a kistérséget választják, és visszatérnek a településre. Az itt működő, magas színvonalú, agrár-élelmiszeripari ágazat sokoldalú munkalehetőségek pozitív migrációs egyenleget eredményeznek. Összességében 2030-ra kis mértékben nő a lakosság, s ezen belül is a 40 év alattiak száma.

- Képzett lakosság

A magas minőségű közoktatás és környező nagyvárosok magas szintű felsőoktatása, a sokszínű felnőttképzés és az élethosszig tartó tanulás szintjének növelése révén a lakosság képzettségi szintje magas lesz, képes a változó gazdasági kihívásokra rugalmasan reagálni. A tanulás szempontjából hátrányos helyzetű célcsoportok számára mind módszertanilag és intézményi szempontból, mind anyagilag biztosított, hogy a munkaerőpiacon az esélyekhez hozzáférjenek, képességeiket kibontakoztathassák.

- Lokálpatrióta, aktív közösségi életet élő lakosság

A község lakói szeretik Petneházát, a „közös ügyek" egy emberként képesek a lakosság többségét mozgósítani. A lakosság és a civil közösségek ápolják, őrzik a települési örökséget, aktívan részt vesznek a község kulturális identitásának megerősítésében. A szerethető, emberléptékű környezet olyan közös érték, melyet minden lakos fontosnak tart. Ennek érdekében a lakosok ügyelnek lakókörnyezetük tisztaságára, részt vállalnak annak megújításában, vonzóbbá tételében.

- Vendégváró és vendégszerető lakosság

Az itt élők kedvesek, segítőkészek és felkészültek a vendégek fogadására. Büszkék településükre, a nyugodt, egészséges természeti környezetre. Az idegenforgalmi fejlesztések elengedhetetlen feltétele egy erős marketing, továbbá a szállásférőhelyek számának növelése.

Gazdasági jövőkép

- Biztonságos megélhetést nyújtó település

Minden dolgozni szándékozó ember számára biztosított a jövedelemszerzés. A község és a kistérség munkahelyi kínálata széleskörű lesz, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat kiegyensúlyozott, a munkahelyváltáshoz a szükséges képzési, felnőttképzési rendszerek és egyéb segítő szolgáltatások az igényeknek megfelelően, kellően rugalmasan működjenek.

- Erős, versenyképes vállalkozások

Amelyek a térségi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepük mellett a község gazdálkodásában, a településfejlesztés forrásainak megteremtésében is kulcsfontosságúak. A vállalakozói kultúra erős, a vállalakozók és a vállalakozni szándékozók rendelkeznek a szükséges ismeretekkel, számukra rendelkezésre állnak a vállalkozásokat érintő helyi és országos szintű naprakész információk. A vállalakozói szektoron belül erős az együttműködés.

- „Zöld gazdaság" mintatelepülése

Petneháza gazdasági szektorában meghatározó jelentőségű az önfenntartást biztosító energiagazdálkodás, mely a megújuló energiák megtermelésére épül. Az alkalmazás nem csak a lakosság ellátását biztosítja, hanem a község gazdasági és intézményi ellátásában is fontos szereppel bír. Az anyag-és energiatakarékos technológiák és innovatív eljárások alkalmazása magas szintű a gazdasági szektorban is. Az épületenergetikai korszerűsítésekben közreműködő építőipari szolgáltatások képesek „megújulni", képesek a legújabb technológiák, eljárások alkalmazására. A települési szolgáltatások területén az alacsony széndioxid kibocsátású technológiák alkalmazása magas szintű.

- A gazdaságot kiszolgáló kiépített infrastruktúrák és szolgáltatások

Petneháza térségi megközelítése közúti szempontból biztosított, az áruszállítás feltételei az intemodalitás igényeit is kielégítik. A község országos elérhetősége a gyorsforgalmi út közvetlen hiánya miatt nehézkes. A gazdasági övezetek megközelíthetősége jó minőségű, konfliktusmentes az egyéb funkciók szempontjából. A munkavállalók térségi szintű mobilitásában a jól szervezett, környezetbarát, intermodalitást is komfortosan biztosító közösségi közlekedés és az egyéni közlekedés – közte a kerékpáros közlekedés – hálózatai is magas szinten kiépítettek lesznek. A vállalakozói övezetek rendezettek, jól kiépítettek, képesek kielégíteni a legmagasabb szintű beszállítói elvárásokat is.

Környezeti jövőkép

- Értékőrző használat

A település megőrzi, védi a táji, természeti és épített örökségi értékeit, ugyanakkor az értékek megőrzésének figyelembe vételével törekszik hasznosításukra, ezáltal is biztosítva a fenntartás szempontjait.

- Vonzó településközpont és lakóterületek

Gyalogos sétányokkal átszőtt zöldterületek, középületei karban tartottak, a terület funkcionális összetétele sokszínű, a kereskedelmi, szolgáltatási funkcióknak köszönhetően a napi vásárlások helyben elintézhetőek. A településközpont a pezsgő községi élet színtere, központi találkozási pontja, közösségi tere. A lakóterületek tiszták, rendezettek, a közterületek jó minőségűek, az épületállomány sokszínű – eklektikus hangulatot kölcsönözve a településnek.

- Térségi zöldterületi hálózat

Petneházán a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek lakosságszámra vetített nagysága magasan a többi térségbeli község átlaga felett van, a zöldterületek közötti kapcsolat is biztosított.

- Egészséges lakókörnyezet

A tudatos fejlesztésnek, a „zöld gazdaság" térnyerésének, a zöld területek növelésének és karbantartásának, a városi közszolgáltatásokban alkalmazott környezetbarát technológiák alkalmazásának és nem utolsó sorban a lakossági szemléletváltásnak köszönhetően Petneháza környezeti minősége kimagasló, alacsony a szállópor koncentrációja és a zajszennyezés, a lakókörnyezet tiszta, esztétikus.

A település fejlesztését szolgáló célok vizsgálata:

Átfogó célok	Rész célok
I. Népességmegtartás	<u>Népességmegtartás általánosan</u> ▪ közösségi célokra alkalmas közterületek kialakítása ▪ a lakó- és kereskedelmi ingatlanok felújítása ▪ a civil élet élénkülése ▪ a társadalmi viszonyok javulása, esélyegyenlőség Közrend és közbiztonság fejlesztése - közterület felügyeleti funkció - polgárőrség fejlesztése ▪ munkahelyek teremtése ▪ közművek kiépítése, fejlesztése
	<u>Életkörülmények javítása</u> ▪ életminőség javítása, megélhetési gondok csökkentése ▪ középületek fejlesztése, színvonalainak növelése, nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése - színvonal emelése - ellátás kiterjesztése infrastruktúra fejlesztés ▪ innovatív intézmény vagy szolgáltatás létrehozása ▪ szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése, kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése - kulturális rendezvények biztosítása - programszervezés - helyi közösségerősítés, sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése - helyi sportélet színtereinek fejlesztése ▪ civil élet támogatása, településen belüli kommunikáció javítása - önkormányzat és lakosság között
	<u>Infrastruktúra fejlesztése</u> ▪ Kerékpárút, járdaépítés, utak felújítása, közlekedési hálózat fejlesztése - a teherforgalom mérséklése, korlátozása - parkolási feltételek javítása, - kerékpárút hálózat kiépítése ▪ közművek felújítása, új beépítésre szánt területen a közművek kiépítése, ▪ intézmények fejlesztése, újak építése – új óvoda épület. Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése - önkormányzati épületek felújítása - közterületek javítása, rendezése - közmű- és közlekedés fejlesztése - természeti és épített értékek védelme - településkép javítása, zöldterület létesítése

II. Gazdaságfejlesztés	Munkahelyteremtés ▪ humán erőforrásprogram keretében a munkaerő tartalék átképzése, - vállalkozói kedv növelése - munkahelyteremtő vállalkozások segítése ▪ a felsőfokú képzés térséget érintő biztosítása, ▪ a fiatalok identitástudata alakítása, az itt maradás érdekeltségének kialakítása, ▪ a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése elősegíti, a közlekedés és elérhetőség javul, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése a lakónépesség helyben maradását generálhatja ▪ Önkormányzati gazdálkodás javítása - önkormányzati vagyon gyarapítása
III. Településkép javítás, környezetfejlesztés	Önfenntartás elősegítése ▪ vállalkozói kedv elősegítése ▪ mezőgazdaság helyreállítása, támogatása ▪ alternatív növénytermesztés és feldolgozás
	Szolgáltatásbővítés ▪ rekreációs területek kiépítése, fejlesztése ▪ vendéglátó egységek fejlesztése ▪ kulturális programok rendezése ▪ Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése - megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása - környezettudatos hulladékgazdálkodás természeti környezet megőrzése
	Turizmus fejlesztése ▪ helyi identitás erősítése ▪ új, piacképes kínálatok kimunkálása ▪ szálláshelyek kialakítása
	Vadászturizmus fejlesztése ▪ idegenforgalom erősítése ▪ igények felmérése
IV. Településközi együttműködés erősítése	Településközi együttműködés általánosan ▪ közös programok, közös pályázatok, ▪ közigazgatást érintő fejlesztések, közelebb hozni az ügyfelekhez az ügyintézést, Közigazgatás minőségi fejlesztése: - ügyfélfogadási idő kinyújtása - teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés ▪ egészségügyet érintő együttműködések.

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a hasonló időtávú koncepciókkal (OFTK, megyei koncepció)

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja az OFTK-val

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez a koncepció jövőképe és átfogó célkitűzései szorosan illeszkednek.

Átfogó célok illeszkedése:
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés: Az OFTK keretében megfogalmazott egyik átfogó cél a gazdasági növekedés, fejlődés és jövedelemtermelés biztosítása. Petneháza településfejlesztési koncepciójának „Gazdaságfejlesztés" átfogó célja teljes mértékben összhangban áll az OFTK ezen céljával, valamint a cél elérése érdekében megjelölt kiemelt eszközökkel (a gazdaságba történő beruházások és a vállalkozásfejlesztés támogatása, a kis- és középvállalkozások megerősítése). Mind az OFTK, mind a településfejlesztési koncepció esetében az egyik átfogó cél fókusza a gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése és a vállalkozások fejlesztése.

Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: Az OFTK ezen átfogó célja a társadalomra, az életminőség javítására fókuszál összhangban Petneháza „Népességmegtartás" elnevezésű átfogó céljával, amely a Község társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat.

Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: Az OFTK átfogó célként fogalmazza meg az erőforrások megőrzését a jövő generációinak számára. Ezzel a céllal részben koherens Petneháza koncepciójának „Településkép javítás, környezetfejlesztés" átfogó célja. Ezen átfogó célt szolgáló részcél az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiaforrások alkalmazásának terjesztésére fókuszál.

Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Ez az átfogó cél OFTK területfejlesztési, térszerkezeti céljait integrálja. Kimondja, hogy többközpontú térszerkezet megvalósítása érdekében szükséges a gazdasági fejlődést biztosító beruházások területi terítése, a versenyképességet segítő térszerkezet, valamint a térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése. A térségi integráció elmélyítéséhez szükséges a város-vidék kapcsolatok megújítása, a térségi autonómia, az önellátó és önfenntartó képesség erősítése. A területi kohézió és a térségi esélyegyenlőség erősítéséhez kiegyensúlyozott térszerkezet, területi kiegyenlítődés, a perifériák és elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása szükséges. A „Településközi együttműködés erősítése." törekvés a kiegyensúlyozott térségi fejlődést elősegítő, környező településekkel való együttműködési lehetőségeket foglalja magába, így illeszkedik az OFTK fenntartható térszerkezet kialakítására irányuló céljához.

Petneháza településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott részcélok illeszkedését az OFTK specifikus céljaihoz alábbi táblázat mutatja be:

A településfejlesztési koncepció részcéljainak illeszkedése az OFTK-hoz

Az OFTK specifikus céljai		Petneháza Község Településfejlesztési Koncepció részcéljai
Szakpolitikai célok	1. Versenyképes, innovatív gazdaság	Munkahelyteremtés
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Turizmus fejlesztése
	3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	Életkörülmények javítása
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Munkahelyteremtés
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Önfenntartás elősegítése
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Településközi együttműködés általánosan
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	Szolgáltatásbővítés
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	Nem releváns
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Nem releváns
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Önfenntartás elősegítése
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Vadászturizmus fejlesztése
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Infrastruktúra fejlesztése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	Infrastruktúra fejlesztése

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a megyei területfejlesztési koncepcióval

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az átfogó célok ötvözik a megye legfontosabb gazdaságpolitikai, társadalompolitikai, ökológiai kihívásokra adott válaszait.

Átfogó célok illeszkedése:
Az aktív megye – Értékteremtő közfoglalkoztatás és az aktivitás növelése: Az aktív megye átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. Petneháza településfejlesztési koncepciójának „Gazdaságfejlesztés" átfogó célja teljes mértékben összhangban áll Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ezen átfogó céljával, mindkét koncepció egyik fő célja a foglalkoztatás és aktivitás növelése.

A szolidáris megye – A szegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása: A szolidáris megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legégetőbb társadalmi, szociális problémáira és a tartós leszakadással veszélyeztetett térségek felemelésére fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. Ezzel Petneháza koncepciójának „Népességmegtartás" átfogó célja biztosítja az összhangot, mivel mindkét koncepció fő célkitűzései között szerepel a társadalmi különbségek csökkentése és a lakosság életminőségének növelése.

A vonzó megye – Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése: A vonzó megye azokat a fejlesztéspolitikai irányokat jelöli ki, amelyek egy ideális és fenntartható ökológia állapotot megtartása mellett egy befektető- és vállalkozásbarát üzleti környezetet hoznak létre, a helyi közösségek életminőségét javítják és az ide érkező turisták igényeit, szükségleteit is kielégítik. Összességében ugyanezek a célok jelennek meg Petneháza jövőképében és átfogó célkitűzésében.

A településfejlesztési koncepció részcéljainak illeszkedése a megyei célkitűzésekhez

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Településfejlesztési Koncepció stratégiai céljai	Petneháza Község Településfejlesztési Koncepció részcéljai
1. Versenyképes élelmiszergazdaság: Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon	Munkahelyteremtés Önfenntartás elősegítése
2. Zöld megye: Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	Szolgáltatásbővítés
3. Proaktív megye: A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása
4. Képzett megye: Rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása
5. Fejlett centrum: A nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése	Munkahelyteremtés
6. Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok: A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése	Településközi együttműködés általánosan
7. Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák: A megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása Településközi együttműködés általánosan

HATÓTÉNYEZŐK \ HATÁSVISELŐK	Területfejlesztési- rendezési dokumentumai	Településfejlesztési- rendezési dokumentumai	Település társadalma	Humán infrastruktúra	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	Épített környezet	Közlekedés	Közmű	Környezetvédelem, klimatikus viszonyok
Területfejlesztési- rendezési dokumentumai		++	-	+	+	0	+	+	+	+	+
Településfejlesztési- rendezési dokumentumai	++		+	+	+	+	++	++	++	++	++
Település társadalma	-	+		+	+	0	-	-	-	-	-
Humán infrastruktúra	-	+	+		+	++	0	-	-	-	-
Gazdaság	0	+	+	+		0	+	0	++	+	0
Önkormányzati gazdálkodás	-	+	+	++	0		+	+	+	++	+
Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	-	+	0	-	-	+		++	+	++	+
Épített környezet	-	+	++	+	+	+	++		++	++	++
Közlekedés	-	+	-	+	++	+	+	++		+	++
Közmű	-	+	+	+	++	++	+	++	+		+
Környezetvédelem, klimatikus viszonyok	-	+	++	++	++	+	++	++	++	+	

Illeszkedés- kölcsönhatás kapcsolat:
++ erős közvetlen kapcsolat, **+** áttételes kapcsolat, **0** nincs kapcsolat, **-** bizonytalan kapcsolat

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

Településrendezést érintő célok

Településszerkezet, humán infrastruktúra

A településszerkezet fejlesztésének legfontosabb céljai az alábbiak:

- tudja befogadni az új térségi (idegenforgalmi és közlekedési) szerepkörből adódó új funkciókat, melyek elsősorban intézményi- és különleges intézményi funkciók (vendéglátás, rendezvénytér, kiállítási terület, szabadidős funkciók, zöldterületek, lovaglás és létesítményei,),
- biztosítsa a község igényeihez szükséges területeket (lakásellátás, gazdasági területek),
- korszerűsítse a belső közlekedési hálózatot, csökkentse a településközpont forgalomterhelését, a környezetszennyezést, növelje a csillapított forgalmú zónát, javítsa a települési életkörülményeket, és a biztonságot.

Az új funkciók befogadásához és a belső területi igények kielégítéséhez:

- elsősorban a belterület tartalékait és a falusi-, a településközpontban a kertvárosi karakter jegyeket hordozó léptéket megtartó intenzitás-növekedésben rejlő tartalékokat,
- másodsorban a belterülethez és a közúthálózat fejlesztéséből adódóan a csomópontokhoz a külterületen közvetlenül csatlakozó területek tartalékait kell kihasználni. A külterület természetközeli állapotban megtartandó területei ún. különleges mezőgazdasági területek, ahol a rendeltetés sem változhat.

Stratégiai fontosságú gazdaságossági-településüzemeltetési elv, hogy a beépítésre szánt terület csak indokolt esetben növekedjen, és a belterületi tartalékokat elsősorban az intézményi rendeltetés befogadását biztosító úgynevezett vegyes felhasználási módú terület bővítésére, a lakásépítési igény egy részét biztosító lakóterületi fejlesztésre célszerű kihasználni. E belterületi tartalékokat részben a rendeltetés-módosítás jelenti, amikor a településközpont közvetlen térségében a jelenlegi lakóterületi felhasználás vegyes terület-felhasználásra módosul. Ezáltal nő a vegyes (lakó- és intézményi rendeltetés elhelyezésére szolgáló) terület, másrészt a központ urbánusabbra történő át- és beépülésében rejlő intenzitástartalék, harmadrészt a nagymélységű telkekből álló tömbök belső részeiben alakítható új lakóterületek ilyenek.

Petneháza lakónépességének a további szinten tartását meg kell oldani, kismértékű növelését el kell érni, melynek a regionális és a települési infrastruktúra fejlesztése, az életfeltételek javítása, a térség és a település elérhetőségének és közlekedésének a javítása, általában a mobilitási képesség növelése az eszköze. Cél a terv távlatában a stagnálás, vagy a minimális növekedés elérését tűzi ki a fejlesztési koncepció hosszú-távon. Az adottságokból és folyamatban lévő fejlesztésekből kiindulva reálisan az alábbi népességszámmal lehet kalkulálni középtávon:

2025. év	1800	fő
2030. év	1900	fő

A lakóterületi fejlesztés és új lakótelkek kialakítása céljára igénybe vehető területek:

- a lakófunkció terén mind a még jelentős számú beépítetlen építési telek által – kb. 4-6 % –, mind pedig a nagyobb mélységű tömbök feltárásával kínálkozó telekalakítással,
- az északi lakóterület melletti kertek az Arany J. úttól délre, belvízelvezetés megoldása és tereprendezés után, nyugati irányban,
- a Petőfi S. utca melletti tömb keleti oldalán, a Liliom utca mentén, annak folytatásában a keleti lakóterület további fejlesztési területei,
- a Magyar utca tervezett folytatásaként két irányban, elsősorban annak északi oldalán, a Nyár utca nyugati oldalán, a belvíz rendezése és tereprendezés után,
- a korábbi kertek területén megkezdődött lakóterületi fejlesztésből azok kisebb komplex egységgé történő növelése mértékéig, a Dózsa Gy. u. térségében.

A telekstruktúrában és kínálatban a javasolt szerkezeti változások mellett létrejövő lakóterületek közül a településközpont közelében kisebb méretű, és vegyes, valamint falusias lakótelkek alakuljanak ki. Ezek javasolt minimális mértékét 800-1.000 m^2-ben célszerű szabályozni. A településközponttól távolabb lévő lakóterületeken is falusias lakótelkek kialakítását javasoljuk, melyeknek a tervezett minimális méretét pedig 1.200-1.400 m^2-ben kell meghatározni.

Egyéb terület-fejlesztés céljára igénybe vehető területek:

- közösségi ellátó funkció elhelyezésére célszerű felhasználni a jelenlegi 4105.sz. kl. út két oldalán lévő lakótömböket, azok hátsó kertjeit, a rendelkezésre álló szabad területeket, valamint egyes használaton kívüli ingatlanokat,
- az új gazdasági terület iránti igényt elsősorban a település belterületéhez kapcsolódóan, annak északi, déli, valamint keleti oldalán, a 4105.sz. kl. út környezetében, a település elkerülő összekötő út mellett, és a közlekedési csomópontokhoz közel lévő területeken célszerű biztosítani. A Baromfi-coop Kft. részére szintén javasolt további területek biztosítani az üzembővítés céljára, az itt lévő mezőgazdasági területek felhasználásával. Ugyancsak gazdasági területek céljára kell felhasználni a 4105. számú út településen kívüli déli két oldalát is, az út menti területeket,
- a község belterületének keleti oldalán meglévő major megnevezésű területekből kialakítható egyéb, nem zavaró mezőgazdasági-feldolgozó ipari területként,
- különleges intézményterületként a volt strandterületét és környezetét,
- zöldterületként célszerű kialakítani és felhasználni a 4105. számú főút melletti tömbök belsejének mélyebb, csatornák melletti, központhoz közeli szabdalt területeit, nagykiterjedésű intézményterületek egy részét,
- a Kastélykert védelme és szabadidős célú hasznosítása,
- horgásztavak kialakításának lehetősége.

Az idegenforgalom fejlesztése megköveteli a környezeti-kultúra fejlesztést is, így a pihenés-rekreációt és az aktív szabadidő eltöltést, a vendéglátást és a szolgáltatási funkciót zavaró tevékenységek, vagy a nagy mezőgazdasági illetve tehergépjárművek tárolásának kihelyezését a településtestből, közterületek rendezését, fásítását, és a rendezett állapot fenntartását. Célszerű az ilyen zavaró funkciókat befogadó területek biztosítása, ahová azok kihelyezhetők. A kereskedelmi- szolgáltatói rendeltetés, a feldolgozó- és a beszállítói ipar fejlesztése mellett ez is igényli új gazdasági területek kijelölését.

Melléklet: Fejlesztések lehetőségei tervlap

Nyírségterv Kft. Cím: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. II/3.
Tel/fax:42/421-303; E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu

3. KINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok a KSH statisztikai adatok alapján a következők:

Társadalmi adatok:

Lakónépesség

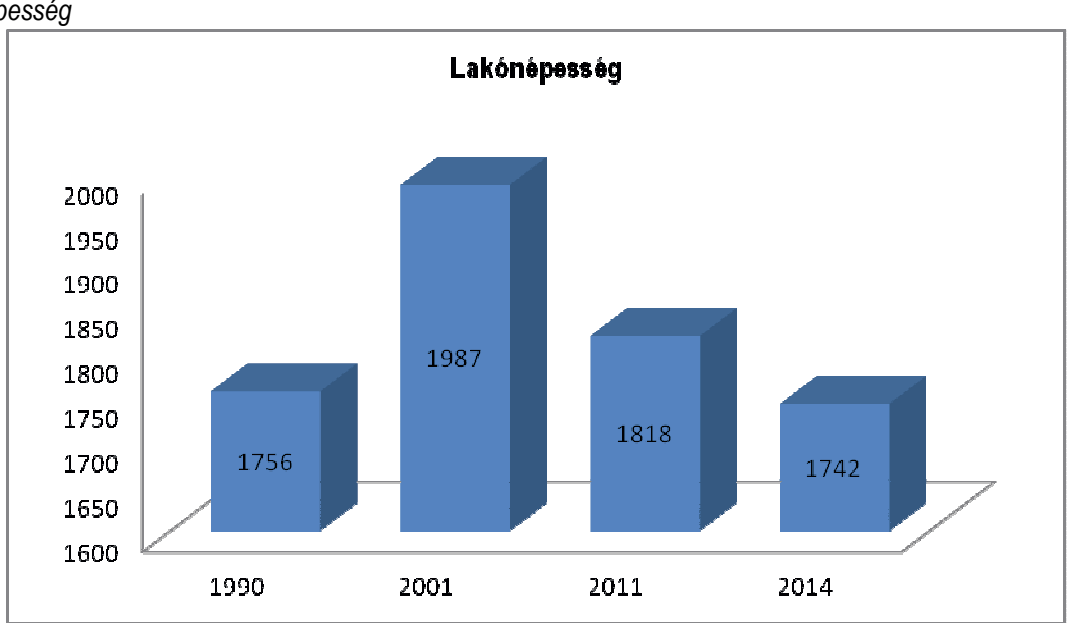

Korcsoport szerinti megoszlás (2011)

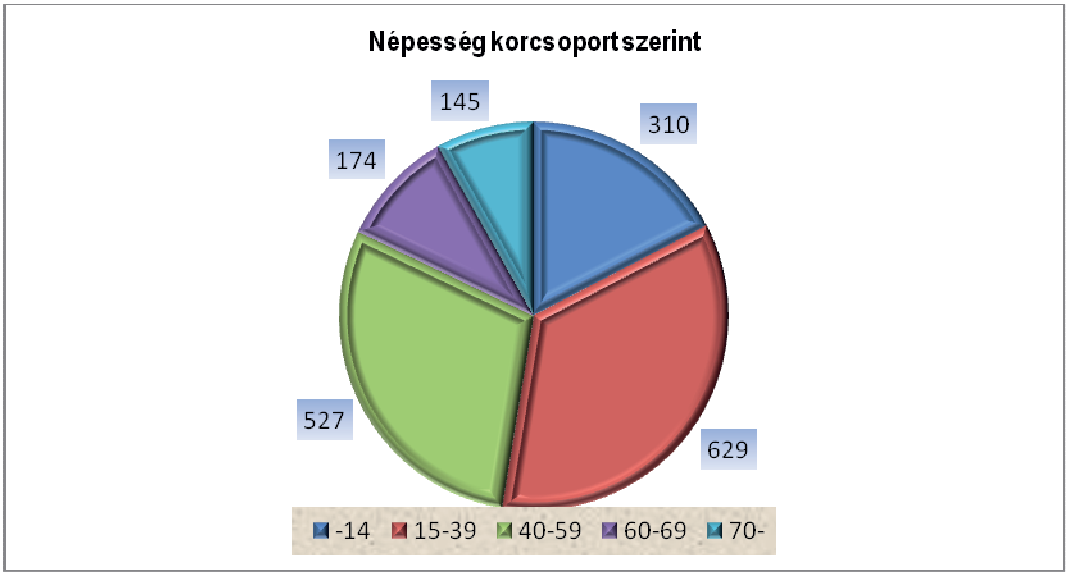

A lakónépesség korcsoport szerinti megoszlásról elmondható, hogy a 39 év alatti lakossága a település felét teszi ki. A 14 éven aluliak a település lakosságának több mint 15 %-át teszik ki.

A népesség gazdasági aktivitása (2011)

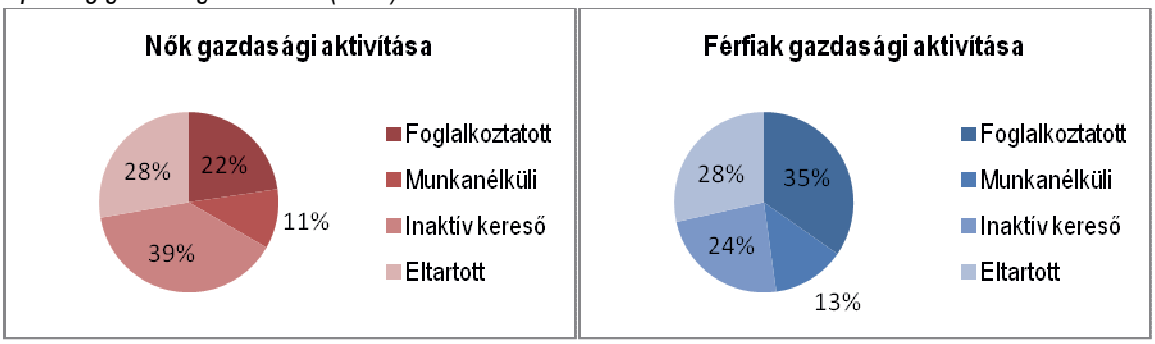

A munkanélküliek aránya a lakónépességhez viszonyítva 2011-ben 11,87 % volt. A foglalkoztatottak az összlakosságnak mindösszesen csak a 28,56 %-a. Az eltartottak 31,48 %, míg az inaktívak 28,09 %-ot tesznek ki.

Lakásállomány (2011)

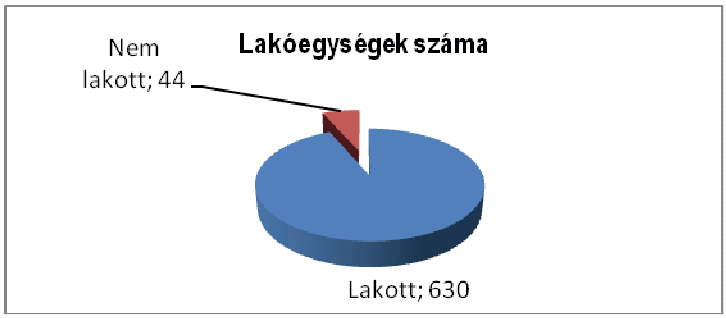

Az összes lakóegység közül (674 lakás) a lakott épültek száma 630 darab, 93,47 %-ot jelent.

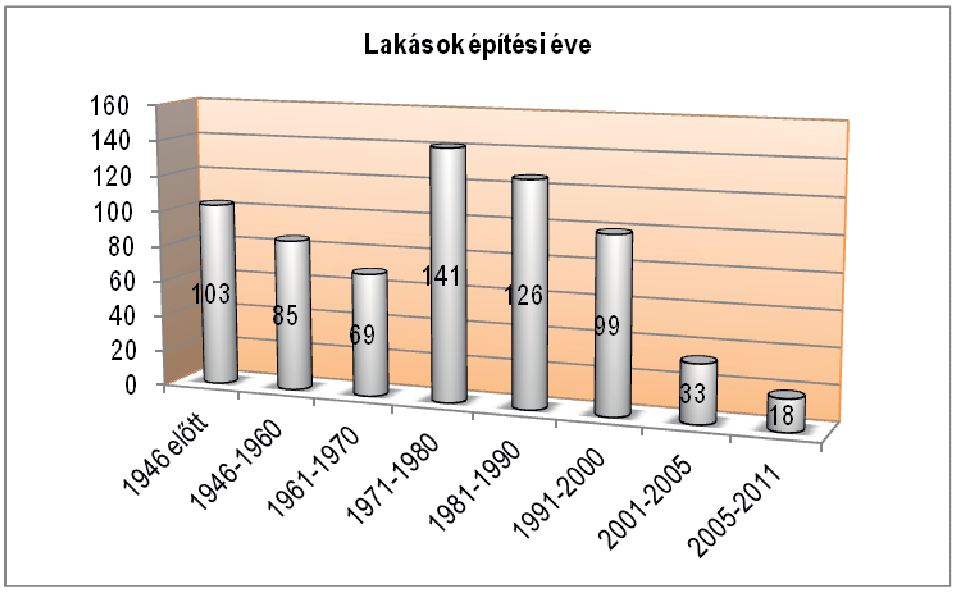

A mai lakásállomány közül jól látható, hogy a legtöbb már a 90-es évek előtt, több mint 25 éve épült meg. Ez az összes lakás 77,74 %-át jelenti. A lakásállomány közül mindösszesen csak 7-9 %, mely 10-15 éven belül épült fel.

A népesség vallás, felekezet szerint (2011)

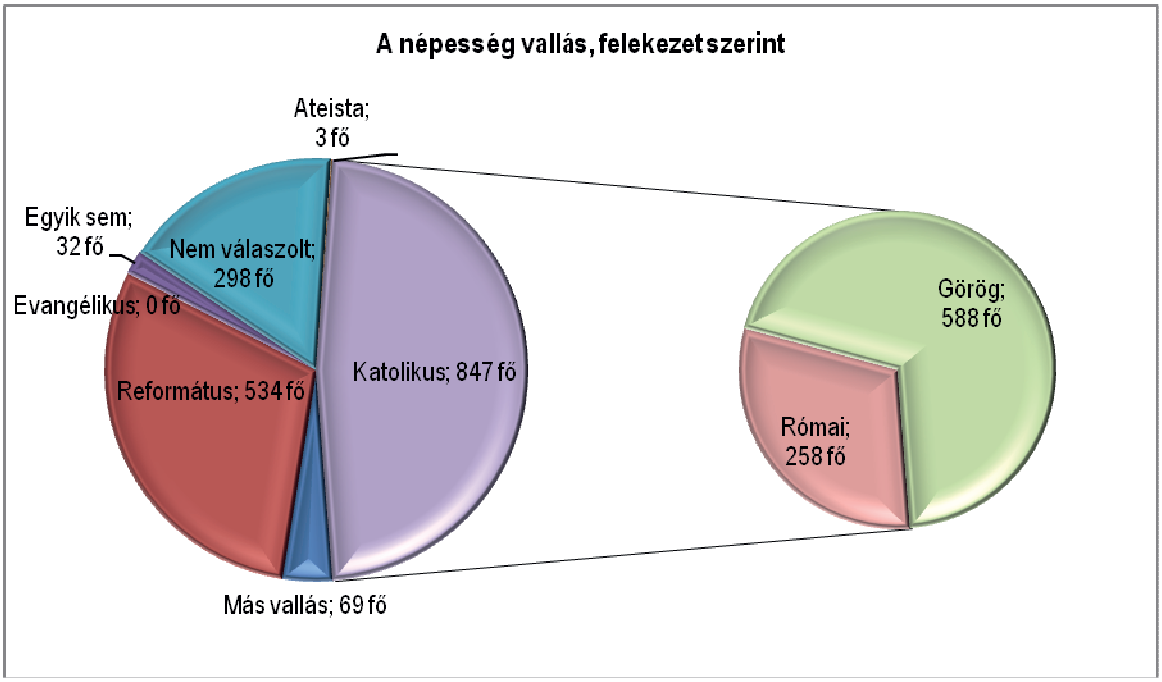

A népszámlálás eredményében megállapítható, hogy a településnek kicsivel kevesebb mint a fele katolikus, melyek közül a két felekezeti osztály – római és görög – 30-70 %-ban van jelen, melyek közül a görög katolikusok vannak többen. A református vallást gyakorlók a lakosság kb. 30 %-a. A népszámlálás idején a népesség 17 %-a nem válaszolt a kérdésre. A vallási felekezethez nem tartozók a 2 % körüli értéket érik el. Az evangélikus, ateista és más vallást gyakorlók a település lakosságához képest nem jelentős számban vannak jelen.

Környezeti adatok

Települési környezet, valamint táji- és természeti környezet, közlekedési adottságok

Petneháza a Közép-Nyírségben, Nyíregyházától ÉK-re, mintegy 40 km távolságra található település. A 41-es útról Baktalórántházánál leágazó alsórendű úton, a 4. számú útról pedig a Nyírtass-Laskod-Petneháza, és a Kisvárda-Anarcs-Petneháza felőli alsórendű úton közelíthető meg. A legközelebbi vasútállomás a Nyíregyháza-Vásárosnamény vasútvonalon Batalórántházán van. Éghajlata mérsékelten meleg, közel a mérsékelten hűvöshöz. Az évi napsütéses órák száma 1950, a középhőmérséklet 9,5-9,7 C, a csapadék 610-630 mm. Az uralkodó szélirány az É-i, de jelentős a DNy-i és a DK-i aránya is. A település határában folyik a Vajai-főfolyás, ami a szomszédos Laskodi-víztárolóba torkollik. Erdőtársulásait akácosok és nemes nyárak jellemzik, de kis területen találkozhatunk tölggyel, lágy lombúakkal és fenyővel is. Jellemzőek a homokpuszta- gyepek, homoki legelők. Sűrűbben előforduló lágyszárú faj a mocsári galaj, a tőzegeper, a lápi nádperje és a borzas imola. Talaja kovárványos barna erdőtalaj és réti csernozjom.

Az országos közúthálózat fejlesztései ha rövid időn belül nem is érik el a tágabb térséget és a községet, de a megközelítés és elérhetőség javulása már belátható időn belül hatással lesz Petneházára is. Az M3-as autópálya Őrig tartó szakasza 2014-re elkészült. Elkészült a 4.-es és a 49.-es országos főút településeket elkerülő szakaszainak kivitelezése, illetve részben tervei is, amely a jelenlegi rossz nyomvonalvezetésből, az ottani települések belterületét is érintő jelentős átmenő forgalomból eredő zavaró tényezők számát fogja csökkenteni a belterületeken, egyben az új közlekedési tengelyek új fejlesztési irányt is kijelölnek a község számára is. Ehhez csatlakozhatnak továbbá a határátkelők fejlesztései. Elkészült az M3-as autópályának a további, Petneháza területét azonban nem érintő szakasza. A regionális hulladék elhelyezés és kezelés térségi programja / Kisvárda / járulékos fejlesztései Petneházát is érintik.

A község a 41. számú főútból kiágazó 4105. számú országos mellékúttal / mely a település teljes területén végighalad / van feltárva Nyírkarász-Baktalórántháza felé, két irányban. Ez az országos mellékút a 41. számú főútig tart, és így teremt kapcsolatot a község és a térségközpont között. A legnagyobb intézménye az általános iskola, mely magas szinten működik. A volt Tsz major ma jellemzően állattartó-feldolgozó gazdasági terület, az egyetlen nagyobb, és még ma is működő, sőt fejlesztés alatt lévő gazdasági területe a településnek. Ezen kívül a volt strand és a Nyírjákói út melletti területek mellett adódik még további erre alkalmas terület. A célszerű hasznosítására jelenleg már vannak elképzelések, eddig erre még nem gondoltak.

Ezzel a közvetlenebb kistérségi települési együttműködés közlekedési feltételei is javulnak, valamint a térségnek az autópálya-főúthálózat elemeihez való többirányú, és jobb kapcsolata is kialakulhat a község belterületétől K-re, a megyei Trt-ben tervezett új főúthoz való közvetlen kapcsolat segítségével.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területek

- Országosan védett természeti területek (gyep, csatorna, vízállás és ezek környezete)
- NATURA 2000 Hálózat területei között különleges természetmegőrzési területek találhatók:
  - Daru rét
  - Petneháza: 06b, 08, 09/19c, 09/19d, 09/19g, 0193/1b, 0195, 0196/4, 0196/8, 0198, 0199, 0201,
  - 0202b, 0202c, 0204/1, 0205/1
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek

Érzékeny természeti területtel, illetve különleges madárvédelmi területekkel Petneháza nem rendelkezik.

Vízrajz

A településnek két természetes vízfolyása is található. A közigazgatási területet a Vajai (III. számú) főfolyás és a Baktai-tói (III/3) folyás, mely a különleges természetmegőrzési területet folyik át.
A községnek nincs természetes tava.

Éghajlat

Mérsékelten meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 560-590 mm. Az északkeletei és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben a 2000 órát is eléri.

Növényzet és állatvilág

A növényzetet az erdőtársulásoknál akácosok és nyárfások alkotják néhol tölgyből és fenyőből. A vizenyős helyeken a fűz az uralkodó. A szántóföldi művelés miatt az eredetileg honos fajok a réti, mocsári és vízi területekre szorultak vissza. Az állatvilág változatos a sok erdő, rét és mocsár miatt. A közigazgatás területen szép számban találhatóak meg vadak.

Zaj- és rezgésterhelés

A Községet érő zaj- és rezgésterhelések elsősorban a közúti közlekedésből származik, mely a nagyarányú nehézgépjármű forgalomból adódik. A település belterületén működő kereskedelmi, szolgáltató létesítmények főként a szállítási, raktározási tevékenységükből adódó zajkibocsájtással terhelik a követlen környezetüket. Az egyéb környezeti zajforrások a szállításból, nem megfelelő magatartásból adódik.

2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Műszaki infrastruktúra elemei Petneháza esetében:

Közlekedés

Petneházát három irányból lehet megközelíteni, melyek a belterület központjában kapcsolódnak egymásba, így jelentős forgalmat eredményezve. A belterületi szakaszon forgalomcsillapítási lehetőségre van szükség. A csomópontok forgalomtechnikai megújítása is esedékes, mely közlekedésbiztonsági szempontból fontos tényező. Felülvizsgálatra szorulnak a gyalogos átkelési szakaszok is. Javasolt a teljes településközpont forgalomcsillapítása, beltéri szakaszok tehermentesítése.

Közmű

A település közmű infrastruktúra-ellátottság szempontjából nincs jó helyzetben, a közműellátottság részleges közművesítettséggel találkozni. Vannak olyan lakott épületek, ahol a egyik közmű (gáz, elektromos áram, vezetékes ivóvíz) sincs bevezetve, valamint a teljes közigazgatási területen a hiányzik a szennyvízvezeték-hálózat, melynek tervezése folyamatban van.

A közmű infrastruktúra kapcsán a legfontosabb feladat a lakásállományok közművekbe való becsatlakoztatása, a csapadékvíz elvezetés fejlesztése, a vízelvezető árkok medrének folyamatos karbantartása. Elsődleges feladat a szennyvízvezeték kiépítése.

Terület-felhasználás

A lakóterületi fejlesztés és új lakótelkek kialakítása céljára igénybe vehető területek:

- a lakófunkció terén mind a még jelentős számú beépítetlen építési telek által – kb. 4-6 % –, mind pedig a nagyobb mélységű tömbök feltárásával kínálkozó telekalakítással,
- az északi lakóterület melletti kertek az Arany J. úttól délre, belvízelvezetés megoldása és tereprendezés után, nyugati irányban,
- a Petőfi S. utca melletti tömb keleti oldalán, a Liliom utca mentén, annak folytatásában a keleti lakóterület további fejlesztési területei,
- a Magyar utca tervezett folytatásaként két irányban, elsősorban annak északi oldalán, a Nyár utca nyugati oldalán, a belvíz rendezése és tereprendezés után,
- a korábbi kertek területén megkezdődött lakóterületi fejlesztésből azok kisebb komplex egységgé történő növelése mértékéig, a Dózsa Gy. u. térségében.

A telekstruktúrában és kínálatban a javasolt szerkezeti változások mellett létrejövő lakóterületek közül a településközpont közelében kisebb méretű, és vegyes, valamint falusias lakótelkek alakuljanak ki. Ezek javasolt minimális mértékét 800-1.000 m^2-ben célszerű szabályozni. A településközponttól távolabb lévő lakóterületeken is falusias lakótelkek kialakítását javasoljuk, melyeknek a tervezett minimális méretét pedig 1.200-1.400 m^2-ben kell meghatározni.

Egyéb terület-fejlesztés céljára igénybe vehető területek:

- közösségi ellátó funkció elhelyezésére célszerű felhasználni a jelenlegi 4105.sz. kl. út két oldalán lévő lakótömböket, azok hátsó kertjeit, a rendelkezésre álló szabad területeket, valamint egyes használaton kívüli ingatlanokat,
- az új gazdasági terület iránti igényt elsősorban a település belterületéhez kapcsolódóan, annak északi, déli, valamint keleti oldalán, a 4105.sz. kl. út környezetében, a település elkerülő összekötő út mellett, és a közlekedési csomópontokhoz közel lévő területeken célszerű biztosítani. A Baromfi-coop Kft. részére szintén javasolt további területek biztosítani az üzembővítés céljára, az itt lévő mezőgazdasági területek felhasználásával. Ugyancsak gazdasági területek céljára kell felhasználni a 4105. számú út településen kívüli déli két oldalát is, az út menti területeket,

- a község belterületének keleti oldalán meglévő major megnevezésű területekből kialakítható egyéb, nem zavaró mezőgazdasági-feldolgozó ipari területként,
- különleges intézményterületként a volt strandterületét és környezetét,
- zöldterületként célszerű kialakítani és felhasználni a 4105. számú főút melletti tömbök belsejének mélyebb, csatornák melletti, központhoz közeli szabdalt területeit, nagykiterjedésű intézményterületek egy részét,
- a Kastélykert védelme és szabadidős célú hasznosítása,
- horgásztavak kialakításának lehetősége.

3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Petneháza történelmi épített emlékei

Műemlék

Református templom:

A református templom a település központjában a Kossuth u. és az Arany János u. között található szabálytalan telken, szabadon álló beépítési módban. Egyhajós, erősen átalakított torony nélküli templom. Összesen 13 darab támpillérrel megtámasztott a téglaépítésű fala.

A templomnak egyetlen bejárata van a nyugati oromzatos homlokzati középvonalában. A bejáratot két oldalról lizénák határolják, melyek egy nehezen látható párkányt tartanak. A bejárat előtt nyeregtetős esőbeálló. A homlokzat két sarkánál egy-egy átlós, a lábazati résszel együtt négyes tagolású támpillér áll. A déli homlokzaton koszorúpárkány van a tetőzet alatt. A homlokzaton a lábazati résszel együtt négyes tagolású támpillér támasztja. A templom falait kívülről fehérre meszelték, a lábazat szürke. A tetőzet a nyugati végén oromzatos, keleti végén hármas kontyolású nyeregtető, melyet műemlékpalával borítottak.

Műemléki környezet

A településen nincs műemléki környezet.

Helyi védelem alatt álló építmények

A településen nincs helyi védelem alatt álló építmény, és erről nem készült önkormányzati rendelet. A Görög Katolikus Templom helyi védelem alá helyezése a Helyi Építési Szabályzat tervezetében indokolt.

Régészeti területek

A közigazgatási területen számos ismert régészeti terület megtalálható. A belterületen egy ilyen ismert terület található, mely a református templom közvetlen közelében van. A többi régészeti lelőhely a külterületen szétszórtan helyezkedik el.

A legfontosabb települési szerkezetet befolyásoló tényezők:

A közlekedési hálózat elemei közül

- a 4105-ös és a 41105-ös számú összekötő, országos mellékút,
- a községet K-í irányban elkerülő új nyomvonalú országos mellékút
- a Petneháza-Nyírarász, Petneháza-Laskod, Petneháza-Rohod közötti meglévő és tervezett új összekötő út.

A területet behálózó csatornák

- a Vajai (III. számú) főfolyás,
- a Baktatói (III/3.) mellékág,
- Sipos III/4.sz. mellékág,
- Lábasréti szivárgó,
- a Sipos-Szőllőréti szivárgó,
- a Fűzkuti szivárgó,
- Lóréti csatorna
- a Petneházi-Nagylaposi szivárgó,
- a Vasútmelléki szivárgó.

A legfontosabb terület-felhasználást befolyásoló tényezők

A települési területek

- a belterület,
- a csatlakozó gazdasági területek,
- külterületi tanyás ingatlanok.

A természetvédelmi, a tervezett természetvédelmi, a természeti területek

- a természetvédelmi és a természeti területek a belterületet körülölelve K-i, É-i, Ny-i oldalán, a csatornák, és gyepterületek környezetében, a Puffer területek a fentiek szerint.

A belvíz által veszélyeztetett mélyfekvésű területek

- az igazgatási terület K-i és Ny-i része, illetve a Vízügyi szakvélemény szerinti területek

Az energia- és közműhálózatok elemei

- a 20 KV-os légvezetékek és védőterületük.

A településfejlesztési koncepcióra alapozottan készülő Településrendezési Terv az alábbi elvárásoknak feleljen meg:

- Adjon teret, megfelelő szabályozott lehetőséget a gazdasági vállalkozások fejlődéséhez, újak településéhez.
- Tegye lehetővé a település arányos és egészséges fejlődését, ezen belül jelölje ki a lakóterület-fejlesztés igények szerinti területeit, alakítsa ki az ökológia szempontokat is kielégítő egységes zöldfelületi rendszert.
- Biztosítson területeket a település idegenforgalmának növelését szolgáló létesítmények fejlesztéséhez, újabbak kialakításához, kijelöléséhez. A településszerkezet területfelhasználást érintő fejlesztései, a helyi építési szabályzat és mellékletét képező szabályozási terv által megfogalmazott szabályok segítsék elő, illetve ösztönözzék a település hagyományaira épülő turisztikai fejlesztéseket.
- Pontosítsa, illetve jelölje ki a helyi adottságok és lehetőségek figyelembevételével az országos és megyei tervekben szereplő közútfejlesztési elhatározások nyomvonalait és tervezett csomópontjainak helyét. Hozza összhangba a helyi úthálózati hierarchiát (az országos fő- és mellékutak, helyi gyűjtőutak, a külterületet szervező fő mezőgazdasági utak rendszerét) a tervezett országos és megyei fejlesztési elhatározásokkal.
- A helyi értékeket, az épített és természeti környezet védelmét tiszteletben tartó, helyi adottságokra épülő szabályozásával, építési előírásaival tegye lehetővé a település építészeti környezetének minőségi javulását.
- Kapjanak hangsúlyos szerepet a településszerkezet, településkép formálásában, fejlesztésében Petneháza történelmi hagyományai, a település korábbi időszakokban betöltött meghatározó szerepe, a különleges értéket jelentő, egyedi településszerkezet

A település képviselő-testülete a Településrendezési terv teljekörű felülvizsgálatát tartotta szükségesnek. E felülvizsgálat első lépéseként került kidolgozásra Petneháza Településfejlesztési Koncepciója, és e koncepció önálló fejezeteként jelen Településrendezési Program.

Jelen Hosszútávú Településfejlesztési Koncepció előkészítésébe és a készítésébe már bevonásra került a község képviselői által delegált tagokból, illetve a község vezetőiből összeállított kisebb csoport, akik a természetes helyismeretükkel, a konkrét fejlesztési - rendezési javaslataikkal is segítették, hogy egy valós ún. „társadalmi tervezés" valósuljon meg. A tervek és a koncepció összhangját a kistérség és a szomszédos települések Koncepciója között nem csak a magasabb szintű tervekkel való összhang biztosításával, hanem a szomszédos településekkel egy időben, összehangoltan és egy tervező szervezet segítségével is biztosítani kívánják. Az elmúlt időszakban több olyan jelentős változás történt, mely a Koncepció alakítását döntően befolyásolta a község egyéb döntései mellett is. Így már elkészült az OTrT, melynek felülvizsgálatát az Országgyűlés 2014-ben fogadott el. Elkészült a Megyei Területrendezési terv is. A községet a kissé távolabb lévő olyan fejlesztési-rendezési javaslatok csak kisebb mértékben érintik, mint pl. a Vásárhelyi - terv árapasztó tározói, közvetlen hatása Petneházára ennek nem lesz. Azonban a tágabb térség biztonságának növelésével, a járulékos infrastruktúra fejlesztésével a térség adottságai is jelentősen változnak, előnyösebbé válnak.

Petneháza a terv távlatában is lakóterület marad, kiegészítve a javuló, és a jó közlekedési kapcsolatokból és a térség elérhetőségét és megközelítését is javító további közlekedési fejlesztések lehetőségeiből adódó települési és a „magasabb" ellátást nyújtó szolgáltatásokkal - a kereskedelem-vendéglátás és szolgáltatás, valamint az ipari és mezőgazdasági-ipari területek területén. Jelentősebb szerepet kap a jövőben a jelenlegitől a gazdasági területhasználat, illetve a természetvédelem, az ebből következő környezetkímélő növénytermesztés és állattartás, ennek a környezet természeti értékeire, a kultúrtáj adottságaira figyelemmel lévő fejlesztési lehetősége. Ezzel a község népességmegtartó erejét kell biztosítani.

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

Petneháza a Településfejlesztési koncepció elfogadását követően az abban rögzített célok eléréséhez szükséges a településrendezési, fejlesztési- és üzemeltetési feladat- és eszközrendszerét illeszteni (felülvizsgálni és módosítani) kívánja.

A koncepció megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a kitűzött célok és a megindult folyamatok határainak folyamatos figyelemmel kísérése, illetve mérése beleértve a pozitív és negatív hatásokat egyaránt, amely az egyes tématerületekért felelősök feladatát kell, hogy képezze. A hatások mérésére alkalmas megbízható módszereket kell kialakítani és alkalmazni, majd visszacsatolni a pozitív, előremutató hatások felerősítésével és a negatív folyamatok kiszűrésével.

A jövő nem egyetlen lépéssel, akcióval jön létre, valósítható meg. Ahhoz, hogy a Petneháza által kiérlelt jövő megvalósítható legyen, meg kell határoznunk azt a tevékenységsort, akciót, amely tartalmazza a településvezetőkre váró feladatokat. Mindaz, amit a közösség a jövőképben önmaga számára kitűzött a célkövető menedzselés tesz lehetővé.

A cél kitűzése mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló vagy állítható (nem csak az önkormányzati, közösségi) eszközöket és meg kell fogalmazni az egymásra épülő lépések sorát, azaz ki kell tűzni a célhoz vezető utat. A fejlődés eredményessége érdekében elengedhetetlen a tudatos folyamatirányítás. Az „AKTÍV" Petneházi jövő megvalósításának az alábbi három komponensét szimultán kell kezelni:

- a gazdaság szereplőinek együttműködése
- Közösségi részvétel (participáció) - *a fejlesztések iránti bizalom megteremtése*
- minőségi falusi turizmus megvalósítása - *a vállalkozások fejlesztése által*

Egy folyamatos hosszú távú eredmény eléréséhez nem elégséges csak egyet, vagy kettőt ezekből bevezetni, egyszerre szükséges minden komponens kezelése. A változást, megújulást irányítani és menedzselni KELL!

Petneháza fejlesztése számára igénybe vehető forráslehetőségek

- EU források (pályázatok, támogatások)
- állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, átengedett központi adó, saját ár- és díjbevételek)
- helyi adók: (ingatlanadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, iparűzési adó)
- saját vállalkozási bevételek

Petneháza számára is kulcsfontosságú, hogy miként érvényesíti érdekeit, mivel alapvetően a forráslehetőségek is meghatározzák a jelen koncepcióban elfogadott célok megvalósulását. Ezért szükséges a külső forráslehetőségek (állami támogatások, régiókra jutó állami támogatások, EU támogatások és pályázatok) ismerete és a folyamatos tájékozódás.

A községfejlesztési célok megvalósításához szükséges Intézményfejlesztés

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (háziorvosi/fogorvosi rendelők,), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

Petneháza intézményfejlesztési célja, hogy intézményrendszere mind településkörnyéki/mikro térségi, mind helyi szinteken minél szélesebb körű és fejlettebb legyen, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatal lakónépesség helyben tartását, a vállalkozások betelepülésével és fejlődésével, biztosítsa a település minőségi életképességét, és további fejlődését.

Miután az intézményrendszer fejlesztése komplex, összetett feladat, számos közvetlen és közvetett, rövid- és hosszú távú hatással bír, ezért szükséges a település intézményrendszerének vizsgálata, a rövid- és hosszú távú fejlesztési elképzelésének rögzítése, szükséges szakmai, pénzügyi és időbeli ütemezés mellett.

A kohézió erősítése nem csak a térségek közti fejlettségbeli különbségek csökkentése miatt fontos, hanem a térségi szereplők közti együttműködés ösztönzése érdekében is. Ahhoz, hogy a fejlesztések érdemi hatást érjenek el, szükséges az egy térségben, vagy a fejlesztések egy szegmensében a közintézmények (önkormányzatok és intézményeik), illetve a magán (vállalkozások és a civil szervezetek) közti együttműködések ösztönzése. A projektek fejlesztésében, illetve a projektek megvalósításában, közcélú szolgáltatások működtetésben, vagy szabadidős programok szervezésében való együttműködés javítja a fejlesztések hatékonyságát, valamint serkenti a helyi identitás, kötődés erősödését.

Petneháza hosszútávú jövője céljából csökkenteni szükséges a szereplők között az együttműködési készség hiányát, a partnerség elvének érvényesülésével!